శ్రీమతేరామానుజాయనమః

వి ష య సూ చి కా.

ద్వితీయాధికారః.

తృతీయాధికారః.

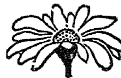
చతుర్థాధికారః.

పఞ్చమాధికారః.

షష్ఠాధికారః.

సప్తమాధికారః.

విషయసూచికై ముర్ఱిర్ఱు.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీసున్దరజామాతృమునయే నమః.

శ్రీమద్వరవరమునయే నమః

పీ ఠి కై.

పరమకారుణికరాన పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై తిరువడిగళాయ్, సకలశాస్త్రసారాసారవివేకకుశలరాయ్, పన్నీరాయిరప్పడి, దీపప్రకాశికై, తత్త్వసంగ్రహం, రహస్యత్రయవివరణం, రహస్యచూడామణి, అధ్యాత్మచిన్తై, వివరణమాలై, ముదలాన ప్రబంధఙ్గళరుళిచ్చెయ్త అழగియ మణవాళచ్చీయర్ సకలచేతనోజ్జీవనార్థమాగ నన్నోబడరుళిచ్చెయ్ద తత్త్వనిరూపణమ్, ఎన్గిఱ గ్రన్థం తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానాదికళిల్ ప్రమాణమాగ వెళ్ళుతప్పట్టుళ్ళ తాకైయాలే తత్త్వజిజ్ఞాసుక్కళాన సర్వఱ్కు మాదరణీయమాకక్కడవతు.

శ్రీమదిత్యాది శ్రీపరమహంసేత్యాది గోమఠం పేరరుళాళరామానుజజీయర్ స్వామికోశమ్ (అపూర్ణం)(౧) శ్రీపెరుమ్బూతూర్-కో-క-ఇళైయవల్లి దొడ్డైయాచార్యర్ తిరుమాళిగైకోశమ్,(౧) తిరువణ్క్కరఙ్గై రాఘవాచార్యర్ స్వామికోశమ్ (౧) ఆక మూన్ఱైయుమ్కొణ్డు యథామతి పరిశోధిత్తు ప్రమాణాకరాదికళుడన్ అచ్చిడప్పట్టతు.

పిళ్ళై తిరుత్తమ్.

పుట.	పఙ్క్తి.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౩	౪	ధూమాది	ధూమాగ్ని
౫	౧౫	శీక్షా	శిక్షా
,,	౧౬	శీక్షై	శిక్షై
౮	౧౦	వంశ	వంశో
,,	౧౬	2	3
,,	౧౮	1 (వాయు...) 2	1. 2. (వాయు...)
౧౧	౧౩	వంశ	వంశో
౧౮	౧౨	†	‡
,,	౧౩	‡	†
౨౪	౯	నిర్దేశ	నిర్దేశార్హ
౨౬	౨౩	భార-శా-మో	భార-శా-మో-౨౯-౧-౧౦,౧౧
౩౨	౯	తన్మాత్రావృత	తన్మాత్రావృతత్వ
,,	౬	సహకారత్వ	సహకారిత్వ
౩౪	౫	తృప్తియిలుం	తృప్తియుం
౩౫	౭	ఇవ్వణ్ణతు	ఇవ్వణ్ణత్తు
,,	౧౩	బ్రహ్మ	బ్రహ్మో
౩౫	౨౧	౨ ( )	౨. (వి-పు. ౧-౩-౧౬).
౩౭	౨	గభస్తిమత్తెన్నుమ్ (౪)	(౪)గభస్తిమత్తెన్నుమ్శొల్లప్పట్ట
౪౦	౨	నిష్క్రీమ్యాత్రి	నిష్క్రీమ్యాత్తి
,,	౧౮	మెను	మెన్ను
౬౦	౧౬	ఎళు	ఎళ్ళు
౬౨	౧౬	శ్లేషి	శ్లేశి

పుట.	పఙ్క్తి.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
௭௮	௪	కర్మయోగ్యతా	కర్త్రాయోగ్యతా
௭௯	௧௩	పాప్మనః	పాప్మానః
,,	௨௪	2 (భారత-ఉద్యోగ)	2.(భారత-ఉద్యోగ.௬௯.)
௮௦	௫	'స్మరణ'	'సంస్మరణ'
௮௧	௧	దేవేన్ద్ర)	న్ద్ర)
௯௧	௧௫	విషయఙ్గళుకు	విషయఙ్గళుక్కు
௯௨	௨௨	నగ	‡ నగ
௯௩	௯	* సుఖ	సుఖ
,,	௧௦	"అహం"	*"అహం"
,,	௨௦	వైకల్యమ్,	వైకల్యమ్ ;
௯௫	௭	సిద్ధి-	సిద్ధి
,,	௨௩	{ మోక్షస్య- అన్తరాయః-	మోక్షస్య, అన్తరాయః, }
௯௬	௮	నగసర్గం,	నగసర్గం
௯௭		ఙార్.	ఙార్-
௯௮	௧௬	కమ్చ	కమ్బ
௧௦௫	௧௪	నామ"	నామ" 2
௧௨௩	௨௧	ప్రోక్తం	ప్రోతం
௧௨௫	௧௪	సస్థుపశ్చ"	సస్థుపశ్చ" 7
௧௨௬	௫	ప్రుధీహీవ	ప్రుధీహి
௧௩௬	௧	అన్యా	అగ్నై శ్రీ

ఇప్పడి యిన్నుం శిలవుణ్డాయిరుక్కుమాగియాల్ పెరియోర్కళ్ అవ్వృర్త్తైయుం తిరుత్తిక్కొళ్ళక్కడవతు.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

వాదికేసరి య్ళగియమణవాళచ్చీయ రరుళిచ్చెయ్ద

తత్త్వనిరూపణమ్.

గ్రన్థకర్తృతనియన్.

సున్దరజామాతృమునేః ప్రపద్యే చరణామ్బుజమ్ ।
సంసారార్ణవసమ్మగ్న జన్తు సన్తారపోతకమ్ ॥
అస్మద్ధితపరిత్రాణ ప్రేమప్రద్రాణమానసమ్ ।
వాదికేసరిణం వన్దే సౌమ్యజామాతరంమునిమ్ ॥

మంగళాచరణమ్.

అభయప్రదనామాన మస్మద్గురు మహంభజే ।
యత్కటాక్షోదయం జన్తు రపునర్జన్మతాజ్గతః ॥ ౧
మానమేయమయం సర్వం మతం యస్మిన్నవస్థితమ్ ।
సమస్తజగదాధారం తన్నమామి శ్రియఃపతిమ్ ॥ ౨
భగవన్తం యతివరం ప్రణిపత్య గురూనపి ।
తత్ప్రసాదాత్కరిష్యేఽహం సమ్యక్తత్త్వనిరూపణమ్ ॥ 3

లోకత్తిల్ పరీక్షకరానార్, ప్రమాణత్తాలే ప్రమేయత్తై నిశ్చయిక్కక్కడవర్గళాయిరుప్పర్గళ్.

ప్రమాణమావదు - యథావస్థితార్థానురూపమా యిరుక్కుమ్. ఆగైయాల్ ‘సమ్యగనుభవసాధనం ప్రమాణం’ ఎన్ఱు

శొల్లుగిఱ నైయ్యాయికాదిగళైప్పోలే కరణప్రామాణ్యం శొల్లుగైయన్ఱియే జ్ఞానప్రామాణ్యం శొల్లుగై సిద్ధాన్తిగళుక్కు అభిమతమాయిరుక్కుమ్. ప్రమాణఙ్గళ్ - ప్రత్యక్షమెన్ఱుమ్, అనుమానమెన్ఱుమ్, ఆగమమెన్ఱుమ్, ఉపమానమెన్ఱుమ్, అర్థాపత్తియెన్ఱుమ్, అభావ మెన్ఱుమ్, సమ్భవ మెన్ఱుమ్, ఐతిహ్యమెన్ఱుమ్, ఎట్టువగైయాగచ్చొల్లువర్గళ్.

ఇదిల్[1] చార్వాకర్ ప్రత్యక్షమొన్ఱుమే ప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

వైశేషికరుం, బౌద్ధరుం, అత్తోడే యనుమానత్తైయుం కూట్టిక్కొణ్డు యిరణ్డుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

నైయ్యాయికరిల్ భూషణమతత్తిలుళ్ళార్ - అవైత్తోడే ఆగమత్తైయుం కూట్టి మూన్ఱుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

ఉదయనమతత్తిలుళ్ళార్ - అవైత్తోడే యుపమానత్తైయుం కూట్టి నాలుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

ప్రాభాకరర్-అవైత్తోడే అర్థాపత్తియైయుం కూట్టి ఐన్దుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

భాట్టర్-అవైత్తోడే అభావత్తైయుంకూట్టి యాఱుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

ఐతిహాసికర్ - అవైత్తోడు సమ్భవత్తైయుమ్, ఐతిహ్యత్తైయుం కూట్టి యెట్టుప్రమాణ మెన్బర్గళ్.

---

1 " ప్రత్యక్షమేకం చార్వాకాః కణాదసుగతౌ పునః । అనుమానంచ తచ్చాహుః సాఙ్ఖ్యాశ్శబ్దంచ తేఅపి । న్యాయైకదేశినోఽప్యేవముపమానంచ కేచన । అర్థాపత్త్యాసహైతాని చత్వార్యాహ ప్రభాకరః । అభావషష్ఠాన్యేతాని భాట్టావేదాన్తినస్తథా । సమ్భవైతిహ్యయుక్తాని తానిపౌరాణికాజగుః "

௧. ఇవైత్తిల్ ప్రత్యక్షమావదు—ఇన్ద్రియఙ్ఙళుక్కు అర్థఙ్ఙళోడుణ్డాన సన్నికర్షత్తాలే యపరోక్షమాగప్పిఱక్కుం జ్ఞానమ్.

௨. అనుమానమావదు - వ్యాప్తమానలిఙ్గపరామర్శత్తాలే వ్యాపకమాన సాధ్యవిషయకజ్ఞానమ్. అదావదు - ధూమమాదిగళుడైయ నిత్యసహచారత్తై మహానసాదిగళిలే కణ్డవన్ పర్వతగతమాన ధూమదర్శనత్తాలే యగ్నియుణ్డెన్ఱఱిది యిడుగై.

3. ఆగమమావదు—ఆప్తోపదేశమ్. అదావదు - వేదవైదిక వచనఙ్ఙళ్.

௪. ఉపమానమావదు—సదృశవస్తుదర్శనత్తిల్ పూర్వదృష్ట సాదృశ్యజ్ఞానమ్. అదావదు - మున్బే గోవైక్కణ్డవన్ పిన్బు గవయత్తైక్కణ్డాల్ గోసదృశంగవయమెన్ఱు పిఱక్కిఱసాదృశ్యబుద్ధి.

௫. అర్థాపత్తియావదు—అనుపపద్యమానమానవర్థత్తైక్కణ్డాల్ అదుక్కుపపాదకమాన వర్థాన్తరత్తైక్కల్పిక్కై. అదావదు- జీవిక్కిఱపురుషనై గృహత్తిల్ కాణాదొళిన్దాల్ పుఱమ్బేపోనా నాగక్కల్పిక్కిఱజ్ఞానమ్.

௬. అభావమావదు—ఒన్ఱినుడైయ యిల్లామైయై సాధిత్తుక్కొడుక్కిఱ జ్ఞానమ్. అదావదు - ఇన్దభూతలత్తిలే ఘటమిల్లై యెన్ఱు పిఱక్కిఱజ్ఞానం ముదలానవై.

௭. సమ్భవమావదు—ఆయిరత్తిల్ ఒన్ఱుం, కడలిల్ కుళప్పడియుం కూడుమెన్ఱు పిఱక్కుమ్ అఱివు.

௮. ఐతిహ్యమావదు—లోకప్రసిద్ధమాన వార్తైయైక్కొణ్డు అర్థనిశ్చయంపణ్ణుగై.

ఇవైత్తిల్ ప్రత్యక్షత్తైయుం, అనుమానత్తైయుం, ఆగమత్తైయు మిమ్మూన్ఱైయుమ్ వైదికర్ ప్రమాణమాగ ప్పరిగ్రహిక్కి-అనళవిల్ ఆప్తోపదేశరూపమానవాగమత్తై, అపౌరుషేయమాగైయాలే భ్రమ విప్రలమ్భాదిదోషరహిత నిత్యప్రమాణ మాగైయాల్ ఆప్తోపదేశమెన్ఱు వేదత్తైయుం, తన్మూలమాన మునివచనాదిగళైయుమ్ శొన్నార్గళ్. ఇవై స్వార్థత్తిల్ ప్రమాణమామిడత్తిల్ బౌద్ధాదిగళుక్కుప్పోలే [1]ప్రామాణ్యం స్వాభావికమాయ్, [2]అప్రామాణ్యం గుణకృతమాయుం, నైయ్యాయికాదిగళుక్కుప్పోలే అప్రామాణ్యం దోషకృతమాయుం ప్రామాణ్యం గుణకృతమాయుమ్ఇరుక్కైయన్ఱియే సర్వప్రకారత్తిలుం ప్రామాణ్యం స్వతస్సిద్ధమాయ్ అప్రామాణ్యం దోషకృతమాయిరుక్కుమ్.

ఇప్పడి స్వతస్సిద్ధప్రమాణఙ్గళాన విమ్మూన్ఱిలుం, ప్రత్యక్షానుమానఙ్గళ్ - ఇన్ద్రియగ్రహణయోగ్యఙ్గళిల్ ప్రమాణఙ్గళాయిరుక్కుమ్. అతీన్ద్రియార్థత్తిల్ ప్రమాణమాయ్ అఱివదు-వేదమెన్ఱుమే.

ఇదుదాన్ తనక్కు [3]ప్రకారఙ్గళాన స్మృతీతిహాసపురాణన్యాయమీమాంసైగళోడేకూడి సవిభూతికనాన సర్వేశ్వరనుడైయ వైభవత్తై ప్రతిపాదిక్కైయిలే తత్పరమాయిరుక్కుమ్.

అదిల్ కర్మప్రతిపాదకమాన పూర్వభాగం-భగవదారాధనవిధియిలే తత్పరమాయిరుక్కుమ్ ; బ్రహ్మప్రతిపాదకమాన వుత్త

---

1 అప్రామాణ్యం. ఇతి, ౨-3. 2 ప్రామాణ్యం, ఇతి, ౨-3: పా.
3 ఉపకరణఙ్గళాన, ఇతి ౨. పు. ఉపకారఙ్గళాన ఇతి, 3. పా.

రభాగం-భగవానుడైయ స్వరూపరూపగుణవిభూతి చేష్టితజ్ఞళై యఱివిత్తు యవనై ప్రాపిక్కైయిలే తత్పరమాయిరుక్కుమ్.

ఆగైయాలే [1]"వేదైశ్చ సర్వై రహమేవ వేద్యః" ఎన్ఱు భగవాన్ తానేయరుళిచ్చెయ్దపడియే కృత్స్న వేదముం సర్వేశ్వరనైయే ప్రతిపాదియానిర్కుమ్.

ఇన్ద ప్రత్యక్షానుమానాఽగమజ్ఞళ్ మూన్ఱిలుం - అల్లాద వైన్దుప్రమాణజ్ఞళుమ న్తర్భవిక్కుమ్. అదిల్ ఉపమానముమ్, అర్థాపత్తియుమ్, సమ్భవముమ్ వ్యాప్తిసహకృతమాయిరుక్కైయాలే అనుమానత్తిలే అన్తర్భవిక్కుమ్. ఐతిహ్యం-శబ్దజన్యమాగైయాలే ఆగమత్తిలే అన్తర్భవిక్కుమ్. అభావం-భావాన్తరపర్యవసాయియాగైయాలే యథాయోగం ప్రత్యక్షాదిగళ్ మూన్ఱిలుమ్ అన్తర్భవిక్కుమ్.

ఇప్పడి స్వతస్సిద్ధప్రమాణభావత్తైయుడైయవైయాయ్, ఋగ్యజుస్సామాఽథర్వణరూపచాతుర్విధ్యత్తైయుడైయ వేదజ్ఞళుక్కు [2]"శిక్షా-వ్యాకరణం-నిరుక్తం-ఛన్దోవిచితిః-కల్పసూత్రం-జ్యోతిశ్శాస్త్రమ్" ఎన్ఱు అజ్ఞజ్ఞళ్ ఆఱాయిరుక్కుమ్.

౧. అదిల్ శిక్షైయావదు-వర్ణస్వరమాత్రాది నిరూపణం పణ్ణుం శాస్త్రమ్.

౨. వ్యాకరణమావదు - ప్రకృతిప్రత్యయాదిముఖత్తాలే అర్థాభిధాయకమానపదజ్ఞళై నిరూపిక్కుం శాస్త్రమ్.

---

1 (గీతా-౧౫-౧౫.) 2 (ఆపస్త-ధర్మే. ౨-ప్రశ్నం. 3-పటల. ౮. ఖం. ౧౧-సూ.)

3. నిరుక్తమావదు - అక్షరసామ్యమాత్రత్తాలే పదఙ్ఙళిల్ అర్థత్తై నిరూపిక్కుం శాస్త్రమ్.

౪. ఛన్దోవిచితియావదు–గాయత్రీ - ఉష్ణిక్ - అనుష్టుప్-త్రిష్టుప్ - బృహతీ - పఙ్క్తి - [1]జగతీ ఎన్ఱ సప్తఛన్దస్సుక్కళై నిరూపిక్కుం శాస్త్రమ్.

౫. కల్పసూత్రమావదు – వేదార్థానుష్ఠానప్రకార నిరూపణం పణ్ణుమ్ శాస్త్రమ్.

౬. జ్యోతిషమావదు–అధ్యయనానుష్ఠానఙ్ఙళుడైయ కాలనియమం పణ్ణుంశాస్త్రమ్.

[2]"ఛన్దః పాదౌ శబ్దశాస్త్రం చ వక్త్రం కల్పః పాణీ జ్యోతిషం చక్షుషీ చ। శిక్షా ఘ్రాణం శ్రోత్రమేతన్నిరుక్తం వేదస్యాఙ్గాన్యాహురేతాని షట్ చ" ఎన్ఱు అవయవరూపఙ్ఙళాగవుం నిరూపిప్పర్గళ్.

ఇప్పడి సాఙ్గమాన వేదఙ్ఙళినుడైయ అర్థౌచిత్యత్తై, ప్రమాణాదినిరూపణఙ్ఙళాలుం,తర్కమర్యాదైయాలుం ప్రతిపాదిక్కక్కడవదాయిరుక్కుమ్ న్యాయశాస్త్రమ్.

మీమాంసైయావదు – వేదవేదాన్తార్థఙ్ఙళుడైయ అర్థగమకత్వత్తుక్కుపయుక్తమాగ పూర్వపక్షసిద్ధాన్తరూపేణ వుణ్డాన విచారమ్. ఇదుదాన్ పూర్వమీమాంసై యుత్తరమీమాంసై యెన్ఱు భేదేన ప్రసిద్ధమాగైయాలుం, కర్మబ్రహ్మరూపేణ ప్రతిపాద్యార్థభేదత్తాలుం, 'జైమనీయం, బాదరాయణీయం' ఎన్ఱు కర్తృభేదత్తాలుం, శాస్త్రభేదముణ్డెన్ఱుశొల్లైక్కు విషయమాయిరున్దదేయాగిలుం-నిరూపణీయమాన వేదమ్ ఉపనిషద్విశిష్టమాగై

---

1 అత్ర 'శక్వరీ' ఇతి సర్వత్రపా. 2.

యాలే ఏకమాగైయాలుం, రథగోపురాది నిర్మాణత్తిల్ పోల్ కర్తృభేద మప్రయోజనమాగైయాలుం, [1]"సుమన్తం జైమినం పైలం శుకంచైవ స్వమాత్మజం । వేదానధ్యాపయామాస" ఎన్ఱిత్యాదివచనత్తాలే జైమిని శ్రీవేదవ్యాసభగవానుక్కు నేరే శిష్యనాగైయాలుం, [2]"ద్వీపే బదరికామధ్యే బాదరాయణమచ్యుతం । పరాశరా త్సత్యవతీ పుత్రంలేభే పరన్తపమ్" ఎన్ఱు శ్రీపారాశర్యన్ బాదరాయణ నాగైయాలుం [3]"యజ్ఞేన దానేన తపసాఽనాశకేన బ్రాహ్మణా వివిదిషన్తి" ఎన్ఱు బ్రహ్మజ్ఞానత్తుక్కు కర్మాపేక్షై యుణ్డాగైయాలుం, కార్యార్థ వ్యుత్పత్తియోపాది [4]'అత్రాఽస్తేనిధిః' ఎన్గిఱ ముదలానవాక్యఙ్గళిలే పురుషార్థభూతమాన సిద్ధార్థత్తిలుం వ్యుత్పత్తి యుణ్డాగైయాలుం, కార్యరూపం-వేదార్థ మానాలుం దుఃఖాసమ్భిన్న దేశ విశేష స్వర్గాదికళ్ పోలవుం, రాత్రిసత్రప్రతిష్ఠాదికళ్ పోలవు ముపాసనరూపమాన కార్యత్తిలే అధికృతనాన పురుషనుక్కు ఫలమాన బ్రహ్మస్వరూపరూపగుణవిభవాదిగళ్ స్వార్థఙ్గళిల్ వేదాన్తవాక్యఙ్గళ్ ప్రమాణమాగైయాలుం, [5]"సంహితమేతచ్ఛారీరకం జైమినీయేన షోడశలక్షణేనేతి శాస్త్రైకత్వసిద్ధిః" ఎన్ఱు వృత్తికారవచన ముణ్డాగైయాలుం, "మీమాంసాశాస్త్రం [6]'అథాతో ధర్మజిజ్ఞాసా' ఇత్యారభ్య [7]'అనావృత్తిశ్శబ్దాదనావృత్తిశ్శబ్దాత్' ఇత్యేతదన్తం సఙ్గతి విశేషేణ విశిష్టక్రమమ్" ఎన్ఱు శ్రీభాష్యకారవచనముణ్డాగైయాలుమ్ ఏకశాస్త్రమాయిరుక్కుమ్.

---

1 (భారతే-శాన్తి-మోక్ష-౩౪౧-౧౯-ఆది-చ-౬౩-౯౨.) 2 (భారతే-ఆది.) 3 (బృహ-ఉప-౬-౪-౨౨). 4 (శ్రీరఙ్గరాజస్తవే.ఉత్తర. ౨౨) 5 (బోధాయనః.) 6 (పూర్వ-మీ-సూ.౧-౧-౧.) 7 (బ్ర-సూ.౪-౪-౨౨.)

అదిల్ [1] "ప్రాయేణ పూర్వభాగార్థ పూరణం ధర్మశాస్త్రతః। ఇతిహాసపురాణాభ్యాం వేదాన్తార్థః ప్రకాశ్యతే" ఎన్ఱిఱపడియే ఆచారవ్యవహార ప్రాయశ్చిత్తరూపప్రతిపాదకమానధర్మశాస్త్రం-కర్మప్రతిపాదకమాన పూర్వభాగార్థోపబృంహణం పణ్ణుగిఱదు; ఇతిహాసపురాణఙ్గళ్ - బ్రహ్మప్రతిపాదకమాన వుత్తరభాగార్థోప బృంహణం పణ్ణుగిఱదు.

ధర్మశాస్త్రఙ్గళుమితిహాస పురాణఙ్గళుం-వేదత్తినుడైయవర్థత్తుక్కు వైశద్యహేతువాయ్క్కొణ్డుపబృంహణఙ్గళాయిరుక్కుమ్.

అదిల్ పురాణమావదు–[2]"సర్గశ్చప్రతిసర్గశ్చ వంశమన్వన్తరాణిచ। వంశానుచరితంచేతి పురాణం పఞ్చలక్షణమ్" ఎన్ఱు సృష్టిసంహారఙ్గళుం, వంశఙ్గళుం, మన్వన్తరఙ్గళుం, వంశానుచరితఙ్గళుమ్ ఆగిఱ పఞ్చలక్షణత్తై యుడైత్తాయిరుక్కుఱ బ్రాహ్మపాద్మ వైష్ణవం ముదలాన గ్రన్థరాశి.

ఇతిహాసమావదు–ఇన్ద లక్షణనియమాపేక్షై యన్ఱియే శ్రీ రామాయణం, మహాభారతం, శ్రీ విష్ణుధర్మాదియాన గ్రన్థరాశి. ఇవైత్తిల్ [2] "పురాణన్యాయమీమాంసాధర్మశాస్త్రాఙ్గమిశ్రి

---

1 (వాయుపు పూర్వ॰౪-౧౦.) 2 పఞ్చలక్షణలక్షితమానపురాణఙ్గళ్ - అల్పపురాణమెన్ఱుం, దశలక్షణలక్షితమానవైకళ్ - మహాపురాణమెన్ఱుం శిలర్ శొల్లువర్గళ్. అప్పడియే భాగవతత్తిల్ ౧౨స్క. 'సర్గోస్యాథవిసర్గశ్చ వృత్తిరక్షాన్తరాణిచ। వంశోవంశానుచరితం సంస్థాహేతురపాశ్రయః॥ దశభిర్లక్షణైర్యుక్తం పురాణంతద్విదోవిదుః। కేచిత్పఞ్చవిధంబ్రహ్మన్ మహదల్పవ్యవస్థయా' ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టదు. ఇన్దవచనత్తుక్కు విరోధం వారామల్ కొళ్ళవుమ్.
3 (మనుస్మృతి.)

త్రాః । వేదాస్థానానివిద్యానాం ధర్మస్యచ చతుర్దశ" ఎన్ఱు ధర్మ విద్యాస్థానఙ్గళ్ పదినాలాగమనువుంశొన్నార్. ఇవ్విడత్తిల్ విద్యాస్థానమాగ పురాణమొన్ఱుమే పరిగణితమాయిరుక్క యితిహాసత్తైయుం కూట్టువానెన్నెన్నిల్,—[1]"ఇతిహాసపురాణాభ్యాం వేదం సముపబృంహయేత్ । బిభేత్యల్పశ్రుతాద్వేదః మామయం ప్రతరిష్యతి [2]" ఎన్ఱు వేదోపబృంహణార్థమాగ పరిగ్రహీతమాగైయాలుం, [3]"ఇతిహాసః పురాణం" [4]ఎన్ఱు శ్రుతియిలుం సహపఠితమాగైయాలుం, [5]"ఇతిహాసపురాణం పఞ్చమమ్" ఎన్ఱు అల్పాచ్తరమన్ఱియిరుక్క అభ్యర్హిత మాగైయాలే పూర్వప్రయుక్తమాన యితిహాసత్తుక్కు పురాణాద్వైలక్షణ్య ముణ్డాగైయాలుమిన్దపురాణశబ్ద మితిహాసత్తుక్కు ముపలక్షణ మాగక్కడవదు.

[6]"అఙ్గానివేదాశ్చత్వారఃమీమాంసాన్యాయవిస్తరః।పురాణం ధర్మశాస్త్రంచ విద్యాహ్యేతాశ్చతుర్దశ" ఎన్ఱు యెణ్ణప్పట్ట ఇన్ద పదినాలు విద్యైగళోడే, [7]"ఆయుర్వేదోధనుర్వేదో వేదోగాన్ధర్వ ఏవచ।అర్థశాస్త్ర మితిహ్యేతావిద్యాహ్యష్టాదశస్మృతాః" ఎన్ఱుశరీరస్థితిహేతువాన ఆయుర్వేదముం, శత్రునివారణార్థమాన ధనుర్వేదముం,భోగోపయుక్తమాన గాన్ధర్వవేదముం,సమ్పదర్థమాన అర్థశాస్త్రము మాన నాలుపవేదముం సద్వారకమాగ ధర్మోపయుక్తమాగైయాలే పదినెట్టువిద్యైయెన్ఱుశొల్లప్పట్టదిఱే.

---

1 (భార-ఆది. ౧-౨౭౩.) 2 వేదత్తుక్కు ప్రతారణమావదు - తదభిప్రేతవిపరీతార్థవర్ణనమే. 3 (బృహ-ఉప. ౬-౧-౨.) 4 'ఇతిహాసాన్ పురాణాని' ఇతి పా. ౨-౩. 5 (ఛా-ఉప-౭-౧-౧.) 6 (వి-పు. ౩-౬-౨౭) 7 (వి-పు. ౩-౬-౨౮.) 8 'అష్టాదశైవతాః' ఇతి-వి-పు. ముద్రితకోశపాఠః. 9 'ఆయుర్వేదోవైద్యశాస్త్రం గాన్ధర్వోగీతిశాసనం । అర్థశాస్త్రందణ్డనీతిః ధనుర్వేదోఽస్త్రశాసనం । చత్వారఉపవేదాస్త' ఇతి వైజయన్తీ.

ఇన్ద పురాణఙ్గళ్ తాన్ [1]"యస్మిన్కల్పేతు యత్ప్రోక్తం పురాణం బ్రహ్మణాపురా । తస్యతస్యతుమాహాత్మ్యం తత్స్వరూపేణవర్ణ్యతే" ఎన్ఱు సర్వపురాణత్తుక్కుం ప్రవర్తకన్ బ్రహ్మావాయ్-అవనుక్కు యాదొరు కల్పత్తిలే గుణత్రయత్తిల్ యాదొరుగుణం విఞ్జియిరున్దదు, అన్ద గుణానుగుణదేవతైయినుడైయ మాహాత్మ్యత్తై యన్ద పురాణఙ్గళిలే శొల్లక్కడవనాగైయాలే, [2]" అగ్నేశ్శివస్యమాహాత్మ్యం తామసేషుప్రకీర్త్యతే ॥ రాజసేషుచ మాహాత్మ్య మధికం బ్రహ్మణోవిదుః॥౧౪॥ సాత్త్వికేష్వథకల్పేషు మాహాత్మ్య మధికంహరేః । తేష్వేవయోగసంసిద్ధా గమిష్యన్తిపరాఙ్గతిమ్॥౧౫॥సఙ్కీర్ణేషుసరస్వత్యాః పిత్రూణాంచ నిగద్యతే ॥౧౬॥" ఎన్ఱుతామసకల్పఙ్గళిల్ పురాణఙ్గళాలే యగ్నిశివర్గళుడైయ మాహాత్మ్యత్తైయుం, రాజసకల్పఙ్గళిల్ పురాణఙ్గళాలే బ్రహ్మతన్నుడైయమాహాత్మ్యత్తైయుం సాత్త్వికకల్పఙ్గళిల్ పురాణఙ్గళాలే సర్వేశ్వరనాన హరియినుడైయ మాహాత్మ్యత్తైయుం, సఙ్కీర్ణకల్పఙ్గళిలే సరస్వతియినుడయవుం, పితృక్కళినుడైయవుం మాహాత్మ్యత్తైయుం శొల్లక్కడవనాయిరుక్కుమ్.

ఇదిల్ సాత్త్వికపురాణైకనిష్ఠరానవర్గళ్ యోగముఖత్తాలే జ్ఞానత్తైప్పెఱ్ఱుపరగతియై ప్పెఱువర్గళెన్ఱు శొల్లుగైయాలేభగవత్ప్రతిపాదకఙ్గళానసాత్త్వికపురాణఙ్గళే ప్రామాణ్యత్తిల్ ప్రకృష్టఙ్గళాయిరుక్కుమ్.

ఆనాల్ ఇతరదేవతాప్రతిపాదకఙ్గళాన రాజస తామస సఙ్కీర్ణపురాణఙ్గళ్ అప్రమాణ మిత్తనైయోవెన్నిల్?—అవైత్తిలుం భగవదుత్కర్షప్రతిపాదకత్వం విశిష్టమాగైయాలే తన్నిబన్ధన

1 (మాత్స్యపు ౫౩-౧౫.) 2 (మాత్స్యపు-౫౩-౮.)

మాన సాత్త్వికత్వముణ్డాన అంశత్తిల్ యథాజ్ఞానసాధకత్వ మడి యాన ప్రామాణ్యత్తిల్ కుఱైయిల్లై.

“అష్టాదశపురాణేషు దశభిః కథ్యతే శివః” ఎన్ఱు పదినెట్టు పురాణత్తిలుం పత్తుపురాణత్తాలే శివన్ శొల్లప్పడుకిఱా నెన్ఱు ణ్డాయిరుక్క సకలపురాణఙ్గళుంభగవత్ప్రతిపాదకఙ్గళెన్ఱుశొల్లుగిఱ పడి యెఙ్గనేయెన్నిల్ [1]“అష్టాదశపురాణాని పురాణజ్ఞాః ప్రచక్షతే॥ ౨౦॥ బ్రాహ్మం పాద్మం వైష్ణవం చ శైవం భాగవతం తథా।తథాఽన్యం నారదీయంచ మార్కణ్డేయంచ సప్తమమ్ ॥ ౨౧॥ ఆగ్నేయ మష్టమంచైవ భవిష్య న్నవమం స్మృతమ్ । దశమం బ్రహ్మకైవర్తం లైఙ్గమేకాదశం స్మృతమ్॥౨౨॥ వారాహం ద్వాదశంచైవ స్కాన్దంచాత్ర త్రయోదశమ్ । చతుర్దశం వామనంచ కౌర్మం పఞ్చదశంతథా॥౨౩॥ మాత్స్యంచ గారుడంచైవ బ్రహ్మాణ్డంచ తతఃపరమ్ ॥ ౨౪॥ సర్గశ్చప్రతిసర్గశ్చ వంశమన్వన్తరాణిచ । సర్వేష్వేతేషుకథ్యన్తే వంశానుచరితంచయత్ ॥౨౫॥ యదేత త్తవమైత్రేయ పురాణంకథ్యతేమయా। ఏతద్వైష్ణవసంజ్ఞంవై పాద్మస్యసమనన్తరమ్ ॥ ౨౬ ॥ సర్గేచప్రతిసర్గేచ వంశమన్వన్తరాదిషు । కథ్యతే భగవాన్విష్ణు రశేషేష్వేవసత్తమ ॥ ౨౭ ॥” ఎన్ఱు శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలే పురాణఙ్గళ్ పదినెట్టైయుమనుక్రమిత్తు యిప్పురాణఙ్గళి లెల్లావఱ్ఱిలుం సర్వేశ్వరనే ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱానెన్ఱు శొల్లుగైయాలేయుం, [2]“ ఏవమేవపురాణేషు దశస్వష్టసునాన్యథా ” ఎన్ఱు పదినెట్టుపురాణత్తిలుం భగవానే సర్వస్మాత్పరనాగ ప్రతిపాద్యనల్లదు తత్త్వాన్తరమన్ఱెన్ఱు

---

1 (వి-పు-3-౬). 2 ( )

పురాణాన్తరవచన ముణ్డాయిరుక్కైయాలుం ఇని సర్వపురాణత్తిలుం సర్వేశ్వరనే ప్రతిపాద్యన్, దేవతాన్తరోత్కర్షం శొల్లుగిఱవిడమ్ భగవన్నిసృష్టకారణపురుషత్వాదిపదప్రాప్తియుడైయర్గాగైయాలే తద్విభూతి నిబన్ధనమాన వుత్కర్షప్రతిపాదనత్తిలే తాత్పర్యమాగక్కడవదు.

పురాణాదిగళిలే సర్వజగత్తినుడైయ యుగపత్సంహారాదిగళై చ్చొల్లుగైయాలుం, ఆకాశవిశేషగుణమాన శబ్దత్తుక్కుం స్వాశ్రయమాన వాకాశత్తోడే సంహారముణ్డాగైయాలుం, వర్ణాత్మకమాన శబ్దత్తుక్కు పురుషనుడైయ తాల్వాదివ్యాపారజన్యత్వముణ్డాగైయాలే కర్త్రపేక్షైయుణ్డాగైయాల్ పురుషబుద్ధ్యన్వయమూలత్వం సమ్భావిత మాగైయాలుం, "ఇదానీమివసర్వత్ర దృష్టాన్తాదిక మిష్యతే" ఎన్గిఱ మీమాంసకమర్యాదైయాలే వేదత్తుక్కు అవిచ్ఛిన్నపాఠసమ్ప్రదాయం అసమ్భావిత మాగైయాలే వేదత్తినుడైయ అపౌరుషేయత్వ నిత్యత్వఙ్గళ్ కూడుమ్బడి యెఙ్గనేయెన్నిల్. శబ్దనిత్యత్వంకొళ్ళుగిఱ పక్షత్తిలుం అర్థైక్య పురుషావిచ్ఛేదనిబన్ధనమాన పాఠసమ్ప్రదాయావిచ్ఛిత్తియిఱే నిత్యత్వాదికళుక్కు మూలమాయిరుప్పదు. అదు సకలసంహారావస్థైయిలుం కులైయిల్లై. అదావదు-సుప్తప్రబుద్ధరాన వుపాధ్యాయాదిగళ్ పూర్వోచ్చారణక్రమత్తై స్మరిత్తు శిష్యాదిగళై యధ్యయనం పణ్ణివిక్కుమాప్పోలే, సంహృతిసమయఙ్గళిల్ సర్వేశ్వరన్ ఇన్దవేదసన్దర్భత్తై తన్తిరువుళ్ళత్తిల్ సంస్కారవిశేషత్తిలే యిట్టు వైత్తు సృష్టికాలత్తిలే యిన్దవేదశబ్దఙ్గళాలే స్మరి

క్లుప్తనామరూపఙ్గళై సృష్టమాన అవ్వర్థఙ్గళిలే[1] వ్యాకరిత్తు
వుఙ్గళియుణర్ స్వప్రజైకళై పితావాదినైక్కుమాపోలే, బ్రహ్మప్రము
ఖరాన సర్వప్రాణిగళైయుం యోగ్యతానుకూలమాగ అధ్యయ
నంపణ్ణివైత్తు అవ్వవరుడైయ హితఙ్గళైయుం శాసిత్తుక్కొణ్డు
పోరుకైయాలే అస్మర్యమాణ కర్తృత్వాదినిబన్ధనమాన వేదప్రా
మాణ్యం వ్యవస్థితమెన్ఱదాయిత్తు.

[2]"వాచా విరూప నిత్యయా" ఎన్ఱు సన్దర్భవిశేషరూప
త్తాలే వాక్కు నిత్యైయాయిరుక్కుమెన్ఱు శ్రుతితన్నిలుం శొ
ల్లిత్తు.

[3]"ఏతదేవ (చ) వేదానామపౌరుషేయత్వం నిత్యత్వంచ-
యత్పూర్వపూర్వోచ్చారణక్రమజనిత సంస్కారవిశేషేణ తమే
వక్రమవిశేషం స్మృత్వా తేనైవ క్రమేణోచ్చార్యమాణత్వం"
ఎన్ఱు భాష్యకారరుం వేదత్తినుడైయ వపౌరుషేయత్వనిత్యత్వ
ఙ్గళై సంస్కారరూపమాన సన్దర్భనిత్యతానిబన్ధనమాగ వరుళి
చ్చెయ్దారిఱే.

ఇప్పడి పురుషబుద్ధిమూలత్వాదిదోషమిల్లామైయాలే నిత్య
మానవేద రాశి-స్వతఏవ సుదృఢప్రమాణ మెన్ఱదాయిత్తు.

ఇప్పడి సాఙ్గోపాఙ్గమాన సకలవేదఙ్గళుం సర్వేశ్వరనైయే
ఏకకణ్ఠమాగ ప్రతిపాదిక్క మళవిల్-సాఙ్ఖ్య-యోగ-పాశుపత-
పాఞ్చరాత్ర రూపతన్త్రవిశేషఙ్గళ్ స్వార్థత్తిల్ ప్రామాణమాగిఱ
పడియెన్నెన్నిల్- [4]"సాఙ్ఖ్యం యోగః పఞ్చరాత్రం వేదాః పాశు

---

1 వ్యాపరిత్తు-ఇతి. ౨-3. పా. 2 (యజు-౨-కా-౬-ప్ర-౬-౨-పం-౨-వా.) 3 వేదార్థసఙ్గ్రహే. 4 (భార-శా-మో-3౪౦-౧).

పతంతథా। కిమేతా న్యేకనిష్ఠాని పృథఙ్నిష్ఠానివామునే" ఎన్న మహాభారతత్తిలే నిష్ఠానిర్ణయాధ్యాయత్తిలే పఞ్చసిద్ధాన్తనిర్ణయత్తిలే 'సాఙ్ఖ్యాదిపఞ్చసిద్ధాన్తఙ్ఙళు మేకతత్త్వప్రతిపాదకఙ్ఙళో పృథక్తత్త్వప్రతిపాదకఙ్ఙళో' వెన్న ప్రశ్నంపణ్ణ, "బహవోహియథామార్గావిశన్త్యేకం మహాపురం। తథాజ్ఞానాని సర్వాణి ప్రవిశన్తి తమీశ్వరం" [2]ఎన్న పలవఴియు మొరుపట్టై వీట్టిలే పుగులుమాప్పోలే సర్వజ్ఞానఙ్ఙళుంసర్వనియన్తావాన సర్వేశ్వరనైయే ప్రతిపాదియ్కానిర్క్కుమ్ ఎన్న ఉత్తరం శొల్లుకైయాలే సర్వసిద్ధాన్తఙ్ఙళుం సర్వేశ్వరనైయే ప్రతిపాదిక్కుక్కుడవదు.

అదిలే వేదమానదు - కర్త్రాద్యభావత్తాలే నిర్దోషమాయ్క్కొణ్డు భగవత్ప్రతిపాదనత్తిల్ ప్రబలప్రమాణమాగైయాలే యల్లాదనాలుసిద్ధాన్తఙ్ఙళుం తన్మూలఙ్ఙళాయ్క్కొణ్డు ప్రమాణఙ్ఙళాగక్కుడవన.

అదిల్ సాఙ్ఖ్య-యోగ-పాశుపతఙ్ఙళ్ వేదవిరుద్ధాంశమొఴియప్రమాణఙ్ఙళాగక్కుడవన.

౧. అదావదు-సాఙ్ఖ్యర్-జగత్కారణభూతనాన సర్వేశ్వరనుడైయ సకలేతరవ్యావృత్తమాయ్ వేదాన్తవేద్యమాన స్వరూపత్తైయుశైయాదే పఞ్చవింశతితత్త్వమాత్రత్తిలే పర్యవసిత్తు అన్ద పఞ్చవింశతిపురుషనైయుదాసీననాగవుం శొన్నార్. (౨-౨-౧. బ్ర-సూ.)

1 భార-శా-మా-౩౫౦. ఇశ్లోకం ముద్రితకోశత్తిల్ కాణవిల్లై. సన్దర్భత్తైప్పార్త్తాల్ భారతవచనమాగవేణుమ్. నారసింహపు. చ. ౬౪-౬౭, లిరుక్కిఱదు.

౨. యోగియానవన్-యోగశాస్త్రత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ ఈశ్వరత్వం యోగజన్యమాయ్క్కొణ్డు ప్రతిఫలనంపోలే ఔపాధికమామొழియ స్వాభావిక మల్లవెన్ఱు శొన్నాన్. (౨-౧-౩-బ్రహ్మసూత్రం.)

౩. పాశుపతన్ - పిచ్చైయుణ్డి యెమ్బెరుమా నెన్నుమాప్పోలే శాపోపహతనాన రుద్రనై పరమేశ్వరనాగ భ్రమిత్తాన్. (౨-౨-బ్ర-సూ) ఇవర్గళ్ మూవర్క్కుం ఇన్ద వేదవిరుద్ధాంశఙ్గళొழియ తత్త్వక్రమోత్పత్తికథనత్తిలుం, [1]యోగస్వరూపప్రతిపాదనత్తిలుమ్, ఉపాస్యోపాసకభావాది ప్రతిపాదనత్తిలుం, విరోధమిల్లామైయాలే అన్ద వంశఙ్గళిలే యిన్ద తన్త్రఙ్గళ్ ప్రమాణఙ్గళాగక్కుఱైయిల్లై.

ఆనాల్ శ్రీపాఞ్చరాత్రముం [2]"వాసుదేవాత్సఙ్కర్షణో నామజీవో జాయతే" ఎన్ఱు వేదాన్తవిరుద్ధమాన జీవోత్పత్త్యాదిగళై చ్చొల్లుగైయాలే యదిలుం తన్త్రసామాన్యత్తాలే వేదవిరుద్ధాంశ ముణ్డాయిరున్దదేయెన్నిల్- (బ్ర-సూ-౨-౨-౩౯,౪౦.)

అఙ్గు జీవాధిష్ఠాతృరూపమాన సఙ్కర్షణవ్యూహత్తినుడైయ వుత్పత్తి శొల్లుగిఱదు. ఆకైయాలే జీవోత్పత్తిక్కు ప్రసఙ్గమిల్లామైయాలుం, [3]"ఇదం మహోపనిషదం సర్వవేదసమన్వితం" ఎన్ఱు సకలవేదానుకూలత్వ మిన్ద పాఞ్చరాత్రవచనత్తిలే సిద్ధమాగైయాలుం, భగవాన్దాన్ పరవ్యూహవిభవాదిగళుడైయ యాథాత్మ్యత్తై సప్రకారమాగ [4]సాత్త్వికాదిగళిలే యరుళిచ్చెయ్గై

1 యోగప్రకారోపపాదనత్తిలు మితి ౨ - ౩. 2 పరమసంహితా.
3 భార-శా-మో. ౩౪౦ - ౧౧౧. 4 సాత్త్వికాదిగళిలే-సాత్త్వికాదిసంహితైగళిలే యెన్నపడి.

యాలుం శ్రీపాఞ్చరాత్రం స్వార్థత్తిల్ కృత్స్నముం ప్రమాణమాగక్కడవదు. (బ్రహ్మ-సూ. ౨-౨-౪౧,౪౨.)

ఇజ్జనన్ఱిక్కే సాఙ్ఖ్యాదిగళుక్కుం స్వార్థత్తిల్ కృత్స్న ప్రమాణంకొళ్ళత్తేడిల్, [1]"స్మృత్యనవకాశదోషప్రసఙ్గఇతిచేన్నాన్యస్మృత్యనవకాశదోష ప్రసఙ్గాత్" ఎన్నిఱ అధికరణత్తిలే 'సాఙ్ఖ్యాదిస్మృతిగళుక్కు ప్రామాణ్యం కొళ్ళుమళవిల్ జగత్తుక్కు బ్రహ్మోపాదానకారణత్వం శొల్లుగిఱ మన్వాదిసకలస్మృతిగళుక్కు అనవకాశమాగిఱదోషం వరు' మెన్ఱు వేదాన్తసూత్రత్తిలే యుపపాదిక్కైయాలుం, [2]"యా వేదబాహ్యాః స్మృతయః యాశ్చ కాశ్చకుదృష్టయః। సర్వాస్తానిష్ఫలాః ప్రేత్య తమోనిష్ఠాహి తాః స్మృతాః" ఎన్ఱు 'బాహ్యకుదృష్టి స్మృతికళ్ తమఃకార్యమాన అజ్ఞానవర్ధకైగళాగైయాలే నిష్ప్రయోజనఙ్గళాయ్క్కొణ్డు సంసారవర్ధకైగళ్' ఎన్ఱు మనువచనముణ్డాగైయాలుం, సాఙ్ఖ్యాదిగళుక్కు ప్రామాణ్యం క్వాచిత్కమాయ్ శ్రీపాఞ్చరాత్రత్తుక్కు ప్రామాణ్యం సార్వత్రికమెన్నదాయిఱ్ఱు.

ఆగైయాలే సాఙ్గోపబృంహణ సర్వతన్త్రసహితమాన సమస్తవేదఙ్గళుం-సకలవిభూతియుక్తనాన సర్వేశ్వరనుడైయ సమాభ్యధికరహితమాన వైభవత్తైయే సమ్యక్ప్రతిపాదనం పణ్ణుగిఱదెన్నదాయిఱ్ఱు.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే ప్రమాణ నిరూపణంనామ

ప్రథమోఽధికారః.

1 (బ్ర-సూ - ౨ - ౧ - ౧.) 2 (మను-౧౨ - ౯౫.)

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

[ద్వితీయో ఽధికారః.]

శ్రుతి వేదవేద్యమాయ బ్రహ్మశబ్ద వాచ్యమాన సత్త్వ మొన్ఱు: అదుదాన్ పరమాత్మావుక్కు జ్ఞాతవ్యమ్. అవనుక్కు జ్ఞాపకమాన లక్షణఙ్గళ్ ఎన్నిల్:-

[1]"యతో వా ఇమాని భూతాని జాయన్తే। యేన జాతాని జీవన్తి। యత్ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తి। తద్విజిజ్ఞాసస్వ। తద్బ్రహ్మ" ఎన్ఱు జగజ్జన్మస్థితిలయఙ్గళ్ వేదాన్తత్తిలే ప్రసిద్ధమ్.

[2]"అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా" ఎన్ఱు బ్రహ్మజిజ్ఞాసైయై ప్రతిజ్ఞై పణ్ణిన వేదాన్తసూత్రం అద్ది బ్రహ్మత్తుక్కు లక్షణమాగ [3]"జన్మాద్యస్య యతః" ఎన్గిఱ సూత్రత్తాలే జగత్తినుడైయ జన్మస్థిత్యాదిగళై సూచిప్పిత్తదిఱే.

జగత్తుక్కు బ్రహ్మత్తిన్నాలే ఉణ్డాన సృష్టి-స్థితి-లయఙ్గళావన-ఉత్పత్తి-స్థితి-వినాశఙ్గళ్.

అదిలే బ్రహ్మత్తుక్కు జగత్తైప్ పఱ్ఱ ఉణ్డాన కారణత్వమావదు-ఘటాదిగళైప్ పఱ్ఱక్ కులాలాదిగళుక్కు ఉణ్డాన కారణత్వమ్పోలే నిమిత్తత్వ మాత్రమో ఎన్నిల్-అప్పడియన్ఱు. లోకత్తిల్ కార్యోత్పత్తియిలు ఉపాదానమెన్ఱుం, నిమిత్తమెన్ఱుం, సహకారి యెన్ఱుం కారణఙ్గళ్ మూన్ఱు. అతిల్ ఉపాదానకారణమావదు-

1 (తై-భృగు-౧-౧.) 2 (బ్ర-సూ-౧-౧-౧.) 3 (,, ౧-౧-౨)

కార్యస్వరూపత్తిలే నన్తర్భవిక్కుమ్పడియాదొరు వస్తువిను డైయ స్వరూపత్తై యుపాదానమ్బన్ఱి కార్యత్తై యుత్పాదిక్కి రాన్ అదు వుపాదానకారణమ్. అదావదు-ఘటమాన కార్య త్తిలే మృత్తాన కారణరూపత్తై స్వీకరిత్తు అత్తై వృద్ధాక్కుతా ప్పోలే. నిమిత్తకారణమావదు-అన్న వుపాదాన స్వరూపమాన మృత్తైకులాలన్ వికరిప్పిక్కుమాప్పోలే కార్యాకారేణ వికరిప్పి క్కుమదు. సహకారికారణమావదు-కులాలన మృత్తాలే ఘటత్తై యుత్పాదిక్కు మళవిల్ దణ్డచక్రాదిగళ్ పోలే కార్యోత్పత్తి క్కుపకరణమామవై. ఇవై మూన్ఱుం లోకత్తిలన్ఱినుడై యశక్తి యెయుక్తిక్కులై. బ్రహ్మం-జగత్తుక్కు కారణమామళవిలివై మూన్ఱుం తానేయాయిరుక్కుమెన్ఱు శ్రుతిశొల్లిత్తు.-

అదావదు.-†[1]"కింస్విద్వనంక ఉ స వృక్ష ఆసీత్ । యతో ద్యావాపృథివీ‡నిష్టతక్షుః । మనీషిణో మనసా పృచ్ఛతేదుతత్ యదధ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్" ఎన్ఱు లోకదృష్టిమర్యాదైయాలే నిమిత్తోపాదానాదిగళై భిన్నమాగ ప్రతిపత్తిపణ్ణయాదొరువస్తు భువ

---

1 (యజు-అష్టక-౨-ప్రశ్న-౮-అను-౯-పం-౮.)

† 'నిష్టతక్షుః' ఎన్ఱవిడత్తిల్ బహువచనం వివక్షితమన్ఱు. 'సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథా పూర్వమకల్పయత్ దివంచ పృథివీంచ' ఎన్ఱు ద్యావాపృథివ్యాదికళుక్కు ఏకకర్తృకత్వ శ్రవణత్తాలే కర్తృబహుత్వం సమ్భవియామైయాల్. ఇప్పడియే శ్రుతప్రకాశికాచార్యరుం కళిచ్చెయ్దదు (౧-౪-౨౫-సూ-వ్యా).

‡ (కింస్విది) త్యాది. అత్రసాయనాచార్యభాష్యం "లోకేహి గృహం చికీర్షుః పుమాన్ వనం గత్వా తత్రకంచిద్వృక్షం ఛిత్వా తదీయైః కాష్ఠైః గృహం నిర్మిమీతే, తద్దృష్టాన్తేనాత్రాపి; యతః - యస్మాత్ వనజన్యాద్వృక్షాత్, ద్యావాపృథివీ - ద్యులోక భూలోకౌ, నిష్టతక్షుః తక్షణేన

నజ్ఞులై ధరిత్తుక్కొణ్ణు నిన్నదెన్ను నిమిత్తత్తైచ్చొల్లి ‘యతో ద్యావా పృథివీ నిష్టతక్షుః’ ఎన్ఱు యాదొన్ఱాలే ద్యావాపృథివిగళై వగుత్తార్గళ్, అన్దవన మెదుయెన్ఱుం అన్దవృక్ష మేదెన్ఱు ముపాదానత్తైయుం, శాదితరోపకరణత్తైయు మ్ఱికేత్తు ప్రశ్నమ్పణ్ణ, [1]“బ్రహ్మవనం బ్రహ్మసవృక్ష ఆసీత్ యతో ద్యావాపృథివీ నిష్టతక్షుః। మనీషిణో మనసా విబ్రవీమివః। బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్” ఎన్ఱు అధిష్ఠిక్కుం నిమిత్తకారణముమ్, ఉపాదానకారణముమ్ బ్రహ్మమెన్ఱు త్రివిధకారణముం బ్రహ్మమాగచ్చొల్లిర్ఱు.

ఇన్దవర్థం.— [2]“సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ ఏకమేవాఽద్వితీయమ్” ఎన్ఱు కారణవాక్యత్తిల్ జగత్తు యేకమాగక్కొణ్ణు లయిక్కుమ్పడి వుపాదాన సచ్ఛబ్దవాచ్యన స్తు(అద్వితీయ)మెన్ఱు శొల్లుగైయాలే అధిష్ఠాత్రన్తరత్తైక్కడిత్తు నిమిత్తోపాదానాదిగళెల్లామేక [భూత] వస్తువెన్ఱుఞ్ఞొల్లప్పట్టదు.

నిర్మితారః-నిర్మితవన్తః, తాదృశం వనం, కింస్విత్ - భవేత్, కశ్చ - తాదృశః, సవృక్ష ఆసీత్, హేమనీషిణః-బుద్ధిమన్తః, మనసా - స్వకీయేన విచార్యతదవిమర్థప్య యాచార్యసమీపే పృచ్ఛత. కించ, యత్ - కారణ భూతం వస్తు, భువనాని-సర్వాన్ లోకాన్ స్వాత్మని. ధారయన్. అధ్యతిష్ఠత్ -నియమనమకరోత్. తదిదు - తదపి పృచ్ఛత. యదుక్తమ్మనీషిణాం ప్రశ్నత్రయం తస్యాచార్య ఉత్తరంబ్రూతే. యస్మాత్ -వనజన్యాత్ -వృక్షాత్, ద్యావాపృథివ్యౌ నిర్మిమాతే, తద్వనస్థానీయం వృక్షస్థానీయం బ్రహ్మైవ. తస్యసర్వశక్తిత్వాత్. యస్య-ఉత్పాద్యస్య, యాసామగ్ర్యపేక్షితా సాసర్వా తస్మిన్విద్యతే, తదేవబ్రహ్మ, సర్వాణి భువనాని అస్మిన్ధారయతి, నియమయతిచ, హేమనీషిణః-ఆచార్యోఽహం మనసానిశ్చిత్య, వః-యుష్మభ్యం, విబ్రవీమి-వివిధముత్తరం బ్రవీమి’ ఇతి.

1 (య.౨-౮-౯-౮.) 2 (ఛా-ఉప-౬-౨-౧.)

అఖిలహేయప్రత్యనీకత్వ కల్యాణైకతానత్వరూపోభయలిఙ్గ విశిష్టనిత్యపరిశుద్ధస్వభావ పరబ్రహ్మం జడత్వదుఃఖిత్వాయుక్తమాన చిదచిదాత్మక ప్రపంచత్తుక్కుపాదానమాన్పడియెఙ్గనే యెన్నిల్; నిర్దోషప్రమాణమాన వేదాన్తభాగత్తిల్ నానావాక్యఙ్గళాలే శొల్లప్పట్ట బ్రహ్మత్తినుడైయ వుపాదానాది భావత్తుక్కు అన్యథాసిద్ధియిల్లామైయాలే ప్రమాణానుగ్రాహకమాన వుపపత్తి విశేషఙ్గళాలే యివ్వర్థత్తై వేదాన్తవిత్తుక్కళ్ నిష్కర్షియానిన్ఱార్గళ్.

ఎఙ్గనేయెన్నిల్ — [1]“పృథివ్యప్సులీయతే” ఎన్ఱు తొడఙ్గి తత్త్వక్రమత్తిలే లయత్తైచ్చొల్లి, [1]“మహానవ్యక్తేలీయతే । అవ్యక్తమక్షరేలీయతే । అక్షరన్తమసిలీయతే । తమః పరేదేవ ఏకీభవతి” ఎన్ఱు మహత్తత్త్వత్తుక్కు లయస్థానమాన అవ్యక్తం తన్నుడైయ సూక్ష్మదశారూపమాన అక్షరతమోఽవస్థమాయ్క్కొణ్డు పరదేవతైపక్కలిలే ఏకీభవిక్కుమెన్నైయాలే చిదధిష్ఠితమాన అవ్యక్తత్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థైయక్షరమాయ్, అక్షరత్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థైయై తమస్సాగచ్చొల్లుగైయాలే పుష్పత్తినుడైయ ముకుళకోరకాద్యవస్థైగళ్ పోలే తత్త్వాన్తరమన్ఱియిలే యొన్ఱినుడైయ సూక్ష్మావస్థైగళాగైయాలే మహదాదిగళోపాది నామరూపవిభాగత్తుక్కు అర్హమల్లాద సూక్ష్మచిదచిద్వస్తుక్కళై తమశ్శబ్దత్తాలే శొల్లి అదుక్కు పరమాత్మావిన్పక్కల్ ఏకభావం శొల్లుగైయాలే కారణభూతపరబ్రహ్మత్తుక్కు సూక్ష్మచిదచిద్విశిష్టత్వమవర్జనీయమ్.

1 (సుబా-ఉప-౨-ఖం.)

ఆగైయిఱే [1]"ప్రకృతిర్యామయాఖ్యాతా వ్యక్తావ్యక్త స్వరూపిణీ। పురుషశ్చాప్యుభావేతౌ లీయేతే పరమాత్మని॥" ఎన్ఱు చేతనాఽచేతనఙ్గళిరణ్డుక్కుం పరమాత్మావిన్పక్కలిలేలయత్తై చ్చొల్లిఱ్ఱు.

ఇప్పడి సూక్ష్మచిదచిద్విశిష్టమానబ్రహ్మత్తైయిఱే [2]"సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్" ఎన్ఱు ముదలాన వాక్యఙ్గళ్ జగత్కారణమాగచ్చొల్లుగిఱన.

ఇప్పడి యివైగళుక్కు లయస్థానమాగైయాలే బ్రహ్మం జగదుపాదానకారణమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

ఇన్దబ్రహ్మం జగదుపాదానమామిడత్తు [3]"నిష్కలం నిష్క్రియం శాన్తం" [4]"సత్యం జ్ఞానమనన్తం బ్రహ్మ" ఎన్ఱు వికారాదిరహితమాగ శ్రుతిసిద్ధమాన స్వరూపత్తుక్కు పరిణామం వారాదోవెన్నిల్-సూక్ష్మచిదచిన్మిశ్రమానపరబ్రహ్మం స్థూలచిదచిన్మిశ్రమానజగదాకారత్తై యుడైత్తామళవిల్ స్వరూపత్తుక్కు పరిణామం వారాదపడి జగత్తుక్కుపాదానమాయ్ పరిణమిక్కక్కడవదాయిఱ్ఱు.

అదావదు-చిదచిద్విశిష్ట బ్రహ్మత్తినుడైయ అచిదంశత్తిలే స్వరూపపరిణామం, చిదంశత్తిలే జ్ఞానమాగిఱ స్వభావత్తిలే సంకోచవికాసరూప పరిణామముమాయ్, చిదంశత్తుక్కు స్వరూపపరిణామమిన్ఱియిలేయొళిగిర వ్యాపాదివుభయనియన్తావాన బ్రహ్మంశత్తుక్కు స్వరూప స్వభావఙ్గళిరణ్డిలుం పరిణామమిన్ఱియిలే [5]"బహుస్యాం" ఎన్గిఱ తాదాత్మ్యకసఙ్కల్పరూపపరిణామమే

1 (వి-పు.౬-౪-3౯.) 2 (ఛా-ఉప.౬-౨-౧.) 3 (శ్వే. ఉప-౬-౧౯.) 4 (తై-ఉప-ఆనన్ద౧౧.) 5 (ఛా-ఉప-౬-౨-3)

య్యాగైయాలే చిదచిత్తుక్కళ్ళోపాది స్వరూపవికారం స్వభావసం కోచాదిగళాగిఱ దోషరూపపరిణామమిన్ఱియే కర్తృత్వలక్షణాది సిద్ధమానసత్యసఙ్కల్పాదిగళుం,నియన్తృత్వసిద్ధమాన జ్ఞానశక్త్యాదిగుణోత్కర్షము మాగిఱవైలక్షణ్యాతిశయమ్ప్రకాశిక్కైయాలే వికారత్తుక్కుం కల్యాణగుణయోగత్తుక్కు మొరుకుత్తయిల్లై. ఇప్పడి యుపాదానమాన పరబ్రహ్మన్దానే తన్నుడైయ సత్యసఙ్కల్పత్వాదిగళాలుం,జ్ఞానశక్త్యాదిగుణయోగత్తాలుం,స్వశరీరభూత చిదచిత్తుక్కళై యధిష్ఠిత్తు కార్యరూపమాన వవస్థాన్తరాపత్తియై ప్పణ్ణివిక్కైయాలే నిమిత్తకారణమాయిరుక్కుమ్.

తన్నుడైయ సర్వశక్తియోగత్తాలే యితర నిరపేక్షమాగ కార్యత్తై యుత్పాదిక్కైయాలే సహకార్యన్తరసాపేక్షముమాయిరాదు.

ఆగైయాలే జగత్తుక్కు త్రివిధకారణముం బ్రహ్మమెన్ఱదాయిత్తు.

ఇప్పడి బ్రహ్మాత్మకమాన సూక్ష్మ చిదచిత్తుక్కళ్ స్థూలమాన జగదాకారమాయ్క్కొణ్డు సృష్టమామళవిల్ 'సమష్టి' ఎన్ఱుం, 'వ్యష్టి' ఎన్ఱుం సృష్టి ద్వివిధమాయిరుక్కుమ్.

(౧) అదిల్ సమష్టియావదు– బ్రహ్మోత్పత్తిపర్యన్తమాన ఆద్యసృష్టి.

(౨) వ్యష్టి సృష్టియావదు–అణ్డాన్తర్వర్తియాన లోకలౌకిక సృష్టి.

(౧) అదిల్ సమష్టిసృష్టియిల్–[1]"ఆసీదిదంతమోభూతమ

1. (మను-౧-౫)

ప్రజ్ఞాతమలక్షణమ్। అప్రతర్క్యమవిజ్ఞేయం ప్రసుప్తమివసర్వతః॥" ఎన్ఱు జ్ఞానశూన్యమాయ్, విభాగలక్షణ రహితమాయ్, విచార యోగ్యమన్నియిలే విశేషజ్ఞానవిషయ మల్లాదపడి సుప్తమాయ్ క్కొణ్డు అవిశేషితమాయ్, తమోఽవస్థమాయ్క్కొణ్డు తన్నక్కలిలే యేకీభవిత్తిన్ఱజగత్తై, [1]"ప్రాదురాసీత్తమోనుదః" ఎన్ఱు స్వరూపాద్విభక్తమామ్పడి ప్రేరిత్తు సృష్ట్యున్ముఖనాయ్ తమసైనియతక్షరమాక్కి అక్షరత్తై యవ్యక్తమాక్కుమ్. ఇవ్వక్షర తమస్సుక్కళ్ అవ్యక్తత్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థైగళాగైయాలే తత్త్వాన్తరమల్లవెన్ఱు మున్నే శొల్లప్పట్టదు. [౨౦-పు-౧౨-న.]

ఇన్ద అవ్యక్తమావదు—[2]"త్రిగుణం తజ్జగద్యోని రనాదిప్రభవాప్యయమ్" ఎన్నిఱపడియే సత్త్వరజస్తమోరూపమాన గుణత్రయత్తై స్వభావమాగవుడైత్తాయ్, మహదాదిసమష్టివ్యష్టిరూప జగత్తుక్కు క్కారణమాయ్, ఉత్పత్తి వినాశరహితమాగైయాలే నిత్యమాయ్, [3]"దైవీహ్యేషాగుణమయీ మమమాయాదురత్యయా" ఎన్నిఱపడియే భగవానుక్కు లీలోపకరణమాయ్, స్వసంసృష్టరాన బద్ధచేతనర్కు దురత్యయమాయ్, భగవానుక్కు ప్రకారతయా శేషమాయ్, సతతపరిణామియాయిరుక్కుమ్.

ఆగవిఱే [4]"వికారజననీ మజ్ఞా మష్టరూపా మజాంధ్రువామ్" ఎన్ఱుమ్, [5]"అచేతనాపరార్థాచ నిత్యాసతతవిక్రియా" ఎన్ఱుమ్ శ్రుతిస్మృత్యాదిగళిలినుడైయ స్వభావఙ్గళై బహుశః ప్రతిపాదిత్తదు.

---

1. (మను-౧-౬) 2. (వి-పు- ౨-౨౧ - ౧) 3. (గీతా-౭-౧౩)
4. (మన్త్రికోపని-3-వా) 5. (పరమసంహితా)

ఇదనుడైయ వికారమావదు—సూక్ష్మరూపమాయ్, స్థూలరూపమాయిరుక్కుళ్ల ద్వివిధమాన స్వరూపపరిణామమ్.

(౧) అదిల్ సూక్ష్మపరిణామమ్.—నామరూపవిభాగ నిర్దేశా౽నర్హమా యిరుక్కుమ్.

(౨) స్థూలపరిణామమ్.—మహదాదియాన కార్యమాగైయాలే నామరూప విభాగ నిర్దేశమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద మహదాదిపరిణామియాయ్ జగదుత్పత్తిక్కుపయుక్తమాయుమునదు సూక్ష్మపరిణామమ్. ఇన్ద అవ్యక్తత్తుక్కు స్వరూపప్రయుక్తమాన ఆకారవిశేషమిత్తనై యిఱే.

పరిణామమావదు..సూక్ష్మదశైయోడు స్థూలదశైయోడు వాశియఱ పూర్వపూర్వావస్థాపరిత్యాగ పూర్వకమాన అవస్థాన్తరప్రాప్తి.

ఇదు స్థూలదశైయిలే వన్దవాఱే కార్యమెన్ఱు శొల్లప్పడుమ్. "అవస్థాన్తరాపత్తిరేవహి కార్యతా" † ఎన్ఱిఱే భాష్యకారవచనమ్.

అన్ద అవ్యక్తమ్ — [1]"గుణసామ్యమనుద్రిక్త మన్యూనంచ మహామునే" ఎన్ఱు కారణదశైయిలే సత్త్వరజస్తమోరూపమాన గుణత్రయఙ్గళాగిఱ స్వభావఙ్గళు క్కొన్ఱుక్కొన్ఱు న్యూనాతిరేకఙ్గళుణ్డాదల్. కృత్స్నోద్రేకముణ్డాదల్ శెయ్యాదే సమస్వభావమాయిరుక్కుమ్.

[2]"గుణసామ్యాత్తతస్తస్మాత్ క్షేత్రజ్ఞాధిష్ఠితాన్మునే। గుణవ్యఞ్జనసమ్భూతిః సర్గకాలే ద్విజోత్తమ" ఎన్ఱప్పడి గుణసామ్య

† శ్రీభా-౧-౧ ౧. 1. (వి-పు-౬-౮-3౮) 2. (వి-పు-౧-౨-33)

త్తైయుడైత్తాయ్ క్షేత్రజ్ఞనాన బద్ధచేతననాలే యధిష్ఠితమాన అవ్యక్తత్తిల్ నిన్ఱుమ్ వ్యక్తగుణోన్మేషహేతువాగై యాలే గుణ వ్యంజనమెన్ఱు పేరానమహత్తత్త్వ ముత్పన్నమామ్.

అన్దమహత్తత్త్వం. [1]"సాత్త్వికో రాజసశ్చైవ తామసశ్చ త్రిధా మహాన్" ఎన్ఱు ప్రకాశ-ప్రవృత్తి-మోహాన్మేయమాన సత్త్వ-రజ-స్తమోరూపగుణాన్వయత్తాలే, సాత్త్వికం, రాజసం, తామస మెన్ఱు మూన్ఱువగై యాయిరుక్కుమ్.

[2]"మహాన్ బుద్ధిలక్షణః" ఎన్ఱు వ్యవసాయలక్షణమాన విన్దమహాన్ - సాత్త్వికమెన్ఱుం, రాజసమెన్ఱుం, తామసమెన్ఱుం, మూన్ఱువగై యాయిరుక్కుమ్.

(౧) ఇదిల్ సాత్త్వికబుద్ధియావదు - [3]"ప్రవృత్తించ నివృత్తించ కార్యాకార్యే భయాభయే । బన్ధం మోక్షంచ యా వేత్తి బుద్ధిస్సా పార్థ సాత్త్వికీ" ఎన్ఱు ప్రవృత్తినివృత్తిగళినుడైయవుమ్, కార్యాకార్యఙ్గళినుడైయవుమ్, భయాభయఙ్గళినుడైయవుమ్, బన్ధమోక్షఙ్గళినుడైయవుమ్, యథావదధ్యవసాయమెన్ఱుమ్,

(౨) రాజసబుద్ధియావదు-[4]"యయాధర్మమధర్మంచ కార్యఞ్చాకార్యమేవచ। అయథావత్ప్రజానాతి బుద్ధిస్సాపార్థ రాజసీ" ఎన్ఱు ధర్మాధర్మఙ్గళైయుం, కార్యాకార్యఙ్గళైయు మన్యథావాగ వఱితియిడుగై యెన్ఱుమ్,

(3) తామసబుద్ధియావదు-[5]"అధర్మం ధర్మమితి యా మన్యతే తమసావృతా । సర్వార్థాన్విపరీతాంశ్చ బుద్ధిస్సా పార్థ తామసీ"

1. (వి-పు-౧-౨-౨౪.) 2. (వి-పు-౬-3౪.) 3. (గీతా-౧౮-30)
4 (గీ-౧౮-3౧) 5 (గీ-౧౮-3౨)

ఎన్ఱు ధర్మత్తై ధర్మమాగవుమ్, ధర్మత్తై యధర్మమాగవుమ్, ఇప్పడి సర్వార్థఙ్గళైయుం విపరీతఙ్గళాగవుమ్ నిశ్చయిక్కైయెన్ఱుమ్ గీతాచార్యన్ గీతోపనిషత్తిలే బుద్ధిత్త్రైవిధ్యత్తైయరుచ్చెయ్దానిఱే.

ఇప్పడి బుద్ధిలక్షణమాన మహాన్ స్వకారణమాన ప్రధానతత్త్వమావరిక్కుమ్; అఙ్కురోత్పాదకమాన బీజత్తైయదినుడైయ త్వక్కు ఆవరిత్తిరుక్కుమాపోలే.

అవ్యక్తత్తాలే యావృతమాన మహత్తత్త్వత్తిల్ నిన్ఱు మభిమానకార్యోన్నేయమాన వహఙ్కారముత్పన్నమామ్. ఇవ్వహఙ్కార మభిమానహేతువాగై యావదు- దేహాత్మాభిమానాదిగళానఅతస్మిన్ తద్బుద్ధియై జనిప్పిక్కై. ఇవ్వహఙ్కారన్దాన్- [1]"వైకారికస్తైజసశ్చభూతాదిశ్చైవతామసః" ఎన్ఱుసాత్త్విక-రాజస-తామసరూపభేదత్తాలే వైకారికమెన్ఱుం, తైజసమెన్ఱుం, భూతాదియెన్ఱుమ్ మూన్ఱువగైయాయిరుక్కుమ్. ఏవంవిధమాన అహఙ్కారత్తై స్వకారణమానమహత్తత్త్వమావరిత్తిరుక్కుమ్. గుణకృతమాన త్త్రైవిధ్యత్తైయుడైత్తాన మహత్తత్త్వత్తాలుణ్డాన ఆవరణమిఱే అహఙ్కారత్త్రైవిధ్యత్తుక్కు హేతు.

(౧) ఇదిల్ వైకారికమావదు—సాత్త్వికాహఙ్కారమాగైయాలే, యిదిల్ నిన్ఱుం సత్త్వకార్యమానలఘుత్వ-ప్రకాశకత్వఙ్గళైయుడైత్తాన ఇన్ద్రియఙ్గళ్†ఉత్పన్నమామ్. ఇన్ద్రియఙ్గళై [2]"తైజసానీన్ద్రియాణ్యాహుః దేవావైకారికాదశ । ఏకాదశమ్మనశ్చాత్ర దేవావైకారికాఃస్మృతాః" ఎన్ఱు [వైకారిక] దేవాధిష్ఠితఙ్గళా

1 (వి-పు-౧-౨-3౫) † సాత్త్వికాహంకారత్తిల్ నిన్ఱుం, ఇత్యధిక పాఠః 3-ఫు. 2 (వి-పు-౧-౨-౪౯)

గైయాలే దేవశబ్ద వాచ్యఙ్ఙళానవిన్ద్రియఙ్ఙళ్ పదినొన్నుం త్తై జసమానరాజసాహఙ్కారకార్యమో నైకారికమాన సాత్త్వికాహఙ్కారకార్యమో ఎన్ను మతభేదత్తాలే వికల్పిత్తు, నైకారిక కార్యఙ్ఙళెన్ను స్వసిద్ధాన్తత్తాలే శ్రీపరాశరభగవాన్ నిశ్చయిక్కైయాలే, ఇన్ద్రియఙ్ఙళ్ సాత్త్వికాహఙ్కారకార్యఙ్ఙళాగైయాలే, నైయ్యాయికమర్యాదైయాలే భూతవిశేషపరిణామఙ్ఙళనల్ల ఎన్ను మిదం సమ్ప్రతిపన్నమ్.

ఇవ్విన్ద్రియఙ్ఙళుక్కు యితిహాసత్తిలే *భూతసర్గఙ్ఙళిల్లుగిఅ విడం-భూతఙ్ఙళాలున్డాన వ్యాప్యయనమాత్రత్తై ప్పట్రు. ఇన్ద్రియ జళ్ తాన్-జ్ఞానేన్ద్రియఙ్ఙళెన్నుం, కర్మేన్ద్రియఙ్ఙళెన్ను మిరణ్డు.

(౧) అదిల్ జ్ఞానేన్ద్రియఙ్ఙళావన-శబ్ద-స్పర్శ-రూప-రస-గన్ధఙ్ఙళాగిఅ విషయపంచకత్తైయుమ్ ప్రతినియతమాయ్ క్కొణ్డు గ్రహిక్కుం శ్రోత్ర-త్వక్-చక్షు-ర్జిహ్వా-ఘ్రాణఙ్ఙళ్ ఎన్నిఅ వైన్నమ్.

(౨) కర్మేన్ద్రియఙ్ఙళావన-వచన - దాన-గమన-మూత్ర-పురీష నిస్సరణ హేతువాన వాక్-పాణి-పాద - పాయూ-పస్థఙ్ఙళెన్నిఅ వైన్నమ్-శబ్దాదిపఞ్చకత్తైయుమ్పోలే వే యొట్టెయిరుక్కుమ్.

శ్రోత్రగ్రాహ్యమాన శబ్దవిషయమాయుమ్, త్వగిన్ద్రియ గ్రాహ్యమాన స్పర్శవిషయమాయుమ్, చక్షుర్గ్రాహ్యమాన రూపత్తిల్ ప్రవృత్తిహేతువాయుమ్, రసనావిషయరసాశ్రయమాన జలత్తినుడైయ నిస్సరణహేతువాయుమ్, ఘ్రాణవిషయగన్ధాశ్రయ పృథివ్యంశమానవన్నాదిగళిల్ † బుజీషోత్సర్జన హేతువాయు మిరుక్కుమ్.

---

* భార-శా-మో. † బుజీషోత్సర్జన.

మనస్సు-ఉభయసహకారియాగై యాలే, జ్ఞానేన్ద్రియము మాయ్,కర్మేన్ద్రియమునా యిరుక్కుమ్. "ఉభయాత్మకమ్మనః" ఎన్ఱిఱే శొల్లువదు.

ఇన్ద్రియఙ్గళ్-పతినొన్ఱెన్ఱిఱ నియమముం వ్యష్టివిషయమన్ఱు, సమష్టివిషయమ్; [1]"తేషాన్త్వవయవాన్ సూక్ష్మాన్ షణ్ణామప్యమితౌజసామ్। సన్నివేశ్యాత్మమాత్రాసు సర్వభూతానినిర్మమే" ఎన్ఱు అనుక్కవాగై యాలే సూక్ష్మఙ్గళాన విన్ద్రియఙ్గళినుడైయ అంశఙ్గళై ఆత్మమాత్రైగళిలే ప్రవేశిప్పిత్తుసర్వభూతఙ్గళైయు మీశ్వరన్ సృష్టిత్తానెన్ఱు మనువచన ముణ్డాగై యాలే.

ఇదిల్ 'సూక్ష్మాన్' న్ఱై యాలే, [2]"అణవశ్చ" ఎన్గిఱ సూత్రమర్యాదై యాలే యిన్ద్రియఙ్గళణువెన్ఱుమ్, 'అవయవాన్' ఎన్ఱై యాలే యిన్ద్రియఙ్గళ్‌తోఱుం వ్యక్తిబాహుల్యముణ్డెన్ఱుమ్, ఆత్మమాత్రైగళిలే కూట్టినానెన్గై యాలే యడెయిలే కొడుత్త యిన్ద్రియఙ్గళే యాత్మావోడే మనువర్తిక్కుమెన్ఱుమ్, [3]"శరీరం యదవాప్నోతియచ్చాప్యుత్క్రామతీశ్వరః। గృహీత్వైతాని సంయాతివాయుర్గన్ధానివాశయాత్" ఎన్గిఱపడియే శరీరత్తైవిట్టు శరీరాన్తరత్తై ప్రవేశిక్కుమ్బోదు మిన్ద్రియఙ్గళై గ్రహిత్తుక్కొణ్డుపోమెన్ఱుమ్ తోన్ఱుగిఱదు. 'షణ్ణామ్' ఎన్ఱుం, [4]'మనష్షష్ఠాని' ఎన్ఱుమ్ శొల్లుగిఱ సంఖ్యానిర్దేశత్తిల్ నిర్బన్ధమిల్లై. ఇన్ద్రియాన్తరఙ్గళుంకూడిప్పోగై యాలే.

(౨) ఇని భూతాదిశబ్దవాచ్యమాన తామసాహఙ్కారత్తిల్ నిన్ఱుం-తన్మాత్రాపఞ్చకముం, తద్విశేషమాన వాకాశాదిభూతఙ్గళు ముత్పన్నమామ్.

---

1 (మను-౧-౧౬) 2 (బ్ర-సూ-౨-౪-౬) 3 (గీతా-౧౫-౮)
4 (గీతా-౧౫-౭).

[1]"ఆత్మన ఆకాశః సమ్భూతః, ఆకాశాద్వాయుః, వాయో రగ్నిః, అగ్నేరాపః, అద్భ్యః పృథివీ" ఎన్ఱు పరమాత్మావిన్క్కల్ నిన్ఱు ఆకాశాదిభూతఙ్గళ్ క్రమేణోత్పన్నమామెన్ఱు శ్రుతి శొల్లానిర్క్క తామసాహఙ్కారత్తై నిన్ఱుమ్ పఞ్చతన్మాత్రఙ్గళుమ్ భూతఙ్గళు ముత్పన్నమామెన్ఱు శొల్లుగిఱపడియెఙ్గనే యెన్నిల్:– [2]"అష్టౌ ప్రకృతయః షోడశవికారాః" ఎన్ఱు అవ్యక్త మహదహ ఙ్కారఙ్గళుమ్ తన్మాత్రాదిపఞ్చకముమ్, కారణమాగవుమ్, ఇన్ద్రి యఙ్గళ్ పదినొన్ఱుం భూతపఞ్చకఙ్గళుం కార్యఙ్గళాగవుం శ్రుతిశొ ల్లుగైయాలుం, [3]"మూలప్రకృతిరవికృతిర్మహదాద్యాః ప్రకృ తివికృతయస్సప్త । షోడశకస్తు వికారో న ప్రకృతిర్న వికృతిః పురు షః" ఎన్ఱు సాఙ్ఖ్యన్ తత్త్వవిభాగం శొల్లుగిఱవిడత్తిల్ మూల ప్రకృతియొన్ఱిన్ కార్యమన్ఱియిలేయెల్లాత్తుక్కున్ కారణమా యిరుక్కైయాలే ప్రకృతియెన్ఱుం, మహదాదిసప్తకముమ్ ప్రకృతి కార్యమాయ్ ఒన్ఱుక్కొన్ఱు కారణమాయుమ్ కార్యమాయుము ముణ్డాయిరుక్కైయాలే ప్రకృతి వికృతిగళాయిరుక్కుమెన్ఱుం, భూతే న్ద్రియఙ్గళ్ కార్యమాయే యిరుక్కైయాలే వికారఙ్గళాయే యి రుక్కుమెన్ఱుమ్, పురుషనొన్ఱుక్కు కారణమాయిరుత్తల్ కార్యమా యిరుత్తల్ శెయ్యామైయాలే ప్రకృతియుమల్లన్ వికృతియుమ ల్లన్ ఎన్ఱు శొల్లుగైయాలుమ్, ఇఙ్గు తన్మాత్రోత్పత్తియొఴియ భూతో త్పత్తి కూడామైయాలుమ్, భూతఙ్గళుక్కు తన్మాత్రాపూర్వకత్వ ముమ్, అవైత్తుక్కు అహఙ్కారకార్యత్వముమ్ కొళ్ళవేణుమిత్తే.

ఆనాల్ పరమాత్మావిన్క్కల్ నిన్ఱుమ్ భూతఙ్గళుత్పన్నమా మెన్ఱు శొల్లుగిఱ శ్రుతిక్కు తాత్పర్యమెన్నెన్నిల్-సూక్ష్మ చిదచి

1 (తై-ఉప-ఆనన్ద-౧-౨) 2(గర్భోపనిషద్.) 3 (సాంఖ్యకాము-3.)

ద్విశిష్టమాయ్ సచ్ఛబ్దవాచ్యమాన పరబ్రహ్మమే సకలజగత్తుక్కు ముపాదానమాగైయాలే ప్రకృత్యాది తత్తదవస్థాఽవస్థితనాన పరమాత్మావిన్నిక్కల్ నిన్ఱుం తన్మాత్రాసహితమాన భూతోత్పత్తియై చ్చొల్లుగైయిలే శ్రుతిక్కు తాత్పర్యమాగక్కడవదు.

ఆగైయిత్తే [1]"తదైక్షత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి" ఎన్ఱుఛాన్దోగ్యత్తిలే కారణవస్తువినుడైయ యీక్షణాన్వయత్తై చ్చొల్లుగిరవిడత్తిలే [2]"తత్తేజఐక్షత" ఎన్ఱుం, "తా ఆప ఐక్షన్త" ఎన్ఱుమ్, 'తదన్నమైక్షత' ఎన్ఱుమ్ తేజోఽబన్నజ్గళాన భూతజ్గళుక్కు యీక్షణాన్వయఞ్చొల్లిత్తు, అనుప్రవేశమడియాగ తత్తచ్ఛరీరవిశిష్టనాన పరమాత్మాన్వయముఖత్తాలేయిత్తే; అల్లదు - అచేతనజ్గళాన యివైగళుక్కు సఙ్కల్పరూపజ్ఞానాన్వయం సంభావితమల్ల ఆగైయిత్తే, [3]"హన్తాఽహమిమా స్తిస్రో దేవతాః అనేన జీవేనాత్మనాఽనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి" ఎన్ఱు యిన్దవచిత్తత్త్వజ్గళినుడైయ నామరూపసిద్ధి అనుప్రవేశ నిబన్ధనమే యాగచ్చొల్లిత్తు. ఇజ్గుచ్చొన్న తేజోబన్నమాత్రజ్గళ్ శ్రుత్యన్తరత్తిల్ శొన్న వాకాశ వాయుక్కళుక్కుం, అవ్యక్త మహ దహఙ్కారాదిగళుక్కు ముపలక్షణమ్.

ఏవమ్భూతమాన తామసాహఙ్కారత్తిల్ నిన్ఱుం ఆకాశత్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థైయాన శబ్దతన్మాత్రపిఱక్కుమ్, [4]"తస్మింస్తస్మింస్తు తన్మాత్రం తేనతన్మాత్రతా స్మృతాః। తన్మాత్రాణ్యవిశేషాణి అవిశేషాస్తతో హి తే। నశాన్తానాపి ఘోరాస్తే నమూఢా

1. (ఛా-ఉప-౬-౨-౩) 2. (ఛా-ఉప-౬-౨-౨-౪.) 3 (ఛా-ఉప-౬.౩-౨.) ౪ (వి-పు-౧-౨-౪౪-౪౫).

శ్చాఽవిశేషిణః" ఎన్ను అవ్యాభూత విశేషఙ్ఙళినుళ్ళయ అవ్యక్తాఽవిశేషగుణోన్మేషమాన సూక్ష్మాకాశత్తుక్కు తన్మాత్రమెన్ను పేర్, 'తన్మాత్రాణ్యవిశేషాణి' ఎన్ను ఇవైత్తుక్కు స్థూలావస్థా భూతఙ్ఙళాన భూతఙ్ఙళైప్పోలే శాన్తత్వాది విశేషఙ్ఙళిల్లాయ్మైయాలే యివత్తై అవిశేషఙ్ఙళెన్ను శొల్లప్పెడున్ను. ఇన్దశబ్ద తన్మాత్రత్తిల్ నిన్నుం-యిదినుళ్ళయ స్థూలావస్థైయాయ్ వ్యక్తశబ్దగుణకమాన వాకాశముత్పన్నమామ్, ఇన్దశబ్దతన్మాత్రత్తైయు మాకాశత్తైయుం భూతాదియాన తామసాహంకార మావరిక్కుమ్. ఇప్పడి తామసాహంకారావృతమాన స్థూలాకాశ సహకృతమాయ్కొణ్డు వికృతమాన శబ్దతన్మాత్రత్తిల్ నిన్నుమ్ స్పర్శతన్మాత్రైయుత్పన్నమామ్. ఇదిల్ నిన్నుం స్పర్శగుణమాన వాయువానదు పిఱక్కుమ్. ఇన్దస్పర్శతన్మాత్రైయైయుం వాయువైయుం స్వకారణమాన శబ్దతన్మాత్రైయావరిక్కుమ్. శబ్దతన్మాత్రత్తాలే ఆవృతమాన వాయుసహకృతమాయ్ వికరిత్త స్పర్శతన్మాత్రత్తిల్ నిన్నుమ్రూప తన్మాత్ర ముత్పన్నమామ్. ఇదిల్ నిన్నుం రూపగుణకమాన తేజస్సుపిఱక్కుమ్, [1]"వాయోరగ్నిః" ఎన్ను తేజోవిశేషత్తై శ్రుతిశొల్లిత్తేయాగిలుమ్ తేజస్సామాన్యత్తుక్కుముపలక్షణమాగక్కడవదు. ఇన్దరూప తన్మాత్రత్తైయుమ్ తేజస్సైయుమ్ స్వకారణమాన స్పర్శతన్మాత్రైయావరిత్తిరుక్కుమ్.ఇత్తాలే యావృతమాయ్ తేజస్సహకృతమాయ్కొణ్డు వికరిత్తరూపతన్మాత్రత్తిల్ నిన్నుమ్రసతన్మాత్రైపిఱక్కుమ్,అదిల్ నిన్నుమ్ రసగుణకమానజలమ్ పిఱక్కుమ్.ఇన్ద రసతన్మాత్రత్తైయుమ్ జలత్తైయుమ్స్వకారణమాన

---

1 (తై-ఆన-౧-౨).

రూప తన్మాత్రమావరిత్తిరుక్కుమ్, ఇత్తాలేయాప్పృహితమాయ్ అమ్బు స్పృహాకృతమాంశత్తోడ్ణాల్ వికరిత్తు రస తన్మాత్ర త్తిల్ నిన్ఱుమ్ గన్ధ తన్మాత్ర ముత్పన్నమామ్, అదిల్ నిన్ఱుమ్ గన్ధ గుణకైయాన పృథివి పిఱక్కుమ్, అన్ద గన్ధతన్మాత్రత్తైయుం పృథివియైయుం స్వకారణమాన రసతన్మాత్ర మావరిత్తిరిక్కుమ్, ఇప్పడి ఉత్తరోత్తర తన్మాత్రైగళుక్కు-పూర్వపూర్వ తన్మాత్రావృతత్వమ్, పూర్వపూర్వ భూత సహకారిత్వము శొల్లుగిఱదు- [1]"ఆద్యాద్యస్య గుణాన్తేతా నాప్నోతిచ పరప్పరః" ఎన్ఱు, ఉత్తరోత్తర భూతగుణజ్గళిలుం పూర్వపూర్వ భూతగుణజ్గళనువర్తిక్కక్కడవ.

ఆగైయాలాకాశత్తుక్కు శబ్దమొన్ఱుమే గుణమాయ్, వాయువుక్కు-శబ్ద-స్పర్శజ్గళిరణ్డుమ్ గుణమాయ్, తేజస్సుక్కు-శబ్ద-స్పర్శ-రూపజ్గళ్ మూన్ఱుమ్ గుణమాయ్, జలత్తుక్కు - శబ్ద-స్పర్శ-రూప-రసజ్గళ్ నాలుం గుణమాయ్, పృథివిక్కు—శబ్ద-స్పర్శ-రూప-రస-గన్ధజ్గళైన్దుం గుణమాగచ్చొల్లప్పట్టదాయిత్తు.

[2]"ఆకాశం శబ్దమాత్రన్తు స్పర్శమాత్రం సమావిశత్ । రూపంతథైవ విశతః శబ్దస్పర్శగుణావుభౌ ॥ శబ్దస్పర్శంచరూపంచ రసమాత్రం సమావిశత్ ॥ తస్మాచ్చతుర్గుణాహ్యాపో (విశేషాశ్చేన్ద్రియగ్రహాః) విజ్ఞేయాస్తురసాత్మకాః ॥ ఎన్ఱిఱ పురాణాన్తర వచనత్తాలుం, "తేభ్యస్తన్మాత్రేభ్యో యథాసంఖ్యమేకే ద్విత్రి చతుః పంచభ్యోభూతాన్యాకాశానిలానలసలిలావని రూపాణి పంచజాయన్తే" ఎన్ఱు యితిలధికృతనాన సాంఖ్యవాచస్పతి వచనత్తాలుమ్, పూర్వపూర్వ తన్మాత్రావృతత్వ మవశ్యజ్కోళ్ళ వేణుమ్.

---

1 (మను-౧-౨౦). 2 (లైంగపు-పూర్వార్థే-౯౦-అధ్యా-౪౩-౪౪).

ఇప్పడి యుత్పన్నఙ్గళాన మహదాది విశేషాన్తమాన పదార్థఙ్గళ్-అణ్డమాగ ప్పరిణమిక్కుమళవిల్ పరస్పర సఙ్గఙ్గళానాల్లదు అణ్డోత్పాదకఙ్గళాగమాట్టాదు. [1]“నానావీర్యాః పృథగ్భూతాస్తతస్తే సంహతింవినా। నాశక్నువన్ప్రజాః స్రష్టుమసమాగమ్య కృత్స్నశః ॥ సమేత్యాన్యోన్యసంయోగం పరస్పరసమాశ్రయాః। ఏకసఙ్ఘాతలక్ష్యాశ్చ సమ్ప్రాప్యైక్యమశేషతః ॥ ... మహదాద్యావిశేషాన్తా హ్యణ్డముత్పాదయన్తి తే॥” ఎన్గిఱపడియే శాన్తత్వ, ఘోరత్వ, మూఢత్వఙ్గళాలే నానాశక్తియుక్తఙ్గళాయ్ పృథగ్భూతఙ్గళాయిరుక్కిఱ ఇమ్మహదాదిపదార్థఙ్గళుక్కు పరస్పర సంహతియావదేదెన్నిల్, - ఆకాశాదిభూతఙ్గళుక్కు పురాణఙ్గళిలే [2] “ఏవంజాతేషు భూతాని ప్రత్యేకం స్యుర్ద్విధా తతః। చతుర్ధాభిన్నమేకైకమర్ధమర్ధం తథాస్థితమ్। వ్యోమ్నోఽర్ధభాగాశ్చత్వారో వాయు తేజః పయోభువామ్। అర్ధానియానివాయోస్తు వ్యోమ తేజఃపయోభువామ్॥” ఎన్ఱు తుడఙ్గి విభజిత్తు పఞ్చీకరణం శొల్లప్పట్టదు. అదావదు-ఆకాశాదిభూతఙ్గళైన్దైయుం తని త్తనియే యిరణ్డుకూఱాక్కి యవత్తిలే యొరుకూఱై నాలు కూఱాక్కి అన్దకూఱుగళై భూతాన్తరఙ్గళ్ నాలిలుం విభక్తార్థఙ్గళిలే కూట్టి సర్వభూతఙ్గళిలుం సర్వభూతఙ్గళుమిరణ్డామ్పడి పణ్ణుగై. ఇప్పడి పఞ్చీకృతమానాలు మవిభక్తఙ్గళానవర్ధఙ్గళ్ ప్రధానఙ్గళాయ్ నిఱ్కైయాలే ఆకాశాది భూతభేద వ్యవహారత్తుక్కు కుఱైయిల్లై. ఇప్పఞ్చీకృతభూతఙ్గళోడేకూడ మహదహఙ్కారఙ్గళు మణ్డోత్పాదకఙ్గళాగ చ్చొల్లుగైయాలే యవత్తినుడైయ సమ్మేళనసిద్ధిక్కాగ సప్తీకరణమెన్ఱుం శొల్లువర్గళ్.

---

1 (వి-పు-౧-౨-౫౨,౫౩, ౫౪.) 2

ఆనాల్ [1]“ తాసాంత్రివృతంత్రివృతమేకైకాఙ్కరవాణి ” ఎన్ఱు ఛాన్దోగ్యత్తిలే త్రివృత్కరణత్తై చ్చొల్లువానెన్నిల్-అఙ్గు తేజోబన్న తత్త్వత్రయమాత్రోత్పత్తియై చ్చొల్లిత్తాగైయాలే యవ్వోళవిలేపర్యవసిత్తదు. శ్రుత్యన్తరసిద్ధమాన భూతాన్తరోత్పత్తియిలుం సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయత్తాలే యిఙ్గుం సిద్ధమెన్ఱు కొళ్ళవేణుమ్. ఆగైయాలే తేజోబన్నసృష్టి-తత్త్వాన్తరఙ్గళుక్కు ముపలక్షణమానాప్పోలే త్రివృత్కరణకథనముం పఞ్చీకరణత్తుక్కు ముపలక్షణ మెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

అణ్డత్తుక్కుళ్ళే మహదాది కార్యఙ్గళుఙ్కాణ్గైయాలే మహదాదిపదార్థఙ్గళెల్లాత్తుక్కుం సమ్మేళన మవర్జనీయమ్.

ఆగైయాలే [2]“భూతేభ్యోఽణ్డమ్మహాబుద్ధేబృహత్తదుదకేశయమ్” ఎన్ఱు భూతఙ్గళిల్ నిన్ఱు మణ్డముత్పన్నమామ్, అదు ఉదకత్తిలే కిడక్కుమ్. [3]“ అపఏవససర్జాదౌ తాసువీర్యమపాసృజత్ । తదణ్డమభవద్ధైమం సహస్రాంశుసమప్రభమ్ ” ఎన్ఱు అప్పుక్కళిల్ నిన్ఱు మణ్డముత్పన్నమామెన్ఱు (మనుభగవాన్) శొన్నవిడం భూతాన్తరత్తుక్కు ముపలక్షణమ్. అదావదు-పూర్వభూతఙ్గళోడే సంసృష్టమాయ్ పృథివియు న్నగవాయిలే లీనైయాగ కిడక్క అజలతత్త్వత్తిల్ నిన్ఱుమణ్డముత్పన్నమాయ్ అదిలే కిడక్కుమెన్నెన్ఱపడి.

ఇన్దవణ్డం క్రమేణ పరిణమిక్కుమో యేకకాలత్తిలే పరిణమిక్కుమోవెన్నిల్,- ఒరోరుప్పడైయాగయిట్టు అకమెడుక్కుమాప్పోలే క్రమేణ పరిణమిక్కైయన్ఱియే [4]“తత్క్రమేణవివృద్ధం

1 (ఛా-ఉప-౬-3-3.) 2 (వి-పు-౧-౨-౫౫.) 3 (మను-౧-౮.)
4 (వి-పు-౧-౨-౫౫.)

సత్ జలబుద్బుదవత్సమమ్" ఎన్ఱు నీర్ కుమిழ్ పోలే యేకకాలత్తి లే యుత్పన్నమామ్.

ఇప్పడి యణ్డముత్పన్నమానాప్పోదు [1]"అణ్డానాన్తు సహస్రాణాం సహస్రాణ్యయుతానిచ। ఈదృశానాం తథా తత్ర కోటికోటి శతానిచ" ఎన్ఱు పురాణజ్గళిలే పరస్పర సదృశమాయ్క్కొణ్డు అసఙ్ఖ్యాతమాన అణ్డజ్గళ్, [2]"ఏకకాలేऽభిసృజ్యన్తే సంహ్రియన్తే చపూర్వవత్" ఎన్గిఱపడియే క్రమత్తాలే తని త్తనియే యుత్పత్తివినాశజ్గళుణ్డాగై యన్ఱియే యుగపదేవ సృష్టిసంహారజ్గళై యుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. ఇవ్వణ్డజ్గళుక్కుళ్ళాయిలే పరిణతజ్గళాన వాకాశాదిభూతజ్గళై యధిష్ఠిత్తు లోకజ్గళై సృష్టిక్కైక్కాగవుం దేవాది చతుర్విధభూత విభాగత్తై సృష్టిక్కైక్కాగవుం కర్మవశ్యసమస్తచేతనాశ్రయశరీర నాగైయాలే బద్ధాత్మసమష్టిభూతనాన బ్రహ్మావానవన్ [3]"తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయంబ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః" ఎన్గిఱపడియే జగదుత్పాదకరాన ప్రజాపతి ప్రభృతిగళుక్కు ముత్పాదకనాగైయాలే పితామహ శబ్ద వాచ్యనాయ్క్కొణ్డు వ్యష్టిసృష్ట్యర్థమాగ భగవత్సఙ్కల్పత్తాలే యుత్పన్ననామ్.

ఇప్పడి యణ్డోత్పన్ననాన బ్రహ్మావుక్కు పద్మజత్వాది శ్లోకముళ్ళతాలే ప్రమాణజ్గళ్ ఆద్యసృష్టిగళి లుత్పత్తి భేదవివేకత్తైయాలే యాగక్కడవదు.

---

1 (వి-పు-௨-௭-௨௭.) 2 ( ) 3 (మను-௧-௯)

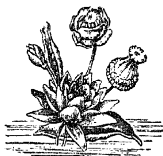
ఇస్త బ్రహ్మోత్పత్తిపర్యన్తమైయాన మహదాది సమష్టిసృష్టి సత్యసఙ్కల్పనానసర్వేశ్వరనుడైయ[1] "బహుస్యాం" ఎన్గిఱ అవ్యవహిత సఙ్కల్పత్తాలే యాగక్కడవదు.

బ్రహ్మోపజ్ఞమాన వ్యష్టిసృష్టి తదన్తర్యామియాన పరమాత్మావినుడైయ వ్యవహిత సఙ్కల్పత్తాలే యాగక్కడవదు.

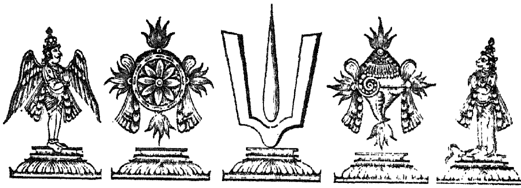
ఆగైయాలే[2] "తద్విసృష్టస్సపురుషోలోకే బ్రహ్మేతికీర్త్యతే" [3] "బ్రహ్మాణో ఽసృజత్ప్రభుః" [4] "మాన్త్వం పూర్వ మజీజనః" ఎన్ఱు భగవత్సృష్టనాగ ప్రమాణఙ్గళ్ శొల్లుగిఱనవిఱే.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే సమష్టి సృష్టినిరూపణంనామ

ద్వితీయోఽధికారః.

1 (ఛా-ఉ-౬-౩-౨,3.) (2 మను ౧-౧౧.) 3 ( ) 4 (రామా-ఉత్తర. ౧౦౪. ౪.)

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

తృతీయోఽధికారః.

ఇప్పడి యుత్పన్నరాన బ్రహ్మాదిచేతనర్కు అన్తర్యామియాయ్ హృదయత్తిలే నిన్ఱు సఙ్కల్పరూపజ్ఞానాదిగళై జనిప్పిత్తు సృష్ట్యాదిగళిలే ప్రవృత్తిక్కైయాలే సర్వప్రవృత్తిక్కుం హేతు సర్వేశ్వరనే యెన్నక్కుత్తైయిత్తై, [1]"సర్వస్యచాఽహం హృదిసన్నివిష్టో మత్తస్స్మృతిర్జ్ఞానమపోహనఞ్చ" ఎన్ఱు సకలర్క్కుం శరీరియాయ్క్కొణ్డు సర్వకార్యఙ్గళుక్కుం ప్రవర్తకన్తానేయాగ వరుళిచ్చెదానిఱే.

ఇవ్వణ్డాన్తర్వర్తియాన వ్యష్టిసృష్టిక్కు ప్రయోజనమేదెన్నిల్,—బద్ధాత్మాక్కళుడైయ కర్మరూపమడియాగ భోగ్య భోగోపకరణ భోగస్థానమాప్పడి అణ్డత్తై పరిణమిప్పిక్కై. అదావదు [2]"తస్మిన్నణ్డే సభగవాన్ ఉషిత్వాపరివత్సరం। స్వయమేవాత్మనో ధ్యానాత్తదణ్డమకరోత్ ద్విధా॥ ౧౨॥ తాభ్యాం సశకలాభ్యాఞ్చ దివం భూమిఞ్చ నిర్మమే।మధ్యే వ్యోమదిశశ్చాష్టా వపాం స్థానఞ్చ శాశ్వతమ్ ॥ ౧౩॥" ఎన్ఱు మనువు మణ్డాన్తర్వర్తియాన లోకవిభాగత్తైయుం,ఆకాశ మష్టదిక్కుగళ్ సముద్రఙ్గళినుడైయ విభాగత్తైయుం, సృష్టావానభగవాన్ సృష్టిత్తానెన్ఱానిఱే.

---

1 (గీతా-౧౫-౧౫). 2 (మను-౧).

(౧) ఇవ్ త్రిల్ భోగ్యానురూపమాన సుఖదుఃఖానుభవత్తుక్కు విషయమాగైయాలే, భోగ్యమెన్నదు-శబ్దాదిగళ్.

(౨) ఇవ్వనుభవరూపజ్ఞానఙ్గళుక్కు-పకరణమాగైయాలే, భోగోపకరణఙ్గళెన్నదు-ఇన్ద్రియాదిగళ్.

(3) ఇన్దభోగత్తుక్కధికరణఙ్గళాగైయాలే, భోగస్థానఙ్గళెన్నిఅదు-దేవాదిశరీరఙ్గళైయుం, చతుర్దశభువనఙ్గళైయుమ్.

ఇశ్శరీరవిశిష్ట బద్ధాత్మాక్కళుక్కు ఆవాసస్థానమాన చతుర్దశభువనఙ్గళావన-భూమిక్కు క్కీழ్ణాకపాలత్తుక్కు మేలాగ వెణ్పత్తుమూన్ఱు నూఱాయిరత్తెమ్పతినాయిరమ్ యోజనైయుయర్త్తియుడైత్తాన గర్భోదకత్తినే లే, [1]"సప్తతిస్తు సహస్రాణాం ద్విజోచ్ఛ్రాయోఽపికథ్యతే॥౧॥దశసాహస్రమేకైకం పాతాళమ్మునిసత్తమ।అతలం వితలఞ్చైవ నితలఞ్చ గభస్తిమత్ । మహాఖ్యం సుతలఞ్చాగ్ర్యంపాతాళఞ్చాపి సప్తమమ్॥ ౨॥" ఎన్గిఅపడియే ఓరొన్ఱుతనిత్తనియే పతినాయిరం యోజనత్తళవు వుయర్త్తియైయుం,పరప్పైయుముడైత్తాయ్, దైత్య దానవ పన్నగ సుపర్ణాదిగళ్వర్త్తిక్కున్దేశమాయ్, [2]"సితకృష్ణారుణాః పీతాః శర్కరాశ్శైల కాఞ్చనాః । భూమయోయత్రమైత్రేయ వరప్రాసాద శోభితాః॥" ఎన్గిఅపడియే శుద్ధవర్ణఙ్గళాయుం, కృష్ణవర్ణఙ్గళాయుం,అరుణవర్ణఙ్గళాయుం,పీతవర్ణఙ్గళాయుం,వాలుకామయమానశర్కరా రూపఙ్గళాయుం,శైలరూపమాయుం,సువర్ణమయమా యుమిరుక్కిఅస్థలవిశేషఙ్గళైయుడైయవైయాయ్,విలక్షణమాన మాళిగైగళాలేయుం ప్రాసాదతోరణఙ్గళాలేయు మలఙ్కృతమాయ్, స్వర్గాదిగళి

1 (విపు-౨-౫). 2 (వి-పు-౨-౫-3).

లుజ్కాట్టిల్ నిరతిశయ భోగ్యమాయ్(౧)అతలమెన్నుమ్(౨)వితల మెన్నుమ్ (౩) నితలమెన్నుమ్ గభస్తిమత్తెన్నుమ్ (౪)తలాతలమెన్నుమ్ (౫) మహాతలమెన్నుమ్ (౬) సుతలమెన్నుమ్ (౭) పాతాళమెన్నుమ్ పేరై యుడైత్తాన అధోలోకఙ్గళేళాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద సప్తపాతాళఙ్గళుక్కు క్కీళ్ ముప్పతినాయిరం యోజనత్తళవిలే, [1]"పాతాళానామధశ్చాస్తే విష్ణోర్యా తామసీతనుః। శేషాఖ్యా తద్గుణాన్వక్తుం నశక్తా దైత్యదానవాః ॥౧౩॥ యోఽనన్తః పఠ్యతేసిద్ధై ర్దేవదేవర్షిపూజితః । యస్సహస్రశిరావ్యక్త స్వస్తికామలభూషణః ॥౧౪॥ ఫణామణి సహస్రేణ యస్సవిద్యోతయన్దిశః। ... సబిభ్రత్ శేఖరీభూత మశేషం క్షితి మణ్డలమ్। ఆస్తేపాతాళమూలస్థః శేషోఽశేష సురార్చితః ॥౨౦॥" ఎన్ఱు శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలుం, [2]"పాతాళేభ్యోఽప్యధస్తాద్ద్వాత్రింశత్సహస్రయోజనోఽనన్తః"* ఎన్ఱు శ్రీభాగవతత్తిలుం శొల్లుగిఱపడియే సర్వేశ్వరనుడైయ తామసమూర్త్తియాయ్, అనన్తశబ్దవాచ్యనాన శేషనానవర్ తన్నాయిరంపణఙ్గళాలుం పాతాళ సహితమాన వశేష భూతలత్తైయు మొరుపుష్పమాలైయై ధరిత్తిరుక్కుమాపోలే అనాయాసేన ధరిత్తుక్కొణ్డు యెళున్దరుళి యిరుక్కుమ్. [3]"కల్పా

1 (వి-పు-౨-౫). 2 (భాగవ-౫-స్క.) * ఇవ్వాక్యం శ్రీ భాగవతత్తిల్ కాణవిల్లై "తస్యమూలదేశే త్రింశద్యోజన సాహస్రాన్తర ఆస్తేయా వై కలాభగవతః తామసీ సమాఖ్యాతానన్తః" ఎన్ఱు శ్రీ భాగవతత్తిల్ (౫-౨౪. ౧-) ఇరుక్కిన్ఱన. 'పాతాళానాం' ఇతి పూర్వోదాహృత శ్లోకవ్యాఖ్యానత్తిలుం 'తస్యే' త్యాదివాక్యత్తైయే శ్రీ విష్ణుచిత్తరు మెడుత్తరుళినదు. ఇవ్వాక్యత్తి లధికసంఖ్యాదోషముం కాణ్గిఱదు. సరియానపడి కణ్డుకొళ్గ. 3 (వి-పు-౨-౫-౧౯).

త్తేయస్యవ క్త్రేభ్యో విషానల శిఖోజ్వలః సఙ్కర్షణాత్మకో రుద్రో నిష్క్రమ్యాత్తి జగత్త్రయమ్” ఎన్నుకల్పాన్తత్తిలేసఙ్కర్షణాత్మకనాన కాలాగ్నిరుద్రనానవన్ త్రైలోక్య సంహారార్థమాగ యిన్ద మహాశేషనుడైయ ముఖత్తిల్ నిన్నుమితే యుత్పన్ననాయ్ జగత్తై సంహరిప్పడు.

ఇప్పాతాళఙ్గళుక్కు మేలే * యెழுపతినాయిరం యోజనమ కలత్తైయుడైత్తాయ్, సప్తద్వీప సాగర పర్వతాదివిశిష్టమాయ్, పాదచారిగళాన మనుష్యాదిగళ్వర్తిక్కు న్దేశమాయ్ పద్మాకారమాన భూమణ్డలమిరుక్కుమ్.

ఇప్పభూపద్మత్తుక్కు కర్ణికైపోలే కనకమయమాన మహామేరుపర్వతమా యిరుక్కుమ్.

ఇమ్మేరు భూమిక్కు మేలే యెణ్పత్తినాలాయిరం యోజనము యర్త్తియై యుడైత్తాయ్, భూమిక్కుళ్ళే పతినాఱాయిరంపుదైన్దు ఆగ నూఱులక్షంయోజనమాయ్ నిర్కుమ్; ముప్పత్తీఱాయిరం యోజనై పరప్పైయుడైత్తాయ్, పతినాఱాయిరం యోజనై యడిప్పరప్పైయుడైత్తాయ్, అచ్చువెల్లత్తై యడిమేల్ పణ్ణినాప్పోలే చతురశ్రముమా యిరుక్కుమ్.

ఇమ్మేరువుక్కు త్తెర్క్కే నిషధమెన్నుమ్, (౧) హేమకూటమెన్నుమ్, (౨) హిమవానెన్నుమ్ (౩) మూన్నువర్ష †పర్వతమాయిరుక్కుమ్.

మేరువుక్కు వడక్కే నీలమెన్నుమ్ (౧) శ్వేతమెన్నుమ్ (౨) శృఙ్గీవానెన్నుం(౩) మూన్నువర్ష పర్వతమా యిరుక్కుమ్.

---

* యత్తద్ధికర్ణికామూలమితి సత్సమ్ప్రకీర్తితం। తద్యోజన సహస్రాణాం సప్తతీనా మథస్మృతమ్ ఇతివాయుపురాణోక్తేః. † వర్షాణాం-విచ్ఛేదకాః పర్వతాః వర్షపర్వతాః ఇత్యర్థః

మేరువుక్కు కిఴక్కే మాల్యవానెన్నుమ్, (తెర్కే) గన్ధమాదనమెన్నుమ్ వర్షపర్వతఙ్గళా యిరుక్కుమ్. (౧) అదుక్కు తెర్కుక్కుడై యెల్లై భారతవర్షమ్. (౨) అదుక్కనన్తరం-కింపురుషవర్షమ్. (౩) అదుక్కనన్తరం-హరివర్షమ్. (౪) మధ్యమాన మేరువై చ్చూఴయిళావృతవర్షమ్ (౫) మేరువుక్కు వడక్కే-యిళావృతత్తై యడ్డైకొణ్డు రమ్యవర్షమ్. (౬) అదుక్కనన్తరమ్-హిరణ్మయవర్షమ్. (౭) అదుక్కనన్తరం-కడై యెల్లై ఉత్తరకురువర్షమ్. (౮) మేరువుక్కు కిఴక్కే-భద్రాశ్వవర్షమ్. (౯) మేర్కే-కేతుమాలవర్షమెన్ను ఒన్పతువర్షమాయ్, జమ్బూద్వీపపృథివీ నవఖణ్డమా యిరుక్కుమ్.

ఇవైత్తిలే ఇళావృతం-భద్రాశ్వం-కేతుమాలమెన్ఱ మూన్ఱువర్షముమొరోన్ఱుమ్- ఒన్పతినాయిరంయోజనం పరప్పై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్.

మధ్యమానయిళావృతం మేరువై చ్చూఴ నాలుదిక్కు మొన్పతినాయిరం యోజనం పరప్పై యుడైత్తాయ్, మేరుస్థానత్తోడే ఆయామవిస్తారం ముప్పత్తినాలాయిరం యోజనై యాయ్, చతురశ్రముమాయిరుక్కుమ్. కిఴక్కు-భద్రాశ్వముం, మేర్కు కేతుమాలముం, కీఴ్ మేల్ ముప్పత్తీరాయిరం యోజనై నీళమాయిరుక్కుమ్. భద్రాశ్వముం, కేతుమాలముమాన వర్షఙ్గళిల్-వర్షపర్వతమాన మాల్యవానుం, గన్ధమాదనముం, ఆయిరమాయిరం యోజనై యుయర్త్తియుం, అవ్వళవు పరప్పై యుముడైత్తాయ్,ముప్పత్తునాలాయిరం యోజనై నీళత్తై యు ముడైత్తాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ ముదల్-చ్చొన్న వర్షపర్వతఙ్గళిన్నడువాన మహా

మేరువై యణైన్ద తెఱ్కుం వడక్కుం నిషధపర్వతముం, నీల పర్వతముం నూఱాయిరం నూఱాయిరంయోజనై కీఴ్ మేల్ నీళత్తైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. అవైత్తైయణైన్ద హేమకూటముం శ్వేతపర్వతముం తొన్నూఱాయిరం తొన్నూఱాయిరం యోజనై నీళత్తైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. అవఱ్ఱైయణైన్దహిమవానుం, శృఙ్గివానుం భూమియై వళైన్దువిల్ పోలే యిరుక్కైయాలే యెణ్బదినాయిరం యెణ్బదినాయిరం యోజనై నీళత్తైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. ఇవ్వాఱు వర్ష పర్వతఙ్గళుం తని త్తనియే యిరణ్డాయిరం యోజనై యుయర్త్తియైయుం పరప్పైయుముడైయవైగళాయిరుక్కుమ్. ఇన్ద మహామేరువిల్ నాన్గెల్లైగళిలుం పదినాయిరం పదినాయిరం యోజనముయర్త్తియైయుడైయవైయాయ్, నాలుపర్వతఙ్గళాయిరుక్కుమ్. [1]“పూర్వేతు మన్దరస్తస్య దక్షిణే గన్ధమాదనః । విపులః పశ్చిమేపార్శ్వే సుపార్శ్వశ్చోత్తరేస్థితః” ఎన్గిఱపడియే మన్దరపర్వతం కిఴక్కాయ్, గన్ధమాదనం తెఱ్కాయ్, విపులమ్మేఱ్కాయ్ సుపార్శ్వం వడక్కాయిరుక్కుమ్. ఇవై కీలమ్బోలే మహామేరువై యెల్లైయత్తామల్ పఱ్ఱినిఱ్కైయాలే *విష్కమ్భఙ్గళెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్. ఇన్ద పర్వతఙ్గళిన్మేలే ఆయిరత్తైన్నూఱుయోజనముయర్త్తియైయుడైయవైగళాయ్,అమ్మలైత్తలైగళుక్కు కొడిత్తణ్డు పోలే యలఙ్కారరూపఙ్గళా యిరుప్పనవాన నాలు వృక్షఙ్గళాయిరుక్కుమ్. అవైగళిల్ కిఴక్కుదిక్కిలదు కదమ్బమ్: తెఱ్కు

1 (వి-పు-౨-౨-౧౭.)

* మేరోః ధారకాః కీలా విష్కమ్భాః.

దిక్కిలదు-జమ్బు; మేర్కుదిక్కిలదు - అరశు, వడక్కు దిక్కిలదు - ఆలై.

ఇవైగళిల్ క్కిழக్కిల్-కదమ్బయానదు - సహస్రాలమ్బశాఖానిచయఙ్గళాలుం, మహాస్కన్ధఙ్గళాలు ముపశోభితమాయ్, †మహాకుమ్భప్రమాణఙ్గళాయ్, వికసిత కేసరఙ్గళాయ్, సర్వకాలజఙ్గళాయ్, మహాగన్ధఙ్గళాన పుష్పవాసనైయాలే యాయిఅంయోజన మ్పరిమళితమాయ్, భద్రాశ్వదేశత్తుక్కు కేతువృక్షమాయిరుక్కుమ్.

తెర్కు దిక్కిలాన [జమ్బూ] వృక్షమానదు-మహాశాఖోపశోభితమాయ్, సదాపుష్పఫలాకీర్ణమాయ్, మృదుస్వాదుక్కళాయ్ మహాగజప్రమాణమాన పழఙ్గళ్ మలై త్తలైయిలేవిழுన్దు ఒడైన్దు శారాయూరాయ్,జమ్బూనదీయెన్ను పేరాయ్,మేరువై చ్చూழ ప్రవహియానిర్కుమ్. అదిన్ రసత్తై పానమ్పణ్ణుగిఱ అద్దేశవాసిగళుక్కు[1] "న స్వేదో నచ దౌర్గన్ధ్యం నజరా నేన్ద్రియక్షయః" ఎన్ను వేర్పప్పం దౌర్గన్ధ్యముం, జరైయుం, ఇన్ద్రియక్షయము ముణ్డాగాదు, అన్ద రసత్తాలే అన్దకరైయిల్ మృత్తు శుద్ధజామ్బూనదమెన్ఱుపేరాయ్, సిద్ధాదిగళుక్కు భూషణమాగానిర్కుమ్. ఇన్ద జమ్బువానదు- జమ్బుద్వీపత్తినుడైయనామత్తుక్కు హేతువాప్పడి ప్రధానమాయిరుక్కుమ్.

మేర్కు దిక్కిలాన వృక్షమానదు - మహోచ్ఛ్రాయ మహాస్కన్ధఙ్గళై యుడైత్తాయ్, సార్వకాలీన మహాకుమ్భప్రమాణ ఫలవత్తాయ్, కేతుమాల దేశత్తుక్కు కేతు వృక్షమాయిరుక్కుమ్.

---

† మహాగజ. ఇతి పా.		1 (వి-పు-౨-౨-౨౨).

ఉత్తరదిక్కిల్ వటవృక్షముం-విపులోచ్ఛ్రాయ స్కన్ధోప శోభితమాయ్, ప్రవాళసదృశమహాకుమ్భ ప్రమాణఫలఙ్గళై యుడైత్తాయ్ ఉత్తర కురుదేశత్తుక్కు కేతు వృక్షమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద విష్కమ్భపర్వతఙ్గళ్ నాలుక్కుమ్పుఅమ్బే,[1] "పూర్వం చైత్రరథంనామ దక్షిణంగన్ధమాదనం। వైభ్రాజం పశ్చిమేతద్వత్ ఉత్తరేనన్దనంవనమ్" ఎన్గిఅపడియే కిళక్కే చైత్రరథమెన్ఱుం తెర్కే గన్ధమాదనమెన్ఱుం, మేర్కే వైభ్రాజమెన్ఱుం,వడక్కే నన్దనవనమెన్ఱుం, నాలువనమాయిరుక్కుమ్.

అవక్కుప్పుఅమ్బాగ [2]"అరుణోదన్తు పూర్వేణ దక్షిణే మానసంస్థితమ్। సితోదం పశ్చిమే మేరోర్మహాభద్రంతథోత్తరే" ఎన్గిఅపడియే కిళక్కిలదు అరుణోదమెన్ఱుం, తెర్కే మానససరసెన్ఱుం, మేర్కే సితోదమెన్ఱుం, వడక్కే మహాభద్రమెన్ఱుం నాలు సరస్సాయిరుక్కుమ్.

ఇదుక్కుప్పుఅమ్బే[3] 'సితాన్తఃకుముదశ్చైవ కరవీరాచలోత్తమః। మహానిలోథకుఞ్జాశ్చ మాషాఖ్యశ్చాచలోత్తమః। వీరుఙ్గోమణిశృఙ్గశ్చ సబిన్దుర్మన్దరస్తథా। వేణుమాంశ్చ సమేఘశ్చ నిషధో దేవపర్వతాః" *ఎన్గిఅపడియే సితాన్తముదలాన

1 (వి-పు-౨-౨-౨౫.) 2 (లైంగ-పు-పూర్వా-౪౯-౩౮.) 'అరుణోదసరః పూర్వం దక్షిణమ్మానసం స్మృతం। సితోదం పశ్చిమసరో మహాభద్రం తథోత్తరం' ఎన్ఱు లైంగవారాహాది పురాణ పాఠమ్.

3 (లైంగ-పూర్వా-౪౯-౪౨-౪౩.)

* 'సితామ్భశ్చకుముద్వాంశ్చ కురరీ మాల్యవాంస్తథా। వైకంకప్రముఖామేరోః పూర్వతఃకేసరాచలాః' ఇతి విష్ణు పు. (౨-౨-౨౭) పాఠః. "సితాన్తశ్చకురణ్డశ్చ కురరశ్చాచలోత్తమః ॥ ౪౧ ॥ వికరోమణిశైలశ్చ

విప్పర్వతజ్గళ్ మేరువుక్కు కిழక్కే కేసరపర్వతజ్గళా యిరుక్కుమ్.

మానస సరస్సుక్కుప్పుఱమ్మే-[1]"శైలస్త్రిశిరసశ్చైవ శిఖరశ్చాచలోత్తమః। కపిఞ్జశ్చపతఙ్గశ్చ రుచకశ్చైవసానుమాన్। తామ్రాభశ్చవిశాలశ్చ తథా శ్వేతోదరో గిరిః। సుమూలో వసుధారశ్చ రత్నధారశ్చపర్వతః। ఏకశృఙ్గో మహా(మూ)శూలో గజశైలః పిశాచకః। పఞ్చశైలశ్చకైలాసో హిమవాంశ్చాచలోత్తమః" ఎన్గిఱవై తెర్కే కేసరపర్వతఙ్గళా యిరుక్కుమ్.

సితోదత్తుక్కుప్పుఱమ్మే [2]"కపిలః పిఙ్గళో భద్రః సురసశ్చ మహాచలః। కుముదో మధుమాంశ్చైవ అఞ్జనో ముకుటస్తథా। కృష్ణశ్చపాణ్డరశ్చైవ సహస్రశిఖరస్తథా। పారిజాతశ్చ శైలేన్ద్రః శ్రీశృంగశ్చాచలోత్తమః" ఎన్గిఱ కేసరపర్వతఙ్గళ్ మేరువుక్కు మేర్కే యిరుక్కుమ్. మహాభద్రత్తుక్కుప్పుఱమ్మే [3]"శఙ్ఖకూటో మహాశైలో వృషభో హంసపర్వతః। నాగశ్చకపిలశ్చైవ ఇన్ద్రశైలశ్చసానుమాన్। నీలః కణ్టకశృఙ్గశ్చ శతశృఙ్గశ్చపర్వతః। పుష్కరో మేఘశైలశ్చవిరజశ్చాచలోత్తమః। జారుధిశ్చత్రిశృఙ్గశ్చ

వృక్షవాంశ్చాచలోత్తమః। మహానీలోఽథరుచకః సబిన్దుర్దర్దురస్తథా ॥౪౨॥ వేణుమాంశ్చసుమేఘశ్చ నిషధో దేవపర్వతః" ఇతి లైంగ (పూ-౪౯-౭.) పాఠః. "సితాన్తశ్చ కుముద్వాంశ్చ కురరీమాల్యవాంస్తథా। వైకంకో మణిశైలశ్చ ఋక్షవాంశ్చాచలోత్తమః ॥౨౪॥...సబిన్దుర్మన్దరస్తథా" ఇతి కౌర్మపు-(పూ-౪౪-.) పా. "సితాన్తశ్చ కుముఞ్జశ్చసువీరశ్చాచలోత్తమః। వికంకో మణిశిలశ్చ వృషభశ్చాచలోత్తమః" ఇతి వాయుపు-(పూ-౩౬-౧౮.) పాఠః. అన్యత్రాపి బహుధా పాఠాన్తర ముపలభ్యతే. నామభేదమాత్రేణ కోపిన విరోధః ఇతి భాతి-ఏవమన్యత్రాపిద్రష్టవ్యమ్.

1 (లైంగ. పూర్వా-౪౯-౪౬-౪౭-౪౮. వాయుపు-చ. పూ-౩౬-౨౨-౨౪.) 2 (లైంగ-పూర్వా-౪౯-౫౦-౫౧.) 3 (లైంగ-పూ-౪౯-౫౪-౫౫.)

ఇత్యేతే ఉత్తరాస్స్మృతాః" ఎన్గిఱ కేసరపర్వతఙ్గళ్ మేరువుక్కు వడక్కాయిరుక్కుమ్.

ఇవైత్తిల్ నిషధాదిగళ్ వర్షపర్వతఙ్గళాగచ్చెయ్దేయుం కేసరఙ్గళిలు మన్తర్భవిక్కుమ్. ఇవ్వర్షపర్వతఙ్గళ్ అవ్వ్వావర్ష పర్వతఙ్గళుక్కు యెల్లైగళాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ కిழక్కిల్మాల్యవానుమ్ మేర్కిల్ గన్ధమాదనముమాగిఱ వర్షపర్వతఙ్గళ్ ఆనీలనిషధఙ్గళుక్కు నడువు తెన్వడక్కిలుళ్ల నీళత్తై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్. భద్రాశ్వముం, భారతముం, కేతుమాలముం, ఉత్తరకురువుం, మర్యాదాశైలఙ్గళుక్కు పుఱమ్బాన విన్నాలువర్షపర్వతఙ్గళుం భూపద్మత్తుక్కు చతుర్దళఙ్గళాయిరుక్కుమ్. మర్యాదా శైలఙ్గళావన-కీழై దిక్కిల్ భద్రాశ్వత్తుక్కు మర్యాదైగళాన వర్షపర్వతమాన మాల్యవానోడాది జఠరముమ్ దేవకూటము మానీల నిషధఙ్గళుక్కు నడువు తెన్వడక్కిలుళ్ల నీళత్తైయుడైత్తాయిరుక్కుమ్. తెర్కుదిక్కిల్ గన్ధమాదనముం, కైలాసముం, హిమవానోడాదియిరణ్డుకడలుక్కు నడువు కీழై యెల్లై యిరణ్డుకడలై యున్తట్టి యెణ్బదినాయిరం యోజనం నీళమాయిరుక్కుమ్. మేలై దిక్కిల్ నిషధముం, పారియాత్రముం, వర్షపర్వతమానగన్ధమాదనత్తోడాది ఆనీల నిషధఙ్గళుక్కు నడువు తెన్వడలుళ్ల నీళమాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ కిழక్కుమేర్కు తెన్వడల్ నీళమాన పర్వతఙ్గళ్-ముప్పత్తు నాలాయిరంయోజనమాయిరుక్కుమ్. వడక్కుదిక్కిల్ మర్యాదశైలఙ్గళానత్రిశృఙ్గముం, జారుధియుం కీழై మేలై యిరణ్డుకడలుక్కునడువుశృఙ్గవానోడొత్త యెణ్బతినాయిరం యోజనం నీళత్తైయుడైత్తా, యిరణ్డుకడలై యున్తట్టి యిరుక్కుమ్.

భద్రాశ్వత్తుక్కు కేతువృక్షమాన కదమ్బత్తడియిలే హయగ్రీవరూపియాయుం, భారతవర్షత్తుక్కు కేతువృక్షమాన జమ్బూవినడియిలే కూర్మరూపియాయుం, కేతుమాలత్తుక్కు కేతువృక్షమానపిప్పలత్తడియిలేవరాహరూపమాయుం, ఉత్తరకురువుక్కు కేతువృక్షమాన న్యగ్రోధత్తడియిలే మత్స్యరూపమాయుం, సర్వేశ్వరన్ సమారాధనఙ్గొణ్డరుళుమ్. అల్లాదవర్షఙ్గళిల్ తత్తదనురూపమాన సమస్తరూపఙ్గళాలుం సమారాధనఙ్గొణ్డరుళుమ్.

ఏవమ్భూతమాన భూపద్మత్తుక్కు కర్ణికాకారమాన మహామేరువిన్తలైయిలే పతినాలాయిరం యోజన వ్విస్తారముడైత్తాయ్ బ్రహ్మావినుడైయ పడైవీడాయిరుక్కుమ్. ఇదుక్కెట్టుదిక్కిలుం లోకపాలకరాయ్ ఇన్ద్రాదిగళాన యెణ్బర్క్కుం పడైవీడాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రహ్మావిన్పడైవీట్టైచ్చూళ త్రివిక్రమన్ తిరువడివిళక్కిన తీర్థమానగఙ్గై విళున్దు నాలు దిక్కిలుం సీతై యెన్ఱుం (౧) అళకనన్దైయెన్ఱుం, (౨) చక్షువెన్ఱుం, (౩) భద్రైయెన్ఱుం, (౪) నాలుస్రోతస్సాయ్ ప్రవహిక్కుమ్.

(౧) అదిల్ కీళ్త్తైదిక్కిల్ సీతై మలైత్తలైగళాలాకాశత్తిలే కిళమ్బి భద్రాశ్వత్తిలే శెన్ఱుకడలిలే ప్రవేశిక్కుమ్.

(౨) తెర్కిలలకనన్దై మున్నే ధ్రువపదత్తిల్ శెన్ఱు త్రైలోక్యత్తిలుంవన్దు “ఊర్ధ్వమన్దాకినీ” ఎన్ఱుం, “అధోభోగవతీ”ఎన్ఱుం “గాఙ్గతేతిగఙ్గా” యెన్ఱుం శొల్లప్పట్టు ప్రవాహత్రయత్తైయుడైత్తాయ్, త్రిపథగైయాయ్ ప్రవహిత్తు, భూలోకత్తిల్ ప్రవాహం రుద్రన్తలైయిలే విళున్దు యేళువగైయాయ్ ప్రవహిత్తు క్కీళ్త్తే సగరపుత్రర్గళైయు ముద్ధరిప్పిత్తు క్కడలిలే ప్రవేశిక్కుమ్.

(3) మేలైదిక్కిల్ చక్షువానదు పర్వత శిఖరఙ్ఙళాలే కేతు-మాలత్తిలేశెన్ను సముద్రత్తిలే ప్రవేశిక్కుమ్.

(౪) వడక్కిల్ భద్రయానదు-పర్వతఙ్ఙళాలే వుత్తర కురువిలేశెన్ను సముద్రత్తిలే ప్రవేశిక్కుమ్.

ఇమ్మహామేరువుక్కు కిఴక్కుదిక్కిలే కేసరపర్వతఙ్ఙళాన సితాన్తకుముదపర్వతఙ్ఙళిన్నడువే మున్నూఱుయోజననీళమాయ్ నూఱుయోజనై యకలమానదొరు ద్రోణి సరసామలపానీయమాన శ్రీసరస్సాయిరుక్కుమ్. అదు ద్రోణపాత్రప్రమాణమాన పుణ్డరీకషణ్డఙ్ఙళాలుం హంసకారణ్డవాది పక్షిసఙ్ఘఙ్ఙళాలుం విళఙ్ఙానిన్నుకొణ్డు సరోమధ్యత్తిలే శతసహస్ర దళపద్మవనమధ్యే కోటిదళయుక్తస్వర్ణపఙ్కజ కర్ణికారూఢైయాయ్ సాక్షాల్లక్ష్మియిరానిక్కుమ్. అన్దసర స్తీరత్తిలే సదాపుష్పఫలవత్తాన బిల్వవనమాయిరుక్కుమ్. అన్దబిల్వవనన్నూఱుయోజనై విస్తీర్ణమాయ్ నూఱుకాదనీళమాయ్ శాఖాసహస్రకలితార్ద్ధ క్రోశప్రమాణ మహావృక్షషణ్డ మహాకుమ్భప్రమాణ సుగన్ధిస్వాదు ఫలవత్తాయ్ శ్రీవనమెన్ను శొల్లప్పడుమ్. అఙ్గేయుం శ్రీయానవళ్ సిద్ధసఙ్ఘనిషేవిత్తైయాయిరుక్కుమ్. పిన్నెయుం వైకఙ్కమణిశైలాన్తరత్తిలే శతయోజన విస్తీర్ణమాయ్, ద్విశతాయామయుక్త ద్రోణివిమలపఙ్కజవన శోభితమాయిరుక్కుమ్. తత్తీరత్తిలతిమాత్రప్రమాణమాన సదా పుష్పఫలవత్తాయ్, మహాస్కన్ధోపశోభితార్ద్ధ క్రోశోచ్చ వృక్షషణ్డఙ్ఙళిన్నడువే కశ్యపనుక్కు ఆశ్రమమాయిరుక్కుమ్. పిన్నైఴయుం మహానీలకుముఞ్జశైలాన్తరే పద్మషణ్డోపశోభితమాయ్, సుఖనదీఎన్నిఴ సరస్సాయిరుక్కుమ్. తత్తీరత్తిలుం పఞ్చాశద్యోజనాయామత్రింశద్యోజనవిస్తృతార్ద్ధ క్రోశోచ్చతాళవనమా యిరు

క్కుమ్. ఐరావత దేవశైలాన్తరే వృక్ష వీరుధవర్జితమాయ్, పాద మాత్రప్రమాణసలిలావృతమాయ్, సహస్రయోజనాయామశత యోజనవిస్తృతైకశిలాతలభూమి - ఐరావత గజస్య క్రీడా శిలా తలమాయిరుక్కుమ్. మేరువుక్కు తెక్కు కేసరపర్వతఙ్ఙళాన * త్రిశిరపతఙ్గయోర్మధ్యే ప్రసన్నస్వాదుసలిలమాయ్, † బహూదకమెన్నిఇ నదీప్రవహిక్కుమ్. ‡ తత్తీరత్తిలే శతయోజనవిస్తృతమాయ్, ¶ పృథుక్షేపోచ్ఛ్రయాదుమ్బరవనం-సర్వర్తుజప్రవాళ సదృశమహాకుమ్భప్రమాణఫలోప శోభితమాయ్, కర్దమప్రజాపతిక్కాశ్రమమాయిరుక్కుమ్. తామ్రాభపతఙ్గశైలయోరన్తరే శతయోజనవిస్తీర్ణమాయ్, ద్విశతాయామయుక్తమాయ్, బాలసూర్య సఙ్కాశరక్తోత్పల శోభితమాయ్, మహత్సరస్సాయిరుక్కుమ్. అన్దసగోమద్ధ్యే శతయోజనోన్నతమాయ్, త్రింశద్యోజన విస్తీర్ణమాయిరుప్ప దారుగిరిశిఖరత్తిలే రత్నప్రాకార తోరణోల్లసితమాన విద్యాధరపురమాయిరుక్కుమ్.

విశాఖాచల శ్వేతపర్వతయోరన్తరే త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణమాయ్, పఞ్చాశద్యోజనాయామమాన సరస్తీరత్తిలే మహదామ్రవనమ్ - కనకసఙ్కాశాతిసుగన్ధ మహాకుమ్భమాత్ర ఫలోప

* శిశిర - ఎన్ను వాయు (పూ-౩౮-౨.) వరాహ (౮౦-అ-౧) పు-పా.

† 'బహూదకానద్యోవహన్తి' ఎన్ను వరాహపు (౮౦-౩).

‡ (౩) కోశత్తిల్ 'తత్తీరత్తిలే శతయోజనాయామత్రింశద్యోజన విస్తృతమాయ్' ఎన్ను పాఠఙ్ఙళ్ణో? అదు. వారాహాది పురాణఙ్ఙళిల్ 'శతయోజన విస్తృతమ్' ఎన్నేయిరుక్కున్నదు.

¶ 'పృథుక్షేపోచ్ఛశిఖరైః' ఇతి వాయు పురాణానుసారేణ (పూ-౩౮-౩) ధృతః. 'ఇక్షుక్షేప' ఎన్ను-వరాహాది (౮౦-౧) పా.

శోభితమాయిరుక్కుమ్. *వసుధార రత్నధారయోర్మధ్యే †త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణమాయ్, శతయోజనాయామమాన సుగన్ధికింశుకవనమాయిరుక్కుమ్. సార్వకాలీనసుగన్ధ కింశుకవనపుష్పామోదం శతయోజనంవాసియానిర్కుమ్. అదిలే ఆదిత్యనుక్కాశ్రమమాయిరుక్కుమ్. ‡ మేరువుక్కు మేర్కే కేసరపర్వతజ్ఞళాన సుపార్శ్వశిఖిశైలయోర్మధ్యే ఆయామవిస్తారం శతయోజనం వహ్నిసన్తప్తస్థలం దుస్పర్శమాయిరుక్కుమ్. తన్మధ్యే త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణం వహ్నిమణ్డలమాయిరుక్కుమ్. అదిలే లోకక్షయకారియాన సంవర్తకాగ్ని ఇన్ధనమిల్లాదే జ్వలియానిర్కుమ్. అనన్త

---

* 'సుమాలాచలేన్ద్రో వసుధారయోర్మధ్యే త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణమాయ్ పంచాశద్యోజనా యాతమాయ్ 'విల్వస్థలి' ఎన్నిఱ వనమిరుక్కు మెన్ను యిప్పడియు మేరువాక్య మిజ్ఞిరుక్క వేణు మెన్ను 'సుమాలస్యాచలేన్ద్రస్య వసుధారస్య చాన్తరే । త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణే పఞ్చాశద్యోజనాయతే' 'విల్వస్థలీనామ' ఎన్ను వారాహపు (౮౦-అ) రాణత్తిలుం వాయు (పూ-౩౮-౨౩.) పురాణత్తిలుమిరుక్కైయాలే తోన్నుగిఱదు.

† వారాహపురాణత్తిల్ (౮౦-అ) 'వసుధార రత్నధారయోర్మధ్యే వింశద్యోజన విస్తీర్ణం శతయోజనాయాతం సుగన్ధి కింశుకవనం' ఎన్ను వింశద్యోజనవిస్తీర్ణ మెన్ను పాఠజ్ఞాణ్ణిఱదు-వాయుపురాణాది (పూ-౩౮-౨౬.) గళిల్ త్రింశద్యోజనైయెన్నే పా.

‡ ఇవ్విడత్తిల్ 'పఞ్చకూటస్య కైలాసస్య చాన్తరే సహస్రయోజనాయామం విస్తీర్ణం శతయోజనం హంసపాణ్డురం క్షుద్రసత్త్వైరనాధృష్యం స్వర్గసోపానమివ భూమణ్డలం। అథ పశ్చిమదిగ్భాగే...సుపార్శ్వశిఖిశైలయోర్మధ్యే సమన్తాత్ యోజనశతమేకం భౌమశిలాతలం నిత్యతప్తం దుస్పర్శం' ఎన్నిఱ వరాహపురాణ (౮౦-అ)ప్రకరణవాక్యానుసారేణ శిలవాక్యజ్ఞళ్ వేణుమ్; తాళకోశజ్ఞళిలిల్లై. ఆగైయాల్ పురాణానుసారేణ వాక్యజ్ఞళై శేర్తుక్కొణ్డాను సన్ధిక్కవుమ్.

రం కుముదాఞ్జనయోర్మధ్యే పుణ్యహ్రదమెన్నిఱ సరస్సాయిరుక్కుమ్. తత్తీరత్తిలే సదాఫలిత పీతవర్ణ మహాఫలావృతమా తులఙ్గవనం * దశయోజనవిస్తీర్ణమాయిరుక్కుమ్. అదిలే బృహస్పతిక్కాశ్రమమాయిరుక్కుమ్. † పిఞ్జరంగౌరశైలాన్తరే-అనేకశతయోజనాయామ విస్తృతమహాద్రోణి సరస్సాయిరుక్కుమ్. పఙ్కజషణ్డసంయుక్తమానవదిలే విష్ణ్వాయతనమాయిరుక్కుమ్. ‡ కృష్ణపాణ్డరశైలాన్తరత్తిలే వృక్షవీరుద్వివర్జితమాయ్, త్రింశద్యోజనవిస్తీర్ణమాయ్, నవత్యాయతమాన నిష్కమ్బా దీర్ఘికైయాయిరుక్కుమ్. అదిలే పఞ్చయోజనవిస్తీర్ణమాన న్యగ్రోధం సరోమధ్యేనిఱ్కుమ్. ¶ అవ్వృక్షత్తిలే చన్ద్రప్రభనాయ్ సహస్రవదన

* 'మాతులఙ్గస్థలీతత్ర వ్యాయామా దశయోజనా' ఎన్ఱు వాయుపు. (పూ-౩౮-౪౨) పా. వారాహేతు (౮౦-౭) 'అన్తరేచశైలవరయోః కుముదాఞ్జనయోశ్శతయోజనవిస్తీర్ణా మాతులఙ్గస్థలీ సర్వసత్త్వానామగమ్యా పీతవర్ణైః ఫలైరావృతాసాస్థలీశోభతే। తత్రచపుణ్యోహ్రద స్సిద్ధైరుపేతః। బృహస్పతేస్తద్వనమి' తిపాఠః.

† 'పిఞ్జరగౌరయోరన్తరే సరోద్రోణ్యో హ్యనేక శతయోజనాయాతాః' ఇతి వారాహే (౮౦-౭).

‡ 'కృష్ణపాణ్డురయోరపి। త్రింశద్యోజన విస్తీర్ణం నవత్యాయతయోజనమ్' ఇతివాయుపు(పూ-౩౮-౪౯)పా. 'శుక్లపాణ్డురయోరపీ' తి వారాహపు (౮౦-౭) పా.

¶ 'తస్యాశ్చ మధ్యే పఞ్చయోజన ప్రమాణోన్యగ్రోధోవృక్షః; తస్మింశ్చన్ద్రశేఖరోమాపతి ర్నీలవాసాశ్చదేవో నివసతియక్షాదిభిరీడ్యమానః' ఇతివారాహే (౮౦-౭). వాయుపురాణేచ 'మధ్యేతస్యాశ్చపద్మన్యా పఞ్చయోజనమణ్డలః। న్యగ్రోధోవిపులస్కన్ధో హ్యనేకారోహ మణ్డితః॥ తత్రచన్ద్రప్రభః

నెన్గిఱ వెమ్బెరుమాన్ యక్షాదిగళాలే యారాధిక్కప్పడుమ్. సహస్రశిఖరకుముదాన్తరత్తిలే పఞ్చాశద్యోజనవిస్తృతమాయ్, ఇషుక్షేపోచ్చమాన మధుస్రవఫలోపశోభితమానవనం † చన్ద్రను క్కాశ్రమమాయిరుక్కుమ్.

మేరువుక్కు వడక్కే కేసరపర్వతఙ్గళాన శఙ్ఖకూట నిషధఙ్గళుక్కు నడువే ‡ పురుస్థలమెన్ఱు పేరైయుడైత్తాయ్, అనేకయోజనవిస్తృతమాయ్, అత్యుచ్ఛ్రాయవృక్షషణ్డఙ్గళై యుడైత్తాయ్, మదోద్రిక్తగజఙ్గళై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్.

కపిఞ్జలనాగశైలయోరన్తరే శతయోజనవిస్తీర్ణమాయ్ ద్విశతయోజనాయతమాయ్, స్వాదుఫలసమ్పుష్ట ద్రాక్షా ఖర్జూర వనమాయిరుక్కుమ్.

పుష్కరమేఘశైలయోరన్తరే శతయోజనాయతమాయ్, షష్టియోజనవిస్తృతమాయ్, తరుగుల్మలతాహీనమాయ్, పాణితలప్రఖ్యమాన శిలాతలమాయిరుక్కుమ్. అదినుడైయ నాలుపా

శ్రీమాన్ పూర్ణచన్ద్రనిభాననః । సహస్రవదనో దేవో నీలవాసాస్సురారిహా॥ పద్మమాల్యధరస్థల్యామ్మహాభాగోఽపరాజితః। ఇజ్యతేయక్షగన్ధర్వై ర్విద్యాధరగణైస్తథా । తస్మిన్నాయతనే సాక్షాత్ అనాదినిధనోహరిః । పద్మోపహారైర్వివిధైరిజ్యతే సిద్ధచారణైః" ఇతి (పూ-౩౮-౫౫-౫౮.)

* 'పఞ్చాశద్యోజనాయామం వింశద్యోజనవిస్తృతం । ఇషుక్షేపోచ్ఛ్రశిఖరం' ఇతివారాహే (౮౦). 'తథాసహస్రశిఖరకుముదస్యాన్తరేణచ । పఞ్చాశద్యోజనాయామం త్రింశద్యోజనవిస్తృతం । ఇషుక్షేపోచ్ఛ్రశిఖరం' ఇతివాయుపు. (పూ-౩౮-౬౦.)

† 'చన్ద్రస్య మహానాశ్రమః' ఇతివారాహ(౮౦)పా. వాయు- (పూ-౩౮-౬౧.) 'శుక్రస్య' ఇతిపా.

‡ 'పురుషస్థలీ' ఇతి వారాహే 'పరూషస్థలీ' ఇతివాయు.

ర్య వ్రుత్తిలుం మహావిస్తృతమాన నాలుసరస్సుం నాలువనము మాయిరుక్కుమ్.

కేసరమర్యాద వర్షపర్వతఙ్గళిన్మేలే అష్టవిధ దేవజాతిగళు క్కుం పట్టై వీడుగళాయిరుక్కుమ్.

ఇన్దభారత మొఴిన్ద యెట్టువర్షముం భౌమమాన స్వర్గఙ్గళెన్న లామ్పడి భోగభూమియాయ్, పాపకారిగళుక్కు ప్రవేశయోగ్య మిన్ఱిక్కే అతిశయితసుఖకరఙ్గళాయ్,అనుభవిక్కాళాన పురుష ర్గళ్ పతినాయిరం పన్నీరాయిరం వయస్సుక్కళిరున్దు అనుభ విక్కలామ్పడి మృత్యుభయమఱ్ఱిరుక్కుమ్.

ఇవ్వర్షఙ్గళ్ తనిత్తనియే సప్తకులపర్వతఙ్గళుం, నదిగళుం, దేశవిభాగఙ్గళు ముణ్డాయిరుక్కుమ్.

అప్పడియన్ఱి యిన్దభారతవర్షం కర్మభూమియాయ్, స్వర్గ మోక్షఫలఙ్గళుక్కు సాధనానుష్ఠానంపణ్ణుగైక్కు స్థలముమాయ్, నిషిద్ధానుష్ఠానఙ్గళాలే నరకప్రవేశత్తుక్కుం తిర్యగ్యోనిజాతిగళు క్కుం హేతువాయ్, అతిశయితపుణ్యార్జితత్తుక్కుం హేతువాన స్థలమాగైయాలే, దేవాదిగళు మాశైప్పడుమ్పడి నిరతిశయ వైలక్షణ్యత్తై యుడైత్తా యిరుక్కుమ్. "అత్రజన్మసహస్రా ణాం సహస్రైరపిసత్తమ। కదాచిల్లభతే జన్తుర్మానుష్యంపుణ్య సఞ్చయాత్" [1] ఎన్ఱు ఆయిరంకోటిజన్మం పుణ్యత్తై త్తిరట్టినాలిన్ద దేశత్తిలే యొరుకాల్ మనుష్యనాయ్పిఱక్కప్పెఱువెన్నుమ్పడి యాయుం, "గాయన్తిదేవాః కిలగీతకాని ధన్యాస్తు యే భారత భూమిభాగే।స్వర్గా౽పవర్గాస్పదమార్గభూతే భవన్తి భూయఃపురు షాఃసురత్వాత్ ।కర్మాణ్యసఙ్కల్పితతత్ఫలానిసంన్యస్యవిష్ణౌపరమా

---

1 (వి-పు-౨-౩-౨౩).

త్మరూపే। అవాప్యతాం కర్మమహీమనన్తే తస్మిల్లయం యే త్వమలాః ప్రయాన్తి।జానీమనైతత్క్వవయంవిలీనే స్వర్గప్రదేకర్మణిదేహబన్ధమ్।ప్రాప్స్యామధన్యాః ఖలు తే మనుష్యా యే భారతేనేన్ద్రియవిప్రహీనాః" [2] ఎన్ఱు స్వర్గవాసిగళాన దేవర్గళుమ్- స్వర్గమోక్షఙ్గళిరణ్డైయు మడైకైక్కు మార్గభూతమాన భారతభూభాగత్తిలే దేవత్వత్తైవిట్టుప్పోయ్ పిఱక్కిఱవర్గళ్ ధన్యరెన్ఱుం, అన్ద భారతమాగియ కర్మభూమియైప్పెఱ్ఱు ఫలసఙ్కల్పఙ్గళై యొఴిన్దకర్మఙ్గళై పరమాత్మావాన విష్ణువిన్ పక్కలిలే సమర్ప్పిత్తు నిర్మలనాయ్, అపరిచ్ఛిన్ననానన్దపక్కలిలే యావర్శిలర్ ఏకీభావత్తైయడైగిఱార్గళ్ అవర్గళ్ ధన్యరెన్ఱుం,ఇన్ద స్వర్గప్రదమాన కర్మంలయిత్తు అవ్వళవిలే అవ్విడత్తిలే దేహసమ్బన్ధత్తై నామడైగిఱోమెన్ఱు యిరుక్కిఱోమే, భారతవర్షత్తిలే జితేన్ద్రియరాయ్క్కొణ్డు యిరుక్కిఱార్గళ్ యావర్శిలర్ అన్ద మనుష్యర్ ధన్యరిఱే యెన్ఱు మవర్గళ్ అఙ్గిరున్దు పాడుమ్బడియాయుమిఱే యిద్దేశత్తిల్ వైభవమిరుప్పదు.

ఇన్ద భారతవర్షం-నవభేదమాయిరుక్కుమ్. అవై యావన- (౧) ఇన్ద్రద్వీపం, (౨) కశేరుః, (౩) తామ్రపర్ణం, (౪) గభస్తిమాన్, (౫) నాగద్వీపం, (౬) సౌమ్యం, (౭) గన్ధర్వం, (౮) వారుణం, (౯) భారతఙ్గళ్.

ఇవఱ్ఱిల్ భారతమొఴిన్దవెట్టుం కడలుక్కుళ్ళేయాయ్, తెన్వడలాయిరమాయిరం యోజనమాగ భారతంకూట్టి సాగరాన్తరితఙ్గళాన ద్వీపఙ్గళొన్పదాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద భారతవర్షం - "మహేన్ద్రో మలయస్సహ్యః శుక్తి

2 (వి-పు-౨-౩-౨౪-౨౫-౨౬.)

మా నృక్షపర్వతః । విన్ధ్యశ్చ పారియాత్రశ్చ సప్తైతే కులపర్వతాః" [1]ఎన్ఱు మహేన్ద్రంముదలాన వేఴుకులపర్వతఙ్గళై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్.

అవైగళిల్-గఙ్గా సిన్ధు సరస్వతీ శతద్రూ చన్ద్రభాగై ముదలానవాఱుగళ్ హిమవత్పర్వతత్తిలే పిఱన్దన. వేదస్మృతి వేదవతి ముదలానవాఱుగళ్ పారియాత్రత్తిలేపిఱన్దన. *నర్మదై సురసై ముదలానవై ఋక్షపర్వతత్తిలేపిఱన్దన. తాపీపయోష్ణీ ముదలానవాఱుగళ్ విన్ధ్యపర్వతత్తిలేపిఱన్దన. గోదావరీ భీమరథీ ముదలాన నదిగళ్ సహ్యపర్వతత్తిలేపిఱన్దన. కృతమాలై తామ్రపర్ణి తుడక్కమానవాఱుగళ్ మలయపర్వతత్తిలేపిఱన్దన. త్రిసామై ఋషికుల్యై ముదలానవాఱుగళ్ మహేన్ద్రపర్వతత్తిలే పిఱన్దన. † ఋషీకా కుమారై ముదలాననదిగళ్ శ్రీశుక్తిమత్పర్వతత్తిలేపిఱన్దన.

ఇన్ద భారతవర్షత్తిలే- (౧) కృత (౨) త్రేతా (౩) ద్వాపర (౪) కలియుగఙ్గళాగిఱ యుగభేదత్తాలుణ్డాన వేఱుపాడుళ్లదు. భోగభూమియాగైయాలే అల్లాద యెట్టువర్షఙ్గళుక్కివై యిల్లై.

నూఱాయిరం యోజనమాయామ విస్తారఙ్గళై యుడైయ యిన్ద జమ్బూద్వీపత్తై- నూఱాయిరంయోజనం పఱప్పైయుడైత్తాయ్ వలయాకారమాన లవణసముద్రమావరిత్తిరుక్కుమ్.

ఇప్పడి ‡ "జమ్బూప్లక్ష శ్శాల్మలిశ్చ కుశక్రౌఞ్చౌతథైవచ ।

---

1 (వి-పు-౨-3-3.)

* 'నర్మదాసురసాద్యాశ్చ నద్యో విన్ధ్య వినిర్గతాః । తాపీపయోష్ణీ నిర్విన్ధ్యా ప్రముఖాఋక్షసమ్భవాః' ఎన్ఱు శ్రీ విష్ణుపురాణత్తిల్ (౨-3-౧౧.) ఉక్కైయాలే అప్పడియేఇవ్విడత్తిలుం పాఠఙ్గొళ్ళవేణుమ్. † 'ఋషికుల్యా' ఇతి వి. పు. (౨-3-౧౪) పా. ‡ (గా-పూర్వ్వఖం-౪౫-అధ్యా-౪.)

శాకశ్చపుష్కరశ్చేతి సప్తద్వీపాః ప్రకీర్తితాః'' ఎన్ఱు గారుడపురాణత్తిలుం, ''జమ్బూప్లక్షాహ్వయాద్వీపౌ శాల్మలిశ్చాపరో ద్విజ। కుశస్తథా క్రౌఞ్చశ్శాఖః పుష్కరశ్చైవ సప్తమః'' [1] ఎన్ఱు, శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలుం శొల్లప్పట్ట సప్తద్వీపఙ్గళైయుం, ''ఏతే ద్వీపాస్సముద్రైస్తు సప్తసప్తభిరావృతాః। లవణేక్షుసురాసర్పిర్దధిదుగ్ధజలైస్సమమ్'' [2] ఎన్ఱు శొల్లుగిఱపడియే ద్వీపసమఙ్గళాన లవణాది సముద్రఙ్గళుమ్ సప్తద్వీపఙ్గళైయు మావరిత్తిరుక్కుమ్. అదిల్ జమ్బూద్వీపావరణమాన లవణసముద్రత్తై యిరణ్డునూఱాయిరం యోజనంపరప్పైయుడైత్తాన ప్లక్షద్వీపమావరిత్తిరుక్కుమ్.

అన్దప్లక్షద్వీపముమ్ నిర్వాహకరాజభేదత్తాలే (౧) *శాన్తభయమెన్ఱుమ్ (౨) శిశిరమెన్ఱుమ్ (౩) †సుఖదమెన్ఱుమ్ (౪) ఆనన్దమెన్ఱుమ్ (౫) శివమెన్ఱుమ్ (౬) క్షేమకమెన్ఱుమ్ (౭) ధ్రువమెన్ఱుమ్ ఏఴువర్షమాయిరుక్కుమ్. ఇవఱ్ఱిల్ (౧) గోమేదమెన్ఱుం (౨) చన్ద్రమెన్ఱుం (౩) నారదమెన్ఱుం (౪) దున్దుభియెన్ఱుం (౫) సోమకమెన్ఱుం (౬) ‡ సునావమెన్ఱుం (౭) వైభ్రాజమెన్ఱుం ఏఴువర్షపర్వతమాయిరుక్కుమ్. ఇప్పర్వతఙ్గళిలే పిఱన్దు సముద్రగామినిగళాన నదిగళ్ (౧) అనుతప్తైయెన్ఱుం, (౨) శిఖియెన్ఱుం, (౩) విపాపైయెన్ఱుం, (౪) త్రిదివైయెన్ఱుం, (౫) క్లమైయెన్ఱుం, (౬) అమృతైయెన్ఱుం, (౭) సుకృతైయెన్ఱుం, పాపహరైగళానవివైగళేఴుమిరుక్కుమ్.

---

1 (వి-పు-౨-౨-౫). 2 (వి-పు-౨-౨-౬).

* 'శాన్తహయ' ఇతి వి. పు. (౨-౪-౩.) పా.

† 'సుముఖోదయ' ఇతి వి. పు. పా. (౨-౪-౪.)

‡ 'సుమనా' ఇతివి-పు(౨-౪-౭) పా.

ఇవ్వేళువర్షత్తిలుం యుగభేదవ్యవస్థైగళిల్లై; సర్వకాలముం త్రేతాయుగసమానమాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్గళుక్కు-ఆర్యర్గళ్, కురర్గళ్, విదేశ్యర్గళ్ (విదంశత్తుక్కళ్). భావికళెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్. ఇవర్గళుక్కు యుగభేదఙ్గళాలే వరుం హ్రాసవృద్ధ్యవస్థైగళుమిల్లై. ఇన్దప్లక్షద్వీపంతుడఙ్గిశాకద్వీపమీఱాగవుళ్ళద్వీపత్తిలుం మనుష్యర్నోయఱ్ఱు ఐయ్యాయిరంవయస్సుప్పుగురువర్గళ్. వర్ణాశ్రమానురూపమానధర్మఙ్గళు మవికలమాగనడక్కుమ్. జమ్బూద్వీపత్తిల్ జమ్బువూపాదప్రమాణత్తైయుడైత్తాయిరున్ద ప్లక్షద్వీపత్తినుడైయ పేరుక్కు నిర్వాహకమాన ప్లక్షమాగిఅవృక్షము మన్దద్వీపత్తినుడైయ మధ్యత్తిలేనిర్క్కుమ్. ఇన్దద్వీపత్తిల్ సోమరూపియాన సర్వేశ్వర నన్ద బ్రాహ్మణాదిగళాలే యారాధిక్కప్పడానిర్క్కుమ్. ఇన్దప్లక్షద్వీపత్తై యిఱణ్డునూఱాయిరంయోజనం పరప్పైయుడైత్తాన యిక్షురసాత్మకమానసముద్రమావరిత్తిరుక్కుమ్.

ఇన్దయిక్షురసాత్మకమానసముద్రత్తై యిదిలిఱట్టి నాలునూఱాయిరం పరప్పైయుడైత్తానశాల్మలిద్వీపమావరిత్తిరుక్కుమ్. అదువుం నిర్వాహకరాజభేదత్తాలే యేళువర్షమాయిరుక్కుమ్. అవైయావన- (౧) శ్వేతం, (౨) హారితం, (౩) జీమూతం, (౪) రోహితం, (౫) వైద్యుతం, (౬) మానసం, (౭) సుప్రభమెన్ఱుపేరైయుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. ఇవైత్తిల్ వర్షపర్వతఙ్గళ్ రత్నోత్పత్తిస్థానమాయ్క్కొణ్డు, (౧) కుముదం, (౨) ఉన్నరం, (౩) బలాహకం, (౪) మహౌషధస్థానమానద్రోణం, (౫) కంకం, (౬) మహిషం, (౭) కకుద్మాన్ యెన్ఱేళాయిరుక్కుమ్.

ఇవైత్తిలాఱుగళుం– (౧) యోని, (౨) తోయై, (౩) వితృష్ణై, (౪) చన్ద్రై, (౫) శుక్లై, (౬) విమోచని, (౭)నివృత్తి యెన్ఱేఴా యిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్గళ్–కపిలరెన్ఱుం, అరుణరెన్ఱుం, పీతరెన్ఱుం, కృష్ణరెన్ఱుంపేరాయ్ వాయుశరీరియాన భగవానై యజ్ఞేయారాధిప్పర్గళ్. ఇన్ద శాల్మలిద్వీపమెన్గిఱ పేరుక్కు హేతువాన శాల్మలమాగిఱ వృక్షం మున్బుశొన్న జమ్బు ప్లక్షజ్గళోపాది ద్వీపనిర్వాకమా యిరుక్కుమ్. ఇన్ద శాల్మలిద్వీపమిత్తోడొత్తపరప్పైయుడైత్తాన మధురసాత్మకమానసముద్రత్తాలే యావృతమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్దక్కడలిలిరట్టియాన వెట్టునూఱాయిరం యోజనం పరప్పై యుడైత్తాన కుశద్వీపత్తాలేయావృతమా యిరుక్కుమ్. ఇదువుం- నిర్వాహకరాజభేదత్తాలే యేఴువర్షమాయిరుక్కుమ్. అవైయావన–(౧)ఉద్భిదమెన్ఱుం, (౨)వేణుమానెన్ఱుం, (౩)స్వైరథమెన్ఱుం, (౪) లమ్బనమెన్ఱుం, (౫)ధృతియెన్ఱుం, (౬)ప్రభాకరమెన్ఱుం, (౭)కపిలమెన్ఱుం పేరాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ వర్షాచలజ్గళ్– (౧)విద్రుమమెన్ఱుం,(౨) హేమశైలమెన్ఱుం, (౩)ద్యుతిమానెన్ఱుం, (౪) పుష్పవానెన్ఱుం, (౫) కుశేశయమెన్ఱుం, (౬) హరియెన్ఱుం, (౭) మన్దరమెన్ఱుమేఴాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ పిఱన్ద వాఱుగళుం–(౧) ధూతపాపైయెన్ఱుం, (౨) శివైయెన్ఱుం, (౩) పవిత్రైయెన్ఱుం, (౪) సుమతియెన్ఱుం, (౫) విద్యుత్తైయెన్ఱుం, (౬) అమ్భైయెన్ఱుం, (౭) మహీయెన్ఱు మేఴాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్గళ్–దమినరెన్ఱుం, శుష్మిణరెన్ఱుం, స్నేహరెన్ఱుం, మన్దేహరెన్ఱుం, పేరాయ్ బ్రహ్మరూపియాన సర్వేశ్వరనై యన్ద ద్వీపత్తిలే తన్నాముడైయకర్మవిధిపారతన్త్ర్యరూపమానవధికార

రషార్థమాగ వారాధియానిర్పర్ గళ్. ఇన్దకుశద్వీపత్తినుడైయ పేరుక్కు నిర్వాహకమాన కుశస్తమ్బమన్దద్వీపమధ్యత్తిలేనిఱ్కుమ్. ఇన్దకుశద్వీపం-అత్తోపాదిపరప్పైయుడైత్తాన నెయ్ కడలాలే యావృతమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్ద నెయ్ కడల్ - ఇతి లిరట్టియాన పతినాఱునూఱాయిరం పరప్పైయుడైత్తాన క్రౌఞ్చద్వీపత్తాలే యావృతమాయిరుక్కుమ్. ఇదువుం మున్బుపోలే యేఴువర్షమాయిరుక్కుమ్. అవైయావన (౧)కుశలమెన్ఱుమ్ (౨)మనుగమెన్ఱుమ్(౩) ఉష్ణమెన్ఱుమ్ (౪)పీవరమెన్ఱుమ్ (౫) అన్ధకారమెన్ఱుమ్ (౬) మునియెన్ఱుమ్ (౭) దున్దుభియెన్ఱుం పేరాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ వర్షపర్వతఙ్గళ్ - (౧) క్రౌఞ్చమెన్ఱుమ్ (౨) వామనమెన్ఱుమ్ (౩) అన్ధకారకమెన్ఱుమ్ (౪) ప్రకాశకరమాన రత్నశైలమెన్ఱుమ్ (౫) దివావృత్తెన్ఱుమ్ (౬) పుణ్డరీకవానెన్ఱుమ్ (౭) దున్దుభియెన్ఱు మేఴాయిరుక్కుమ్. ఇవైత్తిలాఱుగళుమ్ (౧) గౌరియెన్ఱుమ్ (౨) కుముద్వతియెన్ఱుమ్ (౩) సన్ధ్యైయెన్ఱుమ్ (౪)రాత్రియెన్ఱుమ్ (౫) మనోజవైయెన్ఱుమ్ (౬) ఖ్యాతియెన్ఱుమ్ (౭) పుణ్డరీకైయెన్ఱు మేఴాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్ గళ్ -పుష్కరరెన్ఱుమ్, పుష్కలరెన్ఱుమ్, ధన్యరెన్ఱుమ్, తిష్యరెన్ఱుమ్పేరాయ్ రుద్రరూపియాన సర్వేశ్వరనై యాగాదికర్మఙ్గళాలే యారాధియా నిర్పర్ గళ్. ఇన్ద క్రౌఞ్చద్వీపమెన్నుం పేరుక్కు నిర్వాహ మిదిల్ ప్రథమమాన వర్షపర్వతమాయుళ్ళ క్రౌఞ్చపర్వతంతానే యాయిరుక్కుమ్. ఇన్దక్రౌఞ్చద్వీపమిత్తోడొత్త ప్పరప్పైయుడైత్తాన తయిర్కడలాలే యావృతమాయిరుక్కుమ్.

ఇన్దతయిర్కడలిఱ్ఱిలిరట్టిత్త ముప్పత్తిరణ్డు నూఱాయిరంయో

జనం పరప్పైయుడైత్తాన శాకద్వీపత్తాలే యావృతమాయిరుక్కుమ్. ఇదువుమేళువర్షమాయిరుక్కుమ్. అవైయావన-(౧) జలదమెన్రుమ్ (౨) కుమారమెన్రుమ్ (౩) సుకుమారమెన్రుమ్(౪) మరీచకమెన్రుమ్ (౫)కుసుమోదమెన్రుమ్ (౬)సంమోదమెన్రుమ్ (౭) మహాద్రుమమెన్రు మేళాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ వర్షపర్వతఙ్గళ్ - కీళక్కే-(౧) ఉదయగిరియెన్రుమ్ (౨) జలధారగిరియెన్రుమ్ (౩)రైవతకమెన్రుమ్ (౪)శ్యామమెన్రుమ్ (౫) అమ్భోగిరియాన వస్తగిరియెన్రుమ్ (౬)ఆమ్బికేయమెన్రుమ్ (౭)రమ్యమెన్రు మేళాయిరుక్కుమ్. ఇవైత్తిలాఱుగళ్ - (౧)సుకుమారియెన్రుమ్ (౨)కుమారియెన్రుమ్ (౩)నళినియెన్రుమ్ (౪)వేణుకైయెన్రుమ్ (౫)ఇక్షుమతియెన్రుమ్(౬) ధేనుకైయెన్రుమ్ (౭)గభస్తియెన్రు మేళాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రర్గళ్, వంగరెన్రుమ్, మాగధరెన్రుమ్ మానసరెన్రుమ్, మన్దగరెన్రుం పేరాయ్, సూర్యరూపియాన సర్వేశ్వరనై తన్నాముడైయ వర్ణానురూపకర్మఙ్గళాలే యారాధియానిర్పర్గళ్. ఇవ్వర్షఙ్గళిలే స్వర్గత్తిలుం పుణ్యవశత్తాలే పోన్దపురుషర్గళ్ పరస్పరం రాగద్వేషాదిగళఱ్ఱు యిన్దపుణ్యనదిగళినుడైయ జలత్తై వినియోగఙ్కొణ్డు నిత్యసుఖిగళాయ్ వర్తిప్పర్గళ్. ఇన్దశాకద్వీపత్తినుడైయ పేరుక్కు నిర్వాహకమాన శాకస్తమ్బమాగిఱ మహావృక్షు మన్దద్వీపమధ్యేనిఱ్కుమ్. ఇన్దద్వీపఙ్గళాఱిలుముణ్డానవర్షపర్వతఙ్గళ్, జమ్బూద్వీపంతుడఙ్గి యొన్రుక్కొన్రుయిరట్టియాన ద్వీపఙ్గళోపాదిపర్వతఙ్గళుమొన్రుక్కొన్రు యిరట్టిత్తనీళత్తైయుమ్ అగలత్తైయుముయర్త్తియైయుముడైత్తాయ్యిరణ్డుసముద్రఙ్గళైయుం పఱ్ఱియిరుక్కుమ్. అదావదు - ఇరణ్డుసముద్రత్తుక్కుళ్ నడువుజమ్బూద్వీపత్తుక్కుప్రధానఙ్గళాయ్కొణ్డు నూఱా

యిరంయోజనంకీళ్మేలై నీళముం, యిరణ్డాయిరంయోజన ముయర్త్తియైయు మవ్వళవుపరప్పైయుముడైత్తాన నీలనిషధఙ్గళిల్ కాట్టిల్ ప్లక్షద్వీపత్తిల్ వర్షపర్వతఙ్గళ్ లవణేక్షుసముద్రఙ్గళుక్కు నడువు యిరణ్డునూఱాయిరం యోజనాయామత్తైయుడైత్తాయ్ యిరణ్డుకడలైయుంపఱ్ఱి నాలాయిరం యోజనముయర్త్తియైయు మవ్వళవు విస్తారత్తైయు ముడైత్తాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి జమ్బూ ప్లక్షశాల్మలి కుశక్రౌఞ్చశాక పర్యన్తమాగ వుణ్డాన వర్షపర్వతఙ్గళ్ ఒన్ఱుక్కొన్ఱు యిరట్టిత్తిరుక్కుమెన్ఱదాయిఱ్ఱు. ఇన్దశాక ద్వీపత్తై యిత్తోడొత్తపరప్పైయుడైత్తాన * క్షీరాబ్ధియావరిత్తిరుక్కుమ్.

ఇన్ద క్షీరార్ణవత్తై యితిలిరట్టిత్తు అఱుపత్తినాలునూఱాయిరం యోజనప్పరప్పై యుడైత్తాన పుష్కర ద్వీపమావరిత్తిరుక్కుమ్. ఇన్దపుష్కరద్వీపం నిర్వాహక రాజభేదత్తాలే (౧) మహాపీతమెన్ఱుమ్ (౨) ధాతకీసంజ్ఞమెన్ఱు మిరణ్డువర్షమా యిరుక్కుమ్. ఇరణ్డుక్కు నడువే మానసోత్తరమెన్ఱుపేరాయ్ ఐన్పతినాయిరం యోజనముయర్త్తియైయు మవ్వళవుపరప్పైయుముడైత్తాయ్క్కొణ్డు మదిళ్లిట్టాప్పోలే మణ్డలాకారమానదొరు వర్షపర్వతమాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ మహాపీతమలైప్పుఱమ్బిల్ వలయమా

---

* ఇన్ద శాకద్వీపత్తుక్కుళ్ అన్తర్భూతం శ్వేతద్వీపమ్. 'శాకద్వీపం సమావృత్య క్షీరోదః సాగరస్థితః । శ్వేతద్వీపశ్చ తన్మధ్యే నారాయణపరాయణాః' ఎన్ఱు తుడఙ్గి కూర్మపురాణత్తిల్ పూర్వభాగత్తిల్ (౪౯)వదధ్యాయత్తిల్ విస్తరేణ శ్వేతద్వీపవర్ణనముం, తత్రస్థ పురుషర్గళుడైయ రూపాది వర్ణనముం, అవ్విడత్తిలెళున్దరుళియిరుక్కుం శ్రియాసార్ధం శ్రీమన్నారాయణనుడైయ స్వరూపాదివర్ణనముం శొల్లప్పట్టదిఱే.

యిరుక్కుమ్. ధాతకీయుళ్ళిల్ వలయమాయిరుక్కుమ్. ఇవైత్తిల్ వర్త్తిక్కుఱ పురుషర్గళ్ పతినాయిరంవయస్సు ప్పుకురువర్గళ్. ఆధివ్యాధిగళుమ్, రాగద్వేషాదిగళు మఱ్ఱిరుప్పర్గళ్. సర్వ్వరుముత్కృష్టరాగైయాలే అధమోత్తమవిభాగమిల్లై. సత్యమొఱ్ఱియినడవాక్కైయాలే సత్యానృతవిభాగమిల్లై. అవ్విడత్తిల్ పర్వ్వతఙ్గళుమ్ నదిగళుమపేక్షితఙ్గళిల్లై. అవ్విడత్తిల్ మనుష్యర్గళ్ దేవఙ్గళోడొత్తవడివైయుడైయవర్గళా యిరుప్పర్గళ్. భౌమమానస్వర్గమాయ్క్కొణ్డు భోగభూమియాయిరుక్కైయాలే వర్ణాశ్రమాచారాపేక్షైయుం, ఫలసాధనధర్మార్జనాపేక్షైయుమఱ్ఱు ఉత్తమమాన దేశమాయిరుక్కుమ్. ఇన్దపుష్కరత్తిలే బ్రహ్మావుక్కుస్థానమాయ్ పుష్కరమెన్ఱు పేరాయిరుప్పదోరు ఆలయత్తిలే పతినాయిరందళమాయిరుప్పదోరు తామరై ప్పూవిన్మేలే బ్రహ్మా దేవాసురరాలే యారాధితనాయిరుక్కుమ్. అన్దపుష్కరం ఇన్దద్వీపత్తినుడైయ పేరుక్కు హేతువాయిరుక్కుమ్. ఇన్దపుష్కరద్వీపత్తై యిత్తోడొత్తపరప్పై యుడైత్తాన తణ్ణీక్కడలావరిత్తిరుక్కుమ్.

ఇప్పడి సప్తద్వీపప్రమాణమాన సప్తసముద్రఙ్గళు మెన్ఱుకొణ్డు యిరట్టిత్తిరుక్కు మెన్ఱదాయిత్తు. ఇన్ద సముద్రజలఙ్గళుక్కు చన్ద్రోదయాస్తమితఙ్గళిల్ వృద్ధిక్షయఙ్గళాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి సప్తద్వీపసముద్రసహితమాన భూమణ్డల మ్మేరుమధ్యమాగ యిరుపక్కము మైన్దుకోటి యెళ్ళునూఱాయిరయోజన మాయామవిస్తారఙ్గళై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్. ఇదు మనుష్యాది జనఙ్గళుక్కు ఆవాసయోగ్యమాన భూమణ్డల పరిణామమ్. ఇదుక్కు ప్పుఱమ్మే మనుష్యాది సంచారయోగ్య మిన్ఱియిలే లోకాలోకపర్వతత్తళవుమ్ కణ్ణాడిప్పుఱమ్మోలే నిర్మలమాయ్, స్వర్ణమయమాయ్,

మున్పు శొన్న భూమణ్డలత్తుక్కు యిరట్టియాయ్, పత్తుకోటి పతి నాలునూఱాయిరమ్ యోజనం పరప్పైయుడైత్తాన స్థలవిశేష త్తాలేయావృతమాయిరుక్కుమ్. ఇత్తై పతినాయిరంయోజన ముయర్త్తియైయు మవ్వళవు పరప్పైయుముడైత్తాన లోకాలోకపర్వతమావరిత్తిరుక్కుమ్. ఇదిల్ మహామేరువైత్తుడఙ్గి చక్రవాళాద్రి ముడివాగ ప్పన్నిరణ్డరైక్కోటి పదినేழுనూఱాయిరత్తఱుపదినాయిర మళవాయిరుక్కుమ్.

ఎఙ్గనేయెన్నిల్-మున్పు లోకపరిమాణమాగచ్చొన్న నైన్దుకోటి యేழுనూఱాయిరత్తిల్ మధ్యమాన మేరువుక్కు ఒరుపక్కమిరణ్డరైక్కోటి మూన్తునూఱాయిర త్తైన్పదినాయిరం యోజనముమ్,ఇదుక్కు పుఱమ్బాన జనశూన్యదర్పణదేశం పత్తుక్కోటి పదినాలు నూఱాయిరం యోజనముం, చక్రవాళాద్రి పదినాయిరంయోజనముమాగ ప్పన్నిరణ్డరైక్కోటియోజనమాయ్,పదినేழுనూఱాయిరత్తఱుపదినాయిరం యోజనముమా యిరుక్కుమెన్ఱదాయిற்று. ఇన్ద చక్రవాళాద్రిక్కప్పాల్ అణ్డకటాహపర్యన్తమాగ పదినేழுనూఱాయిరత్తఱుపదినాయిరం కుఱైన్ద పన్నిరణ్డరైక్కోటి యోజనముమాయిరుక్కుమ్.

ఆగ మహామేరువుక్కు ఒరుపక్కమిరుపత్తైన్దుకోటియాయ్, మற்றప్పక్కము మిప్పడియాగైయాలే ఆయామవిస్తారఙ్గళ్ పఞ్చాశత్కోటియాయ్, భూపరిమణ్డలమిదిల్ ముమ్మడఙ్గాన నూற்றైమ్పదుకోటి యోజనమాయామ విస్తారనూ యిరుక్కుమ్. ఇత్తై వరాహపురాణత్తిలే "భూమణ్డలన్తు శతకోటివిస్తారం సాణ్డకటాహం" ఎన్ఱు మహామేరువైచ్చూழ పఞ్చాశత్కోటియాయ్, భూమణ్డల మడైయ శతకోటి విస్తారమాగ చ్చొల్లప్పట్టదు.

ఇప్పడియే స్కన్ద పురాణత్తిల్ శివ రహస్యత్తిలుమ్ విస్తరేణ శొల్లప్పట్టదు. "కోటిద్వయం త్రిపఞ్చాశత్ లక్షాణిచ తతఃపరమ్। పంచాశచ్చసహస్రాణి సప్తద్వీపాస్ససాగరాః। తతోహిరణ్మయీభూమిః దశకోట్యో వరాననే। దేవానాంక్రీడనార్థాయ లోకాలోకస్తతఃపరమ్। పర్వతోవలయాకారో యోజనాయుతవిస్తృతః। తస్మాత్ బాహ్యాంతమోఘోరందుష్ప్రేక్షంజీవవర్జితమ్। పఞ్చత్రింశత్సమాఖ్యాతాఃకోట్యో లక్షాణ్యేకోనవింశతిః। చత్వారింశత్సహస్రాణియోజనానాంవరాననే। సప్తసాగరమానస్తు గర్భోదస్తదనన్తరమ్। కోటియోజనమానస్తు కటాహస్సంవ్యవస్థితః" ఎన్ఱు శొల్లుగైయాలే మేరువుక్కొరుపక్కమైమ్బదుకోటియాయ్, మఱ్ఱప్పక్కము మప్పడియె యాగైయాలే, ఆగ శతకోటివిస్తారమాగచ్చొల్లుగిఱపక్షం - శాస్త్రీయమాన మానఙ్గళాదిగళై ప్పఱ్ఱ లౌకికమానఙ్గళ్ అర్ధాంశమాగైయాలే (యుం) హస్తమాగిఱతచ్చముఴత్తిల్ (అ) వితస్తియాగిఱ లౌకికహస్త మర్ధాంశమాయ్ అదిలిరట్టిప్పాలే శొల్లిత్తామిత్తనై. * పఞ్చాశత్కోటియే సర్వత్రావిరుద్ధమాగక్కడవదు. ఇదిల్ చక్రవాళాద్రిక్కప్పురుకు తామసభూతఙ్గళ్వర్త్తిక్కుం దేశమాయ్, ఘోరాన్ధకారముమాయ్, గర్భోదముమాయిరుక్కుమ్. అదుక్కప్పురుకు మహాపురుషస్థానమాయ్ అణ్డకటాహత్తుక్కునడువే యెఙ్గుమొక్కక్కీఴ్ మేలెఙ్గుం శూఴ్న్దు వైకుణ్ఠాఖ్య మహాలోకఙ్గళాయిరుక్కుమ్.

---

* 'శాస్త్రీయాఙ్గుళసిద్ధైర్యోజనైః పఞ్చాశత్ కోట్యఏవ, లౌకికాఙ్గుళసిద్ధయోజనైశ్శతకోట్యస్స్యుః' ఇతి-శ్రీ విష్ణుచిత్తీయానుసారేణావిరోధేన నేతవ్య ఇత్యభిప్రాయః.

ఇప్పడి * శ్రీభాగవత్తిలుం, †హరివంశ మూన్ఱుశ్లోకత్తిలుం
వైదికపుత్రానయన ప్రస్తావత్తిలే ఇన్ద భగవల్లోకజ్గళ్ వర్ణిక్క-
ప్పట్టన.

'కోటియోజనమానస్తు కటాహః సంవ్యవస్థితః' ఎన్ఱు అణ్డక
టాహ మొరుకోటియోజన మడిప్పత్తై యుడైత్తాక చ్చొల్ల
ప్పట్టదు.

ఇప్పడి యణ్డకటాహత్తుక్కు నడువుళ్ళభూవిస్తారం పఞ్చాశత్కో
టియాన వ్రూపాది ఊర్ధ్వాధఃకటాహజ్గళుక్కు నడువుళ్ళ వుయర్త్తి
యుం పఞ్చాశత్కోటియాయిరుక్కుమ్. యోజనమావదు - "జా
లకాన్తః ప్రవిష్టేఽర్కరశ్మౌ దృశ్యాదృశాశనైః। ఏ తేఽణవఇతిఖ్యా
తా స్తఏవపరమాణవః ॥ తేభ్యఃపరతరంనాస్తి పరమాణుఃకథ
ఇచ్చన । ఏషామష్టగుణో రేణుః రేణుభిశ్చాష్టభిఃపరైః ॥ రోమా
గ్ర ఇతినిర్దిష్టం లిక్ష్యాలో మభిరష్టభిః । లిక్ష్యాష్టగుణితా యూ
కా యూకాష్టగుణితాయవాః ॥ యవాష్టగుణితం యత్తు న్మా
నాఙ్గుళ ముదాహృతమ్ । స్వస్యదక్షిణ హస్తస్య మధ్యమాఙ్గుళి
పర్వణా ॥ మధ్యమేన మితంయత్తు న్మాత్రాఙ్గుళ మితిస్మృతమ్ ।
హస్తోఙ్గుళివింశత్యా చతురఙ్గుళితయా చతుష్కరోదణ్డః ॥ దణ్డా
నాంపఞ్చశతంకోశ ఇచ్చ ద్విగుణమర్ధగవ్యూతమ్। తద్విగుణంగవ్యూ

---

*(భా-౧౦-౮-౯.) వైదిక పుత్రానయనవృత్తాన్త మ్పూర్వమ్.

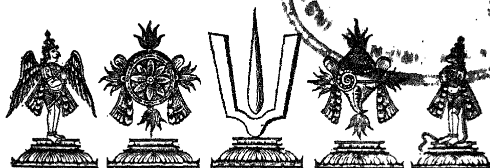
† హరివంశే విష్ణుపర్వణి. ౧౧౫-అ. ౧౧-౧౨-౧౩- 'బ్రహ్మతేజో
మయందివ్య మాశ్చర్యం దృష్టవానసి । అహంసభరతశ్రేష్ఠ మత్తేజ స్తత్సనాతనం॥
ప్రకృతిస్సామమపరా వ్యక్తావ్యక్తాచ భారత । తాంప్రవిశ్య భవన్తీహ ముక్తా
భరతసత్తమ ॥ సాసాఙ్ఖ్యానాం గతిఃపార్థ యోగినాంచ తపస్వినాం । తత్పరం
పరమంబ్రహ్మ సర్వంవిభజతే జగత్ ॥

తంద్విగుణం యోజనంవిద్యాత్ ॥'' ఎన్ఱు శొల్లుగిఱపడియే జాలక రన్ధ్రత్తిల్ ఆదిత్యకిరణఙ్గళిలే తోన్ఱ్ఱుగిఱ త్రసరేణుక్కళుక్కు అణువెన్ఱుపేరాయ్, అన్ద పరమాణుక్క ళెట్టుకొణ్డదు - రేణువాయ్, రేణు వెట్టుకొణ్డదు- మయిర్నుణియాయ్, రోమాగ్రమెట్టుకొణ్డదు- ఈరాయ్, ఈరెట్టుకొణ్డదు- పేనాయ్, పేనెట్టుకొణ్డదు - నెల్లాయ్, నెల్లెట్టుకొణ్డదు - మానాఙ్గుళమాయ్, మానాఙ్గుళమిరుపత్తినాలుకొణ్డదు - హస్తమెన్ఱు శొల్లప్పట్ట తచ్చముళమాయ్, హస్తంనాలుకొణ్డదు - కోలాయ్, కోలైన్దునూఱుకొణ్డదు- కోశమాయ్, కోశమిరణ్డుకొణ్డదు- అర్ధగవ్యూతియాయ్, అదిఱట్టిత్తదు-గవ్యూతియాయ్, గవ్యూతియిఱట్టిత్తదు- యోజనమెన్గిఱమానాఙ్గుళ మర్యాదైయాలుం, పురుషనుడైయదక్షిణహస్తత్తిల్ మధ్యమాఙ్గుళి మధ్యమపర్వత్తాలే పరిమితమానమాత్రాఙ్గుళమర్యాదైయాలుం,హస్తవితస్తిభేదత్తాలే యొన్ఱుక్కొన్ఱు అర్ధాంశమాయిరుక్కైయాలుం పఞ్చాశత్కోటి విస్తీర్ణైయాన భూమియై శతకోటిప్రమాణై యెన్గిఱ వారాహాది వచనఙ్గళుక్కు విరోధమేయిల్లై.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే సాధారణభూమణ్డల నిరూపణంనామ

తృతీయోఽధికారః.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

చతుర్థోఽధికారః.

ఇప్పడి పుణ్యపాపార్జనాదిగళుక్కు యోగ్యమాన భూమణ్డల నిరూపణంపణ్ణిత్తాయ్, అనన్తరమివర్ గళినుడైయ ఫలభోగస్థానం నిరూపిక్కప్పడుగిఱదు. అదు భోక్తావాన చేతననుక్కు వైరాగ్యహేతువాగైయాలే ముదల్ పాపఫలరూపమాన నరకఙ్గళ్ నిరూపిక్కప్పడుగిఱన.

ఇన్ద నరకఙ్గళుక్కు స్థానం "అన్తరాళ ఏవత్రిజగత్యాశ్చ దిశిదక్షిణస్యామధస్తాత్ భూమేరుపరిష్టాచ్చాఽణ్డజలాశయస్య"[1] ఎన్ఱు శ్రీభాగవతత్తిలేయుం "తతస్తు నరకా విప్రా భువోఽధస్సలిలస్యచ। పాపినోయేషు పచ్యన్తే తాన్ శృణుష్వ మహామునే"[2] ఎన్ఱు శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలుం కీర్త్తే అణ్డకటాహత్తిన్ మేలాన గర్భోదకరూపమాన జలాశయత్తిన్ మేలాన పాతాళత్తిలే నరకస్థానఙ్గళాయిరుక్కుం.

అవైయావన- "రౌరవ స్సూకరో రోధ స్తాలో విశసన స్తథా। మహాజ్వాల స్తప్తకుమ్భో లవణోఽథ విలోహితః॥౨॥ రుధిరామ్భో వైతరణిః క్రిమిశః క్రిమిభోజనః। అసిపత్రవనం కృష్ణో లాలాభక్షశ్చ దారుణః॥౩॥ తథాపూయవహః పాపో వహ్నిజ్వాలో హ్యధశ్శిరాః। సన్దంశః కృష్ణసూత్రశ్చ తమశ్చా వీచి రేవచ॥౪॥ శ్వభోజనశ్చాప్ర

---

1 భాగ-(౫-స్క-౨౬-౫). 2 (వి. పు-౨-౬-౧).

తిష్ఠో వ్యావీచిశ్చ తథాపరః। ఇత్యేవమాదయశ్చాన్యే నరకాభృశదారుణాః॥൫॥ యమస్య విషయే ఘోరాశ్శస్త్రాగ్నిభయదాయినః। పతన్తి యేషు పురుషాః పాపకర్మరతాస్తు యే॥൬॥" [1]എన്ను శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలుం, "*భూమేరధస్థితో ఘోర ఉష్ణాత్మా రౌరవో మహాన్। సుదారణస్తు శీతాత్మా తస్యాధస్తాత్తమస్స్మృతః॥ నికృన్తనః కృష్ణశూత్రో మోహశ్చాప్యతిదారుణః। అఘోరస్తు వధః ప్రోక్తో నవస్థానో ప్రతిష్ఠితః। ఏకీభూతశరీరశ్చ వివేచ్యోఽవీచిరేవ చ।సుఘోరో దారుణో రోధః మహారౌరవ ఏవ చ" [2]എన്നു వాయవ్యత్తిലും శొల్లుగిఱపడియే *నరకఙ്ങళ് సఙ്ఖ్యాతఙ്ങళాయిరుక్కుమ్.

ఇవైత్తిల్ రౌరవమెన్ను పేరాయ్ పరితాపరూపమాన నరకత్తిలే సాక్షియత్తిన్ను శొల్లాదిరుక్కుమవనుం, అన్యథావాగచ్చొల్లుమవనుం, కూత్తైసాక్షియుం, ధర్మాధికృతనాయ్ వైత్తు అసమ్యగ్భాషణం పణ్ణుమవనుం, పక్షపాతియుం, అసత్యవాదియుం ప్రవేశిప్పర్ గళ్. †

ఇన్న రౌరవసూకరఙ్ఙళాగిఱ నరకఙ్ఙళ్ రురువుం సూకరముమాగిఱ మూర్ఖాపన్నిగళై క్కొల్లుం ప్రకారత్తిలే పీడిక్కై [3]എన్ను శ్రీభాగవతత్తిలే శొల్లప్పట్టదు.

---

1 (వి. పు-൨-൬). 2 (వాయుపు-ఉ-ఖ-൩൯-అ-൧൪൫-൧൪൬ శ్లో).

* భాగవ-൫-൨൬-൭. 'తత్రహైకే నరకానేకవింశతింగణయన్తి' ఎన్ను తుడంగి అష్టావింశతి నరకనామాదిగళై విస్తరమాగక్కాణవుమ్.

† 'కూటసాక్షీ తథాసమ్యక్ పక్షపాతేన యో వదేత్। యశ్చాన్యదనృతం వక్తి సనరో యాతి రౌరవం' (వి-పు-൨-൬-൭.) ఇత్యాది శ్లోకంగళై పత్రిశియే మేలిల్ వాక్యంగళెన్ను కండుకొళ్గ.

3 (భాగ-൫-൨൬-൧൧).

భ్రూణహావుం, పురహన్తావుం, గోఘ్ననుం, ఉచ్ఛ్వాసనిరోధకనుం, కుత్రియైక్కొల్లిప్పదైక్కొయాగిఱ రోధమెన్నిఱ క్రూరనరకత్తైయడైవర్గళ్.[1]

ఇదిల్ భ్రూణహావాగిఱాన్-గర్భవాసంపణ్ణినవనాదల్, విశిష్ట బ్రాహ్మణహన్తావాదల్. అదావదు-"ఉపనీతమాత్రో బ్రహ్మచారీ। వేదానాంకిఞ్చిత్ అధీత్యబ్రాహ్మణః। ఏకాంశాఖా మధీత్యశ్రోత్రియః।అఙ్గాధ్యాయీహ్యనూచానః।కల్పాధ్యాయీ ఋషికల్పః। సూత్రప్రవచనాధ్యాయీభ్రూణః। చతుర్వేదధరో ఋషిః। అత ఊర్ధ్వందేవాః" ఎన్ఱు బోధాయనభగవాన్ శొన్నపడియే భ్రూణనాగిఱాన్ - సూత్రప్రవచనాధ్యాయియాన విశిష్టబ్రాహ్మణన్.

సురాపనుం, బ్రహ్మహన్తావుం, సువర్ణత్తై షోడశమాషత్తళవు అపహరిత్తవనుం, (గురుతల్పకనుం) ఇవర్గళోడొక్క ఒరుసంవత్సరంవసిత్తవనుం, సూకరనరకత్తిలే విఴువర్గళ్.[2]

రాజావైయుం వైశ్యర్గళైయుం కొన్ఱవనుం, గురుతల్పకనుం తాలమాగిఱనరకత్తిలే విఴువర్గళ్. అదావదు- మహాప్రమాణమాన పనైమఱత్తిలే యేఱివిట్టుత్తళ్ళుగై.[3] సాధ్వియాన స్త్రీయైవిత్తవనుం, శిరైక్కారుశెయ్యుమవనుం, కుదిరైవిర్కుమవనుం, భక్తపరిత్యాగియుం, స్వసాగామియుం, రాజభటహన్తావుం తప్తకుమ్భత్తిలేవిఴువర్గళ్. అదావదు-కాఞ్జియెణ్ణైక్కుడత్తిలే పుగట్టిరైక్కై.[4] గురుక్కళై అవమతిపణ్ణినవనుం, వేదత్తైదూషిత్తవనుం, వేదత్తైక్కాలిక్కువిత్తవనుం, మాతులస్త్రీగమనంప

1 (వి-పు-౨-౬-౮). 2 (వి-పు-౨-౬-౯). 3 (వి-పు-౨-౬-౧౦).
4 (వి-పు ౨-౬-౧౧).

ణ్ణినవనుం, లవణమెన్నిజినరక త్తిలేవిళ్లువర్గళ్. అదావదు - అగ్ని
మయమాగ వెఱిగిఱవుప్పమణ్ణిలే పురట్టిచ్చుడుగై.

సదాచారఙ్గళాలే సిద్ధమానమర్యాదాదూషకనుం, దేవబ్రా
హ్మణ గురు పితృక్కళ్ పక్కలిలే ద్వేషంపణ్ణినవనుం, క్రిమిభక్ష్య
త్తిలేవిళ్లువర్గళ్. అదావదు - సుతీక్ష్ణదంష్ట్రాస్యజలూకాదిక్రిమి
కీటంకడిత్తు అన్ధతామిస్రకూప త్తిలేశుళ్ల త్తిత్తళ్లుగై.[2] పితృవేదసుర
రై ప్పుఱమ్బిట్టు పఞ్చమహాయజ్ఞపరాఙ్ముఖనాయ్, ముదలిలే తన
క్కెన్ఱాక్కియుణ్డవర్ లాలాభక్ష త్తిలేవిళ్లువర్గళ్. అదావదు-
కాఱియుమిళ్న్దయెచ్చలై భక్షిక్కై.[3] శిలుకోలానవమ్బుముద్గ
రఙ్గళ్ పణ్ణుమవనుం, వాళ్ శొట్టైత్తుడక్కమాన వాయుధఙ్గళ్ పణ్ణు
మవనుం విశసన త్తిలేవిళ్లువర్గళ్. అదావదు - యెరియెళ్ళకాయ్
న్దు తీక్ష్ణవ్రజఙ్గళాన ఆయుధకూప త్తిలేవిళ్లుగై.

అసత్తానపదార్థఙ్గళై పరిగ్రహిత్తవర్గళ్ అధోముఖ త్తిలేవిళ్లు
వర్గళ్. అదావదు- తప్తశృఙ్ఖలయాబద్ధరాయ్, అధోముఖోర్ధ్వ
పాదరాయ్జ్వాలానురూపకూప త్తిలేనలివుపడుగై.[5] సాహసియుం,
తనిత్తు మృష్టాన్నయజనంపణ్ణుమవనుం, అరక్కు మాంసక్షీరమ
ధ్వాదిరసద్రవ్యఙ్గళై యుం, ఎళుప్పావిక్కుమవనుం ప్రయవహ త్తి
లేవిళ్లువర్గళ్. అదావదు - ఘోరదుర్గన్ధావహమాన శియాఱు.[6]
అల్లుహ్పాఱివిత్తు యథేష్టమాగప్పానై యోడేయుణ్ణుమవనుం, విష
త్తైయిడుమవనుం, రాజగామియాంపడి కొల్ళ్ శొల్లుమవనుం,
స్త్రీముఖ త్తాలేజీవి త్తల్ పర్వమన్ఱియిరుక్కఅపర్వ త్తిలే కార్యంశై

1 (వి-పు-౨-౬-౧౨-౧౩). 2 (వి-పు-౨-౬-౧౪). 3 (వి-పు-౨-౬-౧౬).
4 (వి-పు-౨-౬-౧౭). 5 (వి-పు-౨-౬-౧౮). 6 (వి-పు-౨-౬-౨౦).

య్యుమవనుం, పర్వత్తిలే నిషిద్ధమాన తైలస్త్రీమాంసాదిసేవైపణ్ణుమవనుం, అగంగళై నెరుప్పవైత్తుచ్చుడుమవనుం, మిత్రవఞ్చకనుం, పక్షినిమిత్తంశోల్లుమవనుం, పక్షిపిడిత్తు విత్తు జీవిక్కుమవనుం శ్రేమయాజకనానషడజ్గియుమివర్గళ్ రుధిరామ్భత్తిలే విళువర్గళ్. అదావదు-పూయశోణితసమ్పూర్ణాగ్ని జ్వాలారూపకూపం.[1]

తేన్గాన్తై క్కలక్కుమవనుం, గ్రామత్తుక్కు క్కేడుశెయ్యుమవనుం, వైతరణియై యడైవర్గళ్. అదావదు - అగ్నిమయమాననెయ్యాఱు.[2] ధనత్తాలుం యౌవనత్తాలుం మత్తరాయ్ గ్రామసీమాదిగళై భేదిత్తవర్గళుం, అశుద్ధరుం, ఇందిరజాలాదిగళ్ కాట్టి జీవిత్తల్, శఠరాయ్ జీవిత్తల్ శెయ్యుమవర్గళుం, (ఊ) కృష్ణమెన్గిఱనరకత్తిలేవిళువర్గళ్. అదావదు-అగ్నిమయమానకఱుత్త ఇరుమ్బుముళైగళాలే శేరిన్దతరైయిలేనడక్కై.[3]

కిడాయ్ వళర్ప్పారుం, మృగంపిడిప్పారుం, వృక్షచ్ఛేదకరుం, బ్రహ్మచారియాయిరున్దు పగలుఱజ్గి స్వప్నేన్ద్రియపతనం పిఱన్దవనుం శ్వభోజనత్తిలే విళువర్గళ్. అదావదు- నాయాలే యిళుప్పుణ్డు కడియుణ్డుక్లేశిక్కై.[4]

పరస్త్రీగమనంపణ్ణువారుం, అగమ్యాగమనంపణ్ణువారుం యెఱియెళుగిన్ఱ శెమ్బినాలే యియన్ఱప్రావైయెకట్టి యాలిజ్గనంపణ్ణువర్గళ్. ఇప్పడి యభక్ష్యభక్షణం, అభోజ్యభోజనం, అపేయపానం, అయాజ్యయాజనం, అసత్ప్రతిగ్రహం, పరదారాభిగమనం, నీచపాపిష్ఠసేవై, పరద్రవ్యాపహారం, ప్రాణిహింసై ముదలానవై

1(వి-పు-౨-౬-౨౨). 2(వి-పు-౨-౬-౨౪). 3(వి-పు-౨-౬-౨౫). 4(వి-పు-౨-౬-౨౯).

ఎన్ను[1] కాయకమాగచ్చొల్లుగిఱవైయుం, పారుష్యమనృతం వైశున్యం అసమ్బద్ధప్రలాపం వివాదం శ్రుతివిక్రయం పరాపవాదం ముదలానవై[2] యెన్ను వాచకమాగ చ్చొల్లుగిఱవైయుం, పరోపతాపనం పరాభిద్రోహం క్రోధం కామం లోభం మోహం మదమ్మాత్సర్యమహఙ్కారం వితతాభినివేశం ఎన్ను[3] మానసమాగ చ్చొల్లుగిఱవైయుం తొడక్కమాన త్రివిధకరణ దోషఙ్గళై యారాయ్న్ను, *యాదృశశరీరే యదవస్థావస్థితనాయ్ శెయ్గిఱాన్, తాదృశశరీరతదవస్థారూపమాయ్ దహనచ్ఛేదనభేదనాదికళిలుం నిడాదే యామ్యయాతనైగళై యనుభవిక్కై క్కుడలాగ సుదృఢమాయిరుప్పదొరుశరీరత్తై ప్పరిగ్రహిప్పిత్తునరకయాతనైప్పడుత్తుమ్.

ఇద్దోషఙ్గళినుడైయ యాతనై యెఙ్గనేయెన్నిల్ - ఇవనై ఈరవాళాలేయఱుత్తు ఉవడతత్తైయిలే పుఱట్టి, జమ్బీరరసమయవాపియిలేముఴుత్తి, అగ్నిమయమాన తైలద్రోణియిలే పొగట్టువఱుత్తుం, తీక్ష్ణపరశువినాలే సన్ధిబన్ధఙ్గళిలే ఛేదిక్కప్పట్టు కాకోలూకకఙ్కగృధ్రఙ్గళుక్కుం పేయ్కళుక్కుం నాయ్కళుక్కుం శత్తైపరియుణ్డు క్షేపిప్పిత్తుం, అదుక్కుమేలే అసిపత్రవనమాగిఱ వజ్రమయశితాగ్రధారాయుక్త యిలైక్కళ్ళికాట్టిలే పట్టువిడమెఙ్గుం కణ్డక్కుంపడి విట్టెరిన్దు, కవణిలేవైత్తెరిన్దుం, అత్యుచ్ఛ్రాయపర్వతశిఖరత్తిలుం సర్వావయవఙ్గళుం చూర్ణితమాంపడి తలైక్కీఴాగ

---

1 (మను ౧౨-౭ ఇవ్విడత్తిఱ్కనుగుణమాన వచనఙ్గళ్ మనుస్మృతియిల్ కాణ్గ). 2 (మను. ౧౨-౬). 3 (మను. ౧౨-౫).

* మను:—యాదృశేన తుభావేన యద్యత్కర్మనిషేవతే । తాదృశేనశరీరేణ తత్తత్ఫలముపాశ్నుతే' (౧౨-౮౧).

త్తళ్ళియుం కాఴ్చకాఱాలుంవరత్తమణలిలు మిట్టుప్పుఱట్టువదు, సన్తప్తకుమ్భత్తిలే యఙుత్తుణ్ణుమూఁడి మహాజ్వాలాగ్నియాలే పచిప్పదు, ఇప్పడిక్కట్టుమదు వెట్టుమదు నెరుక్కుణ్బదు తళ్ళుణ్బదాన నానావిధనరకఙ్గళిలే యాతనైప్పడువర్గళ్. ఇన్నరకఙ్గళ్ "తేషాంసఙ్ఖ్యానవిద్యతే" ఎన్ఱపడియే అసఙ్ఖ్యాతఙ్గళాయిరుక్కుం. ఇని మహాపాతకఙ్గళైప్పణ్ణిన పురుషర్గళై ఇఙ్గుచ్చొన్నవై ముదలాగక్కొణ్డు యల్లాదవైత్తిలుం పర్యాయేణప్రవేశిత్తు యాతనైప్పడువర్గళ్.

ఇప్పడి వాఙ్మనఃకాయఙ్గళాలే వర్ణాశ్రమవిరుద్ధమాన దుష్కర్మఙ్గళైప్పణ్ణి నరకత్తిలేనిన్ఱు యాతనైప్పడువర్గళ్. స్వర్గత్తిలే యిరుక్కుందేవర్గళై యన్నిలైయిలేకణ్డుకణ్డు తఙ్గళ్దుఃఖత్తుక్కు మిగవుం క్లేశియానిఱ్పర్గళ్. అన్దదేవర్గళుం అధోముఖరాయ్ క్లేశిక్కుఱ నరకఙ్గళైక్కణ్డు 'నాముం పుణ్యక్షయత్తిలే యిన్నరకఙ్గళిలే విఴిల్ శెయ్వుదే' ఎన్ఱు "స్వర్గోపిపాతభీతస్య క్షయిష్ణోర్నాస్తినిర్వృతిః"[1]"అసన్తోషశ్చభవతి దృష్ట్వాదీప్తంపరశ్రియమ్"ఎన్ఱపడియే యిఙ్గిరున్దుపణ్ణుగిఱ సుఖానుభవముం నెఞ్జిల్పడాదేయుణ్డురుక్కొట్టాదే క్లేశియానిఱ్పర్గళ్. "బహూన్ వర్షశతాన్ ఘోరాన్ నరకాన్ప్రాప్యతత్ క్షయాత్ । సంసారాన్ప్రతిపద్యన్తే మహాపాతకినస్త్విమాన్" [2]ఎన్ఱపడియే ఒవ్వొరు క్షణఙ్గళిలే పణ్ణినపాపఙ్గళుక్కుఫలమాగ వనేకమాయిఱం సంవత్సరఙ్గళ్ అతిఘోరమాన నరకఙ్గళిలే అయ్యో! వెన్బారుమిన్ఱియిలే తనియేకిడన్దుయుత్తైన్దు యిన్నరకఙ్గళిలే భుక్తశేషమాన కర్మఙ్గళై యనుభవిక్కైక్కాగ అఙ్గే అప్పొవమోనివిశేషఙ్గళిలేవన్దు పిఱక్కుంప

1 (వి. పు-౬-౫-౫౦). 2 (మను. ౧౨-౫౪).

డియుం, ఇప్పడి పిఱక్కుమ్బోదు "వాచికైః పక్షిమృగతాం మానసైరన్త్యజాతితాం। శరీరజైఃకర్మదోషై ర్యాతిస్థావరతాం నరః"[1] ఎన్ఱు వాచికాపరాధత్తుక్కు పక్షి మృగత్వఙ్గళైయుం, మానసాపరాధత్తుక్కు చణ్డాలమాతఙ్గనాయుం, కాయకత్తుక్కు వృక్షగుల్మలతాదిగళాయుం పిఱక్కుంపడియుమ్, ఎన్దకరణం కొణ్డు వపరాధంపణ్ణినాల్ అన్దకరణత్తై కుణ్ఠితమాక్కివిడుం. అదిల్ బ్రహ్మహత్యాఫలమాగ "శ్వసూకరఖరోష్ట్రాణాం గోజావిమృగపక్షిణాం। చణ్డాళపుల్కసానాంతు బ్రహ్మహా యోనిమృచ్ఛతి"[2] ఎన్ఱు నాయ్పన్ఱికళుదై యొట్టగంపశుఆడు శెమ్బిలిమాన్ పక్షి చణ్డాళర్ తుడక్కమాన యోనిగళిలే "క్రమశోయాన్తి లోకేఽస్మిన్"[3] ఎన్ఱు అడవేపిఱక్కుంపడియాయుమ్, "క్రిమికీట పతఙ్గానాం విడ్భుజాంచైవపక్షిణాం। హింస్రాణాంచైవ సత్త్వానాం సురాపోబ్రాహ్మణోవ్రజేత్"[4] ఎన్ఱు సురాపానఫలమాగ క్రిమికీట పతఙ్గామేధ్యభుక్కానపక్షిగళ్ మఱ్ఱుం హింసాశీలమాన పదార్థఙ్గళ్ తుడక్కమాన యోనిగళిలే యొరు తడవైప్పిఱక్కైయన్ఱిక్కే మడిత్తుమడిత్తు ప్పిఱక్కుంపడియుం, "లూతాహిసరటానాం చ తిరశ్చాఞ్చామ్బుచారిణాం। హింస్రాణాం చ పిశాచానాం స్తేయోవిప్రస్సహస్రశః"[5] ఎన్ఱు పరద్రవ్యాపహారత్తుక్కు ఫలమాగ శిలన్దుపామ్బుహింసాశీలజన్తు జలచరజన్తుక్కళ్ పరబాధకమాన పేయ్గళ్ తుడక్కమాన యోనిగళిలే నాలుపత్తుపర్యాయం పిఱక్కుమళవిన్ఱియిలే నాలాయిఱంపర్యాయం మడిత్తుమడిత్తు ప్పిఱక్కుంపడియుం, "తృణగుల్మలతానాంచ క్రవ్యాదాం

1 (మను. ౧౨-౯). 2 (మను. ౧౨-౫౫). 3 (మను - ౧౨-౫౩). 4 (మను-౧౨-౫౬). 5 (మను-౧౨-౫౭).

దంష్ట్రిణామపి। క్రూరకర్మరతానాంచ శతశో గురుతల్పకః"[1] ఎన్ఱు గురుతల్పకమాన పాపత్తుక్కు ఫలమాగ పుల్లు తూఱు కొడిగళాయుం మాంసాశిగళాన శ్వానాదియోనిగళిలుం క్రూరకర్మరతమాన మనుష్యయోనిగళిలుం పిఱన్దు శతసహస్రవారం క్లేశిక్కుంపడియాయుం, "సంయోగంపతితైర్గత్వా పరస్యైవచయోషితాం। అపహృత్యాపివిప్రస్వం భవన్తిబ్రహ్మరాక్షసాః"[2] ఎన్ఱు పతితసంసర్గదోషత్తాలే బ్రహ్మరాక్షసయోనియిలే మఱిత్తుమఱిత్తుప్పిఱక్కుంపడియాయుం, ఇప్పడి "ఇన్ద్రియాణాంప్రసఙ్గేన ధర్మస్యాసేవనేనచ। పాపాన్సంయాన్తిసంసారా నవిద్వాంసోనరాధమాః"[3] "స్వేభ్యఃస్వేభ్యస్తుకర్మభ్య శ్చ్యుతవర్ణాహ్యనాపది।పాపాన్సంసృత్యసంసారాత్ ప్రేతతాంయాన్తిదస్యుషు"[4] "యద్వాతద్వాపరద్రవ్య మపహృత్యబలాన్నరః। అవశ్యంయాతితిర్యక్త్వం జగ్ధ్వాచైవాహుతంహవిః"[5] ఎన్ఱు విషయాదిప్రసఙ్గత్తాలుం, ధర్మానుష్ఠానత్తిలుపేక్షైయాలుం, ఆపత్తిన్ఱియిలే యిరుక్క స్వధర్మానుష్ఠానప్రచ్యుతియాలుం, అన్ద పాపానురూపమాగ ప్రాయశ్చిత్తఙ్గళిల్ పరాఙ్ముఖనాగైయాలుం, పాపయోనిగళిలేపిఱన్దు, అనన్తరం పేయ్గళాయ్పిఱన్దు పిన్నైయుం చోరర్గళాయ్ పిఱప్పర్గళ్. "స్త్రియోప్యేతేనకల్పేన చోరయిత్వాప్రకుర్వతే। ఏతేషామేవజన్తూనాం భార్యాత్వముపయాన్తితాః"[6] ఎన్ఱు స్త్రీగళాయ్ చౌర్యాదిపాపత్తైప్పణ్ణినవర్గళ్ శ్వసూకరాదియోనిగళిలే పిఱన్దవర్గళుక్కు భార్యైగళాయ్పిఱక్కుంపడిగళైయుం ఆరాయ్న్దు పిఱన్దపిఱన్ద జన్మఙ్గళ్తోఱుం ప్రియవస్తువియోగత్తాలుం,

1 (మను-౧౨-౫౮). 2 (మను ౧౨-౬౦). 3 (మను-౧౨-౫౨). 4 (మను-౧౨-౭౦). 5 (మను-౧౨-౬౮). 6 (మను-౧౨-౬౯).

అప్రియవస్తుసఙ్గత్తాలుం, జరాపీడైయాలుం, వ్యాధిపీడైయాలుం క్లేశిక్కప్పడియుం, దోషత్రయోద్రేకత్తాలుం, వయిఱ్ఱిల్ వికారమాన రోగసహస్రత్తాలుం యమకిఙ్కరనుడైయ పీడైయాలుం, పుత్రాదిపరిత్యాగహేతువాన బుద్ధిక్లేశఙ్గళాలుం, నిరవధిక దుఃఖఙ్గళై యనుభవిత్తు క్లేశిప్పర్గళ్.

ఇప్పడి జగత్తిలే చేతనర్ కర్మతారతమ్యమడియాగ "స్థావరాః క్రిమయోబ్జాశ్చ పక్షిణః పశవోనరాః। ధార్మికాస్త్రిదశాస్తద్వత్ మోక్షిణశ్చయథాక్రమం ॥ సహస్రభాగప్రథమా ద్వితీయానుక్రమాస్తథా। సర్వేప్యేతేమహాభాగ యావన్ముక్తింసమాశ్రయాః॥" [1]ఎన్ఱుమ్ "భూతానాంప్రాణినఃశ్రేష్ఠాః ప్రాణినాం బుద్ధిజీవినః। బుద్ధిమత్సునరాఃశ్రేష్ఠా నరేషుబ్రాహ్మణాస్స్మృతాః॥ బ్రాహ్మణేషుచవిద్వాంసో విద్వత్సుకృతబుద్ధయః। కృతబుద్ధిషుకర్తారః కర్తృషుబ్రహ్మవాదినః॥ బ్రహ్మవిద్భ్యఃపరంభూతం నకిఞ్చిదిహావిద్యతే" [2]ఎన్ఱు ఒన్ఱుక్కొన్ఱు సుకృతతారతమ్యత్తాలే పూర్వపూర్వజన్మఙ్గళుక్కు ఉత్తరోత్తరజన్మలాభం దుర్లభమాగైయాలుం, అన్ద జన్మత్తుక్కు పూర్వజన్మసహస్రైకదేశత్తిలే యెన్నలాంపడి సఙ్కోచిత్తు పోరుగైయాలే ముముక్షుత్వమత్యన్తం దుర్లభమాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి యిరుక్కిఱ ఆత్మాక్కళ్ అసఙ్ఖ్యాతరాగైయాలే స్వర్గత్తోడు నరకత్తోడు వాశియిల్లై, భోక్తాక్కళాన ఆత్మాక్కళుడైయ వానన్త్యత్తుక్కు.. ఆగైయిఱే "యావన్తో జన్తవస్స్వర్గే తావన్తోనరకౌకసః" [3]ఎన్ఱు శొల్లిఱ్ఱు.

ఇన్ద పాపమడియాన నరకప్రవేశం ప్రాయశ్చిత్తం పణ్ణాదవిముఖనుక్కిఱే. ప్రాయశ్చిత్తంపణ్ణినవనుక్కు నరకత్తిలే ప్రవేశి

1(వి-పు-౨-౬-౩౮-౩౯). 2 (మను-౧-౯౬-౯౭). 3 (వి-పు-౨-౬-౩౬).

క్కవేణ్డువదిల్లై. అప్పడియే పాపజ్గళ్ తారతమ్యత్తై నిరూపిత్తు తాదాత్మికప్రాయశ్చిత్తవిశేషజ్గళైయుం, మన్వాదిగళ్ విధిత్తార్ గళితే. "పాపేగురూణిగురుణి స్వల్పాన్యల్పేచతద్విదః । ప్రాయశ్చిత్తానిమైత్రేయ జగుస్స్వాయమ్భువాదయః" [1] ఎన్ఱు గురువానపాపవిషయమాగ గురుప్రాయశ్చిత్తజ్గళైయుం,అల్పపాపత్తుక్కు అల్పప్రాయశ్చిత్తజ్గళైయుం,మన్వాదిగళ్ విధిత్తార్ గళ్. అదావదు బుద్ధిపూర్వకమాగ మహాపాతకాదిగళై ప్పలకాలమాయ్ వర్తిత్తగురుపాతకత్తిలే అవ్యవహితకర్తావినుడైయ ప్రాణాన్తికాదియాన ప్రాయశ్చిత్తజ్గళ్ విధిక్కప్పట్టదు. అల్పపాపమావదు-సకృత్కృతమాదల్, అజ్ఞానకృతమాదల్, ప్రకాశితమాదల్, అనుమతిమాత్రమాదల్, తుడక్కమానవై. తద్విషయమానవల్పప్రాయశ్చిత్తమావదు - రహస్యప్రాయశ్చిత్తం. అవ్విడత్తిలే అజ్ఞానకృతమాన బ్రహ్మహత్యాదిమహాపాతకత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తం ద్వాదశవార్షికం, బుద్ధిపూర్వకత్తిలిరట్టి,అత్యన్తావృత్తియిల్ యిదిలిరట్టి. ఇదు సాక్షాత్కర్తావుక్కు, అనుగ్రాహకనుక్కు మిదిలోన్ఱుముక్కాల్, ప్రయోజకనుక్కు ప్పాది, అనుమన్తావుక్కు క్కాలేయరైక్కాల్, ప్రోత్సాహనుక్కు క్కాల్, బుద్ధిపూర్వక మహాపాతకత్తుక్కు చ్చొన్న ద్వాదశవార్షికం కర్తావినుడైయశుద్ధ్యర్థం. అదావదు-కర్మయోగ్యత్వ సంవ్యవహారయోగ్యత్వకారణమల్లదు నిరయనివృత్తకమన్ఱు. బుద్ధిపూర్వకృతజ్గళుక్కు స్మృతియిల్ శొన్న ప్రాణాన్తికప్రాయశ్చిత్తం వ్యవహారయోగ్యతైయై యుణ్డాక్కి నరకత్తైయుం కళిప్పిక్కుం. బుద్ధిపూర్వకత్తిలిరట్టిత్త ద్వాదశవార్షికముం వ్యవహార్యకరత్వామిత్తనై, నరకనివర్తకమ

1 (వి-పు-౨-౬-౩౮).

న్రు. "యస్సకృత్వాపంకుర్యాత్ హ్రియతేత త్రపోఽపరమ్" ఎన్రు శ్రుతిశోన్న పడియేపాపప్రవృత్తిసజాతీయపాపాన్తరప్రవృత్తియిలుం మూట్టుంపడియాయిరుక్కుమ్. అదావదు:—కర్తృత్తుక్కు విసజాతీయకర్మయోగ్యతాకరత్వముం, సజాతీయకర్మప్రవర్తకత్వముం, తదనురూపఫలప్రవృత్తకత్వముమెన్రు శక్తిత్రయత్వముముణ్డు. అదిల్ పాపత్తుక్కు విసజాతీయమాన పుణ్యకరణత్తుక్కు అయోగ్యనాక్కైయుం, అనిష్టఫలప్రదత్వముం, సజాతీయపాపాన్తరత్తిలే ప్రవృత్తిప్పిక్కైయుం, స్వభావమాగైయాలే ప్రాయశ్చిత్తఙ్గళ్ ఇవై మూన్రుశక్తియైయుం కళిక్కమాట్టాదు. అదిల్ శిలవై విజాతీయమాన పుణ్యకరణ యోగ్యతైయెప్పిఱప్పిత్తు శుద్ధనాక్కుమ్, ప్రాణాన్తకాదిగళాన శిలప్రాయశ్చిత్తం పుణ్యకరణయోగ్యతైయై యుణ్డాక్కి నరకత్తైయుం కళిప్పిక్కుమ్. పాపాన్తరరుచిజనకమాన వాసనారూప శక్తివిశేషత్తై ప్పోక్కవల్లదొరు ప్రాయశ్చిత్తమిల్లైయిఱే. అదుళ్ళదు - కృష్ణవిషయమెన్నుక్కుమేయిఱే. ఎఙ్గనేయెన్నిల్- "శుద్ధిర్భవతిసంస్మృత్య స్నాతోఽభవతిదర్శనాత్ । ప్రణిపాతేన శుద్ధాత్మా త్రయఃకృష్ణో మహాగుణాః" ఎన్రిఱే మహర్షిగళ్ స్మరిత్తదు. అదావదు-స్మరణమాత్రత్తాలే పుణ్యకర్మయోగ్యతారూపైయాన శుద్ధిపిఱక్కుమ్; కణ్ణిట్టు విగ్రహత్తైక్కణ్డవళవే పరలోభం పిఱవాద స్థానముణ్డామ్; తిరువడిగళిల్ ప్రణామత్తాలే పాపవాసనానాశం పిఱక్కుంపడి అన్తఃకరణశుద్ధియుణ్డామెన్రు భగవద్విగ్రహత్తుక్కు యిన్దమహామూన్రుగుణముం శొల్లప్పట్టదు. ఆగైయాలే "ప్రాయశ్చిత్తాన్యశేషాణి తపః కర్మాత్మకానివై । యాని తేషా మశేషాణాం కృష్ణానుస్మరణం

మ్''[1] ఎన్రు శ్రీపరాశరభగవానుం గురులఘుభూతసమస్తప్రాయ
త్తజ్ఞళుం ఒరుతట్టుం తత్ప్రీతినిధియాన కృష్ణానుస్మరణత్తైయుత్
ష్టమాగవుంశోల్లిర్ఱు. ఇవ్విడత్తి లనుస్మరణమావదు-'అనుర్శి
ంనార్థే'ఎన్రు శేషత్వానురూపమాన వనుస్మరణం.''ఆత్మదాస్యం
రేస్స్వామ్యం స్వభావంచసదాస్మర'' ఎన్రు దాస్యత్తై స్మర్త
మాగవిధిత్తదిఱే. ఇవ్విడత్తిల్ కృష్ణశబ్దమ్ ''కృషిర్భూవాచ
శ్శబ్దో ణశ్చనిర్వృతివాచకః। విష్ణుస్తద్భావయోగశ్చ కృష్ణఇత్య
శ్రుతః'' [2] ఎన్రానన్దరూపత్తుక్కు వాచకమాగ నిర్వచిక్కప్ప
గైయాలే నిరతిశయానన్దస్వరూపనానకృష్ణనై చ్చొల్లుగిఱదు.
సకృత్ స్మృతోఽపిగోవిన్దో నృణాంజన్మశతార్జితమ్। పాపరాశింద
ంత్యాశు తూలరాశిమివానలః'' ఎన్రు ఒరుక్కాల్ స్మరిత్తమా
త్తిలే యనేకజన్మార్జితపాపరాశిప్పఴుప్పారిప్పోలేశండుమ్. ''య
షీకాతూలమగ్నౌ ప్రోతంప్రదూయేతఏవంహాస్యస ర్వేపాప్మనః
పదూయన్తే'' [3] ఎన్రు నెఱుప్పిలిట్టపఞ్జుపోలే భగవద్ధ్యానపరను
యసర్వపాపజ్ఞళుం వెన్దుపోమెన్గిఱప్రకారత్తై శ్రుతియుం శో
ల్లిర్ఱిఱే. ఇప్పడి యతిమహత్తాయుం అల్పజ్ఞళాయుముళ్ళ సమ
స్తపాపజ్ఞళుక్కు అఙ్గే అనుతప్తనాయ్ తన్నివర్తకప్రాయశ్చిత్తజ్ఞ
లే అభిముఖనానవనుక్కు పాపనామాన న్త్యత్తాలే ప్రాయశ్చి
త్తజ్ఞళుం అసఙ్ఖ్యాతజ్ఞళాగైయాల్ జన్మశతసహస్రజ్ఞళ్ కూడినా
ుం ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానత్తాలే పాపనివర్తన మశక్యమాగైయా
'యిన్దసమస్తపాపజ్ఞళైయుం(అ)సకృదనుష్ఠేయమాయిరుప్పదో
ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే పోక్కిక్కొళ్ళప్పోగుఱోమో' ఎన్రుంపడిపా
ంపిఱన్దవనుక్కు విహితమానదిఱే - కృష్ణవిషయమాన సకృత్

1 (వి-పు-౨-౬-౩౯). 2 (భారత-ఉద్యోగ). 3 (ఛా-ఉప-౫-౨౪-౩).

స్మరణం. ఎజ్జనేయెన్నిల్ - "కృతేపాపేఽనుతాపోవై యస్యపుం సఃప్రజాయతే । ప్రాయశ్చిత్తంతు తస్యైకం హరిసంస్మరణంపరమ్" [1]ఎన్ను పాపభయత్తాల్ పిఱన్ద వనుతాపత్తై యనువర్త్తిత్తు భగవత్ స్మరణత్తైయుం విధిక్కిఱవళవిల్ 'ఏక' మెన్ను సకృత్కరణత్తైయుం, 'స్మరణ'మెన్ను 'సమిత్యేకీభావే' ఎన్గిఱపడియే శరీరాత్మనిబన్ధనమాన వపృథగ్భావస్మరణత్తైయుం విధిత్తదితే. ఇన్దసకృత్ స్మరణం కేవలం పాపక్షయార్థమేయన్ను, స్వాభిలషితసమస్తపురుషార్థప్రదమాయిరుక్కుమ్. ఆగైయితే శ్రీప్రహ్లాదనుం " ఆయాసఃస్మరణేకోస్య స్మృతోయచ్ఛతిశోభనమ్ । పాపక్షయశ్చభవతి స్మరతాన్తమహర్నిశమ్ " [2] ఎన్నుపదేశిత్తదు. అదావదు- స్మరణానన్తరం శోభనమాన పురుషార్థత్తై సర్వకాలముం కూడాని ఱ్ఱుమ్, ప్రతిబన్ధకమాన పాపం స్మరణత్తినుడైయ ఆవర్తనమాత్రత్తిలే ఆదిత్యసన్నిధియిలే అన్ధకారంనశిక్కుమాపోలే స్వయమేవ నశియానిఱ్ఱుమ్, ఇదుక్కు దేశకాలాధికారినియతియుమిల్లై ఎన్నపడి. ఆగైయితే - " ప్రాతర్నిశితథా సన్ధ్యా మధ్యాహ్నాదిషు సంస్మరన్ । నారాయణమవాప్నోతి సద్యఃపాపక్షయాన్నరః " [3] ఎన్ను శ్రీపరాశరభగవానుం శొన్నారితే. ఇన్దస్మరణం సర్వఫలప్రదమేయాగిలుం ముముక్షువుక్కు మోక్షత్తైక్కొడుక్కుమళవిల్ స్వర్గప్రాప్తియుం ప్రాప్యప్రతిబన్ధకమాంపడిస్వయమేవరసియానిఱ్ఱుమ్. "విష్ణుసంస్మరణాత్క్షీణ సమస్తక్లేశసఞ్చయః । ముక్తింప్రయాతి స్వర్గాప్తి స్తస్యవిఘ్నోనుమీయతే । వాసుదేవేమనోయస్య జపహోమార్చనాదిషు । తస్యాన్తరాయమైత్రేయ దేవే

1 (వి-పు-౨-౬-౪౦). 2 (వి-పు-౧-౧౭-౭౯). 3 (వి-పు-పు-౨-౬-౪౧).

దేవేన్ద్రత్వాదికం ఫలమ్"[1] ఎన్ను సంకీర్తనవిషయవాక్యంగళ్ ప్రతి
నిబన్ధనమాన జపాదృష్టాదికళైక్కాట్టిల్ శేషజ్ఞళిల్ అధ్యక్షీయత్వ
త్తాలే ఐన్ద్రాధిపత్యాదులుం అన్తరాయమెన్ను కొళ్ళప్పెట్టు. కీర్త
నత్తిణ్ణు అనిష్టనివృత్తిపూర్వకేష్ట ప్రాప్తిహేతుత్వత్తోడుకూడియ
పుళవిల్ అనిచ్ఛయాకృతమాగిలుం వస్తుసామర్థ్యత్తాలే అన్యథా
చరితమాయిరుక్కుం. "హరిర్హరతి పాపాని దుష్టచిత్తైరపి స్మృతః
। అనిచ్ఛయాపి సంస్పృష్టో దహత్యేవ హి పావకః"[2] ఎన్నిఙ్ఙనె ఉళ్ళ
త్తియే స్పర్శిత్తాలుం మగ్నిశుడుమాప్పోలే †ప్రద్విష్టమాన నెఞ్ఞాలే
నినైత్త శిశుపాలనుక్కు ఫలిక్కక్కణ్డదిఱే. ఇన్నమ్ కీర్తనం కీర్తన
త్తుక్కు ముపలక్షణం. "అవశేనాపి యన్నామ్ని కీర్తితే సర్వపాత
కైః । పుమాన్విముచ్యతే సద్యస్సింహత్రస్తైర్మృగైరివ"[3] "శ్వ
నాకపృష్ఠగమనం పునరావృత్తిలక్షణం । క్వజపో వాసుదేవేతి ము
క్తిబీజమనుత్తమం"[4] సాఙ్కేత్యం పారిహాస్యం వా స్తోభం హేలన
మేవ వా । వైకుణ్ఠనామగ్రహణమశేషాఘహరం విదుః"[5] "హ
త్యాయుతం పాన సహస్రముగ్రం గుర్వఙ్గనాకోటినిషేవణం చ ।
స్తేయాన్యసఙ్ఖ్యాని హరేః ప్రియేణ గోవిన్దనామ్నా నిహతాని సద్యః"
"చక్రాయుధస్య నామాని సదా సర్వత్ర కీర్తయేత్ । నాశౌచం కీ
ర్తనే తస్య స పవిత్రకరో యతః"[6] బద్ధః పరికరస్తేన మోక్షాయ గ
మనం ప్రతి । సకృదుచ్చరితం యేన హరిరిత్యక్షరద్వయమ్"[7] నా
రాయణేతి శబ్దోఽస్తి వాగస్తి వశవర్తినీ । తథాపి నరకే ఘోరే పతన్తి

---

1 (వి. పు. ౨-౬-౪౨-౪౩).2 (బృహన్నారదీయపు ౧౧-౯౯).
† ఇవ్విడత్తిల్ శిలవాక్యఙ్ఙళ్ నష్టమానదాగ కాణ్ణిఅన. అవైకోశాన్తరత్తిల్ కాణ్ణా. 3 (వి - పు. ౬-౮-౧౯). 4 (వి - పు. ౨-౬-౪౪).
5 (భాగవ. ౬-౨-౧౪). 6 (పాద్మోత్తర). 7 (గారుడపు-పూర్వ-౧౧౪-3).

త్రీహాకిమద్భుతమ్''[1] ఆర్తావిషణ్ణా శ్శిథిలాశ్చభీతాః ఘోరేషుచ వ్యాధిషువర్తమానాః । సఙ్కీర్త్య నారాయణశబ్దమాత్రం విముక్తదుఃఖాస్సుఖినో భవన్తి'' "ఏతావతాలమఘనిర్హరణాయ పుంసాం సఙ్కీర్తనం భగవతో గుణకర్మనామ్నామ్। ఆక్రుశ్యపుత్రమఘవాన్ యదజామిలోపి నారాయణేతి మ్రియమాణ ఉపైతిముక్తిమ్. † గతవాన్పరమంపదం తత్''[2] ఎన్ఱు మిదుముదలాన ప్రమాణశతఙ్గళాలే భగవన్నామసఙ్కీర్తనముం సకలానిష్టశాన్తిపూర్వకమాగ సర్వాతిశయితపురుషార్థప్రదమాగ చ్చొల్లప్పట్టదిఱే.

ఇప్పడి కృతప్రాయశ్చిత్తనాగైయాలే క్షీణపాపనానవనుక్కు స్వానుష్ఠితపుణ్య తారతమ్యానురూపమాగ అనుభావ్యఙ్గళాయిఱే ఊర్ధ్వలోకఙ్గళిరుప్పదు.

‡ ఇదిల్ కీళ్చొల్లప్పట్టమాన భూమణ్డలత్తుక్కు మేలే యాదిత్యపదత్తళవుం నూఱాయిరం యోజనముయర్త్తియాయ్ సిద్ధగన్ధర్వాదిగళ్ సఞ్చరిక్కుం దేశమాన అన్తరిక్షలోకమాయిరుక్కుం. "యావత్ప్రమాణా పృథివీ విస్తారపరిమణ్డలాత్ । నభస్తావత్ప్రమాణం వై వ్యాసమణ్డలతో ద్విజ'' [3]ఎన్ఱు అన్తరిక్షలోకముం, భూమియోపాతివిస్తారత్తైయుం శుద్ధిరుణ్డమైయు ముడైత్తాయిరుక్కుమ్.

అన్త ఆదిత్యమణ్డలత్తుక్కు మేలే నూఱాయిరం యోజనత్తళవిలే చన్ద్రపదమాయిరుక్కుం. అదుక్కు మేలే నూఱాయిరం యోజనత్తళవిలే నక్షత్రపదమాయిరుక్కుం. అదుక్కుమేలే

---

1 (గారుడపు-పూర్వ-౨౩౦-౯). † గతవాన్ పరమంపదంయత్. ఎన్ఱుమ్, 'ఇయాయ ముక్తిమ్' ఎన్ఱు మ్పాఠమ్. 2 (భాగవ ౬-3-౨౪). ‡ ఇవ్విడంతొడఙ్గి మేల్ వాక్యఙ్గళుక్కనుగుణమాగ శ్రీవిష్ణుపురాణ(౨-౭) వచనఙ్గళై క్కణ్డుకొళ్వదు. 3 (వి-పు. ౨-౯-౪).

యిరునూఱాయిరం యోజన త్తిళవిలే బుధనుక్కై య పదమాయి రుక్కుం. అదుక్కు మేలే యిరునూఱాయిరం యోజన త్తిళవిలే శుక్ర పదమాయిరుక్కుం. అదుక్కు మేలే యిరునూఱాయిరం యోజన త్తిళవిలే అఙ్గారక పదమాయిరుక్కుమ్. అదుక్కు మేలేయి రునూఱాయిరం యోజన త్తిళవిలే బృహస్పతిపదమాయిరుక్కుం. అదుక్కు మేలే యిరునూఱాయిరంయోజన త్తిళవిలే శనిపదమా యిరుక్కుమ్. అదుక్కు మేలే నూఱాయిరంయోజన త్తిళవిలే స ప్త ర్షి మణ్డలమాయిరుక్కుమ్. అదుక్కు మేలే నూఱాయిరంయోజన త్తిళవిలే జ్యోతిశ్చక్రకూటస్థమాన ధ్రువపదమాయిరుక్కుమ్. ఆ గభూమ్యన్తరిక్షస్వర్గఙ్గళ్ మూన్ఱినుక్కై య వ్యయర్త్తిశోల్లప్పట్టదు. అదిల్ పాదచారిగళ్ వర్త్తిక్కుందేశం భూలోకం. భూమి క్కు మాదిత్యనుక్కుమ్ నడువు భువర్లోకం. ఆదిత్యనుక్కు మేల్ ధ్రువపద మీూఱాగ పదినాలునూఱాయిరం యోజనమయ ర్త్తియై యుడైత్తాయ్ సాధికారర్ గళాన గ్రహనక్షత్రాదిగళ్ వర్త్తిక్కుం దేశమానస్వర్గలోకమాయిరుక్కుమ్. †ఇదుక్కు మేలే యొరుకోటి యోజన ముయర్త్తియైయుడైత్తాయ్ "వినివృత్తాధికారాస్తు మహ ర్లోకనివాసినః"[1] ఎన్ఱు నివృత్తాధికారరాయ్, అధికారాపేక్షైయై యుడైయరాయ్, కల్పాన్తస్థాయిగళాన విద్యాదిగళ్ వర్త్తిక్కుం దేశమాయుళ్ళ మహర్లోకమాయిరుక్కుం. అదుక్కు మేలే యిర ణ్డుకోటియోజన ముయర్త్తియాయ్ బ్రహ్మపుత్రర్ గళాగిఱ సనకా ది పరమయోగిగళ్ వర్త్తిక్కుమ్ దేశమాన జనర్లోకమాయిరు క్కుమ్. అదుక్కు మేలే యదిల్ నాలుమడఙ్గాంపడి ఎట్టుకోటి

---

† ఇదుక్కు మేలే - ధ్రువపదత్తుక్కు మేలే.

1 (శైవపు-).

యోజనముయర్త్తియాన † తపోలోకం ఓంకారాదిపరమర్షిగళ్ వర్త్తిక్కుం దేశమాయిరుక్కుం. అదుక్కుమేలే యదిలాఱుమడఙ్గాయ్ నాన్బత్తెట్టుకోటి యుయర్త్తియుడైయ సత్యలోకమాయిరుక్కుమ్. ‡ఇప్పడి స్వర్గపర్యన్తమాగ ఏకకోటియుమాయ్ కీழ్ మేల్ మహర్లోకం తుడఙ్గి ఐమ్బత్తొన్బదుకోటియుమాన అఱుపదుకోటియుచ్ఛ్రాయమెన్బారుం, ఊర్ధ్వాధఃకటాహఙ్గళుక్కు నడువు అణ్డోచ్ఛ్రాయ మైమ్బదుకోటియాయ్, "సూర్యాణ్డగోలయోర్మధ్యే కోట్యస్స్యుః పఞ్చవింశతిః"[1] ఎన్గైయాలే సూర్యమణ్డలత్తుక్కు క్కీழిరుపత్తైన్దుకోటియుం, మేలిరుపత్తైన్దుకోటియుమాగ ఐమ్బదుకోటియాయిరుక్కు మెన్బారుమా యిరుక్కుమ్. అప్పోదు సూర్యపదత్తుక్కుమేల్ ధ్రువపదమీఱాక పదినాఱునూఱాయిరముం మహర్లోకం ఒరుకోటియుం జనర్లోకం ఇరణ్డుకోటియుం తపోలోకం జనోలోకత్తుక్కు నాలుమడఙ్గా యెట్టుకోటియుం సత్యలోకం జనర్లోకత్తుక్కు నాలుమడఙ్గాయ్ పనిరణ్డుకోటియుం ఇన్ద సత్యలోకత్తుక్కు మేల్పడ నాలునూఱాయిరం కుఱైన్ద ఇరణ్డుకోటి అణ్డకటాహోర్ధ్వత్తళవాగ యిరుక్కుమ్.

ఇని సూర్యనుక్కుక్కీழ్ అణ్డాధఃకటాహత్తళవుం అన్తరిక్షలోకం భూలోకం సప్తపాతాళఙ్గళ్ అనన్తస్థానం గర్భోదక

---

† 'ఉయర్త్తియైయుడైత్తాయ్, వైరాజాఖ్యరాన ప్రజాపతిగళ్వర్త్తిక్కున్దేశమాన తపోలోకమాయిరుక్కు' మెన్ఱు తత్త్వత్రయ వ్యాఖ్యానానురోధేన పాఠ మిరున్దాల్ నలమ్. ఇదు విష్ణుపురాణశ్లోకత్తుక్కుం (౨-౭-౧౪) శేరుమ్.

‡ ఇప్పడి-ఇత్యాది వాక్యానుగుణం- శ్రీవిష్ణుచిత్తీయత్తిల్ (౨-౭-౧౪) కాణ్గ.

1 (శైవపు-).

మళవాగచ్చొన్న సత్త్యైగళై నీక్కి ఉళ్ మానమెన్ఱు అవిరోధేన కొళ్ళక్కడవదు.

*ఇప్పడి ఉత్సేధత్తైయుడైత్తాన చతుర్దశభువనత్తిలుం ఊర్ధ్వలోకమాన సత్యలోకత్తిలే "తేషామేషాం కేచన బ్రహ్మలోకాః సుబ్రహ్మస్యాన్యేన నిత్తత్రిదశలోకాః । విష్ణోరన్యేన నిర్లోకా విశాలానన్తాంస్తాన్ లోకాంస్తాన పాస్య వజన్తి" ఎన్ఱు అంశభేదత్తాలే శిలబ్రహ్మలోకఙ్గళాయ్, శిలశివలోకఙ్గళాయ్, శిలవిష్ణులోకఙ్గళాయ్, అవ్వవరై ఉపాసిత్తవర్గళుక్కు ప్రాప్యఙ్గళాయిరుక్కుం. ఇన్ద సత్యలోకత్తిల్ †"వేదాన్తవిజ్ఞానసునిశ్చితార్థాః సన్న్యాసయోగాద్యతయశ్శుద్ధసత్త్వాః । తే బ్రహ్మలోకే తు పరాన్తకాలే పరామృతాత్పరిముచ్యన్తి సర్వే" ఎన్ఱుం ‡"బ్రహ్మణా సహ తే సర్వే సంప్రాప్తే ప్రతిసఞ్చరే । పరస్యాన్తే కృతాత్మానః ప్రవిశన్తి పరమ్పదం" ఎన్ఱుమ్ శ్రుతిస్మృతిగళిలే శొల్లుగిఱపడియే పరమానసంహారకాలం వన్దవారే బ్రహ్మావోడేకూడ మోక్షత్తైప్ప్రాపిప్పర్గళ్ ¶"ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకాః పునరావర్తినోఽర్జున" ఎన్ఱు బ్రహ్మలోకత్తిలే పోనవర్గళుక్కైయ ఆవృత్తివచనం §"బ్రాహ్మం సన్న్యాసినాం స్మృతమ్" ఇత్యాదిగళిల్ శొల్లుగిఱపడియే వర్ణాశ్రమాది ధర్మచర్యైయాలే బ్రహ్మలోకప్రాప్తిపణ్ణిన అవిద్వద్విషయం. యోగాతిశయత్తాలే ప్రాపిత్తవిద్వద్విషయమన్ఱు కొళ్ళవేణుమ్.

$ ఇన్దలోకఙ్గళిల్ జనస్తపస్సత్యమెన్ఱు శొల్లప్పట్ట ఊర్ధ్వలోకఙ్గళ్

---

* ఇవ్విడత్తుక్కనుగుణమాగ (౨-౯-15) విష్ణుచిత్తీయత్తిల్ కాణ్గ.

† (తైత్తి-౬-౧౦-౨౨). ‡ (కూర్మ-పూర్వభా - ౧౨-౨౬౯).

¶ గీత-8-16. § (వి-పు-౧-౬-౩౭) $ ఇదుక్కనుగుణం (వి-పు. ౭-౭-౧౯-౨౧)ల్ కాణ్గ.

మూన్ఱుమ్ ఆదిసృష్టితుడఙ్గి బ్రహ్మావినుడైయ ఆయురవసానత్తళవుమ్ నిఱ్కైయాలే నడువు అళివు వన్దుసృష్టిక్క వేణ్డామైయాలే "అకృతక" మెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్.

కీళ్ భూమ్యన్తరిక్ష స్వర్గరూపమాన త్రైలోక్యముమ్ బ్రహ్మావినుడైయ అహరవసానత్తిలే సంహృతమాయుమ్, కల్పాదిగళిలే సృష్టిక్కప్పట్టుమ్, ఇప్పడి బ్రహ్మావినుడైయ దినేదినే సృష్టిసంహారఙ్గళుణ్డాగైయాలే 'కృతక' మెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్.

నడువిల్ మహర్లోకమానదు త్రైలోక్యసంహారత్తిల్ "యాన్తి తాపార్త్తా మహర్లోకనివాసినః"† ఎన్ఱపడియే తాపాదిగళ్ పొఱుక్కమాట్టాదే మహర్లోకత్తార్ కుడివాఙ్గి జనర్లోకత్తే కుడిప్పుగురుగైయాలే లోకంశూన్యమాయ్ కల్పాదిగళ్ తోఱుంకుడిపుగురుగైయాలే కృతకాకృతకఙ్గళుక్కు నడువు ఎన్ఱిట్టు 'కృతకాకృతకం' ఎన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్.

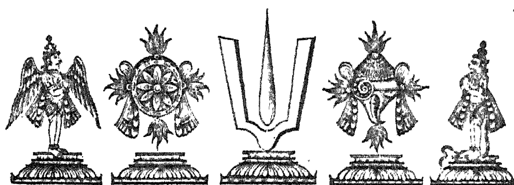
ఇన్ద త్రైలోక్యమిజ్యారూపమాన కర్మానుష్ఠానస్థానముమాయ్, ఇజ్యాఫలభోగ స్థానముమాయిరుక్కుమ్. అల్లాదలోకఙ్గళ్ యోగజనితపుణ్యాతిశయత్తినుడైయ ఫలభోగత్తుక్కు స్థానఙ్గళాయిరుక్కుమ్.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే భోగభూమినిరూపణన్నామ

చతుర్థోఽధికారః.

† పాఠాన్తరం కోశాన్తరఙ్గళిల్ కాణ్గ. 'త్రిలోక్యాం దహ్యమానాయాం శక్త్యా సంకర్షణాగ్నినా । యాన్త్యూష్మణా మహర్లోకాజ్జనం భృగ్వాదయోర్దితాః' ఎన్ఱిఱ శుకవచనత్తిలివ్వర్థఙ్గాణ్గ.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

పఞ్చమాధికారః.

---

† సంహారమిరుక్కుంబడియెఙ్గనేయెన్నిల్:-(1) నిత్యమెన్ఱుం, (2) నైమిత్తికమెన్ఱుం, (3) ప్రాకృతమెన్ఱుం, (4) ఆత్యన్తికమెన్ఱుం, నాలువగైప్పట్టిరుక్కుమ్.

(1) అదిల్ నిత్యమావదు-ఉత్పన్నచేతనర్కు యమాదిగళాల్ వరుగిఱ శరీరవియోగమ్.

(2) నైమిత్తికమావదు-బ్రహ్మావినుడైయ రాత్రిగళ్ దోఱుం ముణ్డాగిఱ త్రైలోక్యవినాశమ్.

(3) ప్రాకృతమావదు:- బ్రహ్మావినుడైయవాయురవసానత్తిలే ప్రకృతిపర్యన్తమాగప్పణ్ణాగుం వినాశమ్.

(4) ఆత్యన్తికమావదు:-ఉత్పన్నమాన వవిద్యాదిగళోడేకూడ పునరుత్పత్తివారాదపడియుణ్డాం శరీరవినాశమ్.

ఇదిల్ ప్రకృతినాశపర్యన్తమాన సంహారం ప్రాకృతసంహారమాగైయాల్, అదుక్కీళ్ చ్చొన్న ఉత్పత్తిక్రమత్తుక్కుడలాగైయాలే యఱియవేణుమ్. అప్యయపూర్వికైయాయిత్తే సృష్టియిరుప్పదు. ఇదిల్ ముదల్ నైమిత్తిక సంహారక్రమత్తిలే నూఱువర్షమ్ అనావృష్టియాయ్క్కిడక్కుమ్. అనన్తరం రుద్రరూపి

† సంహారప్రకారం (వి-పు ౬-3-౪), వదధ్యాయఙ్గళిల్ కాణ్గ.

యూన సర్వేశ్వరన్ “సుషుమ్నో హరికేశశ్చ విశ్వకర్మా తథైవ చ । విశ్వవ్యచాస్సథా సంయద్వసురర్వాగ్వసుస్తథా” [1] ఎన్నుశ్లోకంగిల సుషుమ్నాదిగళాన ఆదిత్యకిరణజ్ఞళ్ త్రీలుమ్ ప్రవేశిత్తునిన్ను భూమియిలుమ్ ప్రాణిగళుడైయ శరీరజ్ఞళిలుముణ్డాన నీర్ పత్తైయెయుఱిక్కుమ్. ఇప్పడిలోకత్తిలే తువట్టిత్తనీర్ కనత్తాలే అతిశయిత్త తేజస్సైయుడైత్తాన యిన్దవేళ్ళాదిత్యకిరణజ్ఞళిలుమ్, (1) †ఆరోగన్, (2) భ్రాజన్, (3) పటరన్, (4) పతజ్ఞన్, (5) స్వర్ణన్, (6) జ్యోతిష్మాన్, (7) విభాసన్, ఎన్నిఅపేర్గళై యుడైత్తాయ్క్కొణ్డు ఏళ్ళాదిత్యర్గళాయ్ పరిణమిక్కుమ్. అవ్వేళుమివ్వేళు లోకజ్ఞగళై యుజ్ఞాఱు కాలిల్ పొజీక్రూఱుపట్టదు పడుత్తిత్తీయప్పణ్ణుమ్. ఇప్పడితీయ్గై యాతేలోకత్తిలుణ్డాన మత్తైగళుం శుణ్ణాంబుకల్లుపోలే వెన్దు నీరాయ్వృక్షగుల్మాదిగళుం వెన్దు శామ్బలాయ్ భూమణ్డలమడైయ ఒరుతురుమ్బు కాణవొణ్ణాదపడిఆమైముదుగుపోలే కిడక్కుమ్. ఇప్పడిఇవ్వాదిత్యర్గళాలే ఇన్దలోకత్తిల్ నెయ్ప్పనీర్ పత్తైయుమఱ్ఱవళవిలే, ఈశ్వరన్ కాలాగ్నిరుద్రరూపత్తై ధరిత్తుక్కొణ్డు పాతాళగతనానవనన్తన్ ముఖత్తిలుం కుదిత్తువెక్కోల్ పొన్నైయడియేతుడజ్ఞి చుట్టుక్కొణ్డు యేఱుమాపోలే పాతాళం తుడజ్ఞి లోకజ్ఞళై యడైవిలే శుట్టుక్కొణ్డుఅత్త వనన్తరం ముఖనిశ్వాసత్తాలే పుష్కలావర్తగళాన మేఘజ్ఞళై సృష్టిక్కుమ్. అమ్మేఘజ్ఞళ్ ఆకాశమడైయ యిడమడైయుంబడి మిన్నలు మిడియుమాయ్నూఱువర్షం వర్షిక్కుమ్. అవ్వర్షజలత్తాలే యెరిగిఅనెరుప్పు మవిన్దు లోకమడైయ వెళ్ళంకోక్కుమ్. అనన్తరమిప్పడి

1 (కూర్మ-పూర్వ. ౪౨-3). † ‘ఆరోగోభ్రాజః పటరః పతంగః స్వర్ణః జ్యోతిషీమాన్ విభాసః’ ఇతి సప్తసూర్యాః, ఇతి శ్రుతేః.

వర్షిక్కిఱ మేఘఙ్గళ్కైయ ప్పొరిప్పరిన్దువోంబడి భగవన్ముఖనిశ్వా సమాగిఱ కాళాగ్నియు నూఱువర్షం బ్రహ్మాణ్డమదైయక్కొలుత్తుంబడి యడిక్కుమ్. ఆనపిన్బు నిరమ్బినిఱ్క్కిఱ జలతత్త్వమణ్డాకర్వత్తియాల నభూమియిలున్దైయ భూమిక్కున్నసాధారణమాన గన్ధగుణత్తై గ్రసిక్కుమ్. అగ్గన్ధైయానభూమి జలతత్త్వమాయ్విడుమ్. అన్దజలత్తినుడైయ రసాత్మకమాన గుణత్తై తేజస్సు గ్రసిక్కుమ్. అన్దరసమాన జలం తేజస్సాయ్విడుమ్. అన్దతేజస్సినుడైయ రూపగుణత్తై వాయు గ్రసిక్కుమ్. పిన్బు అన్దతేజస్సు వాయువాయ్విడుమ్. వాయుగుణమాన స్పర్శత్తై ఆకాశం గ్రసిక్కుమ్. పిన్నై యన్ద వాయు ఆకాశమాయ్విడుమ్. ఆకాశగుణమాన శబ్దత్తై భూతాది గ్రసిక్కుమ్. పిన్బు మాకాశము మిన్ద్రియఙ్గళుం ఒరుకాలత్తే అహఙ్కారత్తిలే లయిక్కుమ్. అహఙ్కారం మహానిలే లయిక్కుమ్. "ఉర్వీమహాంశ్చ జగతః ప్రాన్తేఽన్తర్బాహ్యతస్తథా"[1] ఎన్ఱతుక్కుళ్ వాయోడు పుఱవాయోడు వాశియఱ వెరుప్రాన్తత్తిలే పృథివియుం ఒరుప్రాన్తత్తిలే మహానుమెన్ఱు †శ్లోల్లుగైయాలే ఉళ్ వాయిల్ ప్రథమకోటియాన పృథివితుడఙ్గి చరమకోటియాన మహానళవుం శెల్ల యివ్వణ్ణమాన కార్య మిప్పడి యశ్రీన్దు ఆవరణజలమే శేషిత్తు నిఱ్కుమ్. ఇజ్జలం తుడక్కమాన వాఱావరణముం ఒన్ఱిలే ఒన్ఱులయిత్తు ప్రకృతియే శేషిక్కుమ్. అన్దప్రకృతి తానుం పురుషసమష్ట్యాత్మకమాన వకురావస్థైయై భజిత్తు తదవస్థమానప్రకృతియుం పురుషనుం "ఆసీదిదన్తమోభూత

1 (వి-పు-౬-౪-౨౯). † ఇదఱ్కనుగుణమాగ (౬-౪-౨౯) విష్ణుచిత్తీయత్తిల్ కాణ్గ.

మప్రజ్ఞాతమలక్షణమ్ । అప్రతర్క్యమవిజ్ఞేయం ప్రసుప్తమివ సర్వతః"[1] ఎన్ఱుమ్ పడియే అనిర్ధారణీయమాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ ఒరు అవస్థైయై యుడైత్తు "ప్రకృతిర్యా మయాఖ్యాతా వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపిణీ । పురుషశ్చాప్యుభావేతౌ లీయేతే పరమాత్మని"[2] ఎన్ఱుమ్ పడియే తమోవస్థరాన ప్రధానపురుషర్గళిరువరుం పరమాత్మావిన్ పక్కలిలే విభాగానర్హదశాపత్తిలక్షణలయత్తై యుడైత్తు కిడప్పర్గళ్. ఇప్పడి పరమాత్మావైయే యుడైత్తు ప్రకృతిపురుషాది సకలవికల్పశూన్యమాయ్క్కొణ్డు పరార్ధకాలం కిడక్కుమ్. ఇదు ప్రాకృతసంహారప్రకారమ్.

ఇప్పడి భగవదాత్మకనాన బ్రహ్మావాలే సృష్టమానలోకఙ్గళిల్ కర్మఫలభేదస్థానమాగి నానావిధశరీరపరిగ్రహం పణ్ణి ఉత్పన్నరాన బద్ధాత్మాక్కళుడైయ †సృష్టిప్రకారం నిరూపిక్కప్పడుగిఱదు. అదిల్ సృష్టియిలే ఉపక్రమిత్త బ్రహ్మావుక్కు ‡అబుద్ధిపూర్వక తమః ప్రచురమాయ్ గుల్మాదియాన సర్గం మున్దర వృత్తాయిత్తు. ఇదుదాన్ 'తమస్సు, మోహం, మహామోహం, తామిస్రం, అన్ధతామిస్రం' ఎన్ఱు పఞ్చప్రకారమాన అవిద్యారూపమాయిరుక్కుమ్. వృక్షాదిగళుక్కు శబ్దాదిబాహ్యప్రకాశముం సుఖదుఃఖాద్యన్తః ప్రకాశముమాగిఱ ప్రకృష్టవిజ్ఞానమిన్ఱియే జలాద్యాదానం, క్షతభఙ్గసంరోహణం, దోహదాదిసంపర్కఙ్గళుక్కు వేణ్డుమదువేయాంబడియిరుక్కుం. మహీరుహాదిగళుక్కు కిఞ్చిత్ జ్ఞాతృత్వమిఱేయుళ్ళదు. ఆగైయిఱే "అన్తస్సంజ్ఞాభవన్త్యేతే సుఖదుఃఖసమన్వితాః" ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టదు. ఇదఱ్కుచ్చొన్న పఞ్చప్రకారత్వ

1 (మను-౧-౫). 2 (వి-పు-౬-౪-౩౯) † సృష్టిప్రకారం (వి-పు. ౧-౫.) ల్ కాణ్గ. ‡ అబుద్ధిపూర్వక - విశేషధ్యానరహిత.

మానదు- వృక్షం, గుల్మం, లతై, వీరుత్, తృణమెన్ఱ ఇఞ్జువగై యాయిరుక్కుమ్. వృక్షమానదు- ఉళ్ కాళ్ప్పూత్తానమరఙ్గళ్?. గుల్మమానదు-తూఱుగళ్. లతైయానదు-కొడిగళ్. వీరుత్తానదు- పఴ్ఱమానపూణ్డుగళ్. తృణమానదు - ఉళ్ళీడిల్లాదనైగళ్. ఇన్దవృక్షాదిసర్గం తిర్యక్సృష్ట్యాదిగళుక్కు మున్నాగైయాలే 'ముఖ్యసర్గ'మెన్ఱుశొల్లప్పడుమ్. అబుద్ధిపూర్వకమెన్ఱుం శొల్లప్పడుగైయాలే బ్రహ్మావినుడైయ స్రష్టృత్వం భగవత్సఙ్కల్పాధీనమెన్ఱుం, ఇన్దసర్గత్తినుడైయ తమఃప్రాచుర్యత్తుక్కు ఇదువే హేతువెన్ఱుం తోన్ఱుగిఱదు. ఇన్దతమోమోహాదిగళ్ అజ్ఞానభేదమాయ్ బద్ధచేతనర్గళ్లార్క్కు ముణ్డాయిరుక్కుం. ఎఙ్గనేయెన్నిల్-ప్రకృతిమహత్ అహఙ్కారతన్మాత్రాపఞ్చకాత్మకమాన అష్టభేదగర్భమాయిరున్ద ళ్ళ అనాత్మావిల్ ఆత్మబుద్ధి-తమస్సు.1. అణిమాద్యైశ్వర్యలాభత్తిల్ మమత్వం- మోహం. 2. దివ్యమానుషభేదత్తాలే దశధాభిన్నమానశబ్దాదిగళిల్ రాగం-మహామోహం.3. ఇన్దఅష్టైశ్వర్యదశవిషయఙ్గళుక్కు పరరాల్ విరోధంవన్దాల్ పిఱక్కుంక్రోధం - తామిస్రం.4. ఇవైత్తినుడైయ భోగత్తిల్ నడువే వినాశం వరుగిఱదోవెన్ఱిఱభయం-అన్ధతామిస్రం.5. ఇవై యథార్థజ్ఞానవిరోధిగళ్. ఇవైయైయే అవిద్యై-అస్మితై-రాగం-ద్వేషం-అభినివేశమెన్ఱు శొల్లప్పట్టక్లేశపఞ్చకమాగవుం† శొల్లువర్గళ్. ఇన్దపఞ్చపర్వైయాన అవిద్యైయిల్ తమస్సెట్టువగైయుం, మోహమెట్టువగైయుం మహామోహం పత్తువగైయుం, తామిస్రం పదినెట్టువగైయుం,

† యోగసూత్రకారర్గళ్ శొల్లువర్గళెన్ఱపడి అవిద్యాస్మితా రాగద్వేషాభినివేశాః పంచక్లేశాః ఇతి సూత్రమ్.

అన్ధతామిస్రం పదినెట్టువగైయుం ఆగ ఐంబత్తిరణ్డు ప్రకారత్తై యుడైత్తాయిరుక్కుమెన్ఱు సాఙ్ఖ్యత్తిలే శొల్లప్పట్టదు. అణిమాద్యష్టైశ్వర్యమావన "అణిమా మహిమాచైవ గరిమా లఘిమాతథా। ఈశత్వంచ వశిత్వంచ ప్రాప్తిః ప్రాకామ్యమేవచ" †ఎన్ఱిజప్పడియే యోగఫలమాయ్క్కొణ్డు ముముక్షువుక్కు మోక్షప్రతిబన్ధకమాయ్ వరుం ఐశ్వర్యవిశేషఙ్గళ్. 1. ఇదిల్ అణిమావావదు:- అత్యన్తమణువాన పదార్థఙ్గళుక్కుళ్ళే యుళ్ళేయడఙ్గవల్లనాంబడి తన్ శరీరత్తై చ్చిఱుక్కుగై. 2. మహిమావావదు- చతుర్దశభువనఙ్గళైయుం వ్యాపిక్కుంబడి తన్ శరీరత్తై ప్పెరుక్కుగై. 3. గరిమావావదు - భువనోద్ధరణక్షమమా నవతిశయశక్తిగళాలుంచలిక్కవొణ్ణాదకనత్తైయుడైయనాగై. 4. లఘిమావావదు-నిలావెయ్యిల్ తొడక్కమాన స్వచ్ఛపదార్థఙ్గళుం తన్నై ధరిక్కుంబడి కనశరీరత్తై నొయ్త్తాక్కుగై. 5. ఈశత్వమావదు- అప్రతిహతమాన స్వచ్ఛన్దప్రవృత్తియైయుడైయనాగై. 6. వశిత్వమావదు - జనన మరణాదిగళుం స్వాధీనమాగై. 7. ప్రాప్తియావదు - అతీతానాగతదూరస్థమాన విషయఙ్గళైయుం ప్రత్యక్షిత్తు ప్రాప్పిక్కై. 8. ప్రాకామ్యమావదు § యత్రకామావసాయిత్వమాగైయాలే తన్నభిమత విషయఙ్గళ్ దుర్లభఙ్గళేయాగిలుం తాన్ నినైత్తపడియే పరకాయప్రవేశత్తాలే యాదల్, ఛాయానుప్రవేశత్తాలే యాదల్ తన్నుడైయ సఙ్కల్పమాత్రత్తాలే అధిష్ఠిత్తు అనుభవిక్కై. ఇన్ద తమోమోహాది భేదపఞ్చకం ‡నగస్థత్తిల్ వన్దాల్ వృక్షాదియాన వస్తుభేదత్తుక్కు సూచక

† (లైంగపు-పూ-౭౭-౯.) (అమర - స్వర్గవః) ‡ నగః – స్థావరః.
§ (లైంగే-పూ-౭౭-౧౦).

నాయిరుక్కుమ్. ఇన్ద సంసర్గం కర్మాధికారత్తైయుడైత్తల్లామై
యాలే సంసారప్రవృత్తిక్కు యోగ్యమల్లవెన్ఱు నినైత్తు, పిన్నై ౨
యుం సర్గాన్తరత్తిల్ వన్దాల్, ఉపక్రమిత్తప్రస్తావాసనన్ ధ్యానం
పణ్ణనవళవిలే పశ్వాదియాన తిర్యక్స్రోతస్సాకు ఉత్పన్నమా
యిత్తు. తిర్యక్కాగ సఞ్చరిక్కైయాలే తిర్యక్స్రోతస్సెన్ఱు
పేరాయిఱ్ఱు. అన్ద పశ్వాదిగళ్ తమఃప్రచురజళాయ్, అత్తాలే
సమ్యగనుభవజ్ఞానమిన్ఱియిలే యిరుక్కచ్చెయ్దే, సమ్యగ్జ్ఞా
మానిగళాయ్, అవివేకిగళాయ్, శాస్త్రవశ్యమల్లామైయాలే మాతృ
గమనాది దుర్మార్గప్రవృత్తర్గళాయ్, * సుఖదుఃఖాద్యనుభవత్తాలే
అన్తఃప్రకాశయుక్తర్గళాయ్, "అహంకృతా అహంమానాః" ఎన్ఱు
గర్వితర్గళుమాయ్, దేహాత్మాభిమానిగళుమాయ్, స్వపరస్వభావ
జ్ఞాన మిల్లాదపడియావృతచిత్తర్గళుమాయ్, అష్టావింశద్వధత్తై
యుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. † అష్టావింశద్వధమావదు—"ఏకా
దశేన్ద్రియవధా నవధాంభాదయస్తథా। అష్టౌచ తారకాద్యాశ్చ
తేషాంశక్తివధామతాః" ‡ ఎన్ఱు వాయుపురాణత్తిల్ శొల్లుగిఱ
పడియే ఇన్ద్రియవైకల్యంపదినొన్ఱుమ్, అమ్భాదితుష్టిగళొన్బదుమ్,
తారకాదిసిద్ధిగళ్ ఎట్టుమ్ ఆగ అష్టావింశద్వధమెన్ఱు శొల్లప్ప
డుమ్. ఇవైత్తిలిన్ద్రియవైకల్యమావదు - బధిరత్వముమ్, త్వ
గ్దోషముం, ఆన్ధ్యముం, వైరస్యముం, నాసాధ్వంసముం, జ్ఞానే
న్ద్రియవైకల్యమ్, మూకత్వముం, కుణిత్వముం, పఙ్గుత్వముం,
క్లైబత్వముం, ఉదావర్తత్వముం, కర్మేన్ద్రియవైకల్యం; జడత్వం
మనోవైకల్యం. అమ్భాదినవతుష్టిగళుక్కుం, తారకాద్యష్టసిద్ధిగ

* (వి-పు. ౧-౫-౧౧). † ఇన్దపఙ్క్తిక్కనుగుణమాగ-శ్రీవిష్ణుచిత్తీ
యత్తిల్ (౧-౫-౧౧) కాణ్గ. ‡ (పూర్వ-౬-౪౨).

ళుక్కుం వైకల్యం. బుద్ధివధమెన్ఱు పేరాయ్ పదినేళుపడియా యిరుక్కుమ్. ఇదు తిర్యక్కుగళుక్కుం, మనుష్యాదిగళుక్కుం, ప్రాయేణ ప్రచురమాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ నవతుష్టిగళావదు-అమ్భై, సలిలై, ఓఘై, వృష్టి, సుతారై, సుపారై, సునేత్రై, మారీచికై, ఉత్తమామ్భై ఎన్ఱుపేరా యిరుక్కుమ్. అదిలష్టవిధప్రకృతిపరిణామవిశేషత్తాలే చిత్తలయత్తిల్ నిన్ఱుం ముక్తనాగ నిన్ఱేన్ ధ్యానత్తాలే ఎన్న ప్రయోజన' మెన్గిఱ తుష్టిక్కు అమ్భైయెన్ఱు పేర్. 'సంన్యాసవేషోపాదానమాత్రత్తాలే కృతార్థనాగానిన్ఱేన్' ఎన్గిఱ తుష్టిక్కు సలిలై ఎన్ఱు పేర్. 'కాలాన్తరత్తిలే సిద్ధిక్కుమదు' ఎన్గిఱతుష్టిక్కు ఓఘైయెన్ఱు పేర్. 'భాగ్యవశత్తాలే సిద్ధిక్కుమదు' ఎన్గిఱతుష్టిక్కు వృష్టి ఎన్ఱు పేర్. ఇవై నాలు మాధ్యాత్మికఙ్గళాయ్క్కొణ్డు ప్రకృతి, ఉపాదానం, కాలం, భాగ్యమెన్గిఱ కామ్యాన్తరఙ్గళై యుడైయవైయాయిరుక్కుమ్. అర్థత్తినుడైయ ఆర్జనత్తిలుం, రక్షణత్తిలుం, క్షయత్తిలుం, క్లేశదర్శనత్తాలే మీణ్డిరుక్కిఱ తుష్టిగళుక్కు సుతారై, సుపారై, సునేత్రై ఎన్ఱు పేర్గళాయిరుక్కుం. శబ్దాదివిషయభోగత్తిల్ తృప్తియిఱవాదే దోషత్తైక్కణ్డు మీణ్డతుష్టిక్కు మారీచికై ఎన్ఱు పేర్. విషయభోగత్తిల్ తృప్తైకత్రియాదోత్రిన్దాల్ పాపాదిదోషత్తైక్కణ్డు మీణ్డతుష్టిక్కు ఉత్తమామ్భై ఎన్ఱుపేరాయిరుక్కుం. అష్టసిద్ధిగళిల్ అనుపదిష్టమానవర్థత్తైప్పఱ్ఱి బుద్ధియాలుణ్డాన ఊహంతారాఖ్యైయానసిద్ధి. ప్రాసఙ్గికమాన శబ్దశ్రవణత్తాలే యాన్దల్, లోకయాత్రాదర్శనత్తాలే యాదల్, అర్థజ్ఞానంపిఱక్కైక్కు సుతారాఖ్యైయానసిద్ధి. గురూపదేశత్తాలే యెదిలు మధికమానవర్థజ్ఞానంపిఱక్కైక్కు తారాయన్త్యాఖ్యైయానసిద్ధి. ఆధ్యాత్మికాఽఽధిభౌతికాఽఽధిదైవికరూప తాపత్రయజయలాభత్తాలే

మూన్రువగై ప్పట్ట మోద-ప్రముదిత-మోదమానాఖ్యైగళాన సిద్ధిగళ్. ఇవ్విడత్తిల్ ఆధ్యాత్మికత్తుక్కు ఆయుర్వేదత్తాల్ జయం; ఆధిభౌతికత్తుక్కు లౌకిగజ్ఞళాన తత్తదనురూపోపాయ విషయజ్ఞళాలేజయం; †ఆధిదైవికమాన శీతోష్ణవాతాదిగళుక్కు ప్రతిశ్రయాచ్ఛాదన శయ్యాకౌతుక మఙ్గళాచరణాదిగళాలే జయం. మన్త్రయోగవశత్తాలే యక్షసిద్ధయుక్తాగై అధిగమాఖ్యైయాన సిద్ధి విద్వత్తుడస్ఫుటన సత్రశాన్త్యైయాలే లబ్ధ్యైయాన సత్సిద్ధి- సదాప్రముదితాఖ్యైయానసిద్ధి. తారాఖ్యై, సుతారాఖ్యై, తారయన్త్యాఖ్యై, మోదాఖ్యై, ప్రముదితాఖ్యై, మోదమానాఖ్యై, అధిగమాఖ్యై, సదాప్రముదితాఖ్యైయాన సిద్ధిగళెట్టుమ్, అమ్భాదినవతుష్టియుమ్, బుద్ధివిపర్యాస జనితజ్ఞళాయ్కొణ్డు బుద్ధివధాత్మికజ్ఞళాన యువై పదినేళుమ్, ఇన్ద్రియాశక్తిగళ్ పదినొన్రుమ్, మోక్షాన్తరాయజ్ఞళాగ సాఙ్ఖ్యశాస్త్రత్తిలే శొల్లప్పట్టదు. "ఏకాదశేన్ద్రియవధా స్సహబుద్ధివధైరశక్తిరుద్దిష్టాః। సప్తదశధాతు బుద్ధేర్విపర్యయాత్తుష్టిసిద్ధీనామ్॥ ఆధ్యాత్మికాశ్చతస్రః ప్రకృత్యుపాదానకాలభాగ్యాఖ్యాః। బాహ్యా విషయోపరమాః పఞ్చ నవ తుష్టయోఽభిహితాః। ఊహశ్శబ్దోఽధ్యయనం దుఃఖవిఘాతాస్త్రయస్సుహృత్ప్రాప్తిః॥ దానఞ్చ సిద్ధయోఽష్టౌ సిద్ధేః ‡పూర్వోఙ్కుశస్త్రివిధః." (ఎన్రు). ఇప్పడి అష్టావింశతిధాత్మకమాన తిర్యక్సర్గం సృష్ట్యాది జగత్ప్రవృత్తిహేతువల్లామైయాలే పిన్నైయుం

† 'ఆధిదైవికస్య - ప్రతిశ్రయాచ్ఛాదన ప్రతిష్ఠాదాన శయ్యా కౌతుక మంగళాచరణాదీనాజయః' ఇతిహి (౧-౫-౧౧) విష్ణుచిత్తీయవాక్యమ్.

‡ సిద్ధేః - మోక్షస్య - అంకుశః - అన్తరాయః - త్రివిధః - విపర్యయః - శక్తిః - తుష్టిరితి.

సృష్ట్యున్ముఖనాన బ్రహ్మావినుడైయ ధ్యానరూపసఙ్కల్పత్తాలే ఊర్ధ్వస్రోతశ్శబ్దవాచ్యమాన దేవసర్గముణ్డాయిత్తు. అనిమిషదృక్కుగళాయ్ ఊర్ధ్వసఞ్చారయుక్తరాగైయాలే ఊర్ధ్వస్రోతస్సుక్కళ్ ఎన్నప్పడుమ్. అన్ద దేవర్గళాగిఱార్ - సత్త్వోద్రిక్తరాయ్, సుఖప్రీతిబహుళరాయ్, ఉళ్ళుమ్ పుఱమ్బుమ్ ఉవాళియఱ జ్ఞానతిరోధానమిన్ఱియే సర్వదా సన్తుష్టచిత్తరాయిరుప్పార్గళ్. అవర్గళుం జగత్ప్రవృత్తి నిరపేక్షరాయిరుక్కైయాలే కీళ్ చ్చొన్న ముఖ్యమాన నగసర్గం, తిర్యక్సర్గఙ్గళోడు ఉవాళియఱ అసాధారణమాగ నినైత్తు గుణత్రయ విశిష్టరాగైయాలే ప్రకాశప్రవృత్త్యాదిశీలరాన మనుష్యర్గళై స్పృష్టిత్తాన్. ఇన్ద మనుష్యసర్గం - దేవసర్గత్తుక్కుక్కీళాయిరుక్కైయాలే అర్వాక్స్రోతస్సెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి స్థావరాదిగళాన నాలు సృష్టిగళుం అస్వతన్త్రఙ్గళాయ్ కొణ్డు కీళ్ చ్చొన్న శక్తివధాదిగళాన ననుగ్రహసృష్టిగళోడే కూడియిరుక్కుమ్. మహదాదిసృష్టియుం, తన్మాత్రాదిభూతసృష్టియుం, ఇన్ద్రియసృష్టియుమెన్ఱు ప్రాకృతసృష్టిమూన్ఱాయ్, స్థావరాదిగళాన నాలాయిరున్ద వనుగ్రహఙ్కూడి యెట్టుసృష్టిగళాయిరుక్కుమ్. ఇదుదాన్ "అష్టమోऽనుగ్రహస్సర్గః సచతుర్ధావ్యవస్థితః । విపర్యయేణాశక్త్యాచ సిద్ధ్యాతుష్ట్యా తథైవచ । స్థావరేషు విపర్యాసా త్తిర్యగ్యోనిష్వశక్తితః । సిద్ధ్యాత్మనా మనుష్యేషు తుష్ట్యా దేవేషు కృత్స్నశః" ఎన్ఱు వాయవ్యత్తిలే శొల్లుగిఱపడియే స్థావరజాతియిలిన్ద విన్ద్రియాదిగళుడైయ స్వరూపవిపర్యాసత్తాలుం, తిర్యగ్జాతియిల్ శక్తివికుణ్ఠనత్తాలుం, మనుష్యజాతియిల్ సిద్ధిరూపత్తాలుం, దేవతాజాతియిల్ తుష్టిరూపత్తాలుం, తత్తత్స్వభావానుగ్రహరూప మెన్ఱదాయిత్తు. ఊర్ధ్వస్రోతస్సుక్కళాన దేవర్గళాగి

ఱార్. సనకాదిపరమయోగిగళుం శవబ్రహ్మాక్కళుం ముదలానా రుం, ఇన్నముం, ఊర్ధ్వలోకవాసిగళాన దేవవర్గఙ్గళుం, ముప్పత్తు ముక్కోటి దేవర్ గళాగిఱార్ - ఏకాదశరుద్రర్ గళుం, ద్వాదశా దిత్యర్ గళుం, అష్టవసుక్కళుం, అశ్వినీదేవతైగళుమెన్ఱు † శొల్ల ప్పట్టిరుక్కుం త్రయస్త్రింశత్కోటి నిర్వాహకమాన దేవతా వర్గఙ్గళ్.

ఇవర్ గళిల్ ద్వాదశాదిత్యర్ గళాగిఱార్ - "ధాతార్యమాచ మిత్రశ్చ వరుణశ్చన్ద్ర ఏవచ। వివస్వాం స్త్వథపూషాచ పర్జన్య శ్చాంశ ఏవచ। భగ స్త్వష్టాచవిష్ణుశ్చ ఆదిత్యా ద్వాదశస్మృతాః"[1] ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్ గళ్.

"సరథోఽధిష్ఠితో దేవై రాదిత్యై ర్ఋషిభి స్తథా। గన్ధర్వై రప్సరోభిశ్చ గ్రామణీ సర్పరాక్షసైః॥"[2] ఎన్ఱపడియే తన్నా మై యనువర్తిప్పార్ ఆదిత్యర్ గళ్, సప్తర్షిగళ్ గన్ధర్వర్ గళ్, అప్స రస్సుక్కళ్, యక్షర్ గళ్, సర్పఙ్గళ్, రాక్షసర్ గళాగిఱ ఏழువర్గ త్తోడేకూడి యమణ్డలత్తుక్కు వాసస్థానమాన రథత్తిలే యిరు ప్పర్ గళ్. ఇవర్ గళిల్ "పులస్త్యః పులహశ్చాత్రి ర్వసిష్ఠోఽథాం గిరా భృగుః। గౌతమశ్చ భరద్వాజః కాశ్యపః క్రతు రేవచ। జమదగ్నిః కౌశికశ్చ మునయో బ్రహ్మవాదినః। స్తువన్తి దేవం వివిధై శ్ఛన్దోభి స్తై ర్యథాక్రమం॥"[3] ఎన్ఱు పన్నిరణ్డు ఋషిగ

---

† "ఏతేత్రయస్త్రింశద్దేవా ఇతి। కతమేతే త్రయస్త్రింశదిత్యష్టావస వః ఏకాదశరుద్రా ద్వాదశాదిత్యా స్తఏకత్రింశత్ ఇన్ద్రశ్చైవ ప్రజాపతిశ్చ త్రయస్త్రింశావితి" ఇతి బృహదారణ్యక (౫-౯-౨) శ్రుతిః.

1 (విపు-౧-౧౫-౧౩౧) సర్వ పురాణఙ్గళిలుం పాఠవ్యత్యాసంకాణ్గఱదు.
2 (వి-పు. ౨-౧౦-౨). 3 (కూర్మపు. పూర్వ. ४౧-౫).

ళుం, వేదాధ్యయనపరరాయ్క్కొణ్డు స్తుతిప్పర్ గళ్. “తుమ్బురు ర్నారదో హాహా హూహూ ర్విశ్వావసుస్తథా। ఉగ్రసేనో వసురుచి ర్విశ్వా వసురథాపరః । చిత్రసేన స్తథోర్ణాయు ర్ధృతరాష్ట్రోద్విజో త్తమాః। సూర్యవర్చా ద్వాదశై తే గన్ధర్వాగాయతాంవరాః ॥”[1] ఎన్ఱు పన్నిరణ్డు గన్ధర్వర్ గళుంగానపరరాయిరుప్పర్ గళ్. “కృతస్థలాప్సరోవర్యా తథాన్యా పుంజికస్థలా। మేనకా సహజన్యాచ ప్రమ్లోచాపి ద్విజో త్తమాః । అనుమ్లోచ ఘృతాచీచ విశ్వాచీ చోర్వశీ తథా । అన్యాచపూర్వ చిత్తిస్స్యాత్ అన్యాచైవతిలో త్తమా ॥ ”[2] ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట పన్నిరణ్డప్సరస్సుక్కళుం నృత్త పరరా యిరుప్పర్ గళ్.

“రథజిచ్చ రథౌజాశ్చ గ్రామణీశ్చరథస్వనః। చిత్రసోస్స్రుతాః పూరణశ్చ సుషేణస్సేనజిత్తథా । తార్క్ష్యశ్చారిష్టనేమిశ్చ ఋతజిత్ సత్యజిత్తథా ”[3] ఎన్గిఱ పన్నిరణ్డుయక్షర్ గళుం, కుదిరై పిడిత్తుసేవిప్పర్ గళ్. “ వాసుకిః కచ్ఛవీరశ్చ తక్షకః సర్పపుంగవః । ఏలాపత్రశ్శంఖపాలః తథైరావతసంజ్ఞకః । ధనంజయోమహాపద్మ స్తథాకార్కోటకోద్విజ । కమ్బలోశ్వతరశ్చైవ వహన్త్యేనంయథాక్రమమ్ ”[4] ఎన్ఱు పన్నిరణ్డునాగఙ్గళుం తేరై నడత్తువర్ గళ్. “అథహేతిః ప్రహేతిశ్చ పౌరుషేయోవధస్తథా । సర్పోవ్యాఘ్రస్తథా పఙ్చవాతోవిద్యుత్ దివాకరః । బ్రహ్మోపేతశ్చ విప్రేన్ద్ర యజ్ఞోపేతశ్చరాక్షసాః”[5] ఎన్గిఱ పన్నిరణ్డురాక్షసర్ గళు మనుచరరాయిరుప్పర్ గళ్.

1 (కూర్మపు. పూర్వ. ౪౧-౧౨-౧౩). 2 (కూర్మపు. పూర్వ. ౪౧-౧౪-౧౫). 3 (కూర్మపు. పూ. ౪౧-౯). 4 (కూర్మపు. పూర్వ. ౪౧-౧౦-౧౧). 5 (కూర్మపు. పూ. ౪౧-౮).

ఇప్పడీ యాదిత్యాదిస ప్తగణజ్ఞళుం, చైత్రాదియాన పన్త్రణ్డు మాసజ్ఞళ్ దోఱుం మాఱిమాఱిపర్యాయేణ నిర్వహిత్తువోరువర్ గళ్. అదిల్ "ధాతాక్రృతస్థలాచైవ పులస్త్యోవాసుకి స్తథా । రథభృత్ గ్రామణీర్హేతి స్తుమ్బురుశ్చైవ స ప్తమః । ఏతేవసన్తివై చైత్రే మధుమాసేసదైవహి"[1] ఎన్నిఅపడియే ధాతావెన్నిఅవాదిత్యనుం, క్రృతస్థలై ఎన్నిఅవప్సరస్సుం, పులస్త్యనెన్నిఅ ఋషియుం, వాసుకిఎన్నిఅ సర్పవుం, రథభృత్ ఎన్నిఅ యక్షనుం, హేతిఎన్నిఅ రాక్షసనుం, తుమ్బురువెన్నిఅ గన్ధర్వనుమాగిఅ వెళ్లవరుం చైత్రమాగిఅ § మధుమాస త్తి లెప్పోదుం వసిప్పర్ గళ్. "అర్యమాపులహశ్చైవ రథౌజాఃపుంజికస్థలా । ప్రహేతిః కచ్ఛవీరశ్చ నారదశ్చరథేరవేః। మాధవేనివస న్త్యేతే"[2] ఎన్నిఅపడియే అర్యమావెన్నిఅఆదిత్యనుం, పులహనెన్నిఅ ఋషియుం, రథౌజాఎన్నిఅ యక్షనుం, పుంజికస్థలై ఎన్నిఅ వప్సరస్సుం, ప్రహేతి ఎన్నిఅ రాక్షసనుం, కచ్ఛవీరనెన్నిఅ సర్పవుం, నారదనెన్నిఅ గన్ధర్వనుమాగిఅ వెళ్లవరుం వైశాఖమాసమాగిఅ మాధవమాస త్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "మిత్రోఽత్రి స్తక్షకోరక్షః పౌరుషేయోఽథమేనకా । హాహారథస్వనశ్చైవ మైత్రేయైతే వసన్తివై"[3] ఎన్నిఅపడియే మిత్రనెన్నిఅ వాదిత్యనుం,అత్రియెన్నిఅ

1 (వి-పు. ౨-౧౦-3).

§ 'మధుశ్చ మాధవశ్చ వాసన్తికావృతూ । శుక్రశ్చ శుచిశ్చగ్రైష్మావృతూ । నభశ్చ నభస్యశ్చ వార్షికావృతూ। ఇషశ్చోర్జశ్చ శారదావృతూ। సహశ్చ సహస్యశ్చ హైమంతికావృతూ । తపశ్చ తపస్యశ్చ శైశిరావృతూ' ఎన్నిఅ శ్రుతియై (యజు. ౪-౪-౧౧-౨౯) ఉళ్కొణ్డు 'మధుమాస మి' త్యాది.

2 (వి-పు. ౨-౧౦-౫). 3 (వి-పు. ౨-౧౦-౭).

ఋషియుం, తక్షకనెన్గిఱ సర్పముం, పౌరుషేయనెన్గిఱ రాక్షసనుం, మేనకైయెన్గిఱ వప్సరస్సుం, హాహావెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, రథస్వననెన్గిఱ యక్షనుమాగిఱ వెళ్లువరుం, ఆని ఎన్గిఱ శుచిమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "వరుణోవసిష్ఠోరమ్భాచ సహజన్యాహుహూహూర్నధః । రథచిత్రస్తథాశ్వాచో వసన్త్యాషాఢసంజ్ఞకే" [1] ఎన్గిఱపడియే వరుణనెన్గిఱ వాదిత్యనుం, వసిష్ఠనెన్గిఱ ఋషియుం, సహజన్యైయెన్గిఱ (రంభైయాగిఱ) వప్సరస్సుం, హూహూవెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, నధనెన్గిఱ రాక్షసనుం అశ్వాచనెన్గిఱ సర్పముమాగిఱ వెళ్లువరుం ఆడియాగిఱ శుక్రమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "ఇన్ద్రో విశ్వావసు స్స్రోతా ఏలాపుత్ర స్తథాంగిరాః । ప్రమ్లోచా చనభస్యేతే సర్పశ్చార్కే వసన్తివై" [2] ఎన్గిఱపడియే ఇన్ద్రనెన్గిఱ వాదిత్యనుం, విశ్వావసువెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, స్రోతావెన్గిఱయక్షనుం, ఏలాపుత్రనెన్గిఱ సర్పముం, అఙ్గిరాఎన్గిఱ ఋషియుం, ప్రమ్లోచైయెన్గిఱ వప్సరస్సుం,సర్పనెన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్లువరుం ఆవణియాగిఱ నభోమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "వివస్వానుగ్రసేనశ్చ భృగురాపూరణ స్తథా । అనుమ్లోచాశంఖపాలో వ్యాఘ్రో భాద్రపదేతథా" [3] ఎన్గిఱపడియే వివస్వానెన్గిఱ వాదిత్యనుం, ఉగ్రసేననెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, భృగువెన్గిఱ ఋషియుం, ఆపూరణనెన్గిఱ యక్షనుం, అనుమ్లోచైయెన్గిఱ వప్సరస్సుం, శఙ్ఖపాలనెన్గిఱ సర్పముం, వ్యాఘ్రనెన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్లువరుం పురట్టాశియాగిఱ నభస్యమాసత్తిలే వసిప్పర్ గళ్."పూషావసురుచిర్వాతో గౌతమోఽథధనంజయః । సుషేణశ్చఘృతాచీచ వసన్త్యాశ్వయుజేరఫే" [4] ఎన్గిఱపడియే, పూషావెన్గిఱవాదిత్యనుం, వసురుచిఎన్గిఱ

---

1 (వి-పు. ౨-౧౦-౮). 2, 3, 4 (వి-పు. ౨-౧౦-౯, ౧౦, ౧౧).

గన్ధర్వనుం, వాత నెన్గిఱ రాక్షసనుం, గౌతమ నెన్గిఱ ఋషియుం,ధనంజయనెన్గిఱ సర్పముం,సుషేణ నెన్గిఱ యక్షనుం, ఘృతాచియెన్గిఱ వప్సరస్సుమాగిఱ వెళ్ళువరుం ఐప్పశిమాసమాగిఱ ఇషమాస త్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "విశ్వావసుర్భరద్వాజః పర్జన్యైరావతౌ తథా । విశ్వాచీసేనజిచ్చాపః కార్త్తికేచాధికారిణః"[1] ఎన్ఱు విశ్వావసు వెన్గిఱ వాదిత్యనుం, భరద్వాజనెన్గిఱ ఋషియుం, పర్జన్యనెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, ఐరావతమెన్గిఱ సర్పముం,విశ్వాచియెన్గిఱ వప్సరస్సుం, సేనజిత్ ఎన్గిఱ యక్షనుం, ఆపనెన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్ళువరుం కార్త్తికై యాగిఱ ఊర్జ త్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "అంశ కాశ్యపతార్క్ష్యాస్తు మహాపద్మస్తథోర్వశీ । చిత్రసేన స్తథావిద్యున్మార్గశీర్షాధికారిణః"[2] ఎన్గిఱపడియే అంశనెన్గిఱవాదిత్యనుం,కాశ్యపనెన్గిఱ ఋషియుం, తార్క్ష్యనెన్గిఱయక్షనుం, మహాపద్మనెన్గిఱ సర్పముం, ఊర్వశియెన్గిఱ వప్సరస్సుం,చిత్రసేననెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, విద్యుత్ ఎన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెళ్ళువరుం, మార్గశీమాసమాగిఱ సహోమాస త్తిలే వసిప్పర్ గళ్."క్రతుర్భగ స్తథోర్ణాయుస్స్ఫూర్జః కార్కోటక స్తథా । అరిష్టనేమిశ్చైవాన్యా పూర్వచిత్తిర్వరాప్సరాః । పౌష్యమాసేవస న్త్యేతే స ప్తభాస్కరమణ్డలే"[3] ఎన్గిఱపడియే భగనెన్గిఱవాదిత్యనుం, క్రతువెన్గిఱ ఋషియుం, ఊర్ణాయువెన్గిఱ గన్ధర్వనుం,స్ఫూర్జనెన్గిఱ రాక్షసనుం, కార్కోటకనెన్గిఱ సర్పముం, అరిష్టనేమియెన్గిఱ యక్షనుం, పూర్వచిత్తియెన్గిఱ వప్సరస్సుమాగిఱ వెళ్ళువరుం తైయాగిఱ §పౌష్యమాస త్తిలే వసిప్పర్ గళ్. "త్వష్టాఖజమదగ్నిశ్చ కంబలశ్చతిలో త్త

1, (వి-పు. ౨-౧౦-౧౨,). 2, 3, (వి-పు. ౨-౧౦-౧౩, ౧౪,).

§ సహస్యమాస త్తిలే - ఇతిచ పా.

మా । బ్రహ్మోపేతో రథజిద్ధృతరాష్ట్రశ్చ సప్తమః। మాఘమా సేవసన్త్యేతే సప్తమైత్రేయభాస్కరే"[1] ఎన్గిఱపడియే త్వష్టావెన్గిఱ వాదిత్యనుం, జమదగ్నియెన్గిఱ ఋషియుం, కంబళనెన్గిఱ సర్పముం, తిలోత్తమైయెన్గిఱ వప్సరస్సుం, బ్రహ్మోపేతనెన్గిఱ రాక్షసనుం, ధృతరాష్ట్రనెన్గిఱ గన్ధర్వనుమాగిఱ వెఴువరుం మాశియాగిఱ తపోమాసత్తిలే వసిప్పర్గళ్. "విష్ణురశ్వతరో రంభా సూర్యవర్చాశ్చ సత్యజిత్ । విశ్వామిత్రస్తథా రక్షో యజ్ఞోపేతో మహామునే"[2] ఎన్గిఱపడియే విష్ణువెన్గిఱ వాదిత్యనుం, అశ్వతరనెన్గిఱ సర్పముం, రంభైయెన్గిఱ వప్సరస్సుం, సూర్యవర్చనెన్గిఱ గన్ధర్వనుం, సత్యజిత్ ఎన్గిఱ యక్షనుం, విశ్వామిత్రనెన్గిఱ ఋషియుం, యజ్ఞోపేతనెన్గిఱ రాక్షసనుమాగిఱ వెఴువరుం పఙ్గునిమాసమాగిఱ తపస్యమాసత్తిలే వసిప్పర్గళ్. "మాసేష్వేతేషు మైత్రేయ వసన్త్యేతే త్రిసప్తకాః । సవితుర్మణ్డలే బ్రహ్మన్ విష్ణుశక్త్యుపబృంహితాః"[3] ఎన్గిఱపడియే ఇమ్మాసంగళ్దోఱుం ఇవ్వాదిత్యాది సప్తగణంగళుం, భగవచ్ఛక్తియాలే ఉపబృంహితరాయ్క్కొణ్డు త్రయీమయమాయ్, భగవచ్ఛక్తిమయమాయుళ్ళ ఆదిత్యమణ్డలత్తై యాశ్రయిత్తిరుప్పర్గళ్. అదిల్ ఆదిత్యన్ మణ్డలాధిపతియాయ్క్కొణ్డు ప్రధాననాయిరుప్పన్; అల్లాదారవనైయనువర్తిత్తిరుప్పర్గళ్. అవ్వాదిత్యనుడైయ హృదయత్తిలే ఉపాస్యనాయ్క్కొణ్డు "విద్యాసహాయవన్తంమా మాదిత్యస్థంసనాతనమ్ । కపిలప్రాముఖాచార్యాస్సాఙ్ఖ్యయోగవిచక్షణాః"[4] ఎన్ఱు, శెయ్యాళాన విద్యాశబ్దవాచ్యైయాన లక్ష్మియోడేకూడి హి

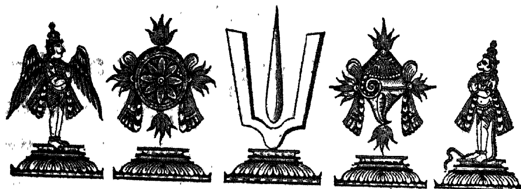
1, 2, (వి-పు. ౨-౧౦-౧౬, ౧౭,). 3 (వి-పు. ౨-౧౦-౧౯.)
4 (భారతే-శా-మోక్షధ. 3౪౭-౬౯, 3౪౨ చ-3౦).

రణ్మయవిగ్రహ విశిష్టనాయ్ మధ్యస్థనీలతోయద విద్యుల్లేఖాభా స్వరకాన్తియాలుం, అత్తైయుం ముట్టాక్కిడుగిఱ లోహితవర్ణ సుదర్శనకాన్తియాలుం, కాపిలచ్ఛాయమాయిరుక్కైయాలే 'కపిలన్' ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట వెన్నైఽ ఆదిత్యమణ్డల మధ్యస్థనాగ సాఙ్ఖ్యయోగ విత్తమర్గళ్ శొల్లువర్గళ్' ఎన్ఱు భగవద్వచన ముణ్డాగైయాలే సూర్యాన్తరాత్మావాయ్ శ్రియఃపతి యెఴున్దరుళి యిరుక్కుమ్.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే దేవాది నిరూపణంనామ

పఞ్చమోఽధికారః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

అథ షష్ఠః.

ఏవం భూతనాన వాదిత్యనుడైయ మణ్డలవ్యాప్తమాన రథాంశం ఒన్బదినాయిరం యోజనమాయ్, గన్ధర్వాదిపరివారాధిష్ఠితమానవంశ మాయిరంయోజనమాయ్ ఆయామవిస్తారఙ్గళ్ పదినాయిరంయోజనంనీళత్తైయు మవ్వళవుపరప్పైయు ముడైత్తాయిరుక్కుమెన్ఱు పురాణఙ్గళిలే "యోజనానాంసహస్రాణి భాస్కరస్యరథోనవ" [1] ఎన్ఱుం, "దశయోజనసాహస్రోవిస్తారాయామతోరథః" [2] ఎన్ఱుం శొల్లప్పట్టదిఱే.

ఇత్తేరినుడైయ ఈషాదణ్డమానపరానదు "ఈషాదణ్డ స్తథైవాస్య ద్విగుణో మునిసత్తమ" [3] ఎన్ఱిదిలిరట్టిప్పాయిరుపదినాయిరం యోజనమాయిరుక్కుమ్. ఇదెల్లాం తేజోమయమాగైయాలే దూరత్తిలే మణ్డలాకారమాయ్తోన్ఱుమ్. ¶ ఇత్తేరినుడైయవచ్చు, ఒన్ఱరైక్కోడి యెఴునూఱాయిరత్తెన్బదినాయిరంయోజనమాయ్, మేరుతోడఙ్గి మానసోత్తరత్తళవుం నీళత్తైయుడైత్తాయ్, మహాక్షమెన్ఱు పేరాయ్, భూమిక్కుమేలెణ్బత్తునాలాయిరమ్యోజనమాన మహామేరువుక్కుమేలే పదినాయిరం

1 (వి-పు. ౨-౮-౨). 2 (వాయుపు-పూ. ౫౧-౫౬).

¶ (వి-పు. ౨-౮-3) ల్ ఇవ్విడత్తిఱ్కనుగుణమాగ క్కాణ్గ.

యోజనత్తిళవిలే యొరుత్తైప్పం, మఱ్ఱై త్తైప్పవుష్కరద్వీప మధ్యత్తిలే యైమ్పదినాయిరంయోజన ముయర్త్తియుడైత్తా నమానసోత్తరశైలత్తుక్కుమేలే యైమ్పదినాయిరం యోజనత్తిళ విలేయాయ్, అత్తైయిలే కాలచక్రమయమాన వేగచక్రం కోర్వ్వణ్డు యిరణ్డుతైయుం వాయుపాశబద్ధమాయ్, మేల్ ధ్రువన్ పక్కలిలేతువక్కణ్డిరుక్కుమ్. ఇదినుడైయ ప్రాహస్వాక్షముం, యుగముం తనిత్తనియే నార్పత్తైన్దైయాయిరంయోజనం నీళత్తైయుడైత్తాయ్, ధ్రువగతమాన వాయుపాశజ్గళిలే యిరణ్డు తలైయుం బద్ధజ్గళుమాయిరుక్కుమ్. ఇవ్వాదిత్యనుక్కుడమానయుగత్తిలే— 'గాయత్రి, బృహతి, ఉష్ణిక్, జగతి, త్రిష్టుప్, అనుష్టుప్, పఙ్క్తి' ఎన్నిఱ సప్తచ్ఛన్దస్సుక్కళుం, పచ్చైక్కుదిరైగళాయ్క్కొణ్డు రథత్తైవహిక్కుమ్. "సప్తయుఞ్జన్తి రథమేకచక్రం"[1] ఎన్నక్కడవదిఱే. ఆగిల్, "ఏకోఅశ్వోవహతిసప్తనామ"[2] ఎన్నిఱ శ్రుతియోడు విరోధియాదోవెన్నిల్, వేదరూపమాన హరి (ర) దశ్వం సప్తచ్ఛన్దోమయమాన యేళురూపత్తైయుం, రూపానుగుణమాన యేళుపేరైయుడైత్తాయ్ రథత్తై వహిక్కుమెన్ఱు వస్త్వైక్యత్తైచ్చొల్లిఱ్ఱిజ్గు; "సప్తయుఞ్జన్తి" ఎన్నిఱ శ్రుతివ్యక్తిభిన్నత్తైయెచ్చొల్లిఱ్ఱు. ఆగైయాల్ విరోధమేయిల్లై. ఇన్ద మహాక్షత్తిలే యాదిత్యనుడైయ దక్షిణోత్తరాయణగతిక్కుఉప్పాగ నూఱ్ఱైణ్బత్తుమూన్ఱు రేఖైయాయ్, అదుక్కుమేలే హ్రస్వాక్షబద్ధమాన రథమాయ్, అదు వాయు

1 (యజుషి, ఆరణం, 3-ప్రశ్న. ౧౧ అను; ఋగ్వేదేచ, ౨-3-౧౪-౧-౨౨-౧౬౪-౨).

2 (అధర్వవేదే. ౧3-కాం. 3-అను. ౧౮-పం).

పాశబద్ధమాయ్ కొణ్డు ధ్రువగతమాగైయాలే మేరువుక్కు సన్నమాంబడి ధ్రువనాకర్షిక్కుమ్, దక్షిణాయనత్తిల్ విప్రకృష్టమాంబడి పాశత్తై నెగిఴవిడుమ్. అదిల్ తైమాసం ప్రథమదినం తొడఙ్గి మాశి పఙ్గుని మూన్ఱుమాసముం నిత్యమొరు వీథియాగ వడక్కేపోయ్, చిత్తిరై మాసం ప్రథమదివసత్తిలే వైషువతీయాగియ వీథియిలే శెన్ఱు, మేలుం నిత్యమొరువీథియాగ చిత్తిరై, వైయ్యాశి, ఆనియళవుం వడక్కేపోయ్, ఆడిముదలాగ దక్షిణాయనత్తిలుం, ఆడి,ఆవణి, పురట్టాశియళవుంనడన్దు ఐప్పశియిలుం విషువాగియ మధ్యవీథియిలేవన్దు, మార్గశీమాసం ముడివాగ దక్షిణకాష్ఠైయిలే నడక్కుమ్. ఇప్పడి మహామేరువై ప్రదక్షిణం వరుమళవి లుత్తరాయణత్తిల్ ప్రథమదివసం మన్దమాయిరుక్కుమ్. దక్షిణాయనత్తిల్ దూరత్వానురూపమాగ శీఘ్రగతియాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి వరుగిఱవాదిత్యనుక్కు దేశభేదేనవరుగిఱ దర్శనాదర్శనంగళొఴియ ఉదయాస్తమయంగళొరుకాలుమిల్లై. అదావదు - మేరువుక్కుక్కిఴక్కే మధ్యాహ్నమామళవిల్ తెర్కుత్తైక్కుదయమాం, తెర్కుత్తైక్కు మధ్యాహ్నమామళవిల్ కిఴక్కుత్తైక్కువస్తమనమాం, మేర్కుత్తైక్కుదయమాయ్, తెర్కుత్తైక్కు అస్తమయమామళవిల్ కిఴక్కుత్తైక్కు అర్ధరాత్రియామ్. మేర్కుత్తైక్కు మధ్యాహ్నమామ్. ఇప్పడి దిక్కుగళిలెల్లావత్తిలుం కణ్డుకొళ్వదు. ఇన్దరథత్తిల్ మహాక్షత్తిల్ కోర్వణ్ణ ఏకచక్రం కాలచక్రమానపడి యెన్నెన్నిల్— "త్రినాభిమతిసఞ్చారే షణ్ణేమిన్యక్షయాత్మకే ।
సంవత్సరమయే కృత్స్నం కాలచక్రే ప్రతిష్ఠితమ్" [1] ఎన్గిఱ

(వి-పు-౨-౮-

పడియే † చాతుర్మాస్యత్రయాత్మకమాన నాభియైయుడైత్తాయ్, సంవత్సరం, పరివత్సరం, ఇడావత్సరం, అనువత్సరం, ఇద్వత్సరం, ఎన్ఱు శోల్లప్పట్ట వైన్దువత్సరత్తైయు మరజ్గళాగవుడైత్తాయ్, వసన్త, గ్రీష్మ, వర్ష, శరత్, హేమన్త, శిశిరజ్గళాగిఱ షడృతుక్కళైయు మాఱునేమియాగ వుడైత్తాయ్, ప్రవాహాపరిన్పృత్తియాలే అక్షయరూపమాయిరుక్కిఱ కాలచక్రత్తిలేసర్వముంప్రతిష్ఠితమాగైయాలే యిన్ద చక్రాత్మావుముపాస్యమెన్ఱపడి. ఇన్ద పంచవిధమానవత్సరజ్గళావన—“యదామాఘస్యశుక్లస్య ప్రతిపచ్చోత్తరాయణమ్ । సహోదయంశ్రవిష్ఠాభిస్సోమార్కౌప్రతిపద్యతః ॥ ప్రథమస్సో౽గ్నిదైవత్యో నామ్నాసంవత్సరస్మృతః” [1] ఎన్ఱు యాదొరుపోదు మాఘమాసత్తిల్ శుక్లపక్షత్తిల్ ప్రథమై శ్రవిష్ఠానక్షత్రజ్గళోడే కూడివిఱుక్కుమ్, చన్ద్రాదిత్యసమవాయ ముణ్డాగిఱదు, అదుముదలాన వహ్నిదైవత్యమాన సంవత్సర మెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్; “యదామాఘస్యశుక్లస్య త్రయోదశ్యాముదగ్రవిః।యుక్తేచన్ద్రమసారౌద్రే వాననంప్రతిపద్యతే । ‡ ద్వితీయస్సో౽ర్కదైవత్యః ప్రోచ్యతే పరివత్సరః” [1] ఎన్ఱుయాదొరుపోదు మాఘమాసత్తిల్ త్రయోదశియిలే తిరువాదిరై చన్ద్రమావోడే కూడినవళవిలే ఆదిత్యనవ్విడత్తైయుడైయుమ్,అదు ఆదిత్యదైవమాన ద్వితీయమాన పరివత్సరమెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్; ¶“శుక్లేమాఘస్యదశమీం వాసవా

† ఇంగుత్తైక్కు తగుదియాన వర్గజ్గళై (౨-౮-౪) శ్రీవిష్ణుచిత్తీయత్తిల్కాణ్గ.

‡ ‘ద్వితీయః సోమదైవత్యః’ ఇతి విష్ణుచిత్తీయే (౨ - ౮ - ౬౨) పాఠోదృశ్యతే.

1 వృద్ధగర్గస్మృతౌ. ¶ ‘కృష్ణే’ ఇతిచ పా.

దాదివాకరే। చన్ద్రాత్రితీయంసంప్రాహు రిదావత్సరకంబుధాః"[1] మాఘమాసత్తిల్ శుక్లపక్షత్తిల్ దశమియిలే యాదిత్యన్, అవ్విడత్తిలేయామ్. అదుకూడుజ్జాల్ చన్ద్రదైవత్యమాయ్ త్రితీయమాన ఇదావత్సరమాగ చ్చొల్లానిన్దార్గళ్; "సప్తమీమాఘశుక్లస్య వాసవాదాదివాకరే। చతుర్థమిన్ద్రదైవత్యం తమాహురనువత్సరమ్"[1] మాఘమాసత్తిల్ శుక్లపక్షత్తిల్ సప్తమియిలే ఆదిత్యన్ - అవ్విడం ముదలానదిలేకూడి యుళ్ళవిశత్తిలిన్ద్రదైవత్యమాయ్ చతుర్థమానవనువత్సరమెన్ఱు శొల్లానిన్దార్గళ్; "యద్యుత్తరాయణం కృష్ణే చతుర్థ్యాం శ్రవసోభవేత్ । ఇద్వత్సరస్సవిజ్ఞేయః పఞ్చమోమృత్యుదైవతః"[1] మాఘమాసత్తిల్ కృష్ణపక్షత్తిల్ చతుర్థియి లాదిత్యన్ - శ్రవిష్ఠాదినక్షత్రజ్గళిలే నిఱ్కుమాన్. అదు మృత్యుదైవత్యమాయ్ పఞ్చమమానఇద్వత్సరమాగ నఱియప్పడుమ్. ఇప్పడి పఞ్చవిధమాన వివ్వత్సరజ్గళ్ - చాన్ద్రమెన్ఱుం, సావనమెన్ఱుం, సౌరమెన్ఱుం, నాక్షత్రమెన్ఱుం చతుర్విధమా యిరుక్కుమ్. "దర్శాద్దర్శశ్చాన్ద్రస్త్రింశద్దివసస్తు సావనోమాసః। సౌరోర్కరాశిభోగా న్నాక్షత్రశ్చన్ద్రమణ్డలాద్గదితః" ఎన్గిఱపడియే అమావాస్యైతుడజ్గి మేలమావాస్యైయళవుం శెల్ల చాన్ద్రమాసమ్; ముప్పదునాళ్ - సావనమాసమ్; ఆదిత్యనుడైయరాశిభోగం - సౌరమాసమ్; అశ్విన్యాదిరేవత్యన్తమాన చన్ద్రపరివృత్తి - నాక్షత్రమానమాసమ్. ఏవంవిధమాసపరిగణితజ్గళాలే పరిగణితజ్గళాన వత్సరమఞ్జుపడియాగచ్చెన్ఱా లేకకాలత్తిలే ఏకోద్యోగత్తిలే ముడియుంకాల

1 వృద్ధగార్గః.

త్తుక్కు యుగవిభాగమెన్ఱు పేరాయిరుక్కుమ్. †సోమనుడైయ రథం - మూన్ఱుచక్రయుక్తమాయ్, కుదిరైగళ్ వెళుత్తుక్కున్దాభఙ్గళాయ్, వారిగర్భసముద్భవఙ్గళాయ్, పత్తాయ్, ఇరణ్డారుగుం పూణ్డు ధ్రువనై ఆధారమాగవుడైయవైయా యిరుక్కుమ్. ఇన్దచన్ద్రనుక్కు క్షయవృద్ధిగళిల్ వన్దాల్, పూర్వపక్షత్తిల్ ప్రథమై తుడఙ్గి చతుర్దశియళవు మాదిత్యనాలే సంగృహీతమాయ్, అమృతమయమాన పదినాలుకలైయుం, దేవర్గళ్, "ప్రథమాం పిబతే వహ్ని ర్ద్వితీయాం పిబతే రవిః" [1]ఎన్గిఱ అడైవిలే భుజిప్పర్గళ్. ఆగైయాలే దేవర్గళ్ సుధాహారర్గళ్ ఎన్ఱు శొల్లప్పడువర్గళ్. పదినైన్దాఙ్కలైయై పఞ్చదశియిన్ఱు అపరాహ్ణత్తిలే పిత్రుక్కళ్ భుజిప్పర్గళ్. అవశిష్టమాన యేకకలైయోడే ఆదిత్యనైక్కిట్టి అమై ఎన్గిఱరశ్మియిలేవసిక్కైయాలే అమావాస్యైయెన్ఱు పేరాగిఱదు. అమావాస్యైయిల్ అహోరాత్రత్తిలే చన్ద్రన్ పూర్వమప్పిలే ప్రవేశిత్తు, అనన్తరం వీరుత్పన్ముఖమాన వృక్షాదిగళిల్ ప్రవేశిత్తు, పిన్నైయాదిత్యనైక్కిట్టుగైయాలే, అమావాస్యైయిల్ వృక్షాదిగళుడైయ ఛేదనాదిగళ్ పణ్ణుమిడత్తిల్ బ్రహ్మహత్యాసమమెన్ఱు శొల్లప్పట్టదు. బుధనుడైయ తేర్ - వాయ్వగ్నిసంభూతమాయ్, పొఱ్క్కున్నిఱత్తైయుడైయ యెట్టుక్కుదిరైయోడేకూడి యిరుక్కుమ్. శుక్రనుడైయ తేర్ - భూసమ్భవఙ్గళాయిరుక్కిఱ వెళుత్తనిఱత్తైయుడైయ వెట్టుక్కుదిరైగళోడే కూడియిరుక్కుమ్. శైవ్వాయినుడైయ తేర్ -అగ్నిసమ్భవఙ్గళాయ్, శివన్దకుదిరైగళెట్టు

† (వి-పు. ౨-౧౨) ల్ ఇవ్విడత్తిఱ్కనుగుణమాగ కాణ్గ.

1 (   )

గళోడే కూడియిరుక్కుమ్. కాఞ్చనమయమాన వెళుప్పనిఱత్తై యుడైత్తానయెట్టుక్కుదిరైగళై యుడైత్తాన తేరిలే బ్రహస్పతియిరుక్కుమ్. ఆకాశసమ్భవజ్గళాయ్, కృష్ణవర్ణజ్గళాన యెట్టుక్కుదిరైగళోడే కూడిన తేరిలే శనైశ్చరన్ మెళ్ళనడవానిఱ్కుమ్. రాహువినుడైయ తేర్ - కరుత్తకుదిరై యెట్టుప్పూణ్డు నడవానిఱ్కుమ్. కేతువినుడైయ తేర్ - చిత్రవర్ణజ్గళాన యెట్టుకుదిరైగళోడే కూడియిరుక్కుమ్. గ్రహణకాలత్తిలే రాహువానవన్ తాన్ నిఱ్కుమ తృతీయస్థానత్తిలుం కీళేపోన్దు ప్రతిపత్పర్వసన్ధియిలే ధూసరమాన చన్ద్రాదిత్యర్గళై భూచ్ఛాయైయాగిఱ తమస్సాలే ఉపబృంహితనాయ్ తిరోధానంపణ్ణుమ్. ఇదు కేతువుక్కుమొక్కుమిశ్రై. ఇవర్గళిలే యాదిత్యనుం, బుధనుం, శుక్రనుం మేర్కేరాశియై యొరుమాసత్తిలే సఞ్చరిప్పర్గళ్. చన్ద్రనిఱణ్డే కాల్నాళిలే సఞ్చరిక్కుమ్. శెవ్వాయ్ ఒన్నరైమాసత్తిలే చరిక్కుమ్. బృహస్పతి ఒరువత్సరత్తిలే చరిక్కుమ్. శనైశ్చర నిఱణ్డరైవత్సరత్తిల్ చరిక్కుమ్. రాహు ఒన్నరైవత్సరత్తిల్ చరిక్కుమ్. కేతు ఇరుపదుమాసత్తిలే చరిక్కుమ్. ఇవర్గళిరువరుమొరువర్క్కొరువర్ సప్తమరాశియిలే యిరుప్పర్గళ్. ఇన్ద గ్రహజ్గళెల్లాం ప్రత్యఙ్ముఖమాయ్క్కొణ్డు మేరువై ప్రదక్షిణమాయ్ వరచ్చెయ్దే రాశిభోగత్తిల్ ప్రాఙ్ముఖరాయ్క్కొణ్డు పిఱ్కాలిత్తు భుజియానిర్పర్గళ్. ఆగైయాల్ నక్షత్రమణ్డలత్తుక్కు ప్రత్యగ్గతియొత్తియ ప్రాగ్గతియొరుక్కాలుమిల్లై. ఇప్పడి స చన్ద్రార్కనక్షత్రమాన జ్యోతిర్గణాల మెల్లాం తనిత్తనియే వాయుపాశబద్ధగళాయ్క్కొణ్డు శింశుమార ప్రజాపతి పుచ్ఛస్థితనాన ధ్రువనై ఆధారమాగవుడైత్తాయ్, పరిభ్రమియాని

ఱ్కుమ్. అన్దశింశుమార ప్రజాపతిక్కాధారమ్. "ద్యౌస్సచ న్ద్రార్కా నక్షత్రాఖందిశోభూ ర్మహోదధిః। వాసుదేవస్య వీర్యేణ విధృతాని మహాత్మనః," ‡ఎన్ఱు 'వాసుదేవస్య వీర్యేణ' ఎన్గైయాలే సంకల్పరూపజ్ఞాన విశిష్టనాన తద న్తర్యామియాన నారాయణనే యాయిరుక్కుమ్. ఇన్దవాయుపాశజ్గళ్ - మేఘజ్గళుం, అర్క నుం, ఇన్ద్రనుం, నక్షత్రజ్గళుం, గ్రహజ్గళుం, సప్తర్షిగ ళుం, ధ్రువనుమాగిఱ వేత్తాశ్రయత్తైయుంపత్తిన్ఱి, "ఆవహః ప్రవహశ్చైవ తథైవానువహఃపరః। సంవహోవివహశ్చైవ త దూర్ధ్వంస్యాత్పరావహః। తథాపరివహశ్చోర్ధ్వం వాయోర్వై సప్తనేమయః" § ఎన్గిఱపడియే, ఆవహమెన్ఱుం, ప్రవహమెన్ఱుం, అనువహమెన్ఱుం, సంవహమెన్ఱుం, వివహమెన్ఱుం, పరావహ మెన్ఱుం, పరివహమెన్ఱుం వాయునేమిగళ్ ఏఴువగైయా యిరు క్కుమ్. ఇవై తన్నాలే బద్ధజ్గళాన సప్తపదార్థజ్గళుక్కు మాధా రభూతనాన ధ్రువనుక్కు మాధారమాన శింశుమారనుక్కు మాధారభూతన్, నారజ్గళుక్కెల్లా మయనమాన నారాయణ నేయెన్ఱదాయిత్తు. ఏవంభూతరాన దేవర్గళై యారాధిత్తు వర్షాదిసిద్ధియాలే సస్యసమృద్ధియై ప్పెత్తు యజ్ఞాదికర్మజ్గళై ప్పణ్ణుగైక్కుఱుప్పాగ "సహయజ్ఞైః ప్రజా స్సృష్ట్వా పురోవాచ ప్రజాపతిః। అనేన ప్రసవిష్యధ్వ మేషవో స్త్విష్టకామధుక్॥౧౦॥ దేవాన్ భావయతానేన తే దేవా భావయన్తువః। పరస్పరంభా వయన్తః శ్రేయఃపరమవాప్స్యథ॥౧౧॥" ¶ ఎన్ఱుమ్, "అగ్నౌప్రా

‡ (భార-అను. ౧౪౯-౧౩౧).

§ (కౌర్మపు-పూర్వభాగం- ౪౦-అధ్యా-౬ -శ్లో).

¶ (గీతా - 3 - అ).

స్తాహుతి స్సమ్య గాదిత్యముపతిష్ఠతే । ఆదిత్యా జ్జాయతేవృష్టి ర్వృష్టేరన్నం తతః ప్రజాః" [1] ఎన్ఱు శొల్లుగిఱపడియే యజ్ఞాద్యా రాధితరాన వాదిత్యాదిదేవర్ గళాలే వృష్టిసస్య ప్రజావృద్ధిగ ళానవై ప్రతిపాదిక్కప్పడానిన్ఱదిఱే. ఆగైయాలే, 'చాతుర్వ ర్ణ్యం మయాసృష్టం గుణకర్మవిభాగశః" [2] ఎన్గిఱపడియే యజ్ఞా ద్యనుష్ఠాన నిష్పత్తిపొరుట్టాగ చాతుర్వర్ణ్యమానదు సర్వ స్రష్టావాన సర్వేశ్వరనాలే, ముఖ బాహూరు పాదజాతి రాన బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రవిభాగత్తాలే సృష్టి క్కప్పట్టదు. బ్రాహ్మణరాగిఱార్ - అధ్యయనం - అధ్యాసనం- యజనం - యాజనం - దానం - ప్రతిగ్రహమెన్గిఱ షట్కర్మత్తు క్కుం కడవరాయ్, "తపోదమశ్శమశ్శౌచం క్షాన్తిరార్జవమేవచ। జ్ఞానవిజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రాహ్మంకర్మ స్వభావజమ్." ఎన్గిఱ స్వ భావజకర్మనిరతరా యిరుప్పర్ గళ్. క్షత్రియరాగిఱార్ - అధ్య యన - యజన - దానఙ్గళాగిఱ త్రికర్మత్తుక్కుం కడవరాయ్, ప్రజాపాలన తత్పరరాయ్, "శౌర్యం తేజో ధృతిర్దాక్ష్యంయుద్ధే చాప్యపలాయనమ్ । దానమీశ్వరభావశ్చ క్షాత్రం కర్మస్వభావ జమ్." [3] ఎన్గిఱ స్వభావజకర్మనిరతర్ గళా యిరుప్పర్ గళ్. వైశ్య రాగిఱార్ — అధ్యయనాది కర్మత్రయత్తుక్కు మధికారిగళాయ్, *కృషిగోరక్షవాణిజ్యఙ్గళాగిఱ స్వభావజకర్మ నిరతరా యిరుప్ప ర్ గళ్. శూద్రరాగిఱార్ - ఇన్దవర్ణత్రయ శుశ్రూషైపణ్ణుగై యే స్వాభావిక కర్మమాగ వుడైయరా యిరుప్పర్ గళ్. ఇవర్ గళ్ వర్ణాశ్రమానురూపమాన కర్మఙ్గళై యనుష్ఠిక్క మిడ

1 (బ్రహ్మపు- ౨౯-౪). 2 (గీతా-౪-౧౩).
3 (గీతా-౧౮-౪౨,౪౩).

త్తిల్, "కాలేహ్ని కర్మచోద్యతే" ఎన్గిఱపడియే కర్మానుష్ఠానం కాలాధీనమాగైయాలే కాలస్వరూపం నిరూపణీయమ్. కాలమావదు- "అనాదిర్భగవాన్ కాలో నాన్తోస్యద్విజవిద్యతే। అవిచ్ఛిన్నాస్తత స్త్వేతే సర్గస్థిత్యన్తసంయమాః" [1]ఎన్గిఱపడియే సర్వేశ్వరనుడైయ సృష్ట్యాది లీలైక్కు పరికరభూతమాయ్, ఉత్పత్తివినాశ రహితమాగైయాలే, నిత్యమాయ్, "కలాముహూర్తాః కాష్ఠాశ్చ అహోరాత్రాశ్చ సర్వశః" [2]ఇత్యాది శ్రుతిమర్యాదైయాలే కలాముహూర్తాదిమయమాన వవయవవిభాగత్తైయుడైత్తాయిరుప్పదొరు అచిద్విశేషమాయిరుక్కుమ్. అదిల్, "కాష్ఠాపఞ్చదశాఖ్యాతా నిమేషామునిసత్తమ। కాష్ఠాత్రింశత్ కలా త్రింశత్ కలామౌహూర్తికోవిధిః॥ ౮॥ తావత్సంఖ్యై రహోరాత్రం ముహూర్తైర్మానుషం స్మృతమ్। అహోరాత్రాణి తావన్తి మాసః పక్షద్వయాత్మకః॥౯॥ తైష్షడ్భిరయనంవర్షం ద్వేఽయనే దక్షిణోత్తరే । అయనం దక్షిణం రాత్రిర్దేవానాముత్తరందినమ్॥౧౦॥ దివ్యై ర్వర్ష సహస్రైస్తు కృతత్రేతాదిసంజ్ఞకమ్ । చతుర్యుగం ద్వాదశభిస్తద్విభాగం నిబోధమే॥ ౧౧॥ చత్వారిత్రీణి ద్వేచైకంకృతాదిషు యథాక్రమమ్ । దివ్యాబ్దానాం సహస్రాణి యుగేష్వాహుః పురావిదః॥౧౨॥ తత్ప్రమాణైశ్శతైస్సన్ధ్యా పూర్వాతత్రాఽభిధీయతే । సంధ్యాంశశ్చాపితత్తుల్యో యుగస్యానన్తరోహితః॥ ౧౩॥ సన్ధ్యాసన్ధ్యాంశయోరన్తర్యః కాలోమునిసత్తమ । యుగాఖ్యస్సతు విజ్ఞేయః కృతత్రేతాదిసంజ్ఞితః ॥ ౧౪॥ కృతంత్రేతా ద్వాపరశ్చకలిశ్చేతి చతుర్యుగమ్ । ప్రోచ్యతేతత్సహస్రంచ బ్రహ్మణోదివసంమునే॥౧౫॥ బ్రహ్మణోదివసే బ్రహ్మన్

---

1 (తైత్తరీ-నారా-౬-౧-౮). 2 (వి-పు-౧-౨-౨౬).

మనవస్తుచతుర్దశ । భవన్తి పరిణామంచ తేషాంకాలకృతంశ్శృ
ణు॥౧౬॥ సప్తర్షయస్సురాశ్శక్రో మనుస్తత్సూనవోనృపాః। ఏక
కాలేహిసృజ్యన్తే సంహ్రియన్తేచ పూర్వవత్ ॥ ౧౭॥ చతుర్యు
గాణాం సంఖ్యాతా సాధికాహ్యేకసప్తతిః । మన్వన్తరంమనోః
కాలః సురాదీనాంచ సత్తమ॥౧౮॥ అష్టౌశతసహస్రాణి దివ్య
యాసంఖ్యయా స్మృతమ్ । ద్విపఞ్చాశత్తథాన్యాని సహస్రాణ్య
ధికానితు॥ ౧౯॥ త్రింశత్కోట్యస్తు సంపూర్ణాస్సంఖ్యాతాస్సం
ఖ్యయాద్విజ। సప్తషష్టిస్తథాన్యాని నియుతానిమహామునే॥ ౨౦॥
వింశతిశ్చ సహస్రాణి కాలోయమధికంవినా। మన్వన్తరస్యసంఖ్యే
యం మానుషైర్వత్సరైర్ద్విజ॥౨౧॥ చతుర్దశగుణోహ్యేష కా
లోబ్రాహ్మమహః స్మృతమ్। బ్రాహ్మోనైమిత్తికోనామతస్యాన్తే
ప్రతిసంచరః॥౨౨॥తదాహిదహ్యతే సర్వంత్రైలోక్యం భూర్భు
వాదికమ్। జనంప్రయాన్తితాపార్తా మహర్లోకనివాసినః॥ ౨౩॥
ఏకార్ణవేతు త్రైలోక్యే బ్రహ్మానారాయణాత్మకః। భోగిశయ్యా
గతశ్శేతే త్రైలోక్యగ్రాసబృంహితః॥౨౪॥ జనస్థైర్యోగిభిర్దేవశ్చి
న్త్యమానోబ్జసంభవః। తత్ప్రమాణాంహితాం రాత్రింతదన్తేసృ
జతేపునః॥ ౨౫॥ ఏవంచబ్రహ్మణోవర్షమేవంవర్షశతన్తుతత్ । శ
తంహితస్యవర్షాణాం పరమాయుర్మహాత్మనః॥ ౨౬॥ [1]"ఎన్ఱిత్తా
దిగళ్ శిఱ్ చొల్లుగిఱపడియే, పదినైన్దు నిమేషంకొణ్డదు కాష్టై
యాయ్, కాష్టైముప్పదుకొణ్డదు కలైయాయ్, కలైముప్పదు
కొణ్డతు ముహూర్త్తమాయ్, ముహూర్త్తం ముప్పదుకొణ్డదు
మానుషమాన వహోరాత్రమాయ్, అహోరాత్రం ముప్పదు

1 (వి-పు-౧-అంశం-౩-అధ్యా).

కొణ్డదు పక్షద్వయాత్మకమాన మాసమాయ్, మాసమాఱు కొణ్డదు అయనమాయ్, దక్షిణోత్తరమానవయన మిరణ్డుకొణ్డదు వర్షమాయ్, ఇన్ద దక్షిణాయనం దేవర్గళుక్కు రాత్రియాయ్, ఉత్తరాయణం పగలాయ్, సంవత్సరం దేవర్గళుక్కు నాళాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి మున్నూత్తఱుబదుకొణ్డదు దేవర్గళుక్కొరు వత్సరమాయ్, దేవవత్సరం పన్నీరాయిరంకొణ్డదు కృత, త్రేతా, ద్వాపర, కలియుగమెన్ఱు శొల్లప్పట్ట చతుర్యుగమాయిరుక్కుమ్. ఇదిల్ నాలాయిరం దేవవత్సరం కృతయుగమాయిరుక్కుమ్; మూవాయిరం దేవ వత్సరం త్రేతాయుగమాయిరుక్కుమ్; ఇరణ్డాయిరం దేవవత్సరం ద్వాపర యుగమాయిరుక్కుమ్; ఆయిరం దేవ వత్సరం కలియుగమాయిరుక్కుమ్. నిఱ్కుఱ యిరణ్డాయిరం దేవ వత్సరముం కృతత్రేతాదికళుక్కులే సన్ధ్యైయుం, సన్ధ్యాంశముమాయుం పిరియుమ్. ఇదిల్ కృతయుగత్తిలే పూర్వోత్తరంగళిలే సన్ధ్యైయుంసన్ధ్యాంశముమాయ్, దేవవత్సరం నానూఱు నానూఱుకఴియుమ్. త్రేతైయిల్ పూర్వోత్తరఙ్గళిల్ మున్నూఱు మున్నూఱు కఴియుమ్. ద్వాపరత్తిల్ పూర్వోత్తరంగళిల్ యిరునూఱు యిరునూఱు కఴియుమ్. కలియుగత్తిల్ పూర్వోత్తరంగళిల్ నూఱు నూఱు కఴియుమ్. ఇప్పడి విభక్తమాన చతుర్యుగంగళాయిరమ్ బ్రహ్మావినుడైయ ఒరుపగలాయిరుక్కుమ్. ఇన్దఒరుపగలిలే పదినాలు మన్వంతరమాయ్, మన్వంతరన్దోఱుం 'సప్తర్షిగళ్, అష్టవసుక్కళ్, ఏకాదశరుద్రర్గళ్, ద్వాదశాదిత్యర్గళ్, అశ్వినదేవతైగళ్' ఎన్నిఱ త్రయస్త్రింశముం, చతుర్దశమనుక్కళ్, చతుర్ద

శైన్ద్రాది దిక్పాలకరుం, కల్పాదియిలే సృష్టరుమాయ్ కల్పాన్తే సంహృతరుమాయ్క్కొణ్డు పోరువర్గళ్. ఇవర్గళిల్ సప్తర్షిగళాగిఱార్.— * అత్రిః, భృగుః, వసిష్ఠః, అగస్త్యః, ఆంగిరసః, గౌతమః, భరద్వాజః ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్. అష్టవసుక్కళాగిఱార్.—ఆపో ధ్రువన్ సోమన్ ధరన్ అనిలన్ అనలన్ ప్రత్యూషన్ ప్రభాసన్ ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్. ఏకాదశ రుద్రర్గళాగిఱార్— †హరన్, బహురూపన్, త్ర్యమ్బకన్, అపరాజితన్, వృషాకపిః, శమ్భుః, కపర్ది, రైవతన్, మృగవ్యాధన్, శర్వన్, కపాలి ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్. ద్వాదశాదిత్యర్గళ్ కీర్త్తిశొల్లప్పట్టదు. ‡ఇని పదినాలు మనుక్కళాగిఱార్—స్వాయమ్భువన్, స్వా

---

* 'ఓవ్వోరు మన్వన్తరత్తిల్ సప్తర్షికళ్ భేదిప్పర్గళ్' ఎన్ఱతియై వుమ్. ఇవై (వి పు-3-౧) ల్ కాణలామ్.

† 'హరశ్చ బహురూపశ్చ త్ర్యమ్బకశ్చాఽపరాజితః ।
వృషాకపిశ్చ శంభుశ్చ కపర్ది రైవతస్తథా ॥ ౧౨౨ ॥
మృగవ్యాధశ్చ శర్వశ్చ కపాలీచమహామునే ।
ఏకాదశైతే కథితా రుద్రాస్త్రిభువనేశ్వరాః ॥ ౧౨౩ ॥' ఇతి శ్రీ విష్ణుపురాణ పాఠః. "వృషాకపిశ్శంకరశ్చ" ఇతి ప్రమాణత్తిరట్టిల్ (౧-౫-3) పా. పురాణాన్తరఙ్గళిల్ నామభేదం కాణ్గిఱవ. మాత్స్యత్తిల్ (౫-౮)
(అజైకపాద హిర్బుధ్న్యః) విరూపాక్షోఽథ రైవతః ।
హరశ్చ బహురూపశ్చ త్ర్యంబకశ్చ సురేశ్వరః ॥ 3౯ ॥
సావిత్రశ్చ జయన్తశ్చ పినాకీ చాపరాజితః ।
ఏతే రుద్రాస్సమాఖ్యాతా ఏకాదశ గణేశ్వరాః ॥ ౪౦ ॥' ఎన్ఱు కాణ్గిఱవ. కల్పభేదేన నామభేదఙ్గళాగ ఇవైకళై క్కొణ్డుకొళ్వదు.

‡ (వి-పు-3-౧) ల్ కాణ్గ.

రోచిషన్, ఉత్తమన్, *తాపసన్, రైవతన్, చాక్షుషన్, వైవస్వతన్, సావర్ణికన్, దక్షసావర్ణికన్, బ్రహ్మసావర్ణికన్, ధర్మసావర్ణికన్, రుద్రసావర్ణికన్, రోచమానన్, భౌమన్ ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్. చతుర్దశేన్ద్రాగిఱార్-శచీపతిః, విపశ్చిత్, సుశాన్తిః, శిబిః, విభుః, మనోజవః, పురన్దరః, విరోచనసుతో బలిః, మహావీర్యః, శాన్తిః, వైవృషా, ఋతుధామా, దివస్పతిః, శుచిః ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్. † దిక్పాలర్గళ్ ప్రసిద్ధమిఱే. ఒరుమన్వన్తర మెన్బత్తొన్ఱే శిలవాన చతుర్యుగమాయిరుక్కుమ్. అదు దేవసంవత్సరం ఎట్టునూఱాయిరత్తెழుబత్తీరాయిరమాయిరుక్కుమ్. ఇదు మానుషవత్సరత్తిల్ ముప్పదుకోడియే యఴుబత్తేழాయిరముం, ఇరుబదినాయిరముం, అధికాంశమిరుబదినాయిరమాగ ముప్పదుకోడియుం లక్షత్తేழాయిరమాయిరుక్కుమ్. ఇప్పొழుదు మన్వన్తరమాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి పర్యాయమాన మన్వన్తరం పదినాలు బ్రహ్మావుక్కొరుపగలాయ్, అవ్వహరవసానత్తిలే 'భూర్భువస్స్వః' ఎన్గిఱ త్రిజగత్ప్రళయమాయిరుక్కుమ్. పిన్నై చతుర్యుగ సహస్రావృత్తికాలమళవాగ రాత్రియాయ్, తదన్తే సృష్టియాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడియాన వహోరాత్రత్తాలే బ్రహ్మావుక్కు పరమాయుస్సు వర్షశతమాయిరుక్కుమ్. ఇజ్జుచ్చొన్న చతుర్యుగఙ్గళిల్ వైత్తుక్కొణ్డు కృతయుగత్తిలే "కృతేతు మిథునోత్పత్తిస్సిద్ధిశ్చాపి రసోల్లసా । సకృత్ సృష్టి మయీ చాన్యా గ్రహావృష్యాత్మికాపరా । పశ్చాత్సఙ్కల్పసిద్ధిశ్చ కల్పవృక్షాత్మికాప

* 'తామసః' ఎన్ఱు పురాణత్తిల్ పా.

† 'ఇన్ద్రః, అగ్నిః, యమః, నైఋతః, వరుణః, వాయుః, కుబేరః, ఈశానః' ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టవర్గళ్ - దిక్పాలకర్గళ్ - ఎన్ఱఱియవుమ్.

రా। ప్రకామవృష్టిశ్చాకృష్టపచ్యసిద్ధిస్తథాష్టమీ" [1] ఎన్గిఱపడియే † రసోల్లాసాదియాన వష్టసిద్ధియుం స్వతఏవసమ్భవియానిఱ్కుమ్. అదిల్ రసోల్లాసమైయావదు-యోగాభ్యాసత్తాలే తన్నుడైయ మూర్ధావిల్ చన్ద్రమణ్డల మురుగియొఴుగిన వమృతత్తాలే తృప్తిపెఱున్దు దాహాదిగళఱ్ఱిరుక్కై. మిథునోత్పత్తియావదు-స్త్రీనిరపేక్షమాగ సుఖిప్పిఱక్కై. సకృద్వృష్టిమయియావదు-ఒరుకాల్ వర్షిక్క సస్యఙ్గళుణ్డాగై. గ్రహావృక్షాత్తిక్కైయావదు - తన్నుడైయ యిచ్ఛైయాలే గ్రహత్తిలే వృక్షఙ్గళుణ్డాగై. సఙ్కల్పసిద్ధియావదు - తాన్ నినైత్తపోదే అభిమతం సిద్ధిక్కై. కల్పవృక్షాత్తిక్కైయావదు- ‡భరద్వాజనైప్పోలే నినైత్తదెల్లాముణ్డాగై. ప్రకామవృష్టియావదు-వేణ్డుమళవిలే కనకవర్షిక్కై. అకృష్టపచ్యసిద్ధియావదు - కృషిపణ్ణామల్ విళైగై. ఇప్పడి అయత్నలభ్యఙ్గళాన యిన్దసిద్ధిగళ్ యుగాన్తరఙ్గళిల్ స్వయత్నత్తాలే సాధిత్తుక్కొళ్ళప్పడుమ్. ఇదిల్, "ధ్యాయన్ కృతే యజన్ యజ్ఞైస్త్రేతాయాం ద్వాపరేఽర్చయన్ । యదాప్నోతి తదాప్నోతి కలౌ సంకీర్త్య కేశవమ్" [2] ఎన్ఱు యుగాన్తరఙ్గళిల్ యోగాదిగళాలే లభిక్కుం ఫలత్తై కలియుగత్తిల్ సంకీర్తనమాత్రత్తాలే లభిక్కుమ్. ఇప్పడి నిజమానమానత్తాలే పరిగణితమాన ద్విపరార్ధ

---

1 లైంగే-పూ - ౩౯-అ-౧౪-౧౫. కూర్మే-పూ- ౨౭-అ-౨౧-౨౨. (ముద్రితపురాణకోశేషు - కించిత్ - అన్యథా పఠ్యతే).

† ఎల్లాకోశఙ్గళిలుం, 'రసోల్లాసాది' ఎన్ఱే తుడఙ్గి కాణ్గిఱదు, శ్లోకపాఠానుగుణమాగ క్కాణవిల్లై.

‡ శ్రీరామాయణత్తిల్ - అయోధ్యాకాణ్డత్తిల్ కాణ్గ.

2 (వి-పు-౬-౨-౧౭).

కాలవర్తియాన చతుర్ముఖనై శరీరమాగక్కొణ్డు సృష్టియై ప్రవర్తిప్పిత్తుం, స్వేనరూపేణ రక్షణత్తై ప్పణ్ణియుం, రుద్రరూపియాయ్ సంహరిత్తుం, సకలజగత్తైయుం సర్వేశ్వరన్ తానే లీలైకప్రయోజననాయ్క్కొణ్డు నిర్వహిక్కుమెన్నుమిడమ్ “అప్రమేయోఽనియోజ్యశ్చ యత్రకామగమోవశీ। మోదతేభగవాన్భూతైర్బాలః క్రీడనకైరివ” * “సృష్టిస్థిత్యన్తకరణీం బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మికామ్। ససంజ్ఞాంయాతిభగవాన్ ఏకఏవజనార్దనః” † ఎన్ఱిత్యాదియాలే శొల్లప్పట్టదిఱే. అనాల్ సృష్టిస్థితిసంహారఙ్గళుక్కు దక్షాదిగళై క్కర్తాక్కళాగ చ్చొల్లువానెన్నెన్నిల్ - “బ్రహ్మదక్షాదయఃకాలస్తథైవాఖిలజన్తవః। విభూతయోహరేరేతా జగతస్సృష్టిహేతవః ॥ ౩౧ ॥ విష్ణుర్మన్వాదయఃకాలః సర్వభూతానిచద్విజ। స్థితేర్నిమిత్తభూతస్య విష్ణోరేతావిభూతయః ॥ ౩౨ ॥ రుద్రకాలాన్తకాద్యాశ్చ సమస్తాశ్చైవజన్తవః। చతుర్ధాప్రళయాయైతా జనా

* (భారత- సభా-౬౧-౩౧). ‘అప్రమేయత్వం - పరిపూర్ణత్వం - అనియోజ్యత్వం - అనితరచేతనప్రేర్యత్వం. ‘యత్రకామగమ’ ఇత్యనేన - వాయూదకాది ప్రేరణాధీనాఽబుద్ధిపూర్వకస్పన్దాది చేష్టావ్యావృత్తిః, స్వేచ్ఛాకృత ప్రవృత్తి విఘాతవ్యుదాసోవా. స్వాధీన లీలోపకరణత్వం వశి శబ్దార్థః. విశ్వం - వశం - యస్యసవశీ - ఇంద్రియపరాధీనచేష్టావ్యావృత్త్యర్థోవావశి శబ్దః. బాలకదృష్టాన్తేన లీలాయాః ప్రయోజనాన్తర నైరపేక్ష్య మభిప్రేతమ్. అనేన రాజ్ఞాం పణబన్ధపూర్వక ద్యూతాదివ్యావృత్తిః. కార్యవర్గాపేక్షయా భగవన్మహిమ్నో విపులతరత్వం ‘క్రీడనకైః’ ఇత్యనేన ఫలితం’ ఇత్యస్యశ్లోకస్యార్థోవర్ణితః శ్రుతప్రకాశికాయాం మంగళశ్లోకవ్యాఖ్యానావసరే.

† (వి-పు-౧-౨-౬౬). అస్య శ్లోకస్యార్థో భాష్యకారేణ వేదార్థసంగ్రహేవర్ణితః, తత్ర ద్రష్టవ్యః.

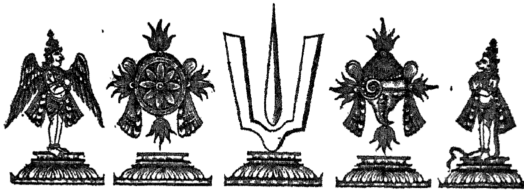
ర్దనవిభూతయః॥ 33॥ "[1] ఎన్గిఱపడియే భగవద్విభూతిత్వేన సృష్ట్యా ద్యన్వయ మాగక్కడవదు. ఇవ్విడత్తిల్ విష్ణుత్వమావదు-"రామ శ్శస్త్ర భృతామహం" [2] ఎన్గిఱవిడత్తిల్పోలే అవతారరూపేణ విభూతియాగ వివక్షితమ్.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే వర్ణనిరూపణం నామ

షష్ఠోఽధికారః.

1 (వి-పు-౧-౨౨). 2 (గీతా-౧౦-3౧).

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

అథ సప్తమాఽధికారః.

ఏవంభూతమాన చేతనాఽచేతన ప్రపఞ్చత్తుక్కు నియన్తావాగ,—

"క్షరం ప్రధానమమృతాక్షరం హరః
క్షరాత్మానావీశతే దేవఏకః"[1]
"ప్రధానక్షేత్రజ్ఞ పతిర్గుణేశః"[2]

ఎన్ఱు వేదాన్తఙ్గళిలే ప్రతిపాదిక్కప్పట్టు "పతింవిశ్వస్య"[3] ఎన్ఱు

---

1 శ్వే తా. (౧-౧౦). హరః-జీవః. 'అమృతాక్షరం హరఇతిభోక్తాని ర్దిశ్యతే, ప్రధానమాత్మనో భోగ్యత్వేన హరతీతి హరః' ఇతి శ్రీభాష్యం (౧-౧-౧). దేవఏకః - అద్వితీయో నారాయణః. 'దివ్యోదేవ ఏకో నారాయణః' ఇతి సౌబాలిక శ్రుతేః.

2 (శ్వే తా. ౬-౧౬). గుణేశః-గుణాః-సత్వరజస్తమాంసి, తేషామీశః - నియన్తేత్యర్థః.

3 (తైత్త. నారా. ౬-౧౧-3). పతిత్వం-శేషిత్వం. 'శేషిత్వం - పతిత్వ మి' తి గీతాభాష్యం (3-30). 'పా-రక్షణ' ఇతి ధాతోర్నిష్పన్నత్వాత్ పతిశబ్దో రక్షావాచీ, నతు శేషి వాచీ-ఇతి నవాచ్యమ్, శేషిణిరూఢత్వాత్. అన్యథా 'గమేర్డో' ఇతిడో ప్రత్యయాన్తగమిధాతోర్నిష్పన్నత్వాత్ గోశబ్దస్య మానుష్యాదివాచకత్వ ప్రసంగః. గతిమత్సుసర్వేషు ప్రయోగాభావాత్. అతః పతిశబ్దః శేషిణిరూఢ ఇతి.

విశ్వత్తుక్కుపతియాగవుం, "ఆత్మేశ్వరం"[1] ఎన్ఱు తనక్కుత్తానే యీశ్వరనాగవుం, "నతస్యేశేకశ్చన"[2] ఎన్ఱు అవనుక్కు నియన్తాక్కళాయిరుప్పారొరువరుమిల్లైయాగవుం, "నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ దృశ్యతే"[3] ఎన్ఱవనుక్కు ఒత్తారుమిల్లై మిక్కారుమిల్లైయాగవుం, "సకారణం కరణాధిపాధిపో నచాస్యకశ్చిజ్జనితానచాధిపః"[4] ఎన్ఱు సమస్తవస్తుక్కళినుడైయ వుత్పత్తిక్కు కారణముమాగవుం, కరణాధిపశబ్దవాచ్యనాన క్షేత్రజ్ఞనుక్కు అధిపనాగవుం, తనక్కు జనకరుమధికరు మిల్లైయాగవుం, "తమీశ్వరాణాం పరమంమహేశ్వరం తం దేవతానాం పరమంచ దైవతమ్। పతింపతీనాంపరమంపరస్తాత్ విదామదేవం భువనేశమీడ్యమ్"[5] ఎన్ఱు నియన్తాక్కళుక్కెల్లాం పరమోపాస్యనాగవుం, శేషిగళుక్కెల్లాం పరమశేషియాగవుం, ఉపనిషత్తుక్కళిలే యోదప్పట్టు సర్వలోకనియన్తావాన సర్వేశ్వరనొరువనుళన్.

అవనివ్వచిత్ సంసృష్టరాన బద్ధచేతనర్క్కు బన్ధనివృత్యర్థమాగ జ్ఞాతవ్యనాగైయాలే యవనుడైయ యాథాత్మ్యముం నిరూపణీయమ్.

ఏవం భూతనా యిరుప్పానొరు యీశ్వరనైక్కొళ్ళాదపోదు క్షేత్రజ్ఞనానవ నిప్పడి సుఖదుఃఖానుభవం పణ్ణక్కూడాదు.

ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్,—"నిత్యోనిత్యానాం చేతనశ్చేతనానామే

1 (తై-నా-౬-౧౧-3). 2 (తై, ౬-౧-౧౦). 3 (శ్వేతా. ౬-౮). 4 (శ్వేతా. ౬-౯). కరణానాం-శ్రోత్రాదీనాం - అధిపాః-జీవాః-తేషామధిపః - సర్వోపాస్యత్వ సర్వశేషిత్వ మహేశ్వర శబ్దవాచ్యత్వ విశిష్టః నారాయణః ఇత్యర్థః. 5 (శ్వేతా. ౬-౭). మహేశ్వరశబ్దవాచ్యత్వం నారాయణస్యైవేతి వక్ష్యతే.

కో బహూనాం యో విదధాతి కామాన్" [1] ఎన్ఱు నిత్యరాయ్ చైతన్యగుణకరాయ్, అసంఖ్యాతరాన వాత్మాక్కళుక్కు, నిత్యనాయ్ చైతన్యగుణకనాయ్ అద్వితీయనా యిరుప్పానొరువన్ అభిమతజ్గళై క్కొడానిఱ్కుమెన్ఱు శొల్లుగైయాలుం, దుఃఖాద్యనుభవత్తిల్ వన్దాల్ అవైత్తుక్కు హేతువాన అవిద్యాకర్మ దేహాదిగళ్ అచేతనజ్గళాగైయాలే చేతనాధిష్ఠానమిల్లాదపోదు పురుషానధిష్ఠితమాన వాస్యాదికరణజ్గళ్ రథనిర్మాణత్తుక్కు క్షమమిల్లాదప్పోలే యనుభవిప్పిక్కమాట్టాదు. అనుభవిక్కుం చేతనన్ దాన్ సుఖానుభవశ్రద్ధైయుణ్డాగిలుం తన్స్వాలమాన హేతుక్కళైయఱిన్దు యధిష్ఠిక్కవేణ్డుమ్. (అదుక్కు) యోగ్యతైయైయుడైయనాయిరాన్. చేతనర్గళ్ తన్దాముడైయకర్మాదిగళైయుం అఱియాదిరుక్కప్పిఱరుడైయ కర్మాదిగళైయఱిన్దు అధిష్ఠిక్కైక్కు యోగ్యరల్లర్. ఆగైయాలే ఇవర్గళుడైయ కర్మాదిగళైయుమఱిగైక్కు సర్వజ్ఞనుమాయ్, అఱిన్నపడియే యధిష్ఠిప్పిత్తు యనుభవిప్పిక్కైక్కు సర్వశక్తనుమాయ్, ఇచ్చేతననుడైయ విధినిషేధానువర్తనాఽతివర్తనజ్గళిల్ అనుగ్రహనిగ్రహజ్గళై ప్పణ్ణుంబడి నియన్తావుమాయ్, తత్తదాకారపుణ్యపాపకర్మజ్గళుక్కు ఫలమాన సుఖదుఃఖజ్గళై క్కొడుక్కైక్కు క్కీళ్ చ్చొన్న వచేతనజాతీయను మిన్ఱియే యుభయవిలక్షణనా యిరుప్పానొరు యీశ్వరనుణ్డెన్ఱు కొళ్ళవేణుమ్.

ఆగైయిఱే, "భోక్తాభోగ్యం ప్రేరితారంచమత్వా సర్వంప్రోక్తం త్రివిధంసర్వమేతత్" [2] ఎన్ఱు భోక్తృభోగ్యప్రేరయితృరూపమాన చిదచిదీశ్వర తత్త్వత్రయాత్మకమాగ జగత్తై యుపనిషద్భా

1 (శ్వేతా. ౬-౧౩. కఠోప. ౨-౫-౧౩). 2 (శ్వేతా. ౧-౧౨).

గత్తిలే ఓదప్పెట్టదు. ఇన్ననియన్తృత్వవిశిష్టమాన బ్రహ్మత్తై "కారణన్తు ధ్యేయః"[1] ఎన్న జగత్కారణతయా జిజ్ఞాస్యమాగ ఉపనిషత్తిలే యోదుగైయాలే కారణవాక్యజ్ఞళిల్ "సద్బ్రహ్మాత్మా"ది శబ్దజ్ఞళాలే శొల్లప్పెట్టవస్తువిదువిఱే, ఎన్ను నిశ్చయిక్కప్పడుమ్.

ఎజ్ఞనేయెన్నిల్, ఛాందోగ్యత్తిలే "సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ ఏకమేవాఽద్వితీయం"[2] ఎన్న బృహద బృహత్త్వాధారణమాన సచ్ఛబ్దత్తాలే శొల్లప్పెట్ట కారణవస్తువానదు. వాజసనేయకత్తిలే "బ్రహ్మవాఇదమేవాఽగ్ర ఆసీత్"[3] ఎన్న బృహత్త్వైకాన్తమాన బ్రహ్మశబ్దత్తాలే శొల్లప్పెట్టదు. అవ్విడత్తిలే †సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయత్తాలే కారణవాక్యజ్ఞళెల్లావఱ్ఱుక్కమేకవిషయత్వం వేణ్డుగైయాలే "పశుమాలభేత"[4] ఎన్న సామాన్యమాన పశుశబ్దం[5] "ఛాగోవామన్త్రవర్ణాత్" ఎన్గిఱ సూత్రత్తిల్ విశేషోపస్థాపకమాన ఛాగపశువిలే పర్యవసిక్కుమాప్పోలే, యిజ్ఞుం సామాన్యమానసచ్ఛబ్దవాచ్యమాన కారణవస్తువానదు విశేషోపస్థాపకమాన బ్రహ్మశబ్దవాచ్యమెన్ను నిశ్చయిక్కప్పడుగిఱదు.

---

1 (అథర్వశిఖోపని). 2 (ఛాం. ౬-౨-౧). 3 (బృహ-ఉప-౩-౪-౯).

† 'ఏకంవాసంయోగరూప చోదనాఖ్యావిశేషాత్' ఎన్న పూర్వమీమాంసైయిల్ (౨-౪-౯) శొన్న శాఖాన్తరాధికరణన్యాయత్తాలే ఎన్నపడి. ప్రతీయతే - యత్ - తత్ప్రత్యయం - ప్రతీయమానమిత్యర్థః. సర్వశాఖాసు ప్రత్యయం - సర్వశాఖాప్రత్యయం, తత్రదృష్టో న్యాయః, సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయః, ఎన్న విగ్రహజ్ఞళ్ కొళ్వదు.

4 (శతపథబ్రాం-౬-౧-౨-౪-౧౩).

5 (పూర్వ. సూ. ౬-౮-౩౧).

ఇన్న బ్రహ్మశబ్దందాన్ "మమయోనిర్మద్బ్రహ్మ"[1] ఎన్నుం, "తజ్జ్ఞా
నం బ్రహ్మసంజ్ఞితం"[2] ఎన్నుం, చిదచిత్సాధారణమాగైయాలే ఐత
రేయత్తిలే "ఆత్మావా ఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్ । నాన్యత్ కిఞ్చనమి
షత్"[3] ఎన్ఱు చేతనైకాఽసాధారణమాన వాత్మశబ్దత్తాలే
విశేషిత్తదు. ఇన్నవాత్మాక్కళిల్ జగత్కారణభూతరారెన్ఱు విశేషా
కాఙ్క్షైయిలే యన్దవిశేషమావదు "సర్వస్తదిన్ద్రాత్తేవశే"[4] "విశ్వ
స్మాదిన్ద్రఉత్తరః" ఇత్యాదిగళాలే సర్వోత్తరనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ
విన్ద్రనో? "త్వమగ్నేన్ద్రోవృషభస్సతామసిత్వం విష్ణురురుగాయోన
మస్యః త్వం బ్రహ్మారయివిద్బ్రహ్మణస్పతే త్వం విధర్తస్సచసేపుర
న్ధియ" "త్వమగ్నేరుద్రోఅసురోమహోదివః"[5] ఇత్యాదిగళిలే
సర్వాత్మకనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱవగ్నియో? "తత్సవితుర్వరేణ్యం
భర్గోదేవస్యధీమహి"[6] "చిత్రన్దేవానాముదగాదనీకఞ్చక్షుర్మిత్ర
స్యవరుణస్యాగ్నే ఆప్రాద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షంసూర్య ఆత్మాజ
గతస్తస్థుషశ్చ" "హంసశ్శుచిషత్"[8] ఇత్యాదిగళిలే వుపాస్యనాగ
చ్చొల్లప్పడుగిఱ ఆదిత్యనో?, "సోమఃపవతేజనితా మతీనాఞ్జనితా
దివో జనితాపృథివ్యాః జనితాగ్నేర్జనితాసూర్యస్య జనితేన్ద్రస్య
జనితోతవిష్ణోః"[9] ఏవమాదిగళిలే సర్వోత్పాదకనాగ చ్చొల్లప్పడు
గిఱచన్ద్రనో?, "రాజాధిరాజాయ ప్రసహ్యసాహినే నమోవయం
వైశ్రవణాయకుర్మహే । సమేకామాన్ కామకామాయమహ్యం

---

1 (గీతా. ౧౪-3). 2 (వి. పు. ౬-౭-౫3). 3 (ఐత-ఉప-౧-౧-౧). 4 (సామవే-౨-౧-౪-౨). 5 (యజుషి. కాఠకే. ౨ ప్రశ్నం. ౨ అను). 6 (యజుః-౧-కాం-౫-ప్ర-౨౪-పం). 7 (యజు. ౧ కా. ౪ ప్ర. ౪3పం). 8 (యజుః-కాం-౪-౨-౧-౫). 9 (సామవే. ౬-౧-౪-౫)

కామేశ్వరో వైశ్రవణో దధాతు"[1] ఇత్యాదిగళిలే సర్వఫలప్రదనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ వైశ్రవణనో!, "యోఽస్యకృష్ఠ్యజగతః పార్థివస్య ఏకఇద్వశీయమంభంగ్యశ్రవ్యోగాయ రాజానపరోద్ధ్యః యమంగా యభంగ్యశ్రవ్యో యో రాజానపరోద్ధ్యః[2] ఇత్యాదిగళిలే ఉత్కృష్టనాగ ప్పోదప్పడుగిఱ యమనో!, "ఇమమ్మేవరుణశ్రుం ధీహావమద్యాచ మృడయత్వామవస్యు రాచ కేతత్వాయామి బ్రహ్మణావన్ద మాన స్తదాశాస్తే యజమానోహవిర్భిః అహేడమానోవరుణే హబోధ్యురుశంసమాన ఆయుఃప్రమోషీః[3] ఇత్యాదిగళిలే యారాధ్యనాగ చ్చొల్లప్పడుగిఱ వరుణనో!, ఇన్నముం ప్రదేశాన్తరజ్గళిలే యుత్కృష్టరాగ ప్పోదప్పడుగిఱ వాయుముదలాన దేవతా విశేషజ్గళో వెన్నిల్ -

అవర్ గళాగమాట్టార్ గళ్. ఎజ్గనేయెన్నిల్, బ్రహ్మావినుడైయ పక్కలిలే మన్వన్తరన్దోఱుం పదినాలుపర్యాయం పదంగళిట్టుమా ఱుంబడియా యవ్వోకాలజ్గళిలే సృష్టిసంహారజ్గళుక్కు కర్మభవిప్పారుమాయ్, "భీషాస్మాత్ వాతఃపవతే। భీషోదేతిసూర్యః। భీషాస్మాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ। మృత్యుర్ధావతిపఞ్చమః"[4] ఎన్నుతజ్గళై యోఱ్ఱిన్దానోరు యీశ్వరనుడైయ వాజ్ఞైక్కిజ్గవర్తిప్పారుమాయ్, అవనై యారాధిత్తు పదంపెఱ్ఱారుమాయ్, శాస్త్రత్తినుడైయ వనువర్తనత్తిలుం పుణ్యాపాపజ్గళైప్పెఱ్ఱుతత్త్ఫలమాన సుఖదుఃఖజ్గళై యనుభవిప్పారుమాయ్, పరిచ్ఛిన్నవిభూతికరాగ చ్చొల్లిప్పోరుగైయాలే, ఇప్పడి అస్మదాదిగళోపాది సర్వసాధారణమాన స్వభావజ్గళై యు

1 (యజు. అరణ. ౧-౨౧.) 2 (యజు). 3 (యజు. ౨ కా. ౧ ప్ర. ౧౧-అను-౬౫-పం). 4 (తైత్త. అనన్దవ. ౮-౧).

డైయ ఇన్ద్ర, యమ, వరుణ, కుబేరాదిగళ్, ఈశ్వరత్వశఙ్కై
క్కుఙ్గాడవర్హారల్లర్.

రుద్రజగత్కారణత్వ వాదారంభః.

ఇప్పడి శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తిలే, "యదాతమస్తన్న దివాన రాత్రిర్న సన్నచాసత్ శివఏవ కేవలః। తదక్షరన్తత్ సవితుర్వరేణ్యం ప్రజ్ఞాచ తస్మాత్ప్రసృతా పురాణీ॥"[1] ఎన్గిఱవిత్తాలే అన్ద కారణవిశేషం †శివనెన్ఱుబుద్ధిపణ్ణప్పడానిన్ఱదు. అఙ్గనన్ఱియే, "ఏకో హవై నారాయణఆసీత్"[2] ఎన్ఱుమహోపనిషత్తిలే శొల్లప్పట్ట నారాయణన్ అన్దవిశేషమానాలో వెన్నిల్, ఇవ్వుపనిషద్వాక్యం "హవై" ఎన్గిఱప్రసిద్ధవన్నిర్దేశత్తాలే అనువాదరూపమాయిరుక్కైయాలే స్వయం విశేషోపస్థాపనం పణ్ణమాట్టాదు. ఎఙ్గనేయెన్నిల్, ఛాన్దోగ్యత్తిల్ "సర్వాణి హవాఇమానిభూతాన్యాకాశాదేవసముత్పద్యన్తే,"[3] "సర్వాణిహవా ఇమానిభూతాని ప్రాణమేవాభి సంవిశన్తి ప్రాణమభ్యుజ్జిహతే"[4] ఎన్ఱవాక్యఙ్గళిరణ్డుక్కుం "హవై" ఎన్గిఱప్రసిద్ధవన్నిర్దేశత్తాలే యాదొరుపడి యనువాదత్వ ‡ముణ్డాయిన్ఱు; అప్పడియే యిఙ్గుంప్రసిద్ధవన్నిర్దేశ

1 (శ్వే-ఉప.౪-౧౮).

† సద్బ్రహ్మాత్మాది సామాన్యశబ్దఙ్గళుక్కు విశేషశబ్దసాపేక్షత్వముణ్డాగైయాలే సర్వనిషేధపూర్వకావధారణఘటితశివశబ్దత్తిలే అవైగళ్ పర్యవసిక్కిన్ఱన ఇతి తేషామభిప్రాయః.

2 (మహోపని. ౧-౧-౧). 3 (ఛా-ఉప.౧-౯-౧). 4 (ఛా-ఉప.౧-౧౧-౫).

‡ 'ఆకాశస్తల్లింగాత్, అతఏవప్రాణః' (౧-౨-౨౩-౨౪) ఎన్గిఱ వధికరణఙ్గళిల్, 'సర్వాణిహవా' ఎన్గిఱ వాక్యత్తుక్కు అనువాదత్వం స్థాపిక్కప్పట్టదాగైయాలే, అనువాదత్వముణ్డాయిన్ఱు ఇత్యుక్తమ్.

త్తాలే యనువాదమాగై యాలే ఆకాశ ప్రాణశబ్దజ్జళోపాది నారాయణశబ్దముం, అనువాద లింగరహితమాన ఏవకారాద్యుపాదాన లింగవిశిష్టమాయుళ్ల శివపరమాగ ప్రాప్తమ్; అగ్గై యాలే రుద్రనేజగత్కారణమెన్నునిశ్చయిక్కప్పడుగిఅదు:—అగ్గై యాలే మోక్షప్రదత్వముం అవనుక్కేయె స్వరసిద్ధమ్; ఎజ్జనేయెన్నిల్, "యతో వా ఇమాని భూతాని"[1] ఇత్యాదియాలే జగత్కారణభూత నుం ముముక్షూపాస్యనుం మోక్షప్రదనుమెన్ను శొల్లప్పడుగై యాలే; ఇన్నముం రుద్రనుక్కు నారాయణా త్పరత్వముం, మోక్షప్రదత్వముం శ్వేతాశ్వతరోప నిషత్తిలే నేరేశొల్లప్పడానిన్నదు; "వేదాహమేతం పురుషమ్మహాన్తమాదిత్య వర్ణన్తమసః పరస్తాత్ । తమేవ విదిత్వాతి మృత్యుమేతి నాన్యః పన్థావిద్యతేఽయనాయ॥ ౮॥ యస్మాత్పరం నాపరమస్తికిఞ్చిత్ యస్మాన్నాణీయోనజ్యాయోఽస్తి కిఞ్చిత్ । వృక్ష ఇవ స్తబ్ధోదివి తిష్ఠత్యేకస్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వమ్॥ ౯॥ తతో యదుత్తర తరన్తదరూపమ నామయమ్ । యఏతద్విదురమృతాస్తేభవన్తి అథేతరే దుఃఖమేవానుయన్తి॥ ౧౦॥ సర్వాననశిరోగ్రీవః సర్వభూతగుహాశయః। సర్వవ్యాపీచ భగవాన్ తస్మాత్సర్వగతశ్శివః॥ ౧౧॥ [2] ఎన్ను వ్యాపకనాన పరమపురుషనిల్ కాట్టిలుత్తరమాయిరుప్పదొరు తత్వత్తైచ్చొల్లి, అదనుడైయ జ్ఞానాఽజ్ఞానజ్జళాలే మోక్షసంసారజ్జళాకవు శ్శొల్లి, అత్తత్వం సర్వవ్యాపియాన శివనెన్నుఃగమిత్తదు.

అప్పడియే ఛాన్దోగ్యద హరవిద్యైయిలుం, "అథ యదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురేదహరం పుణ్డరీకంవేశ్మదహరోస్మిన్నన్తర

1 (తైత్తిరీ. భృగు. ౧-౧). (2 శ్వే 3 అధ్యా).

ఆకాశస్తస్మిన్యదన్తస్త దన్వేష్టవ్య న్తద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమ్"[1] ఎన్ఱి
త్తాలే హృదయపుణ్డరీకమధ్య వర్తియాన వాకాశ శబ్దవాచ్యమాగ
ప్పురువస్తువై నిర్దేశిత్తు, అదుక్కుళ్ళేయిరుక్కుమవస్తు, ముముక్షుక్క
ళుక్కన్వేష్టవ్య మెన్ఱు శొల్లప్పడానిన్ఱదు.—ఇవ్విడత్తి లాకాశ
శబ్దం - తత్ప్రకరణోప సంహారత్తిలే "ఆకాశో హవై నామరూప
యోర్నిర్వహితా తే యదన్తరాతద్బ్రహ్మ"[2] ఎన్ఱు నామరూపనిర్వ
హిత్వశ్రుతియాలే,— పురుషసూక్తత్తిలే "సర్వాణి రూపాణి
విచిత్య ధీరః నామానికృత్వాఽభివదన్ యదాస్తే"[3] ఎన్ఱు నామ
రూపనిర్వాహకనాగ చ్చొల్లప్పట్ట పరమపురుషనుక్కు వాచక
మాగైయాలే అన్దవాకాశశబ్దవాచ్యనాన పరమపురుషనుక్కు అ
న్తర్వర్తియా యిరుప్పదోరు వస్తు ముముక్షుక్కళుక్కు పాస్య
మెన్ఱు యివ్వాక్యత్తిలే తోన్ఱానిన్ఱదు.

తైత్తిరీయ దహరవిద్యైయిలే "దహ్రం విపాప్మం వరవేశ్మ
భూతం యత్పుణ్డరీకం పురమధ్యసంస్థమ్। తత్రాపి దహ్రం గగనం
విశోక స్తస్మిన్యదన్త స్తదుపాసితవ్యమ్॥ ౨౩॥ యద్వేదాదౌ స్వరః
ప్రోక్తో వేదాన్తేచ ప్రతిష్ఠితః। తస్యప్రకృతిలీనస్య యః పరస్స
మహేశ్వరః॥ ౨౪॥"[4] ఎన్ఱు ఛాన్దోగ్యవాక్యత్తిల్ పోలే హృద
యాన్తర్వర్తియాగవుం ఉపాస్యాధారమాగవుం, ఆకాశశబ్దప
ర్యాయమాన గగనశబ్దత్తాలే పరమపురుషనై నిర్దేశిత్తు తదాధే
యమాయిరుప్పదోరువస్తువై యుపాస్యమాగచ్చొల్లి, అన్ద విష
యం 'యః పరస్స మహేశ్వరః' ఎన్ఱు మహేశ్వరనాగ నిష్కర్షి
క్కప్పడానిన్ఱదు.

---

1 (ఛా-౮-౧-౧). 2 (ఛా-౮-౧౪-౧). 3 (యజు. అరణ. 3-ప్ర-౧౨-అను-౧౩). 4 (తై-నారా-౬-౧౦).

అప్పడియే బృహదారణ్యకత్తిలే, "య ఏషో౽న్తర్హృదయ ఆకాశ స్తస్మిఞ్ఛేతే సర్వస్య వశీ సర్వస్యేశానః"[1] ఎన్ఱు హృదయమధ్యస్థమాగ వాకాశశబ్దత్తాలే ఛాన్దోగ్యత్తిల్ పోలే పరమపురుషనైచ్చొల్లి తదన్తర్వర్తియాగ ఈశానన్ ప్రతిపాదిక్కప్పడానిన్ఱాన్:-

అప్పడియే అథర్వశిఖైయిలే "కారణన్తు ధ్యేయః సర్వైశ్వర్యసంపన్న స్సర్వేశ్వరః శమ్భురాకాశమధ్యే ధ్యేయః" ఎన్ఱు హృదయమధ్యస్థమాన వాకాశవర్తియాయ్ క్కొణ్డు వుపాస్యమానవస్తువై శమ్భుశబ్దత్తాలే విశేషిత్తు, "శివ ఏకో ధ్యేయః శివంకర స్సర్వమన్యత్ పరిత్యజ్య" ఎన్ఱ నశమ్భువై శివశబ్దత్తాలే నిగమియానిన్ఱదు.

అప్పడియే తైత్తిరీయత్తిలుం "సత్యంజ్ఞానమనన్తం బ్రహ్మ। యో వేదనిహితం గుహాయాం పరమే వ్యోమన్ । సో౽శ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితేతి"[2] ఎన్ఱు గుహాశబ్దనిర్దిష్టమాన హృదయాన్తర్వర్తియాయ్, ఉపాస్యమాన బ్రహ్మత్తుక్కు ఆధారముమాగ ప్రసిద్ధాకాశవ్యావర్తకమాన పరశబ్దవిశేషితమాయిరుక్కిఱ వ్యోమశబ్దత్తాలే పురుషోత్తమనైచ్చొల్లి, అవన్ పక్కలిలే యిరుక్కిఱ బ్రహ్మశబ్దవాచ్యమాన వుపాస్యవస్తు మున్బు శొన్న వనేకశ్రుతిగళోడుణ్డానవై † కార్థ్యత్తాలే శివనేయెన్ఱు అఱుదియిడప్పడానిన్ఱదు.

ఆగైయాలే నారాయణనుక్కు పరనాయ్, తదన్తర్వర్తియాన వుపాస్యన్ శివనేయెన్ఱుమిడం సర్వశ్రుతిగళిలుం ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱ దెన్ఱుమిడం నిశ్చయిక్కప్పడుగిఱదు.

---

1 (బృ. ఉప. ౬-౪-౨౨). 2 (తై. ఆనన్ద. ౧-౧, ౨).

† కామాద్యధికరణత్తిల్ సర్వవేదాన్తప్రతిపాదితదహరవిద్యైకళుక్కైక్యం శొల్లియిరుక్కైయాలే సర్వశ్రుతికళుక్కైకార్థ్యం సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు.

ఇప్పడియే అథర్వశిరస్సిల్ ప్రథమఖణ్డత్తిలే, "దేవాహవై స్వర్గంలోకమగమన్ । తేదేవారుద్రమపృచ్ఛన్ । కోభవానితి సోఽబ్రవీత్ । అహమేకః ప్రథమమాసం వర్తామిచభవిష్యామిచ। నాన్యఃకశ్చిన్మత్తో వ్యతిరిక్తః" ఎన్రుముదలాన వాక్యత్తాలే దేవర్గళాలే పృష్టనానరుద్రన్ తన్నుడైయ సర్వైశ్వర్యత్తై ప్పరక్కచ్చొన్నాన్.-అనన్తరం దేవర్గళ్ త్తైయుమత్తుం రుద్రనై స్తోత్రంపణ్ణినార్గళ్, *ఎన్రుతొడఙ్గి ద్వితీయఖణ్డత్తిలే। "యోవైరుద్రస్స భగవాన్ యశ్చ బ్రహ్మాతస్మైవై నమోనమః। యోవై రుద్రస్సభగవాన్ యశ్చవిష్ణుస్తస్మైవై నమోనమః। యోవైరుద్రస్సభగవాన్ యశ్చ మహేశ్వరస్తస్మైవై నమోనమః." ఎన్రుముదలాన వాక్యత్తాలే రుద్రనుడైయ సర్వైశ్వర్యమానదు నువ్యక్తమాగ చ్చొల్లప్పట్టదు- ‡తృతీయ, చతుర్థఖణ్డఙ్గళిలే "సఏకోరుద్ర స్స ఈశానః స

---

* 'తతో దేవారుద్రం నాపశ్యన్ । తే దేవారుద్రం ధ్యాయన్తి । తతో దేవా ఊర్ధ్వబాహవస్తున్వన్తి' ఎన్గిఱ శ్రుత్యర్థానువాదమ్.

† 'యోహవై రుద్రస్స భగవాన్ యశ్చ బ్రహ్మాభూర్భువస్సువస్తస్మైవై నమోనమః' ఇతి పా.

‡ తృతీయేతి, ఇవ్విడత్తిల్ అథర్వశిరస్సై ఐన్దుఖణ్డమాగవే తిరుప్పుళ్ళమ్పత్తి యిరుక్కిఱదాగ తోన్ఱుగిఱదు. తత్త్వశేఖరశ్రుతప్రకాశికాథర్వశిఖా విలాసాదిగళిల్ ఆఱుఖణ్డమాగ త్తిరుప్పుళ్ళమ్బడి వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణి యిరుక్కిఱార్గళ్. అనేక తత్త్వనిరూపణకోశఙ్గళిల్ (౫) ఖణ్డమాగవే తోన్ఱుగైయాల్ పరిష్కరిక్కసామర్థ్యముడైయోమాగిఱిలోమ్. 'దేవాహవై' తొడఙ్గి 'స్వేనతేజసా' పర్యన్తం(౧) ఖణ్డమ్.- 'తతో దేవాః' ఆరభ్య 'యచ్చసత్యస్తస్మైనమోనమః' ఇత్యన్తం (౨) ఖ.- 'ఓమాదౌమధ్యే' తుడఙ్గి 'పాదోయదుత్తరః' పర్యన్తం (3) ఖ.- 'సఓంకారః' తుడఙ్గి 'మహాదేవః' పర్యన్తం (౪) ఖ.- 'అథ కస్మాదుచ్యతే' తుడఙ్గి 'తస్మాదుచ్యతే మహాదేవః' పర్యన్తం

భగవాన్ సమహేశ్వరః సమహాదేవః” ఇతి తదసాధారణానేక నామనిర్దేశే తన్నిర్వచనముఖత్తాలే రుద్రనుడైయ ఐశ్వర్యం ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱదు.—అప్పడియే పఞ్చమఖణ్డత్తిలే, “తదేతద్రుద్రచరితం । ఏషోహ దేవః ప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్స ఉగర్భేఅన్తః। సఏవజాతస్సజనిష్యమాణః ప్రత్యంజనాస్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః। ... ... తదేతదుపాసితవ్యం” ఎన్ఱుతొడఙ్గి “వాలాగ్రమాత్రం హృదయస్యమధ్యే విశ్వన్దేవంజాతవేదం వరేణ్యాం । తమాత్మస్థం యేనుపశ్యన్తి ధీరాస్తేషాంశాన్తిశ్శాశ్వతీనేతరేషామ్” ఎన్ఱు హృదయమధ్యవర్తియాన రుద్రనుడైయ వుపాసనత్తై మోక్షఫలమాగచ్చొల్లి, “వ్రతమేతత్పాశుపతమ” న్ఱుతొడఙ్గి, “అగ్నిరిత్యాదినాభస్మం గృహీత్వా విమృజ్యాంగాని సంస్పృశేత్ । తస్మాత్ వ్రతమేతత్ పాశుపతం । పశుపాశవిమోక్షాయ;” ఎన్ఱదుక్కు అఙ్గమాగ సమన్త్రకమాన సర్వాఙ్గభస్మ స్పర్శలక్షణమాన పాశుపతవ్రతముం శొల్లప్పట్టదిఱే.—

శ్రీరుద్రాదిగళుం రుద్రవైభవపరఙ్గళాగ ప్రసిద్ధఙ్గళిఱే. ఆగైయాలే జగత్కారణభూతనాగవుం, మోక్షప్రదనాగవుం, సర్వవేదాన్తవేద్యనానభగవాన్ పశుపతిఎన్ఱుమిడం సిద్ధం. ఇప్పడి రుద్రనుడైయ సర్వస్మాత్పరత్వం, ప్రత్యక్షశ్రుతిశతప్రసిద్ధమాయుళ్లవిడత్తిల్ పౌరుషేయవచస్సుక్కళాన పురాణాదిగళ్ తదనుగుణమాగనయిప్పిక్కవేణ్డుగైయాలే,అన్దశ్రుతిగళోడు అనుగుణఙ్గళాన ఇతిహాసపురాణాదిగళ్ ప్రమాణఙ్గళాయ్,అత్తైఉపబృంహిక్కిఱనవాగక్క

(౫) ఖ,- ‘తదేతద్రుద్రచరితం’ తుడఙ్గి ‘సత్యమిత్యుపనిషత్’ ఇత్యన్తం
(౬) ఖ. ఇవ్వర్థం సర్వవ్యాఖ్యానాధికరణ (౧-౪-౨౯) శ్రుతప్రకాశికైయిల్ స్పష్టమ్. అస్మదీయ తత్త్వశేఖరటిప్పణియిల్ విశదమాగక్కాణ్గ.

డవన. - అల్లాద ప్రాజాపత్యాది స్మృతిగళుం, విష్ణుపురాణాది పురాణఙ్గళుం, ప్రత్యక్షశ్రుతివిరోధత్తాలే "విరోధేత్వనపేక్షంస్యాత్" [1] ఎన్గిఱ న్యాయత్తాలే అనాదరణీయఙ్గళాగక్కడవన. మనువుం "యావేదబాహ్యాస్స్మృతయః యాశ్చ కాశ్చ కుదృష్టయః । తాస్సర్వానిష్ఫలాః ప్రేత్య తమోనిష్ఠా హితాస్స్మృతాః" [2] ఎన్ఱు వేద విరుద్ధస్మృత్యాదిగళ్ త్యాజ్యమాగ చ్చొన్నానిఱే. ఆగైయాలే శివనే సర్వస్మాత్పరన్ ఎన్ఱు సోపబృంహణశ్రుతిశతసిద్ధమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

చతుర్ముఖకారణత్వవాదారమ్భః.

ఇవ్విడత్తిలే చతుర్ముఖనాన హిరణ్యగర్భనే సర్వస్మాత్పరనెన్ఱు శిలర్ ప్రత్యవస్థానం పణ్ణినార్గళ్. ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్, కారణవాక్యగతఙ్గళాన 'సత్-బ్రహ్మ-ఆత్మ' శబ్దఙ్గళ్ సాధారణశబ్దఙ్గళాగైయాలే చేతనవిశేషపర్యవసానత్తై యపేక్షిత్తాల్ "హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే భూతస్యజాతః పతిరేక ఆసీత్" [3] ఎన్ఱు తుల్యప్రకరణస్థమాన హిరణ్యగర్భశబ్దత్తాలే శొల్లప్పట్ట చతుర్ముఖనాగిఱ విశేషత్తిలే పర్యవసియానిన్ఱదు.

---

1 (పూర్వమీ-సూ-౧-౩-౩). 'విరోధేత్వనపేక్షం స్యాదసతిహ్యనుమానమ్.' ప్రత్యక్షశ్రుతివిరుద్ధం స్మృతివచనమనపేక్ష్యం-అనాదరణీయమ్. స్మృతేరపి శ్రుతిమూలత్వానుమానాదాదరణీయత్వ మిత్యత్రాహ- అసతిహ్యనుమానమితి. అసతి - ప్రత్యక్షశ్రుతివిరోధేహి స్మృతి మూలశ్రుత్యనుమానమిత్యర్థః' ఇతి శ్రుతప్రకాశికాయాం (౨, ౧, ౧). మస్యార్థఉక్తః.

2 (మను-౧౨-౯౫). 3 (ఋగ్వేద-౮-అష్టక-౭-అధ్యా-౫-వర్గ-౧౦-మణ్డలం-౧౦-అను-౧౨౧-సూత్ర-౧-వాక్యం).

అప్పడియే "అమ్భస్యపారే" [1] ఎన్నిఱవనువాకత్తిలే "యస్మిన్నిదం సఞ్చవిచైతిసర్వం ... ... యతః ప్రసూతాజగతః ప్రసూతీ... ...నతస్యేశేకశ్చన తస్యనామ మహద్యశః । నసన్దృశేతిష్ఠతి రూపమస్యనచక్షుషాపశ్యతి కశ్చనైనం । హృదామనీషామనసాభిక్లృప్తోయ ఏనంవిదుర మృతాస్తేభవన్తి" [2] ఎన్ఱు జగత్కారణమాగవుం, మోక్షప్రదనాగవుం ఒరుపురుషనై చ్చొల్లి, పిన్బు "అద్భ్యస్సమ్భూతో హిరణ్యగర్భఇత్యష్టౌ" [3] ఎన్ఱు మున్బుశొన్న వాక్యత్తోడే ఏకవాక్యమాగ 'అద్భ్యస్సమ్భూతః' యెన్నిఱవనువాకత్తైయుం, 'హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే' ఎన్నిఱ ఎట్టుఋక్కైయు ముదాహరిత్తు క్కాట్టుగైయాలే జగత్కారణభూతనాయ్, అనన్యేశ్వరనాయ్, మోక్షప్రదనాగ మున్బు శొల్లప్పట్టపురుషన్ హిరణ్యగర్భనెన్ఱు స్పష్టమాయిఱ్ఱు. ఆగిల్ 'అద్భ్యస్సమ్భూతః' ఎన్నిఱ వనువాకముం, పూర్వోక్తత్తోడేకవాక్యమాగైయాలే "హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చపత్న్యౌ" ఎన్నిఱ శ్రియఃపతిత్వలిఙ్గం మున్బుశొన్నపురుషన్ నారాయణన్ ఎన్ఱు కాట్టాదో వెన్నిల్– లిఙ్గత్తిఱ్ కాట్టిల్ శ్రుతిప్రబలైయాగైయాలే శ్రియఃపతిత్వలిఙ్గత్తిల్ కాట్టిల్ హిరణ్యగర్భశబ్దరూపైయాన శ్రుతిదానే విశేషత్తై నిరపేక్షమాగ క్కాట్టవఱ్ఱు. 'ఏకపదసామర్థ్యం - శ్రుతిః–వస్తుసామర్థ్యం–లిఙ్గం' ఎన్ఱు మీమాంసకర్ నిష్కర్షిత్తదు. "సూర్యాచన్ద్రమసౌధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్" [4] ఎన్ఱు జగత్స్రష్టావై హిరణ్యగర్భపర్యాయమాన ధాతృశబ్దత్తాలే శొల్లిఱ్ఱిఱే.

1 (తైత్తి - నా - ౬ - ౧ - ౧). 2 (తై - ౬ - ౧ - ౨ - ౪ - ౧౦ - ౧౧).
3 (తై - ౬ - ౧ - ౧౨). 4 (తై - ౬ - ౧).

“ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత”[1] ఎన్ఱు ముదలాన కారణవిషయ శ్రుతిగళుం ప్రజాపతియైయే కారణమాగచ్చొల్లానిన్ఱన.

“ప్రజాపతే స్సభాం వేశ్మ ప్రపద్యే”[2] ఎన్ఱు ఛాన్దోగ్యదహర విద్యైయిలే ప్రాజాపత్యస్థానత్తై ముక్తప్రాప్యమాగ చ్చొల్లిర్ ఱిరే.

‘సత్ - బ్రహ్మ - త్మ’ శబ్దఙ్గళ్ శివ - శమ్భు - మహేశ్వరాది శబ్దవాచ్యమానవస్తువిశేషత్తిలే పర్యవసిక్కుమెన్ఱు మున్బే శొల్లప్పట్టదన్ఱో వెన్నిల్,- అదు శొన్నాలుం విషయమాగమాట్టాదు; ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్ - ‘సత్ బ్రహ్మాత్మ’ శబ్దఙ్గళ్ పోలే శివాదిశబ్దఙ్గళుం సాధారణఙ్గళాగైయాలే. అప్పడి హిరణ్యగర్భశబ్దముం సాధారణమల్ల. శివాదిశబ్దం సాధారణమానపడి యెన్నెన్నిల్-“శివమస్తు సర్వజగతాం” ఎన్ఱుం, “శివానస్సన్తుపన్థానః” ఎన్ఱుం, “శివం కర్మాస్తు” ఎన్ఱుం, “శివాఋతవస్సన్తు” ఎన్ఱుం, “శివానశ్శన్తమాభవ”[3] ఎన్ఱుం “శివశ్శివానామ శివోఽశివానాం”[4] ఎన్ఱుం, “యోవశ్శివతమోరసః”[5] ఎన్ఱుం, లోకవేదఙ్గళిలే శుద్ధిమాఙ్గళ్య గుణయోగత్తాలే అనేకవస్తుక్కళిలే శివశబ్దంప్రయోగిక్కక్కాణప్పడానిన్ఱదు. ఇప్పడి శమ్భుశబ్దముం-“శమ్భుస్స్వయమ్భూర్ద్రుహిణః” ఎన్ఱు బ్రహ్మవిషయమాగవుం కాణప్పడానిన్ఱదు. మహేశ్వరశబ్దముం - ‘మహానీశ్వరః’ ఎన్గిఱ అవయవశక్తియాలే రాజాదిగళిలేయుం ప్రయోగిక్కప్పడానిన్ఱదు. ఇని రుద్రశబ్దముం- “రుద్రోవాఏషయదగ్నిః”[6] “వీరాన్మానోరుద్రభామితో వధీః హవిష్మ

1 (తై-బ్రాహ్మణ-౧-౪-౨). 2 (ఛా-ఉప-౮-౧౪-౧). 3 (అథర్వ వేదే. ౭, కా. ౧౭, ప్రపా. ౬, అను. ౬౮). 4 (భార. ఉద్యో. ౪౨, ౬). 5 (తై. నా. ౬). 6 (యజుః ౨, అష్ట. 3, ౫).

న్తోనమస్తావిధేమతే"[1] ఎన్ఱు క్రౌర్యాదిగుణయోగత్తాలే అన్యాదిగళిలుం ప్రయోగం కాణప్పడానిన్ఱదు. ఇప్పడి హిరణ్యగర్భశబ్దత్తుక్కు చతుర్ముఖనై యొఴియ వేఱొరువరిడత్తిల్ కాణప్పట్టదిల్లై. అప్పోదిఱే శివాదిశబ్దఙ్గళ్పోతి సాధారణమెన్నలావదు. "ఏకో హవై నారాయణ ఆసీత్"[2] ఇత్యాదివాక్యఙ్గళ్ ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశత్తాలే అనువాదమాగైయాలే విశేషోపస్థాపకమన్ఱు మున్బే శొల్లప్పట్టదు.

ఆగైయాలే "భ్రుకుటీకుటిలాత్తస్య లలాటాత్క్రోధదీపితాత్ । సముత్పన్నస్తదారుద్రః మధ్యాహ్నార్కసమప్రభః । అర్ధనారీధరవపుః ప్రచణ్డోతిశరీరవాన్ "[3] ఎన్నిఱపడియే అర్ధనారీధరశరీరియాన రుద్రనుక్కు ముత్పాదకనాన హిరణ్యగర్భనే ముముక్షూపాస్యమాన పరబ్రహ్మమెన్ఱు వేదాన్తఙ్గళ్ ప్రతిపాదిక్కిఱవెన్నుమిడం సిద్ధం. పురాణఙ్గళుం బ్రహ్మపరత్వప్రతిపాదకశ్రుతిగళై యుపబృంహిక్కిఱవైయే ప్రమాణఙ్గళ్, అల్లాదవై శ్రుతివిరోధత్తాలే యుపేక్షణీయఙ్గళ్. ఆగైయిఱేమనువుం, "తతస్స్వయమ్భూర్భగవాన్"[4] ఎన్ఱు స్వయమ్భూశబ్దత్తాలే జగత్కారణత్తైచ్చొల్లిఱ్ఱు. స్వయమ్భూశబ్దం - చతుర్ముఖనుక్కు పర్యాయపదమెన్ఱు మిడంప్రసిద్ధం. ఆగైయాలే చతుర్ముఖనే పరబ్రహ్మమాగ సోపబృంహణమాన వేదాన్తత్తిలే ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱానెన్నుమిడం ప్రసిద్ధమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

1 (యజు. ౪-కాణ్డం: ౫-ప్ర. ౧౦-అను. ౨౩-పం). 2 (మహో. ప, ౧,౧,౧) 3 (వి-పు,౧-౭-౧౨). 4 (మను, ౧-౬).

అథ సిద్ధాన్తారమ్భః.

ఇవ్విడత్తిల్ పరిహారమాన సిద్ధాన్తం నారాయణశబ్దవాచ్యమాన వస్తువే పరబ్రహ్మమాగక్కడవదు. - కారణవాక్యఙ్గళి లివనైయే కారణమాగ చ్చొల్లుగైయాలుం, మోక్షప్రకరణఙ్గళి లివనైయే మోక్షప్రదనాగవుం, ముక్తప్రాప్యనాగవుం శొల్లుగైయాలుం.

ఎఙ్గనేయెన్నిల్ - కారణవాక్యఙ్గళిల్ సాధారణమాన సద్బ్రహ్మాత్మాదిశబ్దఙ్గళ్ విశేషపర్యవసానా కాఙ్క్షఙ్గళాయ్క్కొణ్డు "ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీత్ న బ్రహ్మా నేశానో నేమే ద్యావాపృథివీ న నక్షత్రాణి నాపో నాగ్నిర్న సోమో న సూర్యః స ఏకాకీ న రమేత తస్య ధ్యానాన్తస్థస్య ఏకా*కన్యా దశేన్ద్రియాణి ... జాయన్తే"[1] ఇత్యారభ్య "అథ పునరేవ నారాయణస్సోన్యం కామం మనసా ధ్యాయీత। తస్య ధ్యానాన్తస్థస్య లలాటాత్ స్వేదోఽపతత్। తా ఇమా ఆపస్తత్తేజో హిరణ్మయమణ్డమభవత్। తత్ర బ్రహ్మా చతుర్ముఖో జాయత"[2] "అథ పునరేవ నారాయణస్సోన్యం కామం మనసా ధ్యాయీత। తస్య ధ్యానాన్తస్థస్య లలాటాత్ స్వేదోఽపతత్। స్వేదాత్ బుద్బుదమభవత్। బుద్బుదాత్ త్ర్యక్షః శూలపాణిః పురుషో జాయతే"[3] ఎన్ఱు ముదలాన మహోపనిషత్తాలే కాట్టప్పట్ట నారాయణనాగిఱ విశేషత్తిలే పర్యవసియానిన్ఱన. ఇన్ద వాక్యమనువాదరూపమెన్ఱు మున్బే శొల్లప్పట్టదన్ఱో వెన్నిల్ - అప్పడియన్ఱు. పిన్నై యెఙ్గనేయెన్నిల్, - శాస్త్రమానదు - అప్రాప్తప్రాపకమాయిరుక్కుం. అదావదు - ఇవ్విడత్తిల్ నారా

* 'కన్యా - మనః. ప్రకాశకత్వాత్. 'కన - దీప్తా' వితి ధాతుః. ఇతి శ్రుతప్రకాశికా. (౪, ౪.౧౭).

1 (మహో ౧,౧,౧). 2 (మహో ౧,౨,౧). 3 (మహో ౧,౩,౧).

యణనుడైయ జగత్కారణత్వం ప్రమాణాన్తరజ్ఙళాల్ ప్రాప్తమన్ను; ఆకాశప్రాణాదిగళోపాతి ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశం అనువాదసూచకమన్త్రోవెన్నిల్ - "సర్వాణిహవా ఇమాని భూతాని ఆకాశాదేవ సముత్పద్యన్తే" [1] ఎన్నిఅవిడత్తిల్ 'హవా' ఎన్నిఅ ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశమాత్ర మనువాదసూచకమన్ను; "యదాగ్నేయోష్టాకపాలః" [2] "ఉపరిహి దేవేభ్యోధారయతి" ఎన్ను ముదలానవాక్యజ్ఙళిలుం, అప్పోదు అనువాదత్వం ప్రసజ్ఙిక్కుం. అవ్విడత్తి లనువాదత్వ మిల్లాయెన్నుమిడం, "వచనానిత్వపూర్వత్వాత్" [3] ఎన్నుం, "విధిస్తుధారణేఽపూర్వత్వాత్" [4] ఎన్నుం పూర్వమీమాంసాసూత్రజ్ఙళాలే విధిత్వం సమర్థిక్కయాలే సిద్ధం. "సర్వాణిహవా" ఇత్యాదివాక్యజ్ఙళాల్ ఆకాశప్రాణజ్ఙళుక్కు ప్రమాణాన్తరజ్ఙళాలే కార్యత్వ హేయత్వజ్ఙళ్ సమ్ప్రతిపన్నజ్ఙళాగైయాలే ఇవఱ్ఱుక్కు పరమకారణత్వం, ప్రాప్యత్వం, తదనుగుణకల్యాణగుణయోగత్వం; ఇవఱ్ఱినుడైయ ప్రతిపాదనంకూడామైయాలే, ఉపక్రమత్తిలే లోకగతియాగ ప్రతీతమానపరత్వమే ఆకాశప్రాణజ్ఙళాగ పరత్వవిశిష్టలిఙ్ఙజ్ఙళాగైయాలే తత్తచ్ఛబ్దవాచ్యజ్ఙళాగ †శారీరకమీమాంసాసూత్రజ్ఙళాలే అనువాదమాగ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టదాయిఱ్ఱు; ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశత్వ మనువాదత్తుక్కు హేతువాగ చ్చొల్లప్పట్టదెన్నదాయిఱ్ఱు.

"ఏకోహవై నారాయణఆసీత్" [5] ఎన్నిఅమహోపనిషత్తిల్ నారాయణనై యే పరమకారణనాగచ్చొల్లి, తద్వ్యతిరిక్తరాన బ్ర

1 (ఛా-ఉప-౧-౯-౧). 2 (యజు-౨-కా-౫-ప్రశ్న-౨-అను).
3 (పూర్వమీ-సూ-3-౫-౨౧). 4 (పూ-సూ-3-౪,౧౫).
† (బ్రహ్మసూ, ౧ ౧, ౨౨, ౨౩).
5 (మహో, ౧, ౧, ౧).

హ్మరుద్రాదిగళై సమ్ప్రతిపన్నఙ్గళాన కార్యాన్తరఙ్గళోపాతి నారాయణనాలే సృజ్యరాగవుం, సంహార్యరాగవుం శొల్లుగైయాలే వేరొరువస్తు కారణమాగ విధిక్కప్పడుగిఱదెన్గిఱ ప్రసఙ్గమేయిల్లై.

“బ్రహ్మావిష్ణురుద్రేన్ద్రాస్తే సర్వే సంప్రసూయన్తే” [1] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ విష్ణువుక్కు కార్యత్వాపాదకమన్ఱు, ఉపేన్ద్ర రామకృష్ణాద్యవతారఙ్గళోపాతి జగద్రక్షణార్థమాగ బ్రహ్మేశ మధ్యగతమాన వవతారవిశేషమాగ ప్రమాణసిద్ధం.

ఆగైయాలివ్వాక్యత్తుక్కు అప్రమాణత్వమిల్లైయెన్ఱు యిన్ద వాక్యత్తిల్ శొల్లుగిఱ విశేషమాన నారాయణోపక్రమత్తాలే, సదాదిశబ్దఙ్గళుక్కు పర్యవసానం యుక్తం.

ఇన్దవాక్య మనువాదమానాలుం, అనువాదలిఙ్గరహితమాగ నారాయణత్వత్తై శొల్లుగిఱ శ్రుత్యర్థత్తై యనువదిక్కక్కడవ యిల్లై.

అదిల్ సుబాలోపనిషత్తిలే “కింతదాసీత్ నైవేహ కిఞ్చనాగ్రఆసీత్ అమూలమనాధారా ఇమాః ప్రజాః ప్రజాయన్తే దివ్యోదేవ ఏకో నారాయణః” [2] ఎన్ఱుం, పురుషసూక్తత్తిలుం “తస్మాత్ విరాడజాయత విరాజో అధిపురుషః” [3] ఎన్ఱు మిత్యాదియాలే నారాయణకారణత్వత్తై శొల్లి, కఠవల్ల్యాదిగళుం అవనుడైయ మోక్షప్రదత్వత్తైయుం శొల్లుగైయాలే జగత్కారణత్వము మర్థాత్సిద్ధమాయిరుక్కుం.

“యతో వా ఇమాని భూతాని జాయన్తే” [4] “అసద్వా ఇదమగ్రఆసీత్ । తతో వై సదజాయత । తదాత్మానం స్వయమకురుత । త

1 (అథర్వశిఖా), 2 (సు,౬,ఖణ్డం). 3 (ఋగ్వేదే, ౮, ౪, ౧౭, ౧౦,౭, ౯౦౧). 4 (తైత్తిరీ, భృగు,౧,౧).

స్మాత్తత్ సుకృతముచ్యతఇతి । యద్వై తత్సుకృతం । రసో వై సః । రసం హ్యేవాయం లబ్ధ్వాఽఽనన్దీభవతి"[1] ఇత్యాదివాక్యఙ్గళిలేజగత్కారణమేయుతే మోక్షప్రదమాగవుం, ముక్తప్రాప్యమాగవుం ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఅదు.

ఆగైయాలే మహోపనిషద్వాక్యమనువాదమామిడత్తిలుం, దేవతాన్తరకారణత్వత్తై యనువదిక్కిఅప్రసఙ్గమేయిల్లై. ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశముణ్డానాలుం అపూర్వార్థత్తై ప్రతిపాదిక్కుమిడత్తిల్ అనువాదత్వమిల్లైయెన్నుమిడం కీళ్ శొల్లప్పట్టదు.

ఇప్పడి నారాయణోపనిషత్తిలుం "అథ పురుషో హ వై నారాయణోఽకామయత ప్రజాస్సృజేయమితి । అథాపః ససర్జ ... నారాయణాత్ బ్రహ్మాజాయతే । నారాయణాద్రుద్రోజాయతే । నారాయణాదిన్ద్రోజాయతే । నారాయణాత్ప్రజాః ప్రజాయన్తే । నారాయణాత్ ద్వాదశాదిత్యారుద్రావసవః ప్రజాపతయశ్చ సర్వే దేవాస్సముత్పద్యన్తే । సర్వేలోకాస్సర్వాణిచభూతాని నారాయణాదేవసముత్పద్యన్తే । నారాయణేప్రలీయన్తే" ఎన్ఱు నారాయణనైయే సర్వకారణమాగచ్చొల్లిర్ఱు.

మహోపనిషత్తిలుం, "సర్వస్యాయతనం మహత్" ఎన్ఱు తొడఙ్గి "యన్నాభిపద్మాదభవన్మహాత్మా ప్రజాపతిర్విశ్వసృగ్విశ్వరూపః । తమేవవిదిత్వాఽతిమృత్యుమేతి నాన్యః పన్థా విద్యతేఽయనాయ" ఎన్ఱు సకలజగత్స్రష్టావాన బ్రహ్మావుక్కుం కారణమాగ నారాయణపర్యాయపదమాన హరిశబ్దత్తాలే నారాయణనైచ్చొల్లుగైయాలే కారణవాక్యఙ్గళెల్లావర్ఱిలుం నారాయణనే పరనాగ ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిరానెన్ఱదాయిర్ఱు.

1 (తైత్తిరీ, ఆనన్ద, ౭, అను, ౧, వా).

ఆగైయాలే "నసన్నచాసచ్ఛివఏవకేవలః" [1] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ శివశబ్దమర్వాచీనశివనుక్కు వాచకమన్ఱియిలే, శుద్ధమాఙ్గళ్యగుణయుక్తమాన వనేకార్థఙ్గళిలుం ప్రయోగం కాణ్గైయాలే, పవిత్రాణాం పవిత్రనాయ్, మఙ్గళానాం మఙ్గళనాన "శాశ్వతం శివమచ్యుతం" [2] ఎన్ఱు నారాయణానువాకత్తిలే శొన్న శాశ్వతశివనాన నారాయణనుక్కే వాచకమామిత్తనై.

ఇప్పడి నారాయణశబ్దత్తుక్కు వ్యక్త్యన్తరత్తిల్ ప్రయోగం కణ్డదిల్లైయిఱే.

ఇప్పడి మహోపనిషత్తిలుం బహుశోఽభ్యస్యమాననారాయణశబ్దవాచ్యనే పరమకారణతయానిర్ణీతనాగైయాలే క్వాచిత్కమాయ్ వ్యక్త్యన్తరప్రయోగత్తాలే సావకాశమానశివశబ్దం నారాయణవాచకమాగై (యి) యాలే యుక్తమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

ఇన్నముం ఆకాశప్రాణాదిగళ్పోలే "నబ్రహ్మానేశానః" [3] "నారాయణాత్ బ్రహ్మా జాయతే । నారాయణాత్ రుద్రో జాయతే" [4] "త్ర్యక్షః శూలపాణిః పురుషో జాయతే" [5] "యతో జజ్ఞ ఉగ్రస్త్వ పస్పృణ్ణః" ఇత్యాదిగళిలే సృష్టిసంహారకర్మభావత్తైయుం, "అస్య దేవస్య మీఢుషోవయో విష్ణోరేషస్య అవభృథే హవిర్భిః విదేహి రుద్రో రుద్రియం మహిత్వం" ఎన్ఱు బహ్వృచశ్రుతియిలే రుద్రనుక్కు భగవత్సమారాధనత్తాలే స్వమహిమప్రాప్తియైయుం శొల్లుగైయాలే, అర్వాచీనశివనుక్కు పరమకారణత్వ మనుపపన్నమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

---

1 (శ్వేతా, ౪, ౧౮). 2 (తైత్తి, నారా, ౬, ౧౧, 3). 3 (మహోపనిషత్, ౧, ౧). 4 (నారాయణోప, ౧). 5 (మహోప, ౧, 3).

ఇప్పడియే కారణవాక్యగతమాన హిరణ్యగర్భశబ్దముం చతుర్ముఖనై పరమకారణమాగ ప్రతిపాదిక్కమాట్టాదు. ఎజ్ఞనేయెన్నిల్-కార్యతయా సమ్ప్రతిపన్ననాన హిరణ్యగర్భనుక్కు పరమకారణత్వం కూడామైయాలే.

"తాఇమాఆపస్తత్తేజో హిరణ్మయమణ్డమభవత్ । తత్రబ్రహ్మాచతుర్ముఖోజాయత"[1] "అపఏవ ససర్జాదౌ తాసువీర్యమపాసృజత్ ॥ తదణ్డమభవత్ హైమం సహస్రాంశుసమప్రభం । తస్మిన్ జజ్ఞేస్వయంబ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః"[2] ఎన్ఱు శ్రుతిస్మృతిగళిలే శొల్లుగిఅపడియే "హిరణ్యమస్యగర్భోభూత్"[3] ఎన్గిఱ వ్యుత్పత్తిప్రకారత్తాలే హిరణ్మయమానవణ్డ మివనుక్కు ఉత్పత్తిస్థానమెన్ఱు తోన్ఱుగైయాలే యివనుడైయ కార్యత్వంసిద్ధమెన్ఱదాయిత్తు.

"సప్రజాపతిరేకః పుష్కరపర్ణేసమభవత్"[4] "విరాజోఽధిపురుషః"[5] "బ్రహ్మాణమసృజత్ప్రభుః" "మాంత్వంపూర్వమజీజనః"[6] "తద్విసృష్టస్సపురుషః లోకేబ్రహ్మేతికీర్త్యతే"[7] ఎన్ఱు ముదలాన ప్రమాణఙ్గళుం చతుర్ముఖనుడైయ కార్యత్వ ప్రతిపాదకఙ్గళాయిరుక్కుం.

ఆగైయాల్ "హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే భూతస్యజాతః పతిరేకఆసీత్"[8] ఎన్గిఱ వాక్యత్తుక్కు ప్పొరుళ్ - హిర

1 (మహోప-౧-౨). 2 (మను-౧-౮,౯). 3 (లైఙ్గె-పూర్వార్థే-౭౦-అధ్యా-౧౦౬-శ్లో-వాయుపురాణేచ- పూర్వఖ-౫-౪౨). 4 (నృసింహతాపనీయోపని - పూర్వతాప-౧-౧-బృహజ్జాబాల్యుప-చ-౧-౧). 5 (ఋగ్వేద-౮-౪-౧౭-౧౦-౭). 6 (ఉత్తరరామా - ౧౦౪-౪). 7 (మను-౧-౧౧). 8 (యజు-౪-కా-౨-ప్ర-౩౪-పం).

ణ్యగర్భన్ స్వకార్యమాన సృష్టిక్కు పూర్వభావియాయ్ స్వ సృష్టజ్గళాన భూతజ్గళుక్కు పతియుమా యిరుక్కు మెన్ఱదా యిఱ్ఱు. “జాతః పతిరాసీత్” ఎన్ఱైయాలే, ఇవనుడైయపతి త్వం ప్రథమజత్వరూప నిబన్ధనమాగైయాలే ఔపాధిక మెన్ఱు తోఱ్ఱుగిఱదు.

ఆగైయాలే యిన్దహిరణ్యగర్భశబ్దం-పరమ కారణవిషయమా నపోదు ‘హితరమణీయగర్భత్వాత్ హిరణ్యగర్భః’ ఎన్ఱుపాయో పేయమాన స్వరూపత్తైయుడైయవన్ ఎన్గిఱ అవయవశక్తియాలే యాదల్, హిరణ్యగర్భశరీరియాన పరమాత్మావిన్ పక్కల్ పర్య వసానవృత్తియాలే యాదల్, సర్వకారణభూతనాన నారాయణ నుక్కే వాచకమాగక్కడవదు.

“అమ్భస్యపారే”[1] ఎన్గిఱ వనువాకత్తిల్ “యమన్తస్సము ద్రేకవయోవయన్తి”[2] “సర్వే నిమేషా జజ్ఞిరే విద్యుతః పురుషాదధి”[3] ఎన్ఱు సముద్రశాయిత్వ విద్యుద్వర్ణ పురుషత్వజ్గళాగిఱ లిజ్గళాలే నారాయణ శబ్దవాచ్యనాన పరమపురుషనైచ్చొల్లి, “నతస్యేశే కశ్చన తస్య నామ మహద్యశః ... య ఏనం విదురమృతాస్తే భవన్తి”[4] ఎన్ఱివనుక్కే అనన్యైశ్వరత్వత్తైయుం, మోక్షప్రదత్వత్తైయుం శొల్లి, “అద్భ్యస్సమ్భూతో హిరణ్యగర్భ ఇత్యష్టౌ”[5] ఎన్ఱు పూర్వోక్తత్తోడేకవాక్యమాగ ‘హిరణ్యగర్భ’ ఇత్యాది ఋగష్టకత్తైయు ముదాహరిత్తు చ్చొల్లుగిఱ వాక్యమానదు ఇన్ద హిరణ్యగర్భశబ్దత్తుక్కు నారాయణపరత్వత్తై యుడైవిప్పియా నిన్ఱదు.

---

1 (తైత్తి-౬-౧-౧). 2 (తైత్తి-౬-౧-౩). 3 (తైత్తి-౬-౧-౮). 4 (తైత్తి-౬౧-౧౦-౧౧). 5 (తైత్తి-౬-౧-౧౨).

ఇన్నము మిన్ద హిరణ్యగర్భవాక్యత్తోడే 'అద్భ్యస్సమ్భూతః' ఎన్గిఱ వనువాకత్తుక్కుం ఏకవాక్యత్వముణ్డాగైయాలే "హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ" ఎన్ఱు శొల్లుగిఱ శ్రియఃపతిత్వత్తాలుం, పురుషసూక్తప్రకరణత్వత్తాలుం నారాయణవిషయత్వం నిశ్చితమాగైయాలిన్ద హిరణ్యగర్భశబ్దం నారాయణపరమెన్ఱు తెరియప్పడుం.

శ్రౌతమాన హిరణ్యగర్భశబ్దం, లిఙ్గమాన శ్రియఃపతిత్వత్తిల్ కాట్టిల్ ప్రబలమాయ్క్కొణ్డు చతుర్ముఖ వాచకమెన్గిఱవిడ మనుపపన్నం; కారణవిషయ హిరణ్యగర్భశబ్దత్తుక్కు కార్యభూత చతుర్ముఖపరత్వం కూడామైయాలే, శ్రుతి అసిద్ధైయాగైయాలుం, ఏకపద సామర్థ్యరూపమాన ప్రామాణ్యం 'అగ్నినాసిఞ్చేత్' ఇత్యాదివాక్యఙ్గళిల్ పోలే అనుపపన్నార్థఙ్గళిల్ సమ్భవియామైయాలుం, శ్రుతిక్కు ప్రాబల్యం శొల్లవొణ్ణాదు.

పురుషసూక్తం-నారాయణపరమెన్ఱుమిడం పురుషసూక్తత్తిల్ శొల్లప్పట్ట సహస్రశీర్ష విశ్వాక్షపురుషేత్యాదిలక్షణమాన †పురుషసూక్తాదిలక్షితమాన ప్రత్యభిజ్ఞానత్తాలే సిద్ధమెన్ఱు "లిఙ్గభూయస్త్వాత్"[1] ఎన్గిఱ వేదాన్తాధికరణత్తిలే ప్రసిద్ధమిఱే.

అథర్వణవేదత్తిల్ అష్టాదశమహాశాన్తిప్రకరణత్తిలే "వైష్ణవ్యాంపురుషసూక్తమిదం" ఎన్ఱు వైష్ణవియాన మహాశాన్తియిలే పురుషసూక్తత్తై వినియోగిక్కైయాలే, యిదినుడైయ విష్ణువిషయత్వం ప్రతీతమాయిఱ్ఱు.

1 (శారీరకసూ-3-3-౪౪).

† నారాయణానువాకాది - ఎన్ఱు పాఠమాగిల్ నలమ్. తాళకోశఙ్గళిల్ "పురుషసూక్తాది" ఎన్ఱే కాణ్గిఱదు.

ఇన్దవాక్యత్తుక్కు ఉత్తరనారాయణానువాకత్తిలే శొల్లప్పట్ట లక్ష్మీపతిత్వలిఙ్గత్తాలుం, "పురుషస్యహరేస్సూక్తం" ఎన్గిఱ స్మృతి వచనత్తాలుం, కల్పసూత్రఙ్గళిలుం 'పురుషన్నారాయణం, *ఎన్ఱు యిరణ్డనువాకత్తైయుం శొల్లుగైయాలుం, నారాయణపరమెన్ను మిడం నిశ్చయం.

ఉక్తన్యాయత్తాలే "ధాతాయథాపూర్వమకల్పయత్"[1] ఎన్గి అవిడత్తిల్ ధాతృశబ్దం పరమకారణత్వత్తిల్ భగవద్విషయమాయుం, అవాన్తరకారణత్వత్తిల్ చతుర్ముఖవిషయమాయుమిరుక్కుం. ప్రజాపతిశబ్దముం-అప్పడియే.

"ప్రజాపతేస్సభాంవేశ్మ ప్రపద్యే"[2] ఎన్ఱు ముక్తప్రాప్యత్వం శొల్లుగిఱవిడం చతుర్ముఖపరమన్ఱు; కఠవల్లి-నారాయణానువాకం తొడక్కమాన వనేకోపనిషత్తుక్కళిలే నారాయణనైయే ముక్తప్రాప్యనాగ చ్చొల్లుగైయాలుం, భగవత్పరతయా నిర్ణీతవ్యమాన దహరవిద్యాగతమాన యిన్దవాక్యత్తుక్కు తత్పరతై యుక్తమాగైయాలుం, "నచకార్యేప్రత్యభిసన్ధిః"[3] ఎన్ఱు చతుర్ముఖనుడైయ ముక్తప్రాప్యత్వం వేదాన్తవిరుద్ధమాగైయాలుం ఇన్ద ప్రజాపతిశబ్ద మవయవశక్తియాలే సర్వశేషియాన నారాయణనైయే శొల్లుగిఱదాగక్కడవదు.

"తతః స్వయమ్భూర్భగవాన్"[4] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ స్వయమ్భ

---

* 'పురుష ఇత్యుపహితాం పురుషేణ నారాయణేన యజమాన ఉపతిష్ఠతే' 'సహస్రశీర్షా పురుష ఇతి పురుషేణ నారాయణేన పరాంచోఽనుశంసన్తి' ఇతి బోధాయనాపస్తమ్బకల్పసూత్రే.

1 (తైత్తి-౬-౧). 2 (ఛా-ఉప-౮-౧౪-౧). 3 (బ్రహ్మసూ-౪-౩-౧౪). 4 (మను-౧-౬).

శబ్దం నారాయణపరమాగక్కడవదు. అనన్తరత్తిల్ "తా యదస్యాయనం పూర్వం తేన నారాయణస్స్మృతః" [1] ఎన్ఱు అవనై నారాయణనాగచ్చొల్లి, "తద్విసృష్టస్స పురుషో లోకే బ్రహ్మేతి కీర్త్యతే" [2] ఎన్ఱు అవనాలే సృష్టనాగ బ్రహ్మావై చ్చొల్లుగైయాలే, నారాయణనే పరమకారణభూతన్, చతుర్ముఖనల్లనెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

నారాయణానువాకమానదు - "సహస్రశీర్షం దేవం" [3] ఎన్ఱు తొడఙ్గి "స బ్రహ్మ స శివస్సేన్ద్రస్సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్" [4] ఎన్ఱు ముడివాగ సర్వశాఖైగళిలుం పరత్వప్రతిపాదకమాగ ప్రసిద్ధమాన దేవ శమ్భు అక్షర ప్రభు పతి శివాఽచ్యుత హిరణ్యగర్భ ధాతృ ప్రజాపతి స్వయమ్భు విశ్వాత్మ పరంబ్రహ్మ పరతత్త్వ పరంజ్యోతిః పరమాత్మ ప్రభృతిగళాన శబ్దఙ్గళాలే న్యాయనిరపేక్షమాగ నారాయణసామానాధికరణ్యత్తాలే కణ్ఠోక్తిపణ్ణి, పరత్వేన శఙ్కనీయరాన బ్రహ్మశివర్గళుక్కు తద్విభూతిత్వత్తైయుం శొల్లి నిగమిత్తదు. ఇప్పడి సర్వవేదాన్తనిగమనభూమియాన యిన్దవనువాకం ఉపాసనవిశేషవిధిపరమాత్రముమన్ఱు; ప్రకృతమాన దహరవిద్యోపాస్యవిశేషనిర్ణయపరమాత్రముమన్ఱు; సర్వపరవిద్యోపాస్యవిశేషనిర్ణయపరమెన్ఱు వేదాన్తత్తిలే [5] నిర్ణయిక్కప్పట్టదు.

"నారాయణపరంబ్రహ్మ ... నారాయణపరోజ్యోతిః" [6] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ పఞ్చమీసమాసశఙ్కైయాలే నారాయణాత్పరమాయిరుప్పదొరువస్తువెన్ఱు శొల్లుగిఱవిడం అయుక్తం; "తత్త్వంనా

1 (మను-౧-౧౦). 2 (మను-౧-౧౧). 3 (తైత్తి-నా-౬-౧౧-౧). 4 (తైత్తి-౬-౧౧-౧౩). 5 (బ్రహ్మసూ - ౩-౩-౪౪. శారీరకమీమాంసాయాం లిఙ్గభూయస్త్వాధికరణేఽయమర్థస్సమర్థితః). 6 (తై-నా-౬-౧౧-౪-౩).

రాయణః పరః ... ఆత్మా నారాయణః పరః"[1] ఇత్యాదిగళిలే వ్యస్తమాన ప్రయోగం కాణ్ణైయాలుం, "అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః ... స బ్రహ్మా స శివః సేన్ద్రః"[2] ఇత్యాదిగళిలే నారాయణనే సర్వస్మాత్పరన్- అల్లాదార్ అవనుక్కు విభూతిభూతరెన్నుతోన్ఱుగైయాలుం; ఇవ్విడత్తిల్ ప్రథమావిభక్తి "సుపాం సులుక్"[3] ఇత్యాదిసూత్రత్తాలే [లుప్తైయెన్ఱిఱు విభాగనిర్దేశత్తాలే యిన్ద సంశయత్తై నివర్తిప్పిత్తు సమాసత్తిలుం అప్పడియాయిక్కిడక్కిఱదాగక్కడవదు.] లుప్తైయాయిక్కిడక్కిఱదాగక్కడవదు.

మహోపనిషత్తిలుం "నారాయణః పరం బ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః। నారాయణః పరో జ్యోతి రాత్మా నారాయణః పరః" ఎన్ఱు వ్యక్తమాయిక్కిడక్కిఱదు. *నిషాదస్థపతిన్యాయత్తాలే షష్ఠీసమాసత్తిన్ కాట్టిల్ సామానాధికరణ్యసమాసం యుక్తం. ఆగైయాలే యిన్ద అనువాకత్తిల్ సర్వవేదాన్తఙ్గళిలుం ముముక్షూపాస్యమాగవుం, ముక్తప్రాప్యమాగవుం, జగత్కారణమాగవుం,

1 (తై-నా-౬-౧౧-౪). 2 (తై-నా-౬-౧౧-౬-౧౩). 3 (పాణినీయసూ-౭-౧-౩౯).

* నిషాదస్థపతీతి. 'స్థపతిర్నిషాదస్స్యాత్ శబ్దసామర్థ్యాత్' ఇతి సూత్రం పూర్వమీమాంసా షష్ఠాధ్యాయ (౬-౧-౫౧) గతం. 'ఏతయా నిషాదస్థపతిం యాజయేత్' ఇతి శ్రుతిః - తస్య విషయః. తత్ర - నిషాదానాం స్థపతిరితి విగ్రహేణ నిషాదసమ్బన్ధి స్థపతిః ప్రతీయతే వా, నిషాదశ్చాసౌ స్థపతిశ్చేతి విగ్రహేణ నిషాదాభిన్న స్థపతిః ప్రతీయతే వా ఇతి సంశయః. షష్ఠీతత్పురుషాశ్రయణే స్థపతే స్సమర్థత్వాత్, విద్వత్త్వాత్, అగ్నిమత్త్వాచ్చ యజ్ఞాద్యనుష్ఠానం యుజ్యత ఇతి పూర్వః పక్షః. సిద్ధాన్తస్తు తథాసతి శ్రుతిగతనిషాదపదస్య లక్షణాపత్త్యా కర్మధారయపక్ష ఏవ ఆశ్రయణీయ ఇతి - తాదృశ న్యాయేనేత్యర్థః.

జగదన్తరాత్మావాగవుం ప్రసిద్ధమాయ్, సద్బ్రహ్మాదిసామాన్యశబ్దత్తాలే నిర్దిష్టమానవస్తువై తత్ప్రత్యభిజ్ఞాపకమానవవ్యాశబ్దఙ్గళాలే యనువదిత్తు, అన్దవస్తువుక్కు నారాయణత్వం విధిక్కప్పడుగిఱదెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

"జుహ్వాజుహోతి" ఎన్ఱు హోమసాధనతయా విహితమాన జుహూవుక్కు "యస్యపర్ణమయీజుహూర్భవతి" ఎన్ఱు జుహూశబ్దత్తాలే యనువదిత్తు పర్ణమయత్వవిధానం పణ్ణినాప్పోలే.

ఇప్పడి మైత్రాయణీయోపనిషత్తిలుం, "తత్సవితుర్వరేణ్యాం ధ్రువమచలమమృతం విష్ణుసంజ్ఞం సర్వాధారంధామ" ఎన్ఱు ధ్రువత్వాఽచలత్వాఽమృతత్వ సర్వాధారత్వ విశిష్టమాగ సర్వవేదాన్త వేద్యమాన పరబ్రహ్మం విష్ణుసంజ్ఞమాగ విశేషిక్కప్పట్టది.

కఠవల్ల్యాదియిలుం, "సర్వేవేదాయత్పదమామనన్తి" ఎన్ఱు తుడఙ్గి "తత్తేపదం సఙ్గ్రహేణబ్రవీమి" [1] ఎన్ఱు శొల్లి "సోఽధ్వనః పారమాప్నోతి తద్విష్ణోఃపరమంపదం" [2] ఎన్ఱు సర్వవేదాన్తప్రతిపాద్యమాయ్ ముక్తప్రాప్యమానవస్తు వైష్ణవమానపదమెన్ఱు స్పష్టమాగచ్చొల్లప్పట్టదు.

ఆగైయాల్ నారాయణనే మోక్షప్రదనుం, ముక్తప్రాప్యనుం, పరతత్త్వముమెన్ఱు సర్వవేదాన్తసిద్ధమెన్ఱదాయిఱ్ఱు.

ఇని శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తిలే "తతోయదుత్తరతరం" [3] ఎన్ఱు తుడఙ్గి రుద్రనుక్కు నారాయణాత్పరత్వం శొల్లుగిఱదెన్గిఱవిడం

---

1 (కఠ-౧-౨-౧౫). 2 (కఠ-౧-3-౯). 3 (శ్వే-3-౧౦).

అనుపపన్నమ్; ఉపక్రమత్తోడు శేరామైయాలే. ఉపక్రమత్తిల్ "వేదాహమేతం పురుషంమహాన్తం" [1] ఎన్ఱు మహాపురుషనై చ్చొల్లి, "తమేవ విదిత్వాఽతిమృత్యుమేతి నాన్యఃపన్థా విద్యతేఽయనాయ" [1] ఎన్ఱు 'తద్వేదనమే మోక్షహేతు వేఱొన్ఱిల్లై' ఎన్గిఱ వర్థత్తినుడైయ ప్రతిజ్ఞై పణ్ణప్పట్టదు. అనన్తరమత్తై యుపపాదిక్కిఱార్గళ్ * "యస్మాత్పరం నాపరమస్తికిఞ్చిత్ యస్మాన్నాణీయోనజ్యాయోఽస్తి కశ్చిత్। వృక్షఇవ స్తబ్ధో దివి తిష్ఠత్యేకః తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వం" [2] ఎన్ఱు 'యావనొరువనిఱ్కాట్టిల్ వేఱుపరమాయిరుప్పదొరువస్తువిల్లై, మహత్తరమాయిరుప్పదొరు వస్తువిల్లై, నిస్తరఙ్గార్ణవోపమనాన పరమపదనిలయనాలే యిన్ద విశ్వం వ్యాప్తమాయిరుక్కుం' ఎన్ఱుకొణ్డు సర్వస్మాత్పరనాన పరమపురుషనై చ్చొల్లి, 'తతోయదుత్తరతరం' ఎన్ఱు 'అవనిఱ్కాట్టిలుత్కృష్టమాయిరుప్పదొరువస్తువుణ్డు' ఎన్నై యుపక్రమత్తోడు శేరాదు.

---

1 (శ్వే-3-౮).

* సేయం శ్రుతిః పరమాత్మపరతయా భార్గవస్మృత్యాదిషు మహర్షిభిరుపబృంహితా. తథాహి

"యస్మాత్పరతరన్నాస్తి పురుషాత్పరమేష్ఠినః।

నజ్యాయోఽస్తి నచాణీయః సతు నారాయణో హరిః।

యేనేద మఖిలం పూర్ణం పురుషేణ మహాత్మనా।

సతు నారాయణో దేవః ఇతీయం వైదికీ శ్రుతిః॥" ఇతి. అత్ర వక్తవ్యం సర్వమపి తత్త్వశేఖర టిప్పణ్యాం ప్రపంచితం, తత్ర ద్రష్టవ్య మితి.

2 (శ్వే-3-౯).

‘ఉపక్రమానుగుణమాగ వుపసంహార’ మెన్ఱు శొల్లుగై *ఉపక్రమాధికరణసిద్ధం. ఉపక్రమాధికరణత్తిల్ ఉపసంహారత్తిఱ్కాట్టి లుపక్రమం ప్రబలమాగచ్చొల్లప్పట్టదిఱే. ఎజ్ఞనేయెన్నిల్-

* ఉపక్రమాధికరణ మితి. పూర్వ మీమాంసా తృతీయాధ్యాయ (౩-౩-౧) ప్రథమాధికరణమ్. కైశ్చిత్ - వేదధర్మతాధికరణ మిత్యపి పఠ్యతే. తదధికరణేహి ‘ప్రజాపతిర్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్ । సతపోతప్యత । తస్మాత్తపస్తేపానాత్ త్రయోవేదా అజాయన్త । అగ్నిర్వాయురాదిత్యస్తే తపోతప్యన్త । తేభ్యస్తేపానేభ్యస్త్రయోవేదా అజాయన్త । అగ్నేఋగ్వేదో వాయోర్యజుర్వేద ఆదిత్యాత్సామవేదః’ ఇత్యుపక్రమ్యాశ్రూయతే—‘తస్మాదుచ్చైఋచాక్రియతే ఉపాంశుయజుషా ఉచ్చైస్సామ్నా’ ఇతి. అత్రసంశయః - తత్ర కిముచ్చైస్త్వాదయఋగాది ధర్మాః, ఉత వేదధర్మా ఇతి. ఉపక్రమే వేదశబ్ద శ్రవణాత్, ఉపసంహారేచ ఋగాది శబ్దశ్రవణాత్. వేదశబ్దస్య హిమన్త్రబ్రాహ్మణ సముదాయత్వావచ్ఛిన్నే శక్తిః, నత్వేకైకస్మిన్ మన్త్రవాక్యే, బ్రాహ్మణవాక్యేవా, తథాసతి మన్త్రాదిరూపైక ద్విత్రివాక్యాధ్యయనేపి ‘వేదానధీత్య వేదౌవా వేదంవాపి యథాక్రమం’ ఇతి శాస్త్రానుష్ఠానప్రసంగాత్. పాదవ్యవస్థావత్ మన్త్రత్వావచ్ఛిన్నే ఋక్ఛబ్దస్య, మన్త్రత్వ సమానాధికరణగీతిత్వావచ్ఛిన్నే సామశబ్దస్య, ఋక్సామభిన్నమన్త్రత్వావచ్ఛిన్నేచ యజుశ్శబ్దస్య శక్తిః. ‘తేషాంఋగ్యత్రార్థవశేన పాదవ్యవస్థా ॥ ౩౫ ॥ గీతిషుసామాఖ్యా ॥ ౩౬ ॥ శేషే యజుశ్శబ్దః ॥ ౩౭ ॥ ఇత్యాది (౨-౧) సూత్రత్రయేణ తథావ్యవస్థాపనాత్. అత్ర ఉపక్రమోపసంహారయోర్విరోధాత్ ద్వయోరవిరోధే వర్ణనీయే ఉపసంహారస్య విధిత్వేన ప్రబలత్వాత్తదనురోధేన ఉపక్రమస్థ వేదపదస్యాపి తదేకదేశఋగాది మన్త్ర పరత్వ మితి-పూర్వపక్షే-ఉపక్రమస్యాసంజాతవిరోధిత్వేన ప్రబలత్వాత్ ఉపక్రమగతవేదపదానుసారేణోపసంహారస్థ ఋగాది పదానామేవ ఋగ్వేదాద్యాలక్షణేతి—సిద్ధాన్తితమ్. ఏతదధికరణార్థం సంగ్రహేణ ప్రతిపాదయతి - (ఎజ్ఞనేయెన్నిలి) తి.

"ఉచ్చైఋచాక్రియతే। ఉచ్చైస్సామ్నా । ఉపాంశుయజుషా" ఎన్ఱు ఉచ్చైస్త్వాదియానదు ఋగాదియాన మన్త్రమాత్రత్తుక్కు ధర్మమో; తత్తన్మన్త్రప్రాయమాన వేదధర్మమో; ఎన్ఱు సంశయిత్తు,మన్త్రత్తుక్కు వాచకమాన ఋగాది శబ్దస్వారస్యత్తాలే మన్త్రధర్మత్వత్తై క్కొళ్ళిల్, ఉపక్రమవేదశబ్దం'వేదయతీతివేదః' ఎన్గిఱ వ్యుత్పత్తియాలే అనుష్ఠేయార్థప్రకాశకమాయ్క్కొణ్డు మన్త్రపరమాగక్కడవదు; వేదశబ్దస్వారస్యత్తాలే వేదధర్మమాగక్కొళ్ళిల్ ఋగాదిపదఙ్గళుక్కు లాక్షణికత్వం ప్రసజ్గిక్కుం; ఆగైయాలే ఉచ్చైస్త్వాది మన్త్రమాత్రధర్మమెన్ఱు పూర్వపక్షమాగ, మన్త్రబ్రాహ్మణసముదాయరూపమాన వేదధర్మత్వమే ఉచ్చైస్త్వాదిగళుక్కుపక్రమస్వారస్యత్తాలేయుక్తం. ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్-ఉపక్రమమానదు-అనుద్భూతవిరోధియాగైయాలే, చరమభావియాన ఉపసంహారత్తిల్ కాట్టిల్ బలవాన్, యాదొరుపడి అగ్నియినను ష్ణత్వప్రతిపాదకమాన వనుమానత్తిల్ కాట్టిల్, అగ్నియినుడైయ ఔష్ణ్యగ్రాహియాన ప్రత్యక్షం బలవత్తు.యాదొరుపడి అనుద్భూతవిరోధియాన శ్రుత్యాదిగళిల్ పూర్వపూర్వఙ్గళ్, †ఉత్తరోత్తరఙ్గళిల్ కాట్టిల్ ప్రబలఙ్గళ్. అప్పడియే బలవానాన ఉపక్రమత్తినుడైయ స్వారస్యానుగుణమాగ, దుర్బలమాన ఉపసంహారత్తినుడైయభాక్తత్వం యుక్తమెన్ఱుకొణ్డు ఉచ్చైస్త్వాదిగళ్ వేదధర్మఙ్గళెన్ఱు సిద్ధాన్తిక్కప్పట్టదు.

ఆగైయాల్ ఉపక్రమవిరోధముణ్డాగైయాలే 'తతోయదుత్త

---

† 'శ్రుతి లింగ వాక్య ప్రకరణస్థానసమాఖ్యానాం సమవాయే పారదౌర్బల్య మర్థ విప్రకర్షాత్' ఇతి పూర్వ మీమాంసాసూత్రే (3-3-౧౪) అయమర్థో ద్రష్టవ్యః.

రతర మెన్గిఱ వుపసంహారవాక్యమానదు- ఉపక్రమగతనాన పరమపురుషనై యొఴియ వస్త్వన్తరత్తై ప్రతిపాదిక్కమాట్టాదు.

గోబలీవర్దన్యాయత్తాలే సామాన్యశబ్దత్తుక్కు విశేష సన్నిధియిల్ అర్థసఙ్కోచముణ్డాగైయాలే, ఇవ్విడత్తిలుం "తతో యదుత్తరతరం ... తస్మాత్సర్వగతశ్శివః" [1] ఎన్గిఱ విశేషసన్నిధియిలే "నాన్యః పన్థా విద్యతేఽయనాయ ॥ ౮ ॥ యస్మాత్పరన్నాపరమస్తికిఞ్చిత్" [2] ఎన్ఱు సర్వవిషయమాగ త్తోన్ఱుగిఱ సామాన్యత్తుక్కు అర్థసఙ్కోచం పిఱన్దు పరమపురుషనైక్కాట్టిల్ వ్యతిరిక్తనై చ్చొన్నాలోవెన్నిల్- అదుకూడాదు; పదాన్తరత్తినుడైయ వైయర్థ్యపరిహారార్థమాగ పదాన్తరత్తుక్కు అర్థసఙ్కోచం కొళ్ళవేణ్డా. 'తతో యదుత్తరతర' మెన్గిఱదుక్కు వైయర్థ్యప్రసఙ్గముమిల్లై. కీఴ్ప్రతిజ్ఞాతమానవర్థత్తై 'తతః' ఎన్ఱు సహేతుకమాగ నిగమిక్కైయాలే.

ఇన్నముం- 'సర్వగతశ్శివః' ఎన్ఱు శొల్లి, "మహాన్ప్రభుర్వై పురుషస్సత్త్వస్యైష ప్రవర్తకః" [3] ఎన్ఱు మోక్షోపయోగియాన సత్త్వత్తుక్కు ప్రవర్తకమాన మహాపురుషనై ప్రత్యభిజ్ఞైపణ్ణివైక్కిఱదు.

ఇన్నముం - "అథయోహవైఖలువాస్యరాజసాంశస్సోసౌబ్రహ్మచారిణో యోఽయంబ్రహ్మా । అథయోహవైఖలువాస్యసాత్త్వికాంశస్సోసౌ బ్రహ్మచారిణో యోఽయంవిష్ణుః । అథయోహవైఖలు వాస్యతామసాంశస్సోసౌ బ్రహ్మచారిణో యోఽయంరుద్రః" [4] ఎన్ఱు మైత్రాయణీయోపనిషత్తిలుం "సత్త్వప్రవర్తకంవిష్ణుం సర్వభూత

1(శ్వే-3-౧౧). 2(శ్వే-3-౯). 3(శ్వే-3-౧౨). 4(౪-ప్రపాఠకం-౫-ఖణ్డ).

గుహాశయం" ఎన్ఱు స్మృతియిలుం విష్ణువుక్కు సత్త్వప్రవర్తకత్వమోదప్పడానిన్ఱదు.

ఇవ్విడత్తిల్ "సర్వాననశిరోగ్రీవ స్సర్వభూతగుహాశయః । సర్వవ్యాపీచభగవాన్ తస్మాత్సర్వగతశ్శివః" [1] ఎన్గిఱ శబ్దఙ్గళ్-పురుషసూక్తనారాయణానువాకఙ్గళిల్ పరమపురుషనుక్కు అసాధారణమాన సహస్రశీర్షత్వ సర్వాన్తరాత్మత్వ సర్వవ్యాపిత్వ శాశ్వతశుద్ధిమాఙ్గళ్యాదిగుణయోగఙ్గళై ప్రత్యభిజ్ఞైపణ్ణానిన్ఱదు. ఆగైయాలిన్ద ప్రకరణత్తిలుం సర్వేశ్వరనే ప్రతిపాదిక్కప్పడుగిఱానెన్ఱదాయిత్తు.

ఇన్నముం-ఛాన్దోగ్యదహరవిద్యైయిలే "అథయదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురే" [2] ఇత్యాదియాలే నామరూపనిర్వోఢృత్వవిశేషితమాన వాకాశశబ్దత్తాలే పరమపురుషనై చ్చొల్లి 'తస్మిన్యదన్తః' [2] ఎన్ఱు తదన్తర్వర్తియానవొరు తత్త్వాన్తరత్తుక్కుపాస్యత్వం శొల్లప్పడుగిఱదెన్ఱదువుమ్ అశ్రోత్రియనుడైయ వాశామాత్రవిలసితమ్.

అన్దశ్రుతితానే ఇత్తై ప్రశ్నపూర్వకమాగ పరిహరిక్కైయాలే. "దహరోస్మిన్నన్తర ఆకాశ స్తస్మిన్యదన్త స్తదన్వేష్టవ్యం తద్వావ విజిజ్ఞాసితవ్యం" [2] ఎన్ఱుశొల్లి, "కిం తదత్ర విద్యతే యదన్వేష్టవ్యం యద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యం" [3] ఎన్ఱు చోద్యంపణ్ణి, తత్పరిజిహీర్షైయాలే "యావాన్వాయమాకాశ స్తావానేషో న్తర్హృదయ ఆకాశ ఉభే అస్మిన్ద్యావాపృథివీ అన్తరేవసమాహితే । ఉభావగ్నిశ్చవా

1 (శ్వే-౩-౧౧). 2 (ఛా-ఉప-౮-౧-౧). 3 (ఛా-ఉప-౮-౧-౨).

యుశ్చ సూర్యాచన్ద్రమసావుభౌ । విద్యున్నక్షత్రాణి యచ్చాస్యేహాస్తి యచ్చనాస్తి సర్వంతదస్మిన్ సమాహితం ... నాస్యజరయైతజ్జీర్యతినవధే నాస్యహాన్యతేఏతత్సత్యం బ్రహ్మపురం" [1]ఎన్ఱు క్కొణ్డు ప్రకృతమాన దహరాకాశత్తుక్కు అతిమహత్త్వసర్వాధారత్వాదిగళైచ్చొల్లి, "అస్మిన్ కామాస్సమాహితాః" [2]ఎన్ఱు తదన్తర్వర్త్తిగళాయ్ క్కొణ్డుపాస్యజ్గళాగచ్చొల్లప్పట్టవై కామజ్గళెన్ఱు పరిహరిత్తదు. మేల్ "ఏషఆత్మా అపహతపాప్మావిజరో విమృత్యుర్విశోకో విజిఘత్సోఽపిపాసస్సత్యకామస్సత్యసజ్కల్పః" [3]ఎన్ఱు దహరాకాశనిర్దిష్టపరమాత్మా, తదన్తర్వర్త్తియాయిరుక్కుమదు-'కామ్యన్తఇతికామాః' ఎన్ఱు కల్యాణగుణజ్గళాయ్, అపహతపాప్మత్వాదియాన గుణాష్టకమెన్ఱు శొల్లి, "యఇహాత్మానమనువిద్య వ్రజన్త్యేతాంశ్చ సత్యాన్ కామాం స్తేషాం సర్వేషులోకేషు కామచారో భవతి" [4]ఎన్ఱు ఏతద్గుణాష్టకవిశిష్టనాన పరమాత్మావినుడైయ వుపాసనముం, తత్ఫలముం శొల్లప్పట్టదు.

ఇదు వాక్యకారరాలేయుం 'తస్మిన్యదన్తరితి కామవ్యపదేశః' ఎన్ఱు శొల్లప్పడుగైయాలే 'తస్మిన్యదన్తః' ఎన్ఱదు-కల్యాణగుణజాతమెన్ఱదాయిర్ౡు.

తైత్తిరీయత్తిల్ "దహ్రంవిపాప్మమ్" [5]ఇత్యాదియాలే పరమపురుషాన్తర్వర్త్తియాయిరుప్పదొరు తత్త్వాన్తరత్తుక్కుపాస్యత్వం శొల్లి, అదినుడైయ విశేషజిజ్ఞాసైయుణ్డాయ్, ఉళ్ళళవిల్ "యఃప

---

1 (ఛా-ఉప-౮-౧-౩-౫). 2 (ఛా-ఉప-౮-౧-౫). 3 (ఛా-ఉప-౮-౧-౫). 4 (ఛా-ఉప-౮-౧-౬). 5 (తై-౬-౧౦-౨౩).

రస్సమహేశ్వరః" [1] ఎన్ఱు విశేషనిర్ణయం పణ్ణప్పడుగిఱదెన్ఱదుమ్ * ఇత్తాలే ప్రత్యుక్తం.

"యద్వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్తో వేదాన్తేచ ప్రతిష్ఠితః । తస్య ప్రకృతిలీనస్య యః పరస్సమహేశ్వరః" [2] ఎన్ఱదు వేదత్తుక్కు ముదలాగ యాదొరు ప్రణవరూపస్వరమానదు శొల్లప్పట్టదు, అదు వేదాన్తత్తిలుం ఉద్గీథప్రణవప్రకరణఙ్గళిలే శొల్లప్పట్టదు. అన్ద స్వరత్తినుడైయ ముదలిలెల్లావాచకఙ్గళుక్కుం ప్రకృతిభూతమాన అకారత్తుక్కు వాచ్యనానవన్ యావనొరువన్ అవన్ మహేశ్వరన్. "అకారో విష్ణువాచకః" "అఇతి బ్రహ్మ" [3] "అఇతి భగవతో నారాయణస్య ప్రథమాభిధానం" "అక్షరాణా మకారోఽస్మి" [4] ఎన్ఱు †అకారవాచ్యనాన నారాయణనే మహేశ్వరశబ్దవాచ్యనెన్ఱు

1 (తై-ఉప ౬-౧౦-౨౪).

* సర్వవేదాన్త పఠితదహరవిద్యాయాః ఐక్యం - శారీరక మీమాంసాయాం 'కామాదీతరత్ర తత్ర చాయతనాదిభ్యః' (3-3-3౮) ఇత్యస్మిన్నధికరణే సమర్థితమ్. తదభిప్రేత్య -(ఇత్తాలే ప్రత్యుక్తమి) త్యుక్తమ్.

2 (తై-ఉప-౬-౧౦-౨౪). 3 (ఋగ్వేద-ఆరణ-౨). 4 (గీతా-౧౦).

† అస్యాః శ్రుతేః పాద్మోత్తరే (౨౨౬ అ) శ్రీమన్నారాయణ పరత్వేన ఉపబృంహితత్వాత్ తదభిప్రేత్య - (అకారవాచ్యనాన......ఎన్ఱదాయిఱ్ఱు) ఇత్యనుగృహీతమ్. తథాహి పార్వతీమ్ప్రతి సర్వజ్ఞో రుద్రః—

'యో వేదాదౌ...............సమహేశ్వరః ॥ ౭౦ ॥

యోఽసావకారవాచ్యోవై విష్ణుర్నారాయణో హరిః ।

సఏవ పురుషో నిత్యః పరమాత్మా మహేశ్వరః ॥ ౭౧ ॥

తస్యాంశభూతమైశ్వర్యం యస్మిన్ కస్మిన్ హి వర్తతే ।

తస్మిన్నీశ్వర శబ్దాదిః ప్రోచ్యతే మునిభిస్తథా ॥ ౭౨ ॥

దాయిర్న్ఱు. మహేశ్వరశబ్దముం అవయవవ్యుత్పత్తియాలే రా
జాదికళిలుం ప్రసిద్ధమెన్ను మున్పే శొన్నోమ్.

అథర్వశిఖైయిలే "కారణంతుధ్యేయః" ఇత్యాదియాలే
పరమపురుషాత్తర్వర్తియాయ్, శమ్భుశివాదినామకనాన రు
ద్రనుక్కుపాస్యత్వం తోన్నుగిఱ దెన్నదువుమ్ - ఉక్తరీతియాలే
నిరస్తమ్. ఇన్ద్రవాకాశశబ్దం హృదయాకాశవాచియాగైయాలే
పరమపురుషపరమాగమాట్టామైయాలుం, తదన్తర్వర్తిక్కు కార
ణత్వాదియాన భగవదసాధారణగుణఙ్గళై క్కొళ్ళుగైయాలుం, శ
మ్భుశివాదిశబ్దఙ్గళుక్కు రుద్రనైయొళ్ళియవుం లోకవేదఙ్గళిలే ప్ర
సిద్ధియుణ్డాగైయాలుం, "విశ్వాక్షం విశ్వశమ్భువం...శాశ్వతం
శివమచ్యుతం"[1] ఎన్ను నారాయణానువాకత్తిలుం ప్రయోగం కా
ణ్గైయాలుం, ఇవ్విడత్తిల్ నారాయణనే ధ్యేయనెన్నదాయిర్న్ఱు.

ఇన్నముం-"బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేన్ద్రాస్తే సర్వేసంప్రసూయన్తే"[2]
ఎన్నిఱవిడముం "యోబ్రహ్మాణం విదధాతిపూర్వం"[3] "సప్రజాప
తిరేకః పుష్కరపర్ణేసమభవత్"[4] "యస్నాభిపద్మాదభవన్మహాత్మా

నిరుపాధీశ్వరత్వన్తు వాసుదేవే ప్రతిష్ఠితమ్ ।
ఆత్మేశ్వర ఇతి ప్రోక్తో వేదవాదైస్సనాతనైః ॥ ౩౩ ॥
తస్మాన్మహేశ్వరత్వన్తు వాసుదేవే ప్రతిష్ఠితమ్ ।
అస్మాత్రిపాద్విభూతేస్తు లీలాయా అపి చేశ్వరః ॥ ౩౪ ॥
విభూతిద్వయమైశ్వర్యం తస్యైవ సకలాత్మనః ।
శ్రీభూనీలాపతిర్యోఽసా ఈశ్వరస్స ఉదాహృతః ॥ ౩౫ ॥
తస్మాన్మహేశ్వరత్వన్తు వాసుదేవే ప్రతిష్ఠితమి' తి.

1 (తై-నా-౬-౧౧-౧-౩). 2 (అథర్వశిఖా). 3 (శ్వేతా-౬-౧౮).
4 (నృసింహతాప-పూర్వ-౧-౧).

ప్రజాపతిః" "తత్ర బ్రహ్మా చతుర్ముఖోఽజాయత"[1] "యతో జజ్ఞ ఉగ్రస్త్వేషనృమ్ణః" "అథవా ఇదంతర్హి ప్రజాపతౌ హార ఆసీత్" "త్ర్యక్షః శూలపాణిః పురుషోఽజాయతే"[2] "విరూపాక్షాయ బ్రహ్మణః పుత్రాయ జ్యేష్ఠాయ శ్రేష్ఠాయ" ఎన్ఱుం, "తద్విసృష్టస్స పురుషః లోకే బ్రహ్మేతి కీర్త్యతే।...తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః"[3] "రుద్రసర్గం ప్రవక్ష్యామి"[4] ఎన్ఱు తుడఙ్గి "ప్రాదురాసీత్ప్రభోరఙ్కే కుమారో నీలలోహితః"[5] "ఏతౌ ద్వౌ విబుధశ్రేష్ఠౌ ప్రసాదక్రోధజౌ హరేః। తదాదర్శితపన్థానౌ సృష్టిసంహారకారకౌ"[6] "క ఇతి బ్రహ్మణో నామ ఈశోఽహం సర్వదేహినాం। ఆవాం తవాఙ్గే సమ్భూతౌ తస్మాత్ కేశవనామవాన్"[7] "ఆ బ్రహ్మస్తమ్బపర్యన్తా జగదన్తర్వ్యవస్థితాః। ప్రాణినః కర్మజనిత సంసారవశవర్తినః"[8] ఇత్యాదిగళాలే బ్రహ్మరుద్రర్గళుక్కు కర్మనిమిత్తసృజ్యత్వ లక్షణైయాన ఉత్పత్తి ప్రసిద్ధియాలుం, "స ఉ శ్రేయాన్ భవతి జాయమానః"[9] "అజాయమానో బహుధా విజాయతే"[10] "ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహః"[11] "సమ్భవామి యుగే యుగే। జన్మకర్మ చ మే దివ్యమేవం యో వేత్తి తత్త్వతః"[12] ఎన్ఱు జగదుపకారార్థమాగ పరమపురుషనుక్కు ఇచ్ఛాజన్మముణ్డాగైయాలుం, "స ఏష నారాయణో దేవః సర్వభూతేశ్వరేశ్వరః। రక్షార్థం సర్వలోకానాం విష్ణుత్వముపజగ్మివాన్"[13] ఎన్నైయాలుమ్

---

1 (మహోప-౧-౨). 2 (మహోపని-౧-౩). 3 (మను-౧-౧౧-౯). 4 (విష్ణుపు-౧-౮-౧). 5 (వి-పు-౧-౮-౨). 6 (భారత-శా-మో-౩౮౯-౧౮). 7 (హరివంశే-విష్ణుపర్వ-౧౩౧-౪౮). 8 (విష్ణుధర్మ-౧౦౪-౨౩). 9 (యజు-తైత్తి-బ్రాహ్మ-౩-౬-౧-౩). 10 (ముద్గలోప-౩-ఖ-). 11 (వి-పు-౬-౫-౮౪). 12 (గీతా-౪-) 13 (ఉత్తరరామాయణే-).

ఉపేన్ద్రరామకృష్ణాద్యవతారఙ్గళ్ పోలే బ్రహ్మరుద్రమధ్యవర్తియాన విష్ణుత్వముణ్డాగైయాలుమ్ యుక్తం.

ఇవ్విడత్తిల్ ధ్యేయత్వత్తుక్కు విరుద్ధమానవాక్యత్తిలే యిదు శొన్నదు, ధ్యేయత్వోపయోగిసౌలభ్యప్రదర్శనార్థమాగైయాలే.

ఇన్నముం ‘‘సత్యం జ్ఞాన మనన్తంబ్రహ్మ యోవేదనిహితంగుహాయాం పరమే వ్యోమన్’’[1] ఎన్గిఱవిడత్తిల్ పరమవ్యోమశబ్దం పరమపదత్తైక్కాట్టుగిఱదన్ఱెన్గిఱవిడముం అసారం. ‘‘రాజానావనభిద్రుహా ధ్రువేసదస్యుత్తమే సహస్రస్థూణే ఆసాతే’’ ఎన్నుం, ‘‘సామాన్యాభియుక్తే దూరే అన్తే ధ్రువే పదే తస్థతుః జాగరూకే’’ ఎన్నుం, ‘‘తదక్షరే పరమే వ్యోమన్’’[2] ‘‘యో అస్యాధ్యక్షః పరమే వ్యోమన్’’[3] ‘‘నాకస్యపృష్ఠే మహతో మహీయాన్’’[4] ‘‘తద్విష్ణోః పరమంపదం’’[5] ఎన్నుం, ‘‘హిరణ్మయే పరే లోకే విరజం బ్రహ్మనిష్కలం। తచ్ఛుభ్రంజ్యోతిషాంజ్యోతిస్తద్యదాత్మవిదోవిదుః’’[6] ఎన్నుం, ‘‘అత్యర్కానలదీప్తంతత్ స్థానంవిష్ణోర్మహాత్మనః। స్వయైవప్రభయారాజన్ దుష్ప్రేక్షందేవదానవైః’’[7] ఎన్నుం, ‘‘ఏకాన్తినస్సదాబ్రహ్మధ్యాయినోయోగినో హియే । తేషాం తత్పరమం స్థానం యద్వైపశ్యన్తిసూరయః’’[8] ఎన్నుం, ‘‘అణ్డకోశాత్త్వావరణాత్ అముష్మాత్పరతః ప్రభో । స్థితోహం పరమేవ్యోమ్ని అప్రాకృతశరీరవాన్’’ ఎన్ఱు మిప్పడి బహుశ్రుతిస్మృతీతిహాస

1 (తై-ఉప-ఆనన్ద-౧-౧). 2 (తై నా-౬-౧-౨). 3 (యజుషి-౨-అష్ట-౮-ప్ర-౨-అను.) 4 (తై-నా-౬-౧-౧). 5 (ఋగ్వేద-౧-౨-౭-౧-౪-౨౦). 6 (ముణ్డ-ఉప--౩-౨-౯). 7 (భారత - ఆరణ్యప-౧౬౩-౧౯). 8 (వి-పు-౧-౬-౩౯).

పురాణ శతప్రమాణత్తాలే సిద్ధపరలోకత్తై చ్చొల్లుగిఱదాగైయాలే.

ఇన్నముం-అథర్వశిరస్సిలే ప్రథమఖణ్డత్తిలే రుద్రన్ తన్నుడైయ సర్వైశ్వర్యత్తై ఘోషిత్తదుం."సోఽన్తరాదన్తరం ప్రావిశత్"[1] ఎన్గిఱ వాక్యత్తాలే పరమాత్మానుప్రవేశత్తాలే యెన్ఱదాయిఱ్ఱు. ఎఙ్గనేయెన్నిల్-కౌషీతకిబ్రాహ్మణత్తిల్ ప్రతర్దనవిద్యైయిలే "ప్రతర్దనోహవై దైవోదాసిరిన్ద్రస్య ప్రియన్ధామోపజగామ"[2] ఎన్ఱుకొణ్డు "త్వమేవ మేవరంవృణీష్వ యన్త్వంమనుష్యాయహితతమంమన్యసే"[3] ఎన్ఱుమోక్షోపాయత్తై ప్రశ్నంపణ్ణిన ప్రతర్దననుక్కు "మామేవవిజానీహి...ప్రాణోఽస్మి ప్రజ్ఞాత్మా తమ్మామాయు రమృతమిత్యుపాస్స్వ"[4] ఎన్ఱు ఇన్ద్రన్ తన్నన్తరాత్మావినుడైయ వుపాసనమ్ మోక్షసాధన మెన్ఱుపదేశిత్తాన్.

ఇన్నముం-శ్రుత్యన్తరత్తిలే "తద్ధైతత్పశ్యన్నృషిర్వామదేవః ప్రతిపేదే అహం మనురభవం సూర్యశ్చ"[5] "అహంకక్షీవాన్ ఋషిరస్మివిప్రః"[6] ఇత్యాదియాలే బ్రహ్మత్తుక్కు సర్వాన్తరాత్మత్తైమైయుం, సర్వశబ్దఙ్గళుక్కుం తత్పర్యవసాయిత్వత్తైయుం శొల్లి, "యస్యాత్మాశరీరం ... యస్యపృథివీశరీరం ... ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా అపహతపాప్మాదివ్యోదేవఏకో నారాయణః"[1] ఎన్ఱుం,"తదైక్షతబహుస్యాం ప్రజాయేయేతి"[2] ఎన్ఱుతొడఙ్గి- "అనేనజీవేనాత్మనాఽనుప్రవిశ్యనామరూపే వ్యాకరవాణీతి"[3] ఎన్ఱుం, "సోఽకామయతబహుస్యాం"[4] ఎన్ఱుతొడఙ్గి-"తదనుప్రవిశ్యసచ్చత్యచ్చాభ

1 (అథర్వశిర-౧). 2 (కౌషీ-3-అధ్యా-౧-ఖ). 3 (కౌషీక-3-౧-). 4 (కౌషీ-3-౧-౨).

వత్”[1] ఇత్యాది శ్రుతిసిద్ధమాన సమాధియాలే సాక్షాత్కరిత్త వామదేవన్ ‘అహం’ శబ్దత్తాలే తనక్కన్తరాత్మావాన పరమాత్మావై చ్చొల్లి, తత్సామానాధికరణ్యత్తాలే మనుష్యాదిగళైయుం వ్యపదేశిత్తానిఱే.

శ్రీప్రహ్లాదాళ్వానుం, “సర్వగత్వాదనన్తస్య సఏవాహమవస్థితః।మత్తస్సర్వమహంసర్వం మయిసర్వంసనాతనే” [2]ఎన్ఱానిఱే.

ఇదెల్లాం “శాస్త్రదృష్ట్యా తూపదేశో వామదేవవత్” [3]ఎన్ఱు సూత్రకారరాలే నిర్ణయిక్కపట్టదిఱే.

శ్రీ మహాభారతత్తిలుం “విష్ణురాత్మా భగవతో భవస్యామితతేజసః। తస్మాద్ధనుర్జ్యాసంస్పర్శం సవిషేహే మహేశ్వరః” [4]ఎన్ఱుం, పిన్నె మన్దమహాభారతత్తిలే బ్రహ్మరుద్రసంవాదత్తిలే “తవాన్తరాత్మామమచయే చాన్యే దేహిసంజ్ఞకాః। సర్వేషాంసాక్షిభూతోసౌనగ్రాహ్యః కేనచిత్క్వచిత్” [5]ఎన్ఱుం శొల్లుగిఱ ప్రమాణఙ్గళాలే విష్ణువుక్కు రుద్రాన్తరాత్మత్వం సుప్రసిద్ధమ్.

ఇని ద్వితీయఖణ్డత్తిల్. “యోవై రుద్రస్సభగవాన్” ఇత్యాది వచనముం రుద్రవాక్యానువాద మాగైయాలుం, “తత్రపూజ్యపదార్థోక్తి పరిభాషాసమన్వితః। శబ్దోఽయంనోపచారేణ హ్యన్యత్రహ్యుపచారతః”[6] ఎన్ఱు పరమపురుషాసాధారణమాన భగవచ్ఛబ్దత్తాలుం, రుద్రైశ్వర్య పరమన్ఱెన్ఱు సిద్ధం.

మూన్ఱు-నాలాంఖణ్డఙ్గళిలుం “స ఓంకారాయ ఓంకారస్సప్రణవో యః ప్రణవః” ఎన్ఱు ఓంకారాది మహాదేవాన్తమాన

---

1 (బ్రంహోప-൩-൪-൧൦). 2 (వి-పు-൧-൧൯-൮൫). 3 (బ్రహ్మసూ-൧-൧-൩൦). 4 (భార-). 5 (భార-శా-మో-൩൫൨-൪). 6 (వి-పు-൬-൫-൭൭).

ప్రణవనామనిర్దేశ తన్నిర్వచనపరత్తైయాలుం, ఇవ్వాక్యత్తిలుం, భగవత్ శబ్దసామాన్యాధికరణ్యత్తాలుం, భగవత్పరత్వమేయుక్తం.

పఞ్చమఖణ్డత్తిల్, రుద్రోపాసన మోక్షసాధనతయా సిద్ధమెన్నదు- ఉక్తరీతియాలే "మోక్షమిచ్ఛేత్ జనార్దనాత్"[1] ఎన్న భగవదుపాసనమెన్నవసేయం.

ఛాన్దోగ్య మధువిద్యైయిలే "అసావా ఆదిత్యో దేవమధు"[2] ఇత్యాదియాలే వస్వాదిదేవతైగళుక్కు భోగ్యనాన వాదిత్యనుడైయ వుపాసనం మోక్షసాధనమెన్ఱు విధిత్తదు. అన్దవాదిత్యనుక్కన్తర్యామియాన పరమాత్మోపాసనపరమెన్ఱు "మధ్వాదిష్వసమ్భవాత్"[3] ఎన్గిఱ వధికరణత్తిలే యాదోరుపడి నిర్ణీతమాయిత్తు, ఇజ్జు మప్పడియేయాగక్కడవదు.

ఇన్నము మివ్విడత్తిలే ఉపాసనాఙ్గమాగచ్చొన్న భస్మస్పర్శ విధియుం, సర్వోపాసన విషయమన్ఱు; పాశుపతవ్రతాఙ్గమెన్ఱు శొన్నపడి. సౌత్రామణీశేషమాన సురాగ్రహత్తుక్కు సర్వక్రతు విషయత్వమిల్లాదాప్పోలే.

"అణోరణీయాన్"[4] ఎన్గిఱ వనువాకత్తిలే †"యో వై దేవానాం ప్రథమం పురస్తాత్ విశ్వాధికో రుద్రో మహర్షిః। హిరణ్యగర్భం పశ్యత జాయమానం స నో దేవః శుభయా స్మృత్యా సంయునక్తు" ఎన్నదు- "ఈశ్వరాత్ జ్ఞానమన్విచ్ఛేత్"[5] ఎన్నైయాలే భగవదుపాసనోపయోగియాన వుపకారకత్వం శొల్లిత్తు. మహాభారతత్తిల్ ఉమామహేశ్వరసంవాదత్తిలే "ఉపాస్యోఽయం సదా

1 (మాత్స్యపు-౬౭-౪౧). 2 (ఛా-ఉప-3-౧-౧). 3 (బ్రహ్మసూ-౧-3-3౧). 4 (తై-నా-౬). 5 (తై-నా-౬).

† తత్త్వశేఖరటిప్పణియిలిన్ద శ్రుత్యర్థం విస్తరేణ కాణ్గ.

విప్రా ఉపాయోస్మి హరేస్స్మృతౌ"[1] ఎన్నైయాలే. "హిరణ్యగర్భం పశ్యత జాయమానం"[2] ఎన్నదువుం ఋషియాగైయాలే యోగప్రభావత్తాలే. హిరణ్యగర్భనుడైయ జన్మ (దర్శిత్వం) జ్ఞానగోచరమల్లదు, చక్షుర్గోచరమన్ఱు. హిరణ్యగర్భాత్పాగవస్థితి ఇవనుక్కిల్లైయిఱే.

శ్రీరుద్రాదిగళుం- రుద్రైశ్వర్యపరమన్ఱు, జగత్కారణత్వమోక్షప్రదత్వాదిగళాన సర్వేశ్వరనుడైయ అసాధారణ ధర్మత్తాలుం, అగ్నిచయనత్తిలే అర్థాన్తరపరమాగ వినియోగిక్కైయాలుం, పూర్వోక్తమాన వనన్యపరఙ్గళాన వనేకశ్రుతివిరోధంవరుగైయాలుం.

ఇత్తాల్- * పఞ్చబ్రహ్మాదిమన్త్రఙ్గళుక్కుం రుద్రవైభవపరత్వ

1 (హారివంశ - విష్ణుపర్వ - ౧౩౩-౧౮). 2 (తై-నా-౬).

* పఞ్చబ్రహ్మాఖ్య మన్త్రమావదు—'సద్యోజాత మి'త్యారభ్య 'సదాశివోమ్' ఇత్యన్తమాన శ్రుతిగళ్. నారాయణానువాక సమాఖ్యాన్తర్గతత్వత్తాలే నారాయణపరత్వ మిదుక్కు సిద్ధమెన్ఱు విస్తరేణ తత్త్వశేఖర టిప్పణియిల్ శొల్లప్పట్టదు. స్కాన్దపురాణత్తిల్ నిర్వాణఖణ్డత్తిల్ గావుగీతైయిల్ ఇవ్వశ్రుతియై పరమాత్మవిషయమాగవు ముపబృంహిత్తార్గళ్.

"ప్రవృత్తిశ్చ ప్రతిష్ఠాచ విద్యా శాన్తి స్తథోత్తమా ।
శాన్త్యతీతా పరాసూక్ష్మా సమానాచోన్మనా తథా ॥
నీతా విలసితం సర్వం నానాకారేణ దృశ్యతే ।
తథాఽనుగ్రహ శక్త్యైవ త్వద్దైక్య మపి లభ్యతే ॥
సద్యోజాతః ప్రవృత్తేస్త్వ మీష్టే నక్షత్ర రక్షకః ।
వామదేవః ప్రతిష్ఠాయ వాసనాతరుమాశ్రితః ॥
విద్యానామప్య ఘోరస్త్వం తేజసాం నిధిరక్షయః ।
ప్రాణస్తత్పురుష శ్శాన్తే స్త్రతా సాం యత్రవాహకః ।
ఈశాన శ్శాన్త్య తీతాయా వ్యాపకో వ్యోమ విగ్రహః
విష్ణుశ్చ సమనా యాన్త్వ మున్మనాయాం నిరంజనః ॥

్తై. "సర్వో వై రుద్రః"[1] ఎన్నదుం- "బ్రాహ్మణో వై సర్వా దేవ
తాః" [2]ఎన్నుం, "ఆపో వా ఇదం సర్వం"[3] ఎన్ను మిత్యాదిపోలేయా
క్కడవదు.

"ఏక ఏవ రుద్రో న ద్వితీయాయ తస్థుః"[4] ఎన్నదుం-యజ్ఞాంశభాక్త్వ
(పరత్వ)పరం, పరత్వపరమన్ను. "స బ్రహ్మా స శివస్సేన్ద్రః సోఽక్షరః పరమ
స్వరాట్"[5] ఎన్నివిడం "యుగకోటిసహస్రాణి విష్ణుమారాధ్య పద్మ
భూః । పునస్త్రైలోక్యధాతృత్వం ప్రాప్తవానితి శుశ్రుమ"[6] ఎన్నుం
"మహాదేవస్సర్వమేధే మహాత్మా హుత్వాత్మానం దేవదేవో బభూ
వ" [7]ఇత్యాదిగళాలే సృజ్యత్వ స్రష్టృత్వ అర్చకత్వార్చ్య
త్వాదిభేదం సమ్ప్రతిపన్నమాగైయాలే, తదన్తర్వర్తిత్వనిబన్ధన
న్తదాయిఱ్ఱు.

ఏవంవిధజ్ఞళాన శ్రుత్యన్తరజ్ఞళుం ఉక్తరీతియాలే నిర్వాహ్య
ఞ్. ఆగైయాలే- సకలవేదాన్తజ్ఞళుం, నారాయణనైయే సర్వ
శ్వరనాగ ప్రతిపాదిక్కిన్ఱన, బ్రహ్మరుద్రర్గళై యన్ఱెన్ఱు సిద్ధం.

ఆగైయాలిప్పడి ప్రత్యక్షశ్రుతిశతజ్ఞళినాలే నారాయణను
- పరత్వం తోఱ్ఱుగైయాలే, పౌరుషేయజ్ఞళాన పురాణేతి
హాసాదిగళుక్కుం తదనురోధేన ప్రామాణ్యముణ్డాగైయాలే త
దుపబృంహణజ్ఞళాన శ్రీవిష్ణుపురాణాదిగళు ముపాదేయతమజ్ఞళ్,
ఇతరజ్ఞళ్ అనుపాదేయజ్ఞళితే.

కిఞ్చ, నారాయణపరజ్ఞళాన పురాణేతిహాసాదిగళుక్కు సత్త్వ
మూలత్వాత్ప్రామాణ్యముణ్డు, తదన్యజ్ఞళాన పురాణవిశేషవచ

1 (తై-నా-౬-). 2 (యజు-). 3 (తై-నా-౬-).
4 (శ్వేతా-3-౨). 5 (తై-నా-౬-౧౧-౧౩). 6 (ఇతిహాససముచ్చయే-
-౮). 7 (భారత-శా-రాజధర్మ-౨౦-౧౨).

నజ్గళుక్కు రజస్తమస్సజ్కీర్ణతయాఽప్రామాణ్యం సిద్ధమిఱే.

"బ్రహ్మాణం శితికణ్ఠఞ్చ యాశ్చాన్యా దేవతాస్స్మృతాః । ప్రతిబుద్ధా న సేవన్తే *యస్మాత్పరిమితంఫలం"[1] ఎన్ఱిత్త్యాది ప్రమాణశతజ్గళిల్లాం వేదార్థసజ్గ్రహ పురుషనిర్ణయాది ప్రబన్ధజ్గళిలే సువ్యక్తమాగ కణ్డుకొళ్వదు.

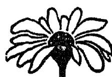
ఆగైయాలే శ్రీమన్నారాయణనే జగత్కారణభూతన్, సర్వస్మాత్పరన్, ముముక్షూపాస్యన్, మోక్షప్రదన్, ముక్తప్రాప్యనెన్ఱు సిద్ధమాయ్ నిన్ఱదు.

ఇతి తత్త్వనిరూపణే పరతత్త్వనిర్ణయో నామ
సప్తమోఽధికారః.

" సత్యంసత్యం పునస్సత్యముద్ధృత్య భుజముచ్యతే
వేదశాస్త్రాత్పరంనాస్తి నదైవం కేశవాత్పరమ్ "

సమాప్తంచ తత్త్వనిరూపణమ్.

వాదికేసరి యఴగియమణవాళజీయర్
తిరువడిగళేశరణమ్.

* 'తస్మాది' తిచపాఠోదృశ్యతే.

1 (భారత-శా-మో-3౫౦-౨౬). 2 (నారసింహపు-౧౭-33).